

Hencsei
Kálmán

*Csak szeress-
szeress-szeress-
nagyon*

Médyvári
1919
HAGYATÉK

Hencsei Kálmán

*Csak szeress-
szeress-szeress-
nagyon*

2011

Köszönet kedves barátomnak, Verasztó Lajosnak

*Apám Hencsei Kálmán emlékének, aki három évet töltött
orosz hadifogságban Szevasztopolban 1945-től 1948-ig*

ISBN 978-963-87447-2-2

Kiadja: DOVER International Kft.

Felelős kiadó: Verasztó Lajos

Kivitelezés: Scriptor Kft.

Előszó

Az I. és II. Világháborúban szolgált magyar katonákat szeretném bemutatni a frontot megjárt leveleiken keresztül, mint honvédeket, akik a nagy „műben” apró fogaskerekeként működtek.

Másrész, szeretném megismertetni a katonákat, mint embereket, önmagukban, közvetlen szűkebb környezetükben, emberi értékeikkel együtt, amelyeknek tudatosan vagy ösztönösen hordozói voltak.

1. Az életképekből, a néhány mondatos történetekből megtudjuk, hogyan éltek a fronton:

„hol derűs hol meg borús hangulatban”, ahol „ingyen adják az emberéletem”.

Leveleik a front leghitelesebb krónikásai, apró haditudósítások voltak.

2. A levelek tartalma, a bennük foglalt kultúra, a levelek nyelvezete annak a kornak lenyomata, **a kor minden társadalmi rétegének nagyon szép és hű dokumentálása.**

A levélírók: vidéki szegény paraszti családból, városi munkás- és polgári családból származtak.

Az emberek soha nem írtak annyi levelet, mint amennyit a háború kikényszerített belőlük.

A levelek válogatásakor arra törekedtem, hogy a legérdekesebb, a legolvasmányosabb levelek kerüljenek a könyvbe, mint például: levelek a mese lánynak, a kétségbeesett tizedes levelei az Édesnek, az örülten szerető hadapród levelei, a vőlegény majd férj levelei, a szerető férj levelei feleségének és kislányának, stb.

Ezek a fiatal emberek tudtak csak igazán szép leveleket írni! - olyanokat, amelyek még ma is tudnak ránk hatni.

Pólya Antal hadnagy, I. Vh.- **szerelmes reszketés:**

„Fogom az újaim között, reszketnek az idegek, az új hegyek tétován simítják enyhén dörszölik s a behunyt szemeken át vélem látni az illatos lehelő fűrthöz kapcsolódó sugár alakot, hajlékony természet, gazella járását, mosolya a szemekben, a fej játzszi felvetését s azt a pillantást a mi regél kacag, biztat, gunyol, ígér s eltitkol.”

Rucz Béla honvéd, II.Vh. – **szomorú elégia:**

„Enged a nevem átragyogni a feledés fátyolán és hol egyszer az utunk eltér gondolj néha vissza rám.

Engem hogy el ne felejt ide irom a Nevemet és szivembe zárom a felejtethetlen Képedet.

Szivembe zártalak Kiskulcsa elveszet Igy hát örökké Benne lesz a Neved”

Szoktam mondani humorosan, de talán mégis komolyan: *ha a mai fiatalurak ilyen szépen írnának, akkor biztos mindig meghallgatásra találnának .*

Mindig győzedelmeskedik a meghatározó alapérzés, a bizakodás a hazatérésben, a reménykedés az eljövendő szép életben.

Járomi István honvéd, II.Vh: **„Akor majd megbékél a háborgo világ és újra fognyilni a Pünkösdi virág”**

Ahogy a népdalgyűjtők feldolgozták a népdalokat és megőrizték az utókor számára, ugyanúgy szeretném

én is összegyűjteni, feldolgozni és könyvformában olvashatóvá tenni az I. és II. Vh-ból származó leveleket.

Budapest, 2011. február 22.

Hencsei Kálmán

Megjegyzés:

A levelek változtatás nélkül, eredeti szöveggel, nem javított helyesírással jelennek meg a könyvben.

Vastag betűkkel kiemeltem a levelek fontosabb, érdekesebb részeit, amelyek összeolvasva összefüggő értelmes szöveget alkotnak. Az olvasó ezekből is érezheti a levelek hangulatát, megérti üzenetét. Azoknak ajánlom, akiket a részletek nem érdekelnek.

Levél: *dőlt betűvel szedett szöveg* - illetve értelemszerűen

Olvashatatlan szöveg: ????????????

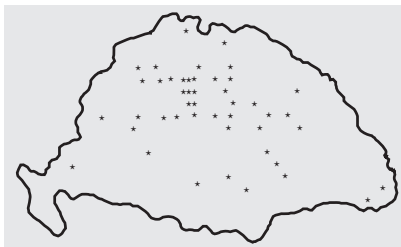
Esemény: erről szól a levél, ahogy én értem.

I. VILÁGHÁBORÚS IDŐK

Az I. Világháborúban szolgált honvédek 1-1 kallódó levele 1914–1918

A levelek szép, megható érzésekről szólnak, a mai ember számára is érthetőek, átérezhetőek. Az ízes szóhasználat, a mondatok formálása a XX. század elejének hangulatát idézik fel. Itt találkozhatunk utoljára a történelmi Nagy-Magyarország társadalmának minden képviselőjével, vidékről-városból, polgári-munkás-paraszti sorból.

Megemlékezve a leveleken szereplő * helységekről

*Arad, Árvaváralja Árva vármegye, Baja, Balatonmária-fürdő,
Balatonkenese, Besenyőtelek Heves megyébe, Budapest, Cegléd, Csepel,
Csermán hegy Nyitra, Debreczen, Dombóvár, Eger, Eperjes, Erzsébetfalva,
Esztergom, Felsőszentgyörgy Szolnok megye, Gelencze Háromszék vármegye,
Győr, HM Vásárhely, Jánoshalma, Kiskunfélegyháza, Kolozsvár, Komárom,
Köpecz Háromszék vármegye, Losoncz, Mezőberény, Miskolcz, Monor,
Nagybecskerek Torontál vármegye, Nagykőrüi, Szolnok m, Nagyvárad, Pestimre,
Pozsony, Ráckeve, Rákos Keresztúr, Rákosliget, Sátoraljaújhely, Svábhegy,
Szabadka, Székesfehérvár, Szíhalom, Szilágyosmlyó, Temesvár, Újpest,
Wác, Vecsés, Visóoroszi Máramaros vármegye, Viszák Vas megye, Zágreb*

Ez itt az egyesével kallódó levelek gyűjteménye. **Ezen levelek gyűjtése és feldolgozása a népdalgyűjtéshez és feldolgozáshoz hasonlóan történik.**

Cél: a levelek **megőrzése**, rendezése, feldolgozása és **megismertetése**.

Levellek 1914-ből

Góby Dezső levele (Inf.Reg.no. 46. 13 feldkomp)

Ónagysága Góby Dezsőnének Hódmezővásárhelyre

Esemény: máris volt ütközetben, levélíráásra is alig van idő

Drágám!

Kelt: 1914 évi szept. 2 reggel

*Hála a jó Istennek egészséges vagyok **már voltunk ütközetben, eddig nem írhattam**, most is gyorsan bírom ezt írni. Isten veletek csókol benneteket a te hű férjed. Irjál valahogy mert nem kaptam csak az 1 sz. leveled.*

Pá Pá édesem

Jancsó István György tüzér levele Tekintetes Jancsó György Gáspár földbirtokos úrnak Gelencze, Háromszék megye

Esemény: részletes beszámolót ír a vonaton – baj is lehet belőle!

Kedves Szüleim!

Putinci, 1914.09.27.

*Édes jó szüleim tudatom, hogy én Istenek hallá jól amit szüleimnek is viszont kívánok, édes jó szüleim én mostan **a vonaton irom e levelet, mert edig voltunk szerbia déli részén, de mostan el viték más szélébe két nap és két éjel utasztunk. Édes jó szüleim a falu vagy város nevét ne hogy kiirják** a levélre mert akkor nem kapom meg, s még **baj is lehet belőle. Ottan járok ahol még a gondolatom se járt soha se.** Kezeiket és testvéreimet csokolom mindnyájan. A szomszédokat üdvözlöm a távollból a lakosóknak békét kívánok mint szomszéd és tulajdonos fia*

István

Benedek József e.é.önk.tizedes levele M. kir. 24. h.gy.ezred 3 század Benedek Emma kisasszonynak Budapest, Báthory-út 7.

Esemény: A kért pénz megérkezett, a ruhát megrendelte. Így aztán ő sem maradt el a többiektől.

Kedves Emma!

Kelt: 1914. október. 27.

*A leveledet és a **pénzt is megkaptam** s nagyon szépen köszönöm, hogy segítettél. **Mivel Erzsike is elküldte a pénzt s így a ruhát a mai nap megrendeltem.** Nekem másra – amint irtad – nem kellett. Előre nem is akartam csináltatni, mivel a többiek megcsináltatták, **én sem akartam elmaradni s azért a ruhát megrendeltem.***

Csókol szerető bátyád Jóska

Dr Bányay József tüzér önk. levele Miskolc 17 es Kaszárnya
Ngs Váray József kereskedő úrnak Debreczen /Piacz u./

Búcsúzás a harctérre indulás előtt: Búcsúzik nagy szeretettel,
mindenkit megsimogat egy kedves szóval.

Kedves Józsi bácsi!

Kelt: Miskolc 1914 okt. 29.

A nagy változás közepette, mely mindannyiunk életében beállott, meleg szeretettel gondolok Kedves Józsi bácsiékra is. Hogy tetszenek lenni? Mi újság? Már holnap én is a harctéren leszek; Sándor bent van Szerbiában jul. vége óta, hál' Istennek eddig nem érte veszedelem, dacára annak, hogy a lovat is kilőtték alóla. Képzelem a kis Pubi milyen nagy érdeklődéssel figyeli és tartja számon hadseregünk munkáját?! Eluska néni hogy van? Jó egészséget, minden jókat kívánva. Eluska néninek kézcsókjait, a kis gyerekeknek csókjait jelentse szeretettel üdvözli Jóska öccse

Salamon Győző zászlós levele M. kir. 31. honv.gy.ezred
Salamon Viktorné Szabadka Ódor u. 118.

Esemény: A keleti frontra tartó vasúti kocsiban írja szemrehányó levelét a késve érkezett pénzküldemény miatt.

Kelt: 1914.XI.15

*A vasúti kocsiban írom ezt a levelet, miközben keletre utazom. Még egy pár óra. És ott leszek. Most már ritkábban fogok írhatni. De azért legyetek nyugodtak. A pénzt ostromban előttem igen érthetetlen okból nem kaphattam meg. Intézkedtem, hogy ha megérkezik küldjék vissza. Elmaradása igen kellemetlenül érintett. **Hinni akarom**, hogy csak a táviró forgalom hibája okozta, **s nem ti**. Ölel és csókol benneteket Viktor*

Salamon Győző zászlós levele M. kir. 31. honv. gy. ezred
Salamon Viktorné Szabadka Ódor u. 118

Események: Szálláscsinálás a tiszteteknek. Autót fogott. Megtalálták a hadosztályt.

Kelt: 1914.nov.16.

*A mai nap elég jól telt el. Tegnap előt utaztam egy erőd alatti városba **szállást csinálni a Sammelstationban** összegyűlt **tiszteteknek**. Hej, de hideg éjszakánk volt. Ha a pénzt ostromban megkaptam volna, takarót vettem volna. Nagyon elkelne. **Ma autót fogtam** s keressük a csapatot. **A hadosztályt már megtaláltuk**. Holnap megyek az ezredhez. Sok csók és ölelés Viktor*

Levelek 1915-ből

Varga István levele 17 honvéd Gy.Ez.2 Á pót?század
T. Varga Istvánnénak I.Ker Budaörsi út 14122 szám Budapest

Ez a levél a férj-feleség közti levelezés mintapéldája

Szeretett Édes jó Mariskám Kelt: 1915. II/6 Székes Fehérvárról
Tisztellek és Ezerszer csókollak és jó Egészséget és sok szerencsét kívánom
mindnyájotoknak. Édes Szeretet drága Mariska szívem arrol tudatlak hogy a
**pénzt megkaptam aminek nagyon is meg örültem úgy mintha te jöttél
volna drága lelkem** most arrol is tudatlak hogy minden órába várhatod a
sürgönyt hogy **elfogunk menni de már többet nem kívánom hogy utánam
jőj mert teneked is nagyon nehéz lesz a meg él hetésed pénzt se kérek
már tőled mert teneked sincsen most** – a menet század volt föl alakítva és
úgy hallottam hogy **a vincze sógor is van** már beosztva mert **még it van** még
nem ment el sehova sem hát most Isten veled.
Édes drága Mariskám csókollak és az én szeretet kis gyermekemet

Akáczos Pál honvéd levele

Benedek Emma kisasszonynak Budapest, Báthory-út 7.

Kérés: „...irjál haza egy lapot és irdmeg hogy tőlem kaptál lapot...”

Kedves Emma! Kelt: 1915. február 15.
Végre meg tudtam a pontos számomat a mire irhatsz te is lapot irjál hogy
vagytok jo egészségem van **irjál haza egy lapot és irdmeg hogy tőlem kaptál
lapot** én ugyan irtam haza is de nem vagyok biztos hogy meg kapják e.
Csokollak számtalanszor Pali

Johan Schmidt gefreiter levele Vadovicze obj. III. K.u.K. Reservespítal
Ónagysága Schmidt Jánosné urnőnek Schmidt József úrnak
Nagybecskerek Torontál vm

Ez a levél egy finoman fogalmazott szemrehányás és kérés: Ha már nem
jön levél, akkor legalább egy fényképet szeretne kapni, hogy legalább
képen láthassa őket még egyszer.

Kedves Minczuskám! Kelt: 1915 III. 2.
ha már nem irsz nekem **legaláb egy képet tőled szeretnék még, hátha
Szüleim is hadják magukat lefényképezni, hogy legaláb képen lásam
őket még egyszer,** majd én írok hogy mikor küldjétek és milyen címre.
Csokol milioszor a mindig rád gondolok Janid

Szladek Jenő fhdgy levele 30 honv.gy.e.9 század

Benke Manyi ngs urleánynak Temesvár Gorove u. Dohánygyár.
Túlzott vagánykodás a frontról – „remélem, lesz még szálló lágy
kenyérrel is.”

Kedves Margitka

Kelt: 1915.III.20.

*Mint látja már jó régóta itt vagyok **Előttem rotyog a puska és ágyú
de oda se neki kiválóan érzem magam. Rágyujtok cigarettámra s
várom a muszkát, de úgy látszik hiába, valahogy csak messziről mer
puffogatni. A hó pont a nyakamra ér de remélem, lesz még szálló lágy
kenyérrel is***

Kézscók Szladek

Czonymál Gyula tüzér levele 1.sz Vöröskereszt Egyleti Tartalékkórházból
Temesvárról Czonymál Mihály urnak Szolnok Felsőszentgyörgy

Esemény: A sebesülésből felgyógyuló Gyula tüzér már egészen szépen
sétál, de még nem bírja az iramot a csoportos sétában. Kéri szeretett
édesanyját, hogy írjon már neki pár sort arról, hogyan állnak otthon.

Kedves szüleim

Kelt: 1915. ápr. 27.

*Tudatom, hogy hála Istennek egészséges vagyok melyhez hasonlót kívánok
maguknak is **már most egész szépen sétálok** melyhez itt van elég tér árnyas
kertel csak **kár hogy ki nem lehet menni csupán csak csoportban és ez
még nekem nehéz.***

*Szeretet édes anyám kérem szépen **egypár sort legyen szíves nekem
írni, hogyan van miként álnak otthon, és ha **póltika** oda haza van levelem
érkezésekor kérem írjon azonnal ha a jelzet számítása megvalósul.***

Maradok kézscókal szerető szülőink iránt

Gyula

Eder Rezső alezredes levele 9. honvéd huszár ezred parancsnoksága
Özv. Eder Kálmánné úrasszonynak, Ráckeve, Pest megye

Esemény: Május eleje óta nagy sikereik voltak. „Ha Isten segít úgy
májusra kiverjük őket Galíciából...”

Kedves jó Anyám!

Kelt: 1915. máj. 5-én

*Mind három levelét köszönettel vettem, végtelen **jól esik hogy Anyuskám
ennyire gondol reám és nem feledkezik meg rólam.** Nincsen hála
Istennek **semmi bajom, nagyon szép és jó időnk van. Május eleje óta **32000
muszkát elfogtunk és 22 ágyuját a 52 gépus káját elvettük. Ha Isten*****

segít ugy májusra kiverjük őket Galíciából. Kaptam kártyát Jenőtől és Banditól. Négy nap óta nem láttunk postát, az írás kissé nehezen megy. Pistát csokoltatom, Kezeit csokolja hálás fiad Rezső

Karla István honvéd levele (Kirorbach im Bailtal)

Nagys. Karla Istvánné állami tanítónőnek Visóoroszi, Máramaros vm

Esemény: a fronton is olyan aprólékosan gondoskodik a dolgokról, mintha otthon lenne Visóoroszi. (**hol is van ?**)

Kedves Lelkem!

1915. aug. 2.

Összecsomagolva maradt a te tantermedben a Tolnai egyes számai s a Nevelés, ezeket alkalmilag Szigetre viheted avagy beküldöd bekötés végett s ha időd nincs erre akkor vedd magadhoz, ne hányadjon el az iskolában idegen kéz mellett. De szeretnék most segítségedre lenni, a mi munka jön és felhalmozódik szeptemberre. Szerezz nyugodtságot a házi dolgok teljesítéséhez elegendő kísérettel. Isten veletek, ezer csókkal öleléssel Pista

Tólyárt István levele Elemi iskola, Ipolyság, Hontvármegye,

Hadikórház Lévai Lajos részére 13 húsz regem, stáb (huszár regiment)

Ez a levél a sebesült katona reménytelenségéről szól: „Még most se jó a kezem, meg talán nem is lesz jó sose...” A beadott 4 darab kérvény ellenére sem történik vele semmi.

Kedves szerető komám uram

Kelt: Ipolyság, 1915. VIII. 21.

Kivánom hogy ezenen pársor írásom a legjobb egészség talája mint nekem van hála a jó Istenek, tudatom hogy levelit meg kaptam ha soká irtis elő. Köszönöm akomai szeretjít hogy abea sok bajbais megemlékezet nem felejkemet még rólam meg, tudatom hogy még mindig it vagyok akórházba közelebi kórházba nem tesznek át it agyok ameszi távolba mán négy kérvént kütek mégis it vagyok haza nemis eresztenek tudatom hogy még mose jó a kezem meg talán nemis leszjó sose még mose bírok vele semítse megfogni. Istvának írjameg a táborig címjít újságot nem tudok mint sok cső jár agyon. bezárom írásom maradok atávólba szerető komája István

Muntyán Emil őrmester levele

K. u. k. Mob. Pferdespital No.VII. Nadworna

Önagysága Muntyán Emilné úrnőnek Erzsébetfalva Bercsényi utca 4. sz.

Események: Minden félét építenek, utat, istállókat, stb. A dolog jól megy, csak van egy baj, hogy a különböző nemzetiségű katonák nem tudnak egymással beszélni. Minden el volt intézve, hogy hazamehet 4-dikére, de minden füstbe ment.

Édes anyuskám!

Kelt: 1915. X. 4-én

Mindenek előtt kívánom, hogy soraim jó és friss egészségben találjon mindanyiatokat én hála a jó istennek elég jól érzem magam a jó isten mindenben úgy segít a milyen életet folytattam a legtöbb embert az erkölcssten és rendetlen élet tesz tönre, **sokan vannak akik még most sem javulnak meg, a rosszak pokolban is rosszak ma radnak, 330 emberem van meg pedig minden féle fajta képviselve van, képzelheted hogy mint szolgálat vezetőnek meg mint mérnök helyettesnek mivel minden félét építünk utalt istálokat lakásokat műhelyeket építünk a dolog megy is jól csak az egy baj hogy nincs a ki segíljen valamit nem tudnak egyik a másikával beszélni ha van is olyan az vagy román vagy német vagy orosz és mindegyik csak egy féle kép tud beszélni** csak magam vagyok a ki négy féle képpen beszélek sokszor olyan vagyok mint a bolond egy pár magyar katonám is van de azok is csak magyarul tudnak **csak mutogatnak egymásnak mint a némák így aztán megy a dolog mint a mely kocsiiban mindkét feléről be van fogva egy-egy lo és az egyik jobbra a másik balra huzza de azért lassan mégis csak elkészül,** de jó volna ezt a dolgott már egyszer elvégezni és leszámolni egyszer már végleg ha za mehetnénk már **minden el volt intézve hogy 4 ére megleplek benneteket de minden füstbe ment,** megint változás ált be 26 án és így elestem mindentől, hogy mikor jövök megint anyira hogy megint, remélhessek legalább egy pár napot otthon tölteni azt most nem tudom, **hej pedig már színta éreztem hogy süpped a homok a szeges bakancsom alatt már képzeletben láttam a mint belépve a kis ajton szaladtok felém álmomban otthon is voltam és mindanyian sirtunk,** mindenrendben volna csak a parancsnokunk ne változna olyan gyakran mióta itt vagyok a 4dik van most még mindegyiket meg ismeri kedviben jár az ember, mire rendben volna minden akkor el megy és jön egy másik, most megint iparkodni fogok ha sikerülne egy pár hét múlva **megint megpróbálom hátha mégis sikerülne meglepni benneteket** azért nem fogsz haragudni édes anyukám ha nem fogom bejelenteni mert az időt egy általán nem lehet meghatározni

ha a jo isten megsegit ugy mint egy tisztesség vándor legényhez illően be állítok, a kért dolgokat még ne küldd el hát ha sikerülne nekem érte menni, a leveleidet megkaptam 10 nap alatt szokot megjönni ha levelet irsz béjég nem kel teljesen felesleges, **mint csinálnak a diákok különösen a kis diákom a kis Muntyán Annus tanul e szorgalmasan, **van egy pár koronám is a mit össze zsugorgattam ha nem tudnék el menni ugy részletekben elküldöm, a jo isten majd csak haza segít egyszer** hisz már lassan a harctéren is betöltök egy évet meg szakítás nélkül a mi nagyon ritkának adatott meg **mar csak egy közember van a kivelem együtt jött el Kolozsvárról a többi tudja a jo isten mere vannak.** Mindnyajatokat nagyon sokszor csokol**

Emil

Levelek 1916-ból

Gröbel Emil fwl levele k.und k.VIII/17 Ldst Inf. Baon

Nagys. Gröbel Emilné úrnőnek Szabolcsbányatelep Baranya m

Események: Köszönet az újévi gratulációért. Előre látja a háborút követő „keserves csalódásokat”. Beszámol a Karácsony és Szilveszter eltöltéséről, „tudtam valakinek örömet szerezni”

Édes Asszonyom!

Kelt: Sarajevo 1916 I/5én

Máma kaptam kézhez december 16án kelt lapját s tegnap vettem jan 1-én feladott levelét. **Köszönöm az új évi gratulációt, bár adná meg az Isten hogy az már jobb lenne mint az utol só két év volt. A nagy fáradalmak mellett, melyeket az embernek el kell szenvedni, még nagy anyagi veszteség is éri az embert,** pedig milyen drága ez a világ mostan, ha valamikor kellett pénz úgy bizonyára mái nap leginkább kell. A tantiemre (tantiem= tiszteletdíj, pénz) vonatkozólag még van egy kis reménységem hogy majd husvétkor adnak valamit mert eltekintve attól, hogy a kinevezési okmányomban 50% biztosítva van, társaságunknál az a szokás, hogy karácsonykor csak a biztosított tantiemen felülfelül eső rész 75% adják ki, a többit az üzleti év lezárásakor tehát húsvétkor. Igaz ugyan, hogy **teljesen kezükre vagyunk kiszolgáltatva,** de hát nem szabad megfélekedezni, hogy **az valami kor meg is bosszulhatja magát.** Hisz már most, pedig nem sokat foglalkozok az üzemi dolgokkal, **de nagy a gyanum hogy nem lehet már minden rendjén a mi talán még nem szembeötlő, de annak idején keserves csalódásokat fog okozni.**

Ami az én karácsonyi ünnepejemet illeti, mivel a két ünnepet **lovon töltöttem, az első éjszaka nagyon keserves volt,** mert késő este érkeztem rendeltetési

helyemre, aztán a lovat kellett megápolnom, takarmányt szerezni, az idő csunya volt, alig tudtam egy kis tüzet rakni, az egész éjjelt fázva a tűz mellett álmatlanul töltöttem. **Másnap jó nagy darabot belovagoltam**, déltáj ban csunyán megáztam, éjjelt a lovam előtt a jászolban töltöttem, aludtam volna de az a dög erősen éhes volt, mert kevés volt a szénám, hát folyton friskkált. **Szülvesztert yalogolva töltöttük, beszálltunk este egy tetves szerb kunyhóba**, két öreg asszony és 4 gyerek volt otthon. A gyerekekről eszembe jutott az én Pubim, volt egy flasko mézsem, meg osztottam velük s **adtam minden gyereknek egy falat kenyert meg 2 koczka fehércukrot, hogy felragyogott a szemük**, különösen kenyér látára, **olyan jól eset, hogy tudtam valakinek örömet szerezni**. Az itt létünk nem lesz hosszú tartalmu s e na pokban elmegyünk, hogy hová nem tudom. A cím a régi, illetőleg olyan mint a milyent a borítékon megadok
Naponkint irni fogok, Szeretettel üdvözlő csókol szerető **Emiljük**

Somorjai Károly levele KuK Etapen post 150 Tk.

Somorjai Erzsébet Hölgynek Pozsony, Hofner út 8 sz.

Esemény: Megérkezett a várva várt 3 lap. A családi nézeteltérések megvitatása.

Szeretet kedves Testvérem

Kelt: 1916 Február ho 13 án

Kívánok jóegészséget **én egészséges vagyok** mejet neked is viszont kívánok édes testvérem a 8dikán irot **három lapódat meg kaptam mejet Nagyón vártam** és értem hogy fogtók gondoskódni a Vilma sórsáról fát most intézettek a hogy joban gondoljátok és értem hogy te a karsz pénzt adni a gépre a Marinak **kérlek csak aszt ne ted semiért mert az a enyém ő csak kicsalta hogy segéljen magán majd csak egyszer haza kerülhesek el fogom én aszt vinni csak hagyjátok most** kérlek csak menjetek el hozá Antival együt most zárom soraim maradok szeretet testvéred

Károly

értem hogy szegény Matíl beteg és a Jóska is most csokolak **isten veletek és velem pá pá**

Csizmadia József levele II. Megfigyelő állomás 32 barak, Miskolcz Csizmadia Józsefné Budapest Horn Ede utca 17

Esemény: Sebesülés, kórház, a „baj” nem súlyos.10 koronát kér sürgönyileg.

Kedves Teruskám!

Kelt: 1916. II/ 24.

Tudatom veled hogy **kórházban vagyok a bajom nem súlyos 1 hétig maradok** iten asztán megyek közeleb kérlek **küldjél sürgönyileg**

10 koronát pénzem nincs mert a harctérről haza küldtem nem tudom meg kaptad e számtalanszor csokolak

Józsi

Fülöp Laci hadapród levele 312 h.gy.e.13 század Tábori p. 253
Füredi Irénke ngs úrléánynak Debrecen József – kir h. u 8

Események: A lap megérkezett. A volt fedezéküket beütötte egy kis gránát, de szerencséje volt. Kérdez, érdeklődik.

Kedves Irénke!

Kelt: 1916. Május 22

Máj.17 –iki k.lapját örömmel megkaptam. Tegnap jöttünk ki az állásból tartalékba. A volt fedezékemet nem sokára azután beütötte egy kis granát. Természetesen én már nem voltam benne. De rám nézve azt hiszem jobb így. Mi újság odahaza? Szép e a nagyverdő? Vannak e még otthol civilek? Lacinak gyakran irok. Ő is nekem. Füredi néninek kézcsoikom

Üdv. Fülöp Laci

Sziráky zls levele valahol az orosz fronton
Ónagysága diószegi Diószeghy Mártha Úrléánynak Sátoraljaújhely,
Andrássy utca 7

Beszámoló: A szerető testvér nagyképűsködő, háryjánoskodó beszámolója az orosz hadszíntérről. Talán sikerül megúsznia azokat a napokat is! Saját szakállára löveti a muszkát.

Kedves Matykám!

1916. juli 24.

Ma kaptam 19i lapodat s nagyon köszönöm, hogy hírt adsz rokonról-ismerősről. Én eddig nagyon jól vagyok. Bár az időnk novemberi, mégis nagyon sokszor van meleg!

De hát szerencse dolga, - talán sikerül megúszni a mostani napokat is! Mostanában itt csak tüzerharcok vannak. Mint önálló elkülönített szakaszparancsnoknak nagyon sok dolgom van. Most magam szakállára lövöm a muszkát, - igaz hogy ő i az én megfigyelőimet. Sok csókot – kézcsokot küld.

Mindnyájatokat szerető testvéred Laci

Méhes János Zugfürer levele Feld Spital 4/16 Lesti Albánia
Önsg. Németh Anna úrnőnek Szíhalom, Borsod Megye

Események: A sebesült szakaszvezető ott fekszik a hadi kórházban, mellette az eszméletlen, haldokló katona, akinek pénzét elveszi egy nagy gazember.

Az egyszerű, becsületos ember levelet ír a Feldspitalból az ismeretlen Ónagysága Németh Anna részére, akinek címét a halott zsebében találta. A kíváncsiskodó, tolakodó **levél egy életszerű, közvetlen beszámoló az albániai hadszíntér romlott, hanyag kórházi állapotairól**, a sebesült katonák, a halottak kiszolgáltatottságáról nagyon kifejező, hihető nyers, népies nyelven.

Tisztelt Asszonyosság!!!

Kelt: 1916. VIII/ ho 2.

Bocsánatot kérek hogy soraimmal háborgatom. És asszony ságnak szolítom de mivel Ismeretlen is vagyok. **de az Ön érdekükben írom ezen pár sor irásomat.** Mert én korházban voltam ugyan ma is aban vagyok de nem ot ahol edig. És **oda be hoztak egy Németh János Nevü embert aki másnap meg is halt.** és én látam nála Német annátul származó levelet és **bátor vagyok egy pár soral értesíteni És egyben. én is kíváncsi vagyok** magam is hogy ugyan az korházból kapnake értesítést mert **ez egy nagyon hanyag hely.** de meg nem csak az hanem van ot egy Zsido Szanitéz és irodán dolgozik és én látam mikor az Öreg már nem volt észen akor **Ő el vet az Öregtől 80 korona készpénzt el vet. és nem láta sem orvos sem fyldeb való.** És én már tapasztaltam hogy az egy nagy gaz ember. Én is aszt hiszem hogy az 80 koronát is maganak tartja. ha nem én kérve kérem magukat hogy **ha nem kapják meg ugy csak jelenség föl az Vörös kereszt egyletnél Budapesten.** Ime én meg írom a pontos adatokat. Németh János 916. VII/ ho 25dik én került korházban és már 26dik án meg halt. eben az korházban k. u. k. Mobiles Rezorva Spital No I/16 Orósi allbania **Es ezt az Zsido Szanitézst így hívják Englíman.** 26 Szanitéácz ablejtung. Eszt ha meg nem kapják úgy lehet keresni mert én benn vagyok hogy elvéte apénzt és **még egy Hodics nevü ápoló is láta** és meg monta is hogy ez nem lesz el küldve mert **ez már nem első dolga.** Enek az szanitézsznek. Most meg bocsásson tisztelt asszonyosság mivel így szolítom. de nem tudom hogy nő vére s vagy neje. a németh Jánosnak. Én csak az fel ado nevet látom egy levélen. És **nagyon kíváncsi tesz hogy kapnak e értesítést az nemeth úr haláláról.** És most én még szépen kérem magukat hogy **ha lennének szívesek engem értesíteni egy pár sorral hogy eszt az. pénzt meg kapták e s vagy ment e. értesítés.** Önökhöz én ere **nagyon kíváncsi vagyok.** Ezért kérem. ha lesznek szívesek engem értesiteni igaz hogy most én sem írhatok pontos címzet mert úgy lehet hogy én megínt fogok tovább meni más kórházban. de **ha lesznek szíves írni újanak ere a hazai címre Méhes János Budapest VIII/ k.köris utza 9. I em 39.** Ezen majd nekem továbbítják. Ha majd lesz pontos címzet.

ugyan majd akkor fogok egy lapot Ismét küldeni úgy hogy tudjanak engem. egy pár soral értesíteni **mert én is igazán nagyon kíváncsi vagyok.**
Most pedig meg bocsásonak hogy én **ilyen rendetlen írok de magam is alig vagyok. És remegnek a kezeim.** Most már kívánok jó egészséget és maradok haza **fias üdvözléssel** mint ismeretlen

Méhes János Szakaszvezető

Lt Szabó levele 10/60 feldkompanie (Leutnant = hdngy)

Herrn Hauptmann Géza von Török Ausbildungsgruppe I.R 60

Esemény: A trónörökös látogatását fogadták, aki volt szíves ígéretet venni Gézától... Szabó hadnagy most ezzel az ígérettel „öli” katonatársát.

Kedves Kapitány Úr!

Kelt: 1916. aug. 26

Tegnapelőtt a **trónörökös látogatását fogadtuk Impicierung! Gézával dimázott a Trónfolger és ígéretet vett tőle hogy ezután is oly bátran és derekasán fog viselkedni. Most ezzel ölöm: Jaj te ígéretet tettél stb...**

Egészségesek vagyunk. Tartalékban pihenünk!

Mit kívánjak Kapitány urnak? Csak peslantok és ügykedem?? De azért nem rossz kívánat: Még sokáig érezze jól magát ott, rükwerc!?

Szerettel üdvözli Szabó János

Zs-vics Eger be ment vásárolni

Köszönöm a bort-ot. Innánk még ha volna?

Vlaszák József soffőr levele Pionier Zikmund gépgyár motorboot Újvidék Ónagys. Kaufmann Paula úrlány Budapest, VII. Nagymező =u 11.

Események: A kedves lap megérkezett. Csapatmozgás várható. „Aggodalmaskodik” a rozsdásodó puskacsöve miatt, melynek tisztítására megtalált egy bátor, katonás megoldást.

Kedves kisasszony

Kelt: X. 18. után valamikor

b. lapját tegnap megkaptam melyre sietve válaszolok mert el megyünk és egyben kérem a kisasszony ne írjon addig amég egy másik lapot nem írok tábori posta czimel. Több lapot nem kaptam. Most elég hamar megkaptam aranyos sorait. X 18 ikén két nap alatt ide jött

Alig várom hogy elmenjünk mert a puskám csöve már rozsdás és ezt csak a golyo tisztítja jól ki no meg a bajonet egy pár szorbét haza küldök vele szívélyes üdvözléssel

Vlaszák

Kozelka József levele Feldhospital 7/8

Tek. Todor Kozelka zászlósnak I.B.II/66. 21 Komp.

Kedves Bátyám!

Kelt: 1916.X.26.

*Én e hó 24 srapter golyot kaptam a bal oldaloba mos a a korházba
vagyok Iten az idők igen csunyak mindik esik az eső.*

Csokol öcséd József

Schneider Arnold levele K.u.K Inf.Halb Brigadekommando Nr.50

Tek. Schneider József urnak Budapest VIII. Kende utca 9.

Ez a levél tele bosszankodással „a szemtelen Adolf” miatt

Édes drága Szüleim.

Kelt: 1916. november 9.

*ma kézhez kaptam folyó hó 4én kelt k.lapokat. A tegnapi lapokra mint
irtam nem volt alkalmam bőven válaszolni melyet ma kívánok pótolni.*

*Mindenekelőtt arról a **szemtelen Adolfról kívánok beszélni.** Igazán nem
hittem volna hogy ilyen kétszínű. Most már ha írna sem válaszolnék neki.*

***Fütyülök az orrára. Azt várja hogy én írjak először. Ezen kijelentése
után én letárgyaltam vele.** Nem is tartom érdemesnek ezen témára a*

*drága tintát pazaroljam. A mai lapokban írjátok hogy a Korányi ott járt
Ainittneréknél s még oda sem ment hozzáto. **Ki kíváncsi az ő szép pofájára.***

***Szerencséje hogy nincs a kezem alatt mert megemlegetné a Magyarok
Istenét.** Kérlek ne haragudjatok hogy ilyen kikelve írok, de **annyira
bosszankodtam** hogy le sem írhatom. **Hiszen nem lesz örökké háború.***

*Ami a magam személyét illeti hála Isten minden tekintetben **a legjobbakat ál
modomban feljegyezhetni.** Ma irtam a Jakab bácsinak is egy lapot.*

*Hogy vagytok drága jó Szüleim? Hogy vagy aranyos kis Bözsikém? Mi újság
otthon? Nálam minden a régi.*

Csokol szerető fiaatok Arnold

Freiwillige Karl Pap levele Reservespital, Sternstal beim Pettain Steiermarkt

Nagys. Pap Károly urnak Budapest VII.:Nefelejts u.59.II.22

Esemény: Sebesülés, lövés, gránátszilánk. A kórházakban meggyógyult
betegeket viszik vissza a frontra.

Drága Szüleim!

Kelt: 1916. XII.13.

*Hosszú szenvedések után végre a Sterntali nagy kórházba hoztak benniünket
ahol azután a gyógyulást keressük. Nem tudom 9-i lapomat megkaptátok-e?*

Sebesülésem lövés a faron, azt hiszem gránátszilánk ment át rajta

azon kívül a ballábam fáj. Mindenről alkalmasint többet is. Ezekből a kórházakból a gyógyult betegeket gyűjtik, viszik Laibachba vissza a frontra. Mindennek dacára érdeklődjete. Irjatok rögtön.

Ölel csókol benneteket Karcsi

Pénzem van elég

???? **Lajos levele** K.u. k. Infanterieregiment No.26.

Nagyságos Kiss Mancika úrleánynak Esztergom Pályudvar

Harctéri beszámoló: 20-25 fok hidegben van. Új ruhát kaptak, olyant, mint a muszkáké, akik éppen megbolondultak, éjjel nappal mindig ágyúznak.

Kedves Mancika!

Kelt: 1916. dec.13.

*Talán haragszik, hogy nem ir lapjaimra? **Vagy jég van, mert itt van 20-25 fok hideg meg félméter hó, lehetne itt szánkázni meg korszolyázni de egyiketse teszem, hanem, mint az öregasszonyok a kálya mellé bujuk. Már ugy nézünk ki mint a muszkák, most kaptuk meg azt a ruhát, mely színre éppen olyan mint az óvéké, de azért éppen oly szépen meghal az ember mint a másik kivált most, hogy az oroszok megbolondultak, éjjel nappal mindég ágyuznak, ezt élvezet még csak hallgatni. Kézcsók Lajostól***

Veress Gyula levele, Olasz hadifogság, Italia, **Melfi,** Potenza

Kemenes Jucika Urleánynak Budapest,VIII. Mester utca 3.II.11.

Beszámoló: az olasz hadifogságban, Melfiben szerzett élményekről

Kedves Jucika!

Kelt: Melfi, 1916, XII/20.

*E hó 15-én tovább internáltak Melfibe. **Sokkal jobban érzem itt magam, sok jó baráttal kerültem össze.** Remélem egyszer majd Karira akadok, ha a magyarok egy helyre kerülnének. Nincsen Kari az Asinari szigeten? Ugye Jucika, **alig emlékszik már reám? Bizony az első ősz hajszál is megjelent fejemen. Érdekes története van ennek, a Kastélynak, hol most vagyok. A normanok építették. Nagy Lajos Király hadai is megfordultak itt.** Nem messze van innen a kialudt Volturmo Vulkán. Tetején kereszt. Misénk van vasárnap a kis kápolnában.*

Kézcsó Mindny: Gyuszi

Levelek 1917-ből

Laktis Pál tábori lelkész levele 1105 sz. tábori Kórház
Őnagysága Schubert Ilonka urleánynak Ujpest Apponyi Albert u.3.

Ez a levél egy csodálatosan szép álomról és vágyról szól: hazarepülni a magas csíki hegyekből, otthon moziba, azután sörözni menni, azután zenét hallgatni...talán már nincs is olyan messze.

Édes kicsi Iluskám!

Kelt: 1917.IV.19.

*Az időjárás nem változott tegnap óta hűvös van, esik – de kedélyem annál jobban. Álomban otthon jártam – s e kedves álom hatása alatt kitűnő kedvem van Szeretnék e magas csiki hegyekből és erdőkből kiugrani és egyenesen, sebesen Magához Kis Drágám repülni...! Hogy meglepődne Maga? – Nem hinné, hogy én vagyok! Szépen felöltözne, elvinnök mamát, Vilikét, Terit, Juliskát, papát, Mikit és elmennénk moziba, azután sörözni, azután zenét hallgatni és azután - ide visszajönnék – Magát is elhoznám: ugye eljönne, megosztani nélkülözéseimet velem és lenne vígasztalásom és jó barátom. Egyelőre megelégednék néhány pillanattal is - de óhajom a jövőmet egészen ott tölteni, ahol Maga Kis Icum is akarja. Hátha ez az idő már nincs is olyan messze, mint pl. én most Magától?! És egyszer csak tényleg az ajtójukon zörgetek: bocsánat, hogy késtem..., de későn jövő vagyok...Hej ha Iluska!
Sok kézcsókom a fentieknek, Magának millió édes puszi Palitól*

Molnár Alexander Korp.levele K.u.k Inf.Baon 3/86 11. Feldkomp.
Molnár József önkéntes úrnak Budapest, VI.ker Bajnok u. 21. I. em

A kadet aspiráns kicsit cinikusán „ismerteti” a körülötte történeteket öccsével, aki még otthon van.

Kedves Jóskám!

Kelt: Olasz harcvonalon, 1917 május15.

Ilyen vadregényes vidéken ütöttük mi 86-osok fel minden harctéri kényelemmel felruházott „Árokszállás”-unkat. Az egész változat abban áll, hogy másforma hegyeket itt-ott apró, hegyoldalban fák közül elővillanó bájos házikókat is láthatni. Nemrégiben pár nap előtt gránátvájta földtölcsérek turták fel e vidéket.

Ötel bátyád Sándor

Molnár Alexander Fährnich levele

Molnár József önkéntes úrnak Budapest, VI. ker Bajnok u.21.I.em

Esemény: Beszámoló a sok lapról, melyek kedves öccsétől érkeztek, nagy örömet okoztak. De vajon „ki az az Asbóth Juliska” és gyakran van-e kimaradási engedély?

Szeretett Kedves Öcsém! Kelt: Tartalékszállítás, 1917 június 10-én
Képzeld el, ma egész halom lap jött Tőled. Kettő még Törökbálintról, folyó hó 4-i és 5-i kelettel és minek nagyon örülök két képeslap budapesti idővel ellátva 6-á-ról és 7-éről. A pestvidéki posta megint késett és már-már azt hittem, hogy jó dolgokban meguntad a mindennapos néhány soros levelecskét s ime kellemesen csalódtam. Node majd legközelebb pótolom. Szíves jókívánataidat nagyon köszönöm. Lénárdnak add át üdvözlömetem. Csak az tesz roppant kíváncsivá, ki az az Asbóth Juliska és kitől tudta meg pontos címemet? Hanem, de gyakran kaptok ti kimaradási engedélyt!
Szeretettel ölel bátyád Sándor

Nagy János levele Honvéd hadi kórház VII. István út 69 sz II.em 18 terem Ifj Szabó Sándornak Ipar művészeti hadi kórház I. Széna tér 5 szoba Budapest

Levél kórházból kórházba. Két katona fronton kötött igaz barátságának levélbe foglalása népies nyelven. A megígért látogatás most már elmaradt, de a jövőben talán még találkozhatnak együtt.

Kedves barátom Sándor Kelt: 917 VI.26.
Kívánom az istentől ez én soraim a legjobb egészségben találja nekem az egészségem elég jó a mit viszont kívánok, tudatom magával még egy nap leszek budapesten Nagy Károlyban helyeztek a kórházban kérvényezték 27 hazafogok meni harakszok magára azt ígerte meg fog látogatni mindig vártam nade találkozhatunk még együtt most már ere a címre válaszoljon Nagy Károly Szatmár Megye hajnal útca 21 én mindég fogok írni magának de maga is írjon fel is kerestem volna de mindég ruha nélkül vagyok kívánok jóegéséget
B Jani (B=barátja)

Feladó: László Ágoston levele (F.I.B.26. IV. Komp. Fpost.368)

Nagyságos Szelhoffer József Orvostanhallgató urnak K.K. Félegyháza

Beszámoló a frontról, ahol az étel nem a Gambrinus konyhájából került ki.

Kedves Jóska Barátom! 1917. VII. 17.
Már nem tudom elképzelni mi lett veled. Ugy hallgatsz mint a csuka. Már több kártyát is írtam, de nem válaszoltál egyikre sem. Hát koficen hogy

sikerült a kolokvium vagy mi az ördög? **Vigyázz öreg, hogy katona ne légy soha.** Mert bizony a **korgó gyomor** hallgatása s érzete **nem valami kellemes** dolog. Már 3 hónapja nem ettem mást mint kukorica kását, meg minden íz nélküli levest. Az pedig nem a legjobb **étel s az nem a Gambrinus konyhájából került ki.** Bár csak már otthon lehetnék de még arra nincs semmi remény. **Az a megváltó golyó nem akar már megérkezni,** mely megírná a menet levelet a jó öreg spítá féba. Hogy vagy? Hát a kedves Anyukádék?
Mi újság Félegyházán? **Irtál szorgalmasabban,** mint eddig. Kedves Anyukád és Nővérkéd kezeit csókolom

Ölel barátod Guszti

Korp József Czemmel levele Des. F.H.Reg.No. 32 Batteri 2.
an Herrn Grúsz József Wác, Géza király tér 5.

Beszámoló a frontról, ahol a muszka nagylegény, ezért aztán neki nincs szabadság. Ő is jól megvizsgálta és meggyőződött róla, hogy a sebesült tényleg orosz nő volt.

Kelt: 1917 augusztus 23.

Kedves Jóska barátom tudatom veled hogy lapodat megkaptam amiben irtad hogy othon vagy szabatságon tehát aszt hiszem hogy most meg van az öröm mink **most a szabatságra gondol ni sem merünk mert a muszka nagy legény** de majd el bánunk vele az igaz hogy már **nőket is állittannak az oroszok harczba** Képzeld el csak aszt a dolgot én egy **sebesült orosz nőt láttam** amikor a szanitész kötözte és **én is meg vizsgáltam jól hogy meg győződjem róla hogy tényleg nő és az is volt**

szervusz minden jót kívánok

Franc Grusz levele M.K.14. h. Gy.c.II.Z.
Grusz Józsefné Vác, Géza király tér

Kedves Sógorném

Kelt: 1917.IX.29.

Régen **nem kaptam magától semmi választ** az én lapjaimra **Joska sem ir** nekem mi az **Talan valami Bajuk van**

Sokszor üdvözlöm magat meg a kis Julikát is feri

Levelek 1918-ból

Krpl Joh Kozman levele KuK F H R.14 Batt.3. (Feldhaubitregiment)
An Krpl Josep Grúss Wác, Géza király tér Nr 5.

Ez a levél a sorozatlevelek egy mintapéldánya, egy üdvözlés

Kedves Barátom

Kelt: 1918. I.23.

Soraidat megkaptam Köszönöm hogy még **nem felelkeztl meg Rolam**
Hála Isteneg **meg egészséges vagyok** amit neked is kívánom **talán én is nem**
sokára Szabadságra megyek. Tisztellnek az összes telponistag.

Üdvözöl jó barátod Joh Kozman

Mazsala Georg levele F.art.Regt. 114 **Zágreb**

Tek. Grúz József úrnak Wác, Géza király tér 5.

A sírig szerető barát szép hangulatú, érdeklődő levele, aki nem jöhetett Wácra látogatóba, mert Pozsonynak irányították, de ha megy szabadságra, aztán eljön hozzá.

Kedves Józsi!

Kelt: Zágreb 1918. IV. 13.

Lapodat nagy örömmel átvettem fogadj érte hálás köszönetemet. **Én egészséges vagyok** a melyet neked is kívánok családdal együtt. **Hát hogy vagy? Mi ujság nálatok? Itt nincs semi különös újság.** Tudatom veled hogy **nem jöhettem hozzád** mikor regrutákal mentem **mert Pozsonynak irányítottak** **Ha megyek szabadságra aztán eljövök hozzád. Irjál mingyár.**

Üdvözlöm Kedves Felsőged Julist. meg Téged kedves Barátom és **maradok**

Szerető Barátod sírig

Gergely

Zágreb **13/IV 918** szervusz

Krpl Béla Ruttkay levele K.u.K Feldartillerie Reg 114. Batt.3.

T. Grusz József úrnak Wác, Géza király tér 5.

A tizedes szomorú beszámolója a szerencsés, oda haza levő barátnak a fronton rekedt katonatársokról, akik már igen kevesen maradtak a régiek közül.

Kedves Barátom!

Kelt: 1918. IV.30.

Tudatom veled hogy lapodat megkaptam melynek igazán megörültem még egyszer rám is gondoltál. **Hát te oda haza vagy szerencsés ember vagy.** **Itt már igen kevesen vagyunk azokból melyek akkor voltunk** csak én Osziczkai Lonek az öreg Gömöry az vissza jött Subin az síncs itt és Horváth Jancsi az még itt van. Sokszor üdvözlek meg az egész családotat is.

Maradok barátod Béla

Gefrt. Friedrich Sünder levele I.Reg 32 7 feldkomp (Gefreite=örvezető)
Rózsa Imre urnak III ker Lőpormalom dűlő 7587 Budapest

Esemény: Csomagot kér, szívésségéből elvinnék a csomagot a frontra, vagy kettőt is. „Először próbának elég egy”. Mintha valami titkolózás lenne a levélben: „majd lássuk hogy hogy megy. Értesz?”

Politikai szervezkedés sejtethető, már 1918-at írnak.

Kedves Imre

Kelt: 1918. V. 11.

Hogy vagytok! Miért irtok olyan ritkán? Én elég jól érezném magam de nekem tul nagyon jó itt a levegő, a Tábori postánk persze zárva van most. **De van itt egy ember a kinek az apja szívésségéből eljönne egy kis csomagom.** Hát legyél szíves mondjad Margitnak és a Borisnak hogy csináljanak egy kis csomagot nekem ugy rendszeren címezve és rendszeren csomagolva azt majd el kell vinni Kispest Wekerle telepre kenyérmező u.13 sz.. Polinger István (posta és távirda altisztnek) (a fia itt van nálam) a fia is írni fog az apjának erről. **De ne legyen nagy csomag** körülbelül 2 kilo **vagy két kis csomagot is lehet de azt külön csomagolva és címezve** De azt hiszem **először a próbának elég egy. Azután majd lássuk hogy hogy megy. Értesz?** Nagyon jó volna egy kis száraz tészta **Majd irok még azután bővebben ha kell,** de ha kimentél és talán ti írhatok valamit. Hogy vagytok egészség dolgában Milyen most a kutvized, tiszta? Errefelé eső van elég talán már sok is! Hát ott? Milyen a termés kilátás?

Csokollak mint Frigyes

Johannes Goldmann Kpl levele Feldartillerei Regiment 114 Batt 3
Tek. Grúsz József úrnak Wác, Géza király tér 5.

Beszámoló az ágyuk mellől, a stellungból, az A- és B standról.

Kedves Józsi!

Kelt: 1918.VI.7.

Lapodat megkaptam. **Hogy nem tudtál eligazodni mult lapom után ez baj, ezután majd mindig ilyen 28-as bettükkel fogok mindent közölni. Fischer és Szabó csak az ágyuknál vannak. nekem ehhez sem volt kedvem mert nem vágyódom annyira a stellung után.** Az én beosztásom a ????. **állandóan vagy A- vagy B-standon vagyok.** Semmi ujság nincsen.

Ölel Goldmann

Inft. Stefan Pirosek levele K. u K. Garnisonspital, No.8. in Leibach
Tekintetes Pirosek Jakab úrnak Temesvár Józsefváros Pálya –sor 4.

Esemény: Kórházba került a gyalogos katona, onnan írja egyszerű stílusban, megható, bizakodó levelét: „megsegít engem a jo isten és hogy vissza mehesek a bajtársaim közé”

Kelt: -

Drága tatám, mamám és testvéreim én a jo Istentől minyajotoknak minden jot kívánok

Én kedves szüieim 2 ikán korházba jötem megbetegetem és mostan jelenleg Leibachban vagyok csak medig nem tudom lehet hogy el transzeperálnak minket hová nem tudjuk még azért kedves szüieim ne agodjatok én utánam majd megsegít engem a jo isten és hogy vissza mehesek a bajtársaim közé én nem is akartam korházba meni hanem muszáj volt. ugye kedves szüieim irtak e mán a Juliskáék Rekásról? hogy ha irtak írjátok meg tik is nekik hogy tiszteltetem és csokoltatom a kedves szüieit és ötet es írjátok meg neki hogy majd megsegít minket még a jo Isten.

kedves szüieim enékem még ne írjátok a míg nem tudom meg az álando helyemet majd én akor írni fogok rögtön. Evel lezárom pár sor írásomat.

Tisztelek és csokolak minyajotokat kedves szüieim és testvéreim és mindenkit

Pista

Absender: Medgyesi József levele (g k h v. 291/29)

Tek. Medgyesi Kálmán festőm urnak Felsőgöd Család utca Pest v.megye

Esemény: a fiú szórakozik, már tud is egy kicsit beszélni velük oroszul(?)

Kedves Bátyám

Kelt: 1918. XI.15.

ítvagyok egy családnál szorakozom vannekik gramafonuk és alánya nagyon szeret táncolni hát én megtáncoltatom ugy pestiesen mondjaís hogy karaso már tudok egy kácsit beszélni velük hát eljárok hozzáuk nagyon várom a leveledet és a csomagot hála az Istennek jolvagyok amit nektek is kívánok í t nők borotválnak 50 feníngért mondják és hogy gyoszvidámete tudol oroszul te. Tisztelek mindnyájotokat. Isten veletek

Öcséd Józsi

Taszja Guljaeva öveleis aláíratam

Képeslapok és fényképek hátoldala

A képeslapok hátuljára csak néhány sort írtak. Arra szolgáltak, hogy életjelt adjanak magukról, de küldték üdvözlétként és emlékül, megemlékezésül a háborús időkről: „Ezeket a képeslapokat kérek szépen tedd el, mert nekem igen szép emlékeim lesznek ezek a háborúból”- írja Wolszky Isván zászlós

A **vastagon szedett** szövegrészeket összeolvasva is érzékelhető a levelek hangulata, érthető az üzenete.

Levél: *dőlt betűvel* szedett szöveg.

1915

Tábej Mariska Őnagyságának Kiskunfélegyháza

Kedves testvérem

Kelt: 1915. jan. 8.

*nagyon szeretném már a **csomagot** ha elküldenéd majd akkor levelet írok **cipőt vettem ruhát is... járunk a színházakba utána kényházba.***

Böskéék miért nem írnak kérem az Irma leveleit

Csókol Juczo

Tek; Erdei József urnak K.u.K. Marsch?S.M.Y.Kaizer Franz Josef
Castelnouvo Bodre di Cottovo

Szeretett apuskám!!

Kelt: 1915. jan. 9.

*1én és 2án írt lapjaidat csak ma kaptam meg 11 napal később mint a 3án írt **leveled oly sokat késnek alig győzőm várni,** most már 3ától nincs semi nálam szeretném tudni medig...Ismét rendetlenek a vonatközlekedések,**viszik a sok német katonákat** már egy hete én is láttam őket igazán **mind olyan szép szőke fiuk és oly fiatalok úgy integetnek a zsebkendőjökkel mindenkinek és csókot dobtak szegény fiuk csak a jóságos Isten segítené meg őket s titeket hozna közeánk.** Csókol a te anyuskád és fiacskád Ma volt a mama névnapja tudod-e??*

Ugye szép babák??.....

(a képeslap túloldalán látható 2 kislányra utal)

Abs Karekesz Károly levele K.u.K. Inf.Div. Sanitäts ??? Nr.41

Őnagysága Karekesz Anna úrleánynak

Kedves Anna!

Kelt: 1915II/26

*Fogadjátok szívélyes **üdvözlétemet a nyugodt harctérről.** Én hála Istennek **egészséges vagyok** újságot mást nem írhatok mint **itt újra tél lett** már napok*

ottha havazik és igen hideg szél fú óriási hegyek közt vagyunk. Kérlek **írd** hogy és mint vagytok **adika otta még nem kaptam hírt felőletek** és ezek után igen **nyugtalan vagyok** írd sok újságott mindnyájtokat szeretettel csokol Károly

Vásztl Károly szkv levele 18/II. 1.comp Dombrowa in Polen
ifj. Váztl Károly tanulónak Csepel Hunyady János u 4.

Édes kis fiam! Kelt: 1915. VI.3. este 7 óra szolgálatban vagyok
Nem gondolsz te a hazáért szenvedőkre?
Nézd e lapot s majd (lövészárokból tüzelő katonák láthatók a lap túloldalán)
talán eszedbe jut édesapád is kinek oly hanyag vagy írni. Édesapád
ír azonnal. Jövő héten küldök 10. Koronát. Jók legyetek

An Herrn Josef Andrees Gastwirt (vendéglős) Budapest

Drága jó bátyám! Kelt: 1915 VII/4 én
Én a legjobb egészségben, hasonlót nektek. Ismét nekem kell előb írnom.
Miért nem ilsz? Eszt a lapot privat uton küldöm a feladó helyre. **Én egy 30 km feljeb az „Isonár” mentén. Egy pár nap óta kimonthatatlanul dul a harc azgyülövés egy pár km helyen ahol vagyok naponta 50-70 ezer – keményen állunk ./.** M. csokol az ö. Károly

1916

Wolszky Boriska úrleány levele

Tekintetes Wolszky István hadapród úrnak 22/4 zászlóalj 3 század

Szeretet kedves Öcsikém! Kelt: 1916. I/20
Tegnap üzente Iluskád hogy ő kapot 10 iki lapodat és így egy kicsit mi is megvagyunk végasztalva ma bizonyosan mi is kapunk kívánunk jó egészséget a jót mint nekiünk van öleliünk és csokolunk mindnyájan
szerető nővéred Boriska

Wolszky Isván zászlós levele Wolszky Boriska úrleánynak Eger

Kedves Boriskám! Kelt: 1916.II.10.
Ezeket a képeslapokat kérlek szépen tedd el, mert nekem igen szép emlékeim lesznek ezek a háborúból. Kár azokér a lapokér, amit te el küldesz t.i, a képeslapokat értem alatta. Inkább küldj táborig lapokat. Arra többet is lehet írni, meg háború is van. Csokol sokszor **szerető öcséd Pista**

**Trazsmáry János levele K.u.K. Infanterieregiment 101
Trazsmáry Jánosné úrnőnek Csermány hegy p. Nyitra**

Édesem!

Kelt: 1916. II/19

Ma kaptam negyedikén keltezett leveledet. örvendek hogy jól vagytok édeseim.

Az esküvő hát meg volt? Kálmán már el is ment. Hiába a haza az első.

Leveledre holnap remélem fogok levélben válaszolni Isten veled

Édes minnyajotokat csokol hű férjed

Szántalan üdvözlettel Géza

Jucókám, kedves kicsi Páromnak Debreczen

Kedves kicsi Jucókám!

Kelt: szept. 17

Ma megjött a 3.boríték a gyönyörű gömbölyű írással, benne a 6,7, 8. fehér lap. – oly szép, oly szép azoknak minden egyes sora. De sok-sok könnyet

kicsaltak szememből. Légy is jó Angyala, jót tevő őrizője minden hűséges

leánykádának, hadd hogy hálásan emlegessenek egész életükön át. Oly

boldoggá tettek soraid. Végtelen jól esik jó cselekedeted. – Hát kicsikém, azt

írod 7.-én, hogy még nem kaptál tőlem sorokat. Én pedig Bécsből küldtem még

útközben az elsőt. Nem kaptad meg azt a képeslapot? -- Ma is ünnepi napunk

van, azért csak itthon lógok az irodán. Rólad mesélek azoknak kik vágnak

a teljes boldogság felé. Irányt festek, mutatok arra az útra, mely oda vezet.

Én már ezen ballagok. Talán el is érek odáig. – újságot olvasok, irodai

munkát is végeztem most délután.. – Szentmiklósiak a városban nem tudnak

lakni majd; a fényszórós tiszték mindent lefoglaltak. Most a mi kis szobánkba

költöznek 3-4 napra. Felekiék hozhatnak kosztot a a tisztiről.

**Abs. Zügsf. Paul Heisler levele K.u.k Inf. Reg No.12 4 23 Marschcomp
Gosztonyi Anca Losonc Über Budapest**

Kedves Anca!

Kelt: 1916 okt. 4.

Végre a mai napon én is átmentem a keresztűzön én is próbáltam

valamit. A császár születése napját egy magyar század magyar társaságában

ünnepeltük meg, lévén ott az **egyik pajtásnak is névnapja. 3 szál cigány**

húzta – Haragszik a pusztabíró - Te adtad nekem az első – Kód lepte be a

nagy Szamost – s azután csárdás vég nélkül, s aki Kaadenben lánytársaságban

a Filozof melléknevet kapta, életemben először, csupa fiúk között én is

csárdást jártam. Ez alkalomból is Kezét csókolja szívélyes üdvözlettel

H, Pál.

U.i. A négyest táncoló kevés párokat a rendező részint a kabátujnál,

részint pedig fülönfogva igazgatta

Tcz Kiss Mátyásné részére Rákós Keresztúr

Szeretetet

választ várok

Kelt: 1916.X.4.

Kedves feleségem tudatom veled hogy hálá Isten **egészes vagyók** a mejét hasólókép kívánók mind ketőtőtőknek kedves feleségem tudatlák a felől hogy mostmár kőrülbeliül **ójan lapot kapúnk amíre már rava nyómtatva hogy egészes vagyók jól érzem magam tí írhatók amít akartók** tehát nemtúdóm mükör lép életh ez tehát túgyátók magatókat míhez tartani **ha valamít írtók és nem athatunkrá válasz.**

Isten veletek Mátyás

Abs. Spitzer Lajos levele I.R.Nz.23 M.G.A. II.Abt.Maribor

Nagys. Spitzer Lipotné Úrnőnek Baja

1. lap

Édes jó Anyuskámnak!

Kelt: 1916 XI/18-á n

E hó 13-ról két rendbeli lapjukat a legnagyobb örömmel vettem, s kimondhatatlanul **örülök annak a tervnek, hogy két malaczozt hizlalás czéljából vesznek.** Igazán úgy még nem örültem, mint ennek a számításnak, nagyon de nagyon jó van. - **Örülök** továbbá annak is, **hogy egyszer már gyűjtik a tollat,** hiszen ez nélkülözhetetlen nekünk. Csak **azonnal megcsinálni ágyneműnek,** ellenkezőleg **nem tartom helyesnek, hogy egész nap a konyhába vannak.** Irtam és megíndokoltam már többször, **hogy az első szobába főzzenek, mert így egyuttal melegíti a szobát is.** Nem de?

Soraikat várom csok. m. Lajos

1917

Mihucz Györgyné levele H M Vásárhej Csongrád megye

Mihucz György főtüzér MK 20 hon nehéz tűzéreztred 4 ik üteg

Szeretett Drága Apuskám!

Kelt: 1917 IV/30

édes szívem, tudatom veled édesem hogy a **feritől ma kaptam egy hosszú levelet és kér bene csomagot meg 50 koronát** azt hiszem hogy **csomagot nem lehet küldeni** de azért meg kérdem a postán meg **dohányt** de azt meg **nem lehet kapni** azt meg **nem küldöm el ami a tied** mert nagyon nehezen lehet hozá jútni és **kel neked ha haza jösz** most ezen nem irok töbet irok még egy táborig lapot is isten veled édesem

csokol a te szeretet hű Anyuczikád

Mihucz Györgyné levele H M Vásárhej Csongrád megye
Mihucz György főtüzér MK 20 hon nehéz tűzérezred 4 ik üteg

Szeretett Drága Apuskám! Kelt: 1917 V/5 dél 12 ó
édes szívem, megint egy napal közelebb vagy a szabaduláshoz úgy várjuk az időt hogy haza jöhés, mint egy nehéz rab a szabacságát azt hiszem hogy 25 én ide haza leszel, legaláb az ünepet ha köztünk töltenéd el, de most töbet nemirok még egy tábori lapot is, azon bőveben írok, isten veled, csokol számtalanszor, a te szeretett hű Anyuczikád

Feladó: ??

Címzett: ??

Kelt: 1917. VI. 17.

Kedves Elzuska itten küldök Emlékiül egy képet ha nem találok visza jönni.
csokolom millioszor 1917. Vien Junius ho 17-én

Zgsführer Josef levele Kuk. A.A.S.No.1

Nagyságos alsószentgyörgyi Tóth Janka úrléánynak

Drága Kicsi Szerelmem! Kelt: 1917 VI.10.d.e. 9 óra
Ez a másik felvétel a rosszabbik u.is nem voltam megborotválkozva, no meg hozzájárult rossz kedélyállapotom is így nem csoda hogy nem a legjobban nézek ki rajta. Isten veled kedves angyalom.
Millio puszi a Téged oly igazán szerető imádó Józsidtól.

Korp.Bethlen Ödön honvéd levele Kuk. I.R. Nr. 66

Ng. Ecsedy Annuska Urleánynak Fő trafik Szilágysomlyó

Kedves Annuska! Kelt: Eperjes 1917 IX 26.
Remélem megbocsát, hogy ez ideig hallgattam de mivel folyton vándoroltam egyik ezredtől a másikig és nem igen volt időm írni, most már 66-os vagyok, holnap vagy holnapútán indulok a harctérre, Gabi még ott van Csiszéréknél, magácska hogy van, mi újság van arra felé, mi Kolozsvár felé megyünk lehet hogy meg logok Sanyihoz egy kis dohányért, most már többet nem írok csak ha majd tudom, hogy megállapodott helyen leszünk . /.

1918

??? Géza levele M.Kir 40.Honvéd Táborig Tüzér Üteg
Nagys.Knapp Manczika urleánynak Budapest

Kedves Manczika!

Kelt: 1918.Máj. 22-én

Kedves lapját örömel birtkomba helyeztem, ez igazán váratlanul jött.

Küldtem 4 drb festett lapot, ha meg kapja kérem megírni, csupa virágot, maga szereti a virágot, nem? Igen majd jövök táncziskolába 6-7 hónap múlva jó? Vagy különben még az se biztos hát ha soha.

Képzelem mennyire unatkozik már ugy is nem talál semmi élvezetet az életbe Zárom lapom

Verebi Ferencz levele M.k 300 honv gy e I zlj 1sg szzd

T. Láda Lajos urnak M.k. Bpesti 1. népfelkelő gyalogezred I. zlj. 3. szd

Kedves Lajos Öcsém

Kelt: Nagyvárad, 1918, V/26

Kivánom Istentől ezen soraim legjobb egészségben találjan, nekem is legyen

hála a jó Istennek elég jó egészségem van ezen lapot ismét édes anyádék

*írom most ben van Tercsa nénéd is lapodat is megkaptam **most mi is***

készülünk ti felétek épen édes anyád mondja hogy gyere már szabadságra

mi már 300 asak békét csináltunk Bukovinába hát ti meg nem

békéltek

Üdvözöl Verebi Ferencz és neje

Sipos Imre levele K.uK. Infanterie Regiment Nr. 23. 6. Feldkompagnie
Ónagysága Sipos Jolánka úri leánykának Budapest

Kedves Jolán!

Kelt: 1918 VI/4én

Örömmel vettem ma kézhez Máj 29én kelt leveledet.

Szóval megkaptátok a fényképem Sajnos itt semmit sem tudok venni.

Egész nyugodt lehetsz, ha lehet, én nem sajnálok magamtól semmit sem.

Kérlek ha időd engedi, csak minél sűrűbben írd el mert el sem képzeld mily boldogság egy hazai levél.

Csokol szerető bátyád Imre

Ha lesz időm Holnap Levelet írok Cs. Imre

R L levele M.Kir.41. honvéd táborig tüzér ezred I. osztály
Nagys Nachbár Terike Urleányak Budapest

Édes Terikém!

Kelt:1918 IX/4.

*Nem tudom elgondolni hogy **mi is az oka hogy mostanában nem kapok levelet** ugy látom hogy nagyon **sok az udvarlója jó mulason velük***

sok üdv. Laci

Mese versben

Írta egy Kránicz nevű honvéd fényképe hátuljára

***Volt egyszer** egy gyönyörű szép gazdag lány akadt néki udvarlója száz is.
Szerette egy szegény legény igazán, de a lányka azt hitte hogy frázis.
Gondtalanul lépett az oltár elé mint akinek nem diktál az élet.
Előkelő főúr volt a vőlegény előkelő volt a nász kíséret. Egész éjjel a fenséges
lakomán csak egy nótát huzott folyton a cigány.*

Refr.

*Elmult a legszebb álmom gondolj rám. Örökre el kell válnunk gondolj rám
Szivem az isten veled terád még vár az élet gondolj csak gondolj rám.*

***Egy év mulva kiütött a háború** a kislegény elment katonának.*

A főúri kastély** is elcsendesedett. **Feláldozták azt is a hazának.

***Befogattak sok szomorú jövevényt s mind meganyi hősi lénynek** volt
közöttük egy sulyosan sebesült. Szobájából halkán száll az ének.*

Érdeklí a kastély aszonyát. Fölkeresi hát a nótás katonát!

Dr. Pólya Antal hadnagy levelei

Nagyságos Fertsek Ferike úrleánynak Árvaváraljára, Árva megyébe

Dr. Pólya Antal hadnagy feltételezhetően orvos, de ez közvetlenül nem derül ki leveleiből. A K.u.K. 2. Regiment der Tiroler Kaiserjäger 15. Feldkompagniához osztották be. 1915. IX. 2-én kelt levelében Tolmeint (szlovénül Tolmin) említi, ahol az örök hó magasságában, az olasz fronton harcolt. Ez ma szlovén terület, az olasz határtól kb. 10 km-re. Annak idején itt húzódott az olasz frontvonal.

Levelei a szerelemről, a romantikáról, a meleg érzésekről szólnak, amelyeket a mese lánynak, a vágyak tárgyához címez.

A forró lehelettel várt, sóhajokkal körülvett szőke Csodáról finom erotikával, szinte költőien ír.

A hadnagy úr leveleinek stílusa annyira finom, szép, sőt modern, hogy levelei még ma is postára adhatóak lennének, és komoly hatással lennének a mai „úrleányok”-ra.

Az utolsó, **1915. X. 5-i keltezésű levél keserű, mert talán „Elfogyott Kubinban s Váralján a papír, vagy mással játszik Ferke?”** – de ez nem derült ki soha a levelekből.

Levelek 1915

Esemény: harcok az örökhó birodalmában, közben kísértenek a tavaszi álmok, a kedves emlékek.

Kedves Ferke!

Kelt: 1915. VII. 17.

Hiszen az örökhó magasságában harczolunk, hideg is van, szél is van, de a meleg érzések élnek s az ember nincs fából. Visszatérnek a tavaszi álmok, a kedves emlékek kísértenek. Ha találkozik egy öreg csatárral, aki mint én is már augusztus óta bolyong a harcztereken előbb fent most lent, az megtudja mondani, hogy sturmnál vagy veszélyes helyzetben átél az ember pillanatok alatt éveket. Mint mozi film vonul el előttünk gyerekkorunk s a többi emlékek. Hogyne elevenedett volna fel épen az a mesés éj, az a csodás tánczú leány, a hajának illata, idegekre ható

mozdulatainak frissesége s az ígézet és vágy a szemekben. Ma kaptam a lapot, ma válaszolok 15/jul 15., hogy Maga is írjon s a betűin át élvezhessem Magát hogy a bösz ellenség közelében is szépek legyenek az álmaim.

Hódolat és kézsók PólyaTónitól

Esemény: bevetik őket, ha szükség van rájuk, majd mennek tovább, közben várja a fényképet, és „egy szuppécárdásra”-ra vágyik

Édes Ferke!

Kelt: 1915. VIII. 21.

*A fényképét várom, hogy lássam testi szemekkel is, bárha csak a képét. Sorait várom hogy lelkét lássam a betűkön át Czigánymódra bolyongunk ahol szükség van reánk betesznek, ha a krízis elmúlik megyünk tovább. Előbbi helyüinktől északabbra vagyunk nem kevésbé hírhedt helyen. Ugy vágyom egy szuppécárdásra. Magával – édes Ferke **ugy szeretném érezni halántékomon hajszálainak rezgését.** Istenem! Kcs DrPólya*

Esemény: „a kanonád zeng szüntelen”, s ő rémes szélben, térdén írja a levelet

Édes Ferke!

Kelt: 1915. VIII. 24.

*Küldheti a fényképet 323 feldpostra. Megkapom feltétlenül ha addig valami bajba nem sodor a harcok fergetege. Napról napra jobban állunk 30 és felesek dolgoznak mostmár a mi oldalunkon is. Szép reményekkel nézünk elébe az ősznek. Irni – hátam egy szikla ülök a földön és írok a térdemen rémes szélben lehet-e jobban. S közben a kanonád zeng szüntelen. **Beszélni vágyom én már Magával nem írni.***

Kcs Dr Pólya Tóni

Esemény: A szőke Csoda boldoggá tette őfelsége egyik vadászhadnagyát levelével és most arról áradozik

Kedves Ferke!

Kelt: 1915. IX. 2.

Édes szőke Csoda! Hogy boldoggá tette őfelsége egyik vadászhadnagyát Tolmein mellett a levelével, a levél tartalmával, a sárga szalag s egyéb illatával – Istenem ha tudná, ha érezné részletekben elküldené a mese lányt – a vágyak tárgyát, forró lehelettel várt sohajokkal körülvevő szőke Csodát. Fogom az újaim között, reszketnek az idegek, az új hegyek tétován simítják enyhén dörzsölik s a behunyott szemeken át vélem látni az illatos lehelő fűrthöz kapcsolódó sugár alakot, hajlékony természetét, gazella járását, mosolya a szemekben, a fej játszi

*felvetését s azt a pillantást a mi regél kacag, biztat, gunyol, ígér s
eltitkol. Köszönöm Édes Gyermek s várom a fényképét, ide.*

Kézsókkal hódolattal híve

PólyaTomi

Esemény: A szerelmes fiatalember levélbe foglalja, átéli, szinte végigtapogatja a hódító nőt, nemes, párducszerű, hajlékony formáit,... már-már erotikus hangvételű a leírás.

Kelt: 1915. IX. 12. (levél folytatása)

*Köteteket tudnának beszélni s hogy a félig nyitott száj s az elővillanó
fogak, a kaczerán fél homlokra hajló haj forró, perzselő természetet,
lobogó sangvinizmust takar és sejtet.*

*A csipőre tett egyik kéz hetyke mozdulata s a cigarettát tartó másik
a világba kiáltják az öntudatot, hogy – hódítok – ha akarok.*

Az alak formái szépek, nemesek párducszerűen hajlékonyak

*A táncban hogy mit mondtam, nem emlékszem, mert a saját szavaimat
nem szoktam megjegyezni. Nem is lehet, mert sokat fecsegek. Megsebesülni
nincs szándékom – de megtörténhet s ez még a jobbik eset*

Esemény: Az előző levél lángolása viszonzatlan maradt, ritkulnak, elmaradnak a válaszlevelek Árvaváraljáról. Szomorú levél... valami történt

Kelt: 1915. IX. 12. (levél folytatása)

*sága él magában, az élet majd megfelel – várjon. Minden ember másféle
– de alapjában mégis egyező, - mert mind lelkes ember, csak lelkének
fodrozata gazdagabb, vérének hullámozása erősebb és a belső szenvedély
tüze lángolóbb egyiknél – mint a másiknál.*

*Hosszú levelet nem írhatok, mert 1. Nincs levél papírom 2. Nincs bolt a
közémben 3. Tintát nem láttam hetek óta*

*Magát kiüsmerni és megbírálni igyekeznék, de kicsit messze van, hanem
írjon többször, hogy a sorai élém tárják. A fényképi krisanténiumok
közül vegyen le egyet, minden szirmát tépje le külön, annyit*

Esemény: „Elfogyott Kubinban s Váralján a papír”, s talán mással játszik Ferke

Kelt: 1915. X. 5. (levél folytatása)

(Etörött a hegedűm, nem akar szólni) *nóta 4 sora mint Motto.*

Elfogyott Kubinban s Váralján a papír, vagy mással játszik Ferke?

Na! Ez Maga! Gyermek és kegyetlen és önző! Ne bántson kéri Anti

Mérő Sándor tizedes levelei

**Nagyságos Ellbogen Médyke Úrleánynak Budapestre,
a Rózsa utca 86. alatti üzletbe**

Mérő Sándor tizedes (Korporal) **Galíciában harcol**, a K.u.K Reserve-Sanitätsabteilung No 21/4 állományában. **Kultúrált, érzekény fiatalembert ismerhetünk meg** a finoman fogalmazott levelein keresztül. A szerelmes tizedes csak rövid ideje vált el az Édestől fájó szívvel és máris egy egész végtelenségnek érzi ezt az időt. **A kétségbeesett szerelmes könyörög leveleiben az Édesnek, de Ő nem érdemesíti egy rendes levélre sem, csak 2-3 sorokat írogat.** Nem tesz említést arról, hogy hogyan tölti estéit, hogy vajon gondol-e reá is, ha jól szórakozik vagy ha zongorájánál ül. Ez fáj a tizedesnek. Ettől **szíve oly nehéz, hogy gondolkodni is alig tud.** Szeretném hinni, hogy kedves szép „Reményeit” mégis csak teljesülni engedte a sors.

Levelek 1915-ből

Drága kis Médykém!

Kelt: 1915. Szept. 30-án délelőtt 9 h

*Végre hosszú utazás után ma regg. 1/29-kor **rendeltetési helyiünkre érkeztünk.***

Az utazás a körülmények között igen kellemes volt csak Magácska drága

*Szívem hiányzott. **Mikor Vereckei szoroson az éjjel keresztül utaztunk,***

könnyes szemmel bucsuztunk Hazánktól...Vajon viszontlátjuk e még

drága kedveseinket...Hogy van drága Médykém? Miképpen áll a fogai

*kezelésével remélem már nincsenek olyan **fájdalmai?** Kedves Szüleinek*

valamint Magácskának Drágám kezeit csokolva maradok az Öné Sándor

Drága Édes Médykém!

Kelt: 1915. Okt. 2.

Fája szívem Drága Szépem hogy Magácskát napok óta nem láttam és még

tudja a jó Isten mikor fogom látni. Hogy van Édes? Alig várom kedves

drága sorait. Irjon Édes hogy mulat gondol e néha – néha reám, nem

felejtett e még el hisz már oly régen nem láttuk egymást.

*Remélem Drága Szépem **esténként ha jól szórakozik vagy zongorájánál***

ül reám is gondol ki itten messze Magácskától egyediül bolyong az utcán

*és egyre **Maga képe lebeg szeme előtt.** Csak rövid ideje hogy fájó szívvel*

váltam el Magácskától de egy egész végtelenségnek érzem ezt és várva –
várom az időt mikor ismét láthatom. Vajon kedves szép „Reményemet
„– teljesülni engedi – e majd a végzet?!....

Majd meg látjuk... Hogy van Édes?! És kedves Szülei mint érzik magukat.
Kedves édes Apája és Mamája? Remélem jól vannak. Fogai kezelésével hol
tart Édes? Vannak e még fájdalmai? **Az estéket hogy tölti el?**

**Jól – e? Bizonyára hiszen ki annyira körül van rajongva miképpen is
tölthetné?...**

Ir e sok levelet még? – Most még én is terhelem levél írással nem haragszik
érte Édes?.... **Bocsásson meg e sok kérdésért, ha nem kellemesek ugy
megkímélem hogy azokat meg válaszolja.**

Boldog leszek ha **kedves hogy létéről** tudni fogok.

Ne haragudjon Drágám hogy **annyi ostobaságot össze firkálok, de szívem
oly nehéz hogy gondolkodni is alig tudok.**

Kedves mindnyájukat szívélyesen üdvözlöm kis kacsoit csokolva maradtam az
Öné Sándor

Kelt: 1915. X. 7. (folytatás másik lapról)

**hogy hogyan mulat, szórakozik, hogy hogyan tölti az estéit egy szóval
nem tesz említést, – vagy azt hiszi hogy ez nem érdekel, vagy ugy véli
hogy ahoz semmi közöm. Nem tudom mit gondoljak, de ugy érzem
mintha fájna valahol. Drágám! Ne haragudjék, tudja őszinte voltam
mindig s nem tudok pózolni meg mondom mindig a mi a szívemen fekszik.
Várom drága Édesem erre vonatkozó válaszát, **miért nem érdemesít rendes
levélre, mert írt csak 2-3 sort** holott saját bevallása szerint leveleket**

(folytatás másik lapon)

Balassa Miklós kadet majd zls.,
Tóth Kálmán hadnagy,
Adamecz Kálmán hadapród,
Frank Géza önkéntes tizedes levele a frontról
Nagyságos Frank Irénke úrleánynak

Miklós egy olyan kislányhoz írja leveleit, akihez csak baráti kapcsolat fűzi, legalábbis a levelek szerint. Az elküldött és a megérkezett leveleket mindketten pontosan számon tartják. Levelei jó hangulatúak, humorosak, rövid életképek, beszámolók a frontról: részletes időjárás jelentés, a lövészárkok leírása, stb. Nyomon követhetjük a háborús helyzet alakulását a fronton.

Kezdetben a „rezervében” jó soruk van, még moziba is mennek, „**nyugodt a front**, egész megnyugodtan sétálunk mi is, a muszka is kint az árok előtt”. **Később** vége lesz ennek a nyugodt életnek: „Már nem vagyunk olyan jó viszonyban a muszkával, mint eddig...”, ezért aztán „most meg már a **fejünk felett jönnek el a csomagok**”. **Vannak sikerek is:** „A muszka a napokban megint kikapott...” A **későbbi levelek** alaphangulata a reménytelenség és a belenyugvás: „én már nem jutok szabadsághoz talán még jövő őszre sem” ... és amit még ennél is jobban várnak: „**nagyon várjuk mindennap a híreket, de úgy látszik, a békének már beborult.**” Utolsó levelének kelte

1917. jan. 29. A levelekből nem derül ki, miért szakadt meg a levelezés Frank Irénke úrleánnyal.

Új levelező partner, **Tóth Kálmán hadnagy** jelent meg a színen 1917. júliusban.

Levelei tele szabadkozással és bátortalan udvarlással: „*Ha jól mulatnak gondoljon néha rám is*”

Azokban a nehéz napokban, amikor a fronton „*Tompán dörögnek az ágyuk*”, az agárdi két nap kellemes emléke az öröm számára és inkább hallgatná azt a nótát, hogy „*Húzd-húzd...*”.

Utolsó levelének kelte **1917.IX. 30.**

Félelmetes még csak arra gondolni is, hogy milyen szomorú dolog történhetett odakinn.

Az 1918. évi újévet már Adamecz Kálmán hadapródjelölt köszönti saját maga fabrikálta újévi köszöntő versével. A levelekből kiolvashatjuk,

hogy az olasz fronton jobb élet van, mint az orosz fronton. Talán „a sok szórakozás és kerti ünnepély a fehérvári fronton!” felemészti Irénke szabadidejét, mert egy idő után egyetlen lap se érkezik tőle a frontra. Kálmán hadapród feladja. Utolsó levelét **1918.junius 12-én írta** az olasz frontról.

1915

Kadett aspirant Balassa Miklós levelei Inf.Reg.No.69 8. Feldkomp.
Nagyságos Frank Irénke úrleánynak Angolkisasszonyok Intézete, Bp.

Kedves Irénkém!

Kelt: 1915. nov. 9.

Ejna, micsoda hanyagság az, hogy még most sem kaptam tőled semmit. Pedig reméltem, hogy mire ideérek már itt vár egy kártyád. Lapjaim megkaptad ugye? Nagyon nagyon sajnálom, hogy nem látogathattalak meg benneteket, de hát olyan szerencsétlennek kellett lennem, hogy Bözse néni épp akkor utazott haza, mikor én fent voltam. De írjal ám, legalább is olyan szorgalmasan, mint azelőtt.

Mindkettőtöket sokszor csókol Miklós

1916

Kedves Irénkém!

Kelt: 1916. febr.18.

Ma kaptam tőled megint egy kártyát, s amint látod rögtön válaszolok is rá. Már Sanyó irt nekem az útról s már régebben is írta, hogy lefelé megy az olasz harctérre. Kár, hogy nem idejött, legalább együtt lehetünk volna, úgy is úgy kikerültük egymást, ő éppen akkor jött vissza mikor én feljöttem. Még mindig itt vagyunk hátul rezervében. Itt van a szomszédban egy kis falu, ott még mozi is van a Vörös Kereszt javára, tegnapelőtt ott voltunk a századunkkal. Pompás nagy hó van s a feleültig szánkóval mentünk. Szóval nagyon kényelmes életünk van. Marissal együtt sokszor csókol Miklós

Kedves Irénkém!

Kelt: 1916. febr.27.

Őszinte örömmel gratulálok a jól sikerült könerthez. Amint jól sejted nekünk is volt abban a tájban könerüink, persze másféle, csak abban csalódtam, hogy azt írod, hogy mi messziről hallgatjuk. Már előbbi helyünkön is, a rezervében, elég közel voltunk hozzájuk, most meg már a fejünk felett jönnek el a csomagok, de erről persze Édesanyúnak vagy

valakinek másnak ne írjal ám. Hiszen úgyis tudja Édesanyú, de mégis, ha ilyent írnek **nagyon megijedne**. Köszönöm a kártyádat.

Sokszor csókol téged és Marist is Miklós

Kedves Irénkém!

Kelt: 1916. márc. 10.

Ma kaptam meg kártyádat, úgy látszik, nagyon **másképp fogtad fel a dolgot**, mint ahogyan én akartam. **A dolog** egyáltalán **nem olyan komoly**, mint ahogy gondolod, ami pedig a **bátorítást** illeti, hála Istennek arra **nem lenne szükségem**, még ha egy kicsit rosszabb volna is a helyzet. **Az árunk nagyon nincs olyan mély**, legalább itt nálunk, mint te gondolod, **de azért a fenekén a gyalogsági golyótól biztos az ember**. **A gránát** bizony nagyon szépen belevág – azaz csak belevágna, ha bolondozna a muszka –, **de az ellen is vannak az ugynevezett „Fuchs loch” jaink**, amelyben az ember biztos a gránáttól, **de azért jó hogy a muszkanak nincs 20 ½ – e**. Nagyon **nyugodt a front, egész megnyugodtan sétálunk mi is, a muszka is kint az árok előtt**. Kártyád köszönöm, írjal.

Sokszor csókol Miklós

Kedves Irénkém!

Kelt: 1916. márc. 21.

Ma megínt akadt egy kis időm – t.i. **ha nem alszik az ember, hát mindig kell lótni – futni** – szóval írhatok neked is pár sort. **Már nem vagyunk olyan jó viszonyban a muszkával, mint eddig**, ámbár most sem nagyon mérgesek egymásra. A multkor éjjel hallottam, hogy, amint kint dolgoztak az akadályaiknál, **magyar nótákat fütyült az egyik**. Egymás után 3 magyar nótát. Tegnap meg érdekes **viccet csináltak a mellettünk levő századdal**, t.i. éjjel egy karóra egy köpenyegét tűztek le előttiük. Szóval **kicsufolták őket**. Ma éjjel **mivelünk is így akartak tenni**, de borzasztóan **megugrasztottuk őket**. Egyébként **semmi újság**.

Téged s Marist sokszor csókol Miklós

Kedves Pipikém!

Kelt: 1916. július 19.

Ma kaptam meg egy lapod. No abban hát **szépen lehordtál**. Már amint azt a roppant kedveskedő megszólítást **láttam, rögtön** gondoltam – no ilyen okos vagyok –, hogy valami **baj zúdúl árva fejemre**. Pedig ha tudnád, hogy mennyire **ártatlan vagyok** benne, amint, hogy meg is fogod tudni, **mert legalább is három lapot kell kapnod egyszerre**, ha eddig nem kaptál. Nem is csodálom, mert csak ugy szerényen közbeszúrva, **én sem kaptam már három egész napja semmiféle postát**, még újságot sem, az pedig nagyobb szó ám, mert gondolhatod, hogy mennyire bosszankodtam – dacára közismert galambapámnak. Szóval csak azt akarom mindebből kihozni, hogy **oka a dolognak nem én vagyok**.

Mindnyájotokat sokszor csókol Miklós

Kedves Pipikém!

Kelt: 1916. aug. 8.

Mártával együtt **összeszkábált leveledet megkaptam**, Tényleg úgy látszik, nagyon álmosak lehettetek, mikor irtátok és én jó nagyot is néztem, ahogy az első két oldalt elolvastam. **Üdvözleted sajnos nem adhatom át, mert a muszkák nem jönnek azt átvenni (no ilyen hitványak) én meg így aztán nem ballaghatok oda átadni, egyrészt mert egy csúnya nagy mocsár van közöttünk, másrészt meg amilyen szívesek, még ott is marasztalanának. De esetleg majd egy táblára felírom s kitiűzzük nekik az akadályuk elé. Igaz, hogy ne hazudjak, ma egy csónakon próbáltak a te üdvözletedért idejönni, de miután mi azt a jó öreg Manulicherből küldtük át neki, hát elbúsult és inkább visszauskáltak. Biztos azért, mert nem értenek magyarul.** Egyébként csak megvagyunk.

Sokszor csókol Miklós

Kedves Irénkém!

Kelt: 1916. okt. 7.

Ma jött megint egy lapod. A multkori lapodat is megkaptam. **A szabadság** talán most már meglesz, ámbár **nem sok reményem van hozzá.** Tudod, az nem olyan könnyen megy ám, mint odahaza gondolják. Az órát bizony itt is visszaigazítottuk, de hát nálunk az éppen semmi változást nem csinál. Már nagyban benne vagyunk a csúnya időben., szinte jobb lenne már a tél. **A muszka a napokban megint kikapott. Most persze csendes.**

Sokszor csókol Miklós

Kedves Irénkém!

Kelt: 1916. dec. 5.

Tegnap írta Bözsi, hogy **Mucka hazament**, de mint írja, elég **gyöngén néz ki**, de majd csak hamarosan összeszedi magát odahaza. **Bözsi már nagyon kívánta haza**, mert nagyon **unatkozott otthon magában.** Régen nem irtál már. Itt megint **hidegre fordult az idő**, talán most már úgy is marad. Jobb is az, mint az a feneketlen sár. Tegnap **kezdt havazni is**, de elállt. **A muszka csendes**, talán majd az ünnepekre is csendes marad.

Mindkettőtököt sokszor csókol és **jó Mikulást kíván** Miklós

Kedves Pipikém!

Kelt: 1916. dec. 20.

Ezt a lapot már Agárdra írom neked, mire odaér, biztosan **otthon leszel** már te is, Nekivel együtt, bizonyosan nagy **örömére szegény nénécskédnek, ki hatalmasan unatkozhatott már otthon.** De remélem, hogy hazulról is szorgalmasan fogsz irogatni. Nem is képzeled, milyen **kíváncsi vagyok** rád és Mariskára, már egész **nagy lányok lehettek azóta**, hogy nem láttalak benneteket. Itt bizony sajnos semmi ujság, pedig nagyon várjuk mindennap a híreket, de **úgy látszik, a békének már beborult.** Sok pusztit küld Miklós

1917

Kedves Irénkém!

Kelt: 1917. jan. 3.

Mindenekelőtt köszönet a vakációban irt kártyáért. Már eddig bizonyára megint hazánk fő – és 1 széke városában vagytok, mely okból eme lapom már oda irányítom. Remélem, **megkaptad te is kártyáimat**, bár erről nem irtál egyszer sem. Tudom, szegény **Muckótoktól nehéz szívrrel váltatok el**, de mint Bözse írja, **nemsokára megint egészséges lesz**, s akkor bizonyosan első gondja lesz a pesti csemotákat meglátogatni. – **Nálunk igazi muszka idő van**. Ha tegnap **havazott**, ma bizonyosan **olvad**, holnap meg **fagyni fog**. Így megy már ez vagy **két hete**. Ma például olyan **sikos a világ**, hogy mikor az ember járkál, önkéntelenül eszébe jut kis ded gyermekkora, amikor kezdett megismerkedni a járás tudományával. **Ujság nincs**.

Nekivel együtt sokszor csókol Miki

Kedves Irénkém!

Kelt: 1917. jan. 29.

Már azt hittem, hogy talán beteg vagy, azért nem válaszolsz lapjaimra. Végre tegnap jött egy lap tőled. Bözse írja, hogy **Mucka megint felmegy Pestre valami utó kurára**. **Sanyi nemsokára megy haza szabadságra**, mint írja, de úgy látszik, **én már nem jutok szabadsághoz talán még jövő őszre sem**. – Az idő most elég szép. **Nagy hideg van** ugyan s folyton esik a hó, de legalább nincs sár s ez is valami. Sokszor csókol mindkettőtöket Miki

Tóth Kálmán hadnagy levelei 17. honv.gy.ezred II. gpszd. T. posta: 417
Frank Irén nagyságos úrleánynak Agárdra

Kelt: 917.VII.30.

Remélem – **Pipike** – **nem veszi rossz néven, hogy ilyen sokat azaz inkább gyakran írok**. Igaz, hogy orosz földről először de a „gyakran” szó az utazásról küldött lapokra vonatkozik. – **Ha nincs kedve – ne válaszoljon, Pipike; csak annyit: irhatok-e ezentul is?** – Az agárdi parton készült skizze itt diszeleg a fedezékem falán eszembe juttatja azt a kedves, viharral fűszerezett csónakázó délutánt. **Sokszor gondolok vissza arra a napra és a másik mégjobb hangulatban eltöltött – estére.** – Kéz csókját küldi Tóth Kálmán hdgy. Ne olvasson ám jó regényt, mikor a lapomat megkapja!!!

Kelt: 917. aug. 4-én

Kedves lapjának végtelenül megörültem – **Pipike**. – Igen, mert **azt hittem sohasse fog nekem irni**. – A szabadság szép napja nagyon messze jövőben van. – Látja Pipike ilyen a katona sors. **Amire nagyon számítunk, ritkán teljesül; s amire nem is gondolunk, az válik valóra**. – Tegnap vezényelték 4 hetes tanfolyamra, egy orosz falucskába. – **Itt vagyok most az otthon töltött napok, különösen az utolsó délután kellemes emlékével, egy barakszobában s kibámulok a csendesen permetező őszi esőbe s fáj, hogy nem valósult meg, amit előre oly kedvesnek, szépnek hittem**. – **Ha jól mulatnak gondoljon néha rám is;** Kis kezeit csokolom Tóth Kálmán

Most bezzeg nem félnék **Pipike**

Kelt: 917.IX. 30.

az agárdi haboskávétól sem a vacsorától amitől otthon úgy szabadkoztam. Reggeltől estig majszolom a kenyeret, ha ugyan van étvágy még ahhoz is. Bizony Pipike – **mikor olyan jó kedvel táncoltam Agárdon** – nem gondoltam, hogy ilyen hely vár rám. Igazam volt, amikor a f.-i perronon a visszaemlékezésről beszéltem – elhiheti Pipike, hogy **ezekbe a nehéz napokba ez önt színt, örömet**. – **Tompán dörögnek az ágyuk** – s éles csattanással szórja a követ az olasz gránát – **ezt hallgatjuk egész nap** s ha van egy kis szünet akkor fellélegzünk. – **Inkább hallgatnám azt a nótát: Húzd – húzd.....”**

Eljátszaná nekem?

Kezeit csokolom „Kálmánci”

Adamecz Kálmán hdp. jelölt levelei M. kir. 41. Honvéd
Feld-Artillerie-Brigade

Frank Irén nagyságos úrleánynak Székesfehérvár Zita kir.né út 12.

Kelt: 917. dec. 22.

„Megjött már az új esztendő; Dicsértessék a Teremtő! Száraz fákön varjú károg; Boldog újévet kívánok!” (Saját szerzemény)

„Viharagyú, gumipuska; Mit hozott a kis Jézuska?”

(Hozzád írt költeményem) **A rossz vers faragáson kívül most karácsonyfa diszitással foglalkozom** üres óráimban.

Már a fa megvan csak dísz kellene még rá. De majd az is meg lesz lassanként.

Mindnyájatoknak boldog újévet kívánva kezedet csókolja Kálmán

1918

Kedves Pipi!

Kelt: 918. jan.31

Ez a **lapom** majdnem egészen biztos, hogy **nem fog snapsztól csepegni. Ugyanis január összes délutánjain és éjszakáin az egész üteg be volt rugva.** Ezt az utolsó napot most pihenésre használjuk fel, **hogy a holnapi hónapban újra kezdjük,** amit abban hagytunk. Valószínű hogy a jövő hónapban Fehérvár nemes városát is meg fogom látni. Ugyanis az **ezredünket dec.23.-án kivonták a frontról, most retabliroz** és a hír szerint mezopotániába visznek le bennünket. Harmadszor pedig **egy mulatságról hogy lehet este 3 órakor eljönni, mikor hajnali 3-ig ott lehet maradni.** Különbön egy önkéntes **Endre,** talán ismered, most jött ide és **sokat beszélt arról a muriról.**

Gratulálok Kálmán

Kelt: 918. febr.15

Nagy érdeklődéssel és honvággyal olvastam legújabb fehérvári **hireidet.** Nem tudom elképzelni, hogy legyen valaki, aki a főispánné táncában ne gyönyörködne minden áldozatok árán, ha teheti. Én is fájó szívvel mondok le a hadsegélyező teastélyéről. **Köszönöm kegyességedet, amely szerint az első touret a táncból nekem tartottad fölnt és mindenestre szólóban elfogom lejteti itt a mi kis szobánkban. Esetleg a füstös képű filharmonikusunk zenével is fog szolgálni hozzá. A 10 üveg pezsgőt mindenestre örömmel elfogadom és az elküldését szívrepesve várom.**

Kezedet csókolja Kálmán

Kedves Pipi!

Kelt: Bourgano, 918. márc.17.

Itália mosolygó kék ege alatt sütkérezünk a napon. Mese szép idő van. Egész nap unatkozunk ép úgy mint ??? potokon, Légy szíves elküldeni az ígért szép nótát. Kitűnő jó bort találtunk itt. Úgy látszik érdemes volt eljönnünk. Jó mulatást!

Kezedet csókolja Kálmán

Kedves Pipi!

Kelt: 1918. ápr. 9

Nagyon sajnálom, hogy rövid szabadságom alatt nem tudtalak felkeresni Benneteket, de ép aznap mikor Fehérvárra készültem, besürgönyöztek bennünket. **Most megyünk a frontra.** Úgy látszik Gézáéknak adunk most itt helyet. **Szeptemberre valószínű ők jönnek ide helyünkbe. Köszönöm a Bagó nótát, most ugyanis ritkán jutunk cigarettához!**

Kálmán

Kedves Pípi!

Kelt: Olaszfront. 1918. jun. 12.

Mindenekelőtt gratulálok Akadémiai sikerült vizsgádhoz, **azután pedig nem írok többet, mert Tőled se kapok egyetlen levlapot sem, Inkább megadással hullatom tovább hősi piros véremet a hazáért. Persze a sok szórakozás és kerti ünnepély a fehérvári fronton! – Már akkor inkább vagyok itt a digóknál.**

Frank Géza önkéntes tizedes, bátyja levele Frank Irén úrleánynak

Kedves Pimpikém!

Medea, 1918. okt.19.

Végre holnap már megkezdődik **a kurzus**, amely **nem sok jót ígér** tekintve azt, hogy olynémű foglalkozásról beszélnek, amely reggel 7-11-ig és d.u. 2-7. tartana. Hát ez nem valami fényes biztatás. Azonkívül **a koszt sem valami fényes** tekintve azt, hogy a cselákokkal (közös önkéntesek) együtt vagyunk vagy 300-an akik egy konyháról étkeznek. Hát gondold most már meg, hogy nézhet az ki. Egyébként arra Fehérvár felé mi újság van? Irjál valami újságot, mert errefelé nem sok különös olvasnivaló akad, hát **jól esik egy kis hazai pletyka**, amely azt hiszem, hogy nálatok **b. ex-nőm környezetében bőven akad.**

Sokszor csókol bátyád Gézus

Perszina Géza önkéntes majd főhadnagy levelei

Nagyságos Boross Vilike úrleánynak 1915–1918

Géza, mint önkéntes kezdte a szolgálatot. 1915-ben a K.u.K. Munitionsamt der 94 Infanterie – Truppen – Division állományába került. A ranglétrán gyorsan haladt előre, 1918-ban már főhadnagyi rangban, a M. kir.38. honvéd hegyi tüzér osztály parancsnoka volt.

Boross Vilike úrleányt balatonkenesei tartózkodásakor ismerte meg. Ez az ismeretség meghatározó volt számára, mert végig hűségesen csak Vilikével levelezett. **Levelezésük nem a „bósz” szerelmesek levelezése.** A harctéri életképek mellett van valami **titokzatosság, távolságtartás, kerületgetés, ráhagyás, várakozás, szenttelen kivárás a kedves hangnemben fogalmazott levelekben, titkolt érzelmi töltöttséget sejtetnek.** *„...nem is értem, hogy miért akar engem oly szigorúan megbüntetni?...”*

„...ma kaptuk az első postát s legnagyobb örömemre Magától...”

A levelek által közvetített életképek, pillanatképek, hangulatok hűen, de minden tudatosság nélkül mutatják be a katonák életét, az apró személyes eseményeket, történeket a fronton, a háború kis, elemi mozzanatait, amelyek részei a nagy háborús eseményeknek.

Végig követhető a front mozgása, **a jó időszakok**, amikor kellemesen múlnak a napok és **a rossz időszakok** a pokol kapujában térben és időben, a kezdeti sikerektől, a vereségekig.

Az első hetekben – hónapokban jól élnek, *„... roppant kellemesen múlnak a napok...”*

Nagy reményekkel vannak tele: *„...itt is nagyon jó dolgunk van és így türelemmel tudjuk bevárni azt az időt, amikor majd mint győzők fogunk hazakerülni...”*

„Az idő roppant gyorsan és kellemesen múlik, a kedélyek változatlanul jók, az idő is kedvező”

„Máskülönben jó idők járnak és így nagyon kellemesen tellnek a napok.”

De kérdez is, mert érdekli, hogy mi történik otthon:

„...mit csinálnak és hogy töltik az időt”

„...mivel töltik a kellemes Pesti őszt?”

Álmodozás, hazavágyás:

„...De jó is lehet most Pesten! Élvezze helyettem is!”

„...De szép lehet most a Duna korzó!!” 1918.III.20.

Kívánságai nem is olyan nagyok, de most teljesülésükre semmi esély nincs:

„...ha egyszer úgy jól kikorozózhathnám magamat a Dunaparton!”

„...Mulassanak jól!...”, „De jó is volna úgy egy napra odarepülni ...”

Szerencséje volt, mert az ezredes „ő meg is ígérte hogy áthelyez egy jó Bakerihez. Most tehát várom, hogy innét is továbbitanak... így nagyon kellemesen tellnek a napok.”

Megelégedettség, boldogság:

„... kellemesen és gyorsan múlnak a napok. – A kellemes időtöltés azt hiszem Pesten is megvan”

„... Ma este leszek leváltva a Schwarmból s megyek fel pihenni a Batt Stellungba...”

„...milyen boldogság az itt, ha az ember levetkőzve (!!)

amúgy Isten igazából kialhatja magát.”

„...A hely gyönyörű, fenn vagyunk a havasok között, egy üdülőhely...Már előre örülök a gyönyörű sétáknak...”

Egyszer aztán megváltozott a helyzet, vége lett a kellemesen múlt napoknak – jöttek a nem tetsző dolgok:

„...nagy dolgok is történtek azóta. Szétraktak ...A régi kampániából tehát csak ketten maradtunk.”

„...egész másképp képzeltem el még magamnak mindent. Bizon kártyázáshoz is csak minden szent időben jutok hozzá.: ...három napig jóformán le sem szálltam a lóról...”

„...címborák rohamosan fogynak s már majdnem teljesen egyedül vagyok itt a régiék közül.”

„...Egyikkel épen ma találkoztam szegényt székéren hozták le, valami tifúsz féle jót szerzet”

„...Még sohasem fárasztott így ki az Aufkl.-ség” (=felderítés)

„...én vagyok az osztály parancsnok s annyi dolgom van a három üteggemmel hogy szép csendesen bele fogok örülni!...”

A helyzet tovább romlott, veszélyes események is történtek:

„Isten csodája volt a menekülésiünk a biztos halálból, mert egy 14 méteres mélységbe zuhantunk”

„nagycsütörtökön egy Blitz patron felrobbant a kezemben és alaposan elégette a jobb kezemet”

„...csúnya világ volt erre s a poklok kapuit döngettük napokig... néhányszor szerencsésen kerültünk ki belőle.”

Az idő múlásával többször előre léptették, végül főhadnagyként 3 üteg parancsnoka lett.

„...kadett kinevezésem is megérkezett s így mint tiszt itt feleslegessé váltam...”

„...gratulációjáért hálás köszönet. A második csillag rengeteg munkát ad...”

„...mint legidősebb főhadnagy én vagyok az osztály parancsnok s annyi dolgom van a három üteggel hogy szép csendesen bele fogok őrrülni!”

Reménykedni pedig kell!

„...Hogy haza én mikor kerülök... egyelőre reménykedünk hogy karácsonykor...”

„...szabadságról egyelőre álmodni sem merészelek, pedig de jól esne..”

„...szabadságom még nagyon messze van...de azért remélem hogy még a nyár folyamán sikerülni fog...”

Levelek

Nagyságos Boross Vilike úrleánynak Arad, Bohus palota

Kedves Vilike!

1915. VII. 28.

Lassan **két hete** lesz már **hogy kenesét elhagytuk** és igazán olyan **jó dolgunk van** hogy lassacskán elfelejtjük azt a sok kínlódást amiben ott részünk volt és **csak a kedves dolgokra emlékezünk vissza**. Hiába az ember soha sincsen egészen megelégedve a sorsával. Én pl. csak azt szeretném, hogy úgy 5 óraker délután idetolnák kenesét minden lakójával és egy darab Balatonnal. Akkor igazán jobb dolgunk volna mint az angyaloknak az égben. Rém **nagy összetartás van itt a tüzérek között** és így igazán mindenütt együtt vagyunk. **Most alakítjuk a tiszti menaget** s ha az meglesz **még sokkal kedélyesebben fogunk élni**. – Dolgunk azért van elég de hiszen ilyen körülmények között az ember passzióval végzi a dolgát. – Hát maguk kedves Vilike **mit csinálnak?** Már szeretnék valamit keneséről hallani.

Sok kézcsók és üdvözet Gézától

Nagyságos Boross Vilike úrleánynak Balatonkenese

Kedves Vilike!

1915. VIII. 2.

Lám mégis csak **nekem volt igazam**, mikor azt mondtam, hogy a **kenesiek fognak előbb megfélekedni a szegény hadi emberekről**. Már

mindenünnett érkezett hír csak az ottaniak hallgatnak kegyetlenül. – Pedig kíváncsi volnék tudni, hogy **mit csinálnak és hogy töltik az időt. Nekünk roppant kellemesen múlnak a napok** olyan mintha csak tegnap jöttünk volna, pedig **már a harmadik hetet tapossuk.**

Sok szívélyes üdvözet kedves Mindnyájuknak kézsók Gézától

Nagyságos Boross Vilike úrleánynak Arad, Bohus palota

KedvesVilike!

1915. VIII. 14.

Ezennel **mindent visszaszívok!** Nem szoltam egy szót sem! – **Ép most kaptam meg két kártyáját** nagy örömmel fogadja értük hálás köszönetemet! Ami a városok tologatását illeti én sem bánám ha nagy néha – néha egy félórára odatolnának minket valahova a Fehér –kereszt mellé, de **hát itt is nagyon jó dolgunk van** és így **türelemmel tudjuk bevárni** azt az időt, **amikor majd mint győzők fogunk hazakerülni.** – Hát bizon! kezít csókolom az én Ottóm helyett **most kilátásom van egy olyan gebére,** amelynek emelőrúd kell, hogy a lábát meg bírja mozdítani. U.i. Reitpferdeket csak holnap kapjuk és ezeket az előhíreket hallottuk. – **Nagy csacsik voltunk hogy fényképezőgépet nem hoztunk,** mert bizon a kastélyunk gyönyörű parkjában sok jó képet csinálhattunk volna. – **Az idő roppant gyorsan és kellemesen múlik, a kedélyek változatlanul jók, az idő is kedvező** mert gyakran ázunk és így nincs oly meleg! kedves nővéreinek ismeretlenül adja át kézsókjaimat – Sok szívélyes üdvözetet küld még több kézsókkal

Perszina Géza

Meddig marad még Aradon?

Nagyságos Boross Vilike úrleánynak Arad, Bohus palota

KedvesVilike!

1915. IX. 2.

Ezerszer **bocsánat** hosszas hallgatásomért, **de anynyi minden közbejött,** hogy lehetetlen volt írnom. **A múlt héten költözködtünk** az evvel járó munkák stb. 31-én pedig olyan helyzetbe kerültem, hogy most már ingyenben van az élet nekem is. Ma még az ágyat nyomom, mert a lábamat nem vagyok képes megmozdítani, de remélem, hogy holnap már felkelhetek és folytathatom a felszaporodott dolgaimat. Hogy mi és hogyan történt velünk azt majd annak idején, szóval egyenlőre csak annyit, hogy **Isten csodája volt a menekülésünk a biztos halálból, mert egy 14 méteres mélységbe**

zuhantunk a hadnagyommal és csak a kocsi melyen ültünk zúzódott pozdorjává. – Meddig marad még **Aradon?**

Kedves Nővérevel együtt

sokszor szívélyesen üdvözli és kezeit csókolja Géza

Nagyságos Boross Vilike úrleánynak Budapest, IV: Molnár u 33.I.1.

Kedves Vilike!

1915. IX. 23.

Tegnap este szerencsésen hazaérkeztem a bevásárlásokból és **itt várt már k.kártyája** melyért hálás köszönet. – Hát bizony és kezeit csókolom **nem akarok innét elmenni**, mert inkább a fejemet vágatom le minthogy **a kaderhez** visszamenjek. Eléggé meg voltam ijedve mikor a nagy esés után **a doktor Laibachba akart küldeni a kórházba**. – A napló vezetés bizony elmaradt. Mikor én erről beszéltem akkor én **egész másképp képzeltem el még magamnak mindent**. Bizon **kártyázáshoz is csak minden szent időben** jutok hozzá. A húgom már üres levelezőlapokat küld, hogy írjak rá valamit emlékiül – Irjon meg már néhányat **a maga büntetésnemei** közül, hogy tudjam mitől drukkoljak jobban vagy hogy egyáltalán haza merjek-e majd menni. Megjegyzem, hogy tulajdonképpen **nem is értem, hogy miért akar engem oly szigorúan megbüntetni?**

Kedves mindnyájuknak sok üdvözlötet küld kézcsoókkal Géza

Nagyságos Boross Vilike úrleánynak Budapest, IV: Molnár u 33.I.1.

Kedves Vilike!

1915. X. 12.

Ugye régóta nem kapott már tőlem semmi hirt? Hja bizon **nagy dolgok is történtek** azóta. **Szétrakta bennünket** és 10 nap hányódás után Bergenrieder hadnaggyal ide kerültünk. **A régi kampániából tehát csak ketten maradtunk**. Eddig nem tudtuk a postaszámunkat és így nem tudtam írni. Tegnap végre előre rukkoltunk állandó helyünkre s **most nagyban dolgozunk az elhelyezkedésen**. Azóta **kadett kinevezésem is megérkezett** s így mint tiszt **itt feleslegessé válltam**, az ezredestől kértem és ő meg is **ígérte hogy áthelyez egy jó Bakerihez**. Most tehát várom, hogy innét is továbbítsanak. – Máskülönben **jó idők járnak és így nagyon kellemesen tellnek a napok**. Valóságos boldogság már nem látni a karszt kopár köveit, nem is említve az esővizet amelyet úgysem ittunk meg. Hát maguk kedves Vilike **mivel töltik a kellemes Pesti őszt? De jó is volna úgy egy napra odarepülni**

Kellemes időtöltést kíván számos kézcsoókkal Géza

Nagyságos Boross Vilike úrleánynak Budapest, IV: Molnár u 33.I.1.

Kedves Vilike!

1915.X.24.

Köszönöm kedves gratulációját, csak ne igyon oly sok mustot az örömére mert még meg talál ártani. Kár hogy nem voltam Pesten a maga gazdaasszonykodásakor meghivattam volna magamat ebédre. Nem jött volna zavarba? Milyen jó is maguknak hogy szüretelhetnek, olyan kedves régi emlékek kötnek ezekhez a szép őszi napokhoz de hát hiába nekünk ezidén más szüret jutott. – Mostani helyünk is nagyon jó, csak borzasztóan be vagyunk fogva. Tegnap éjjel érkeztem vissza, három napig jóformán le sem szálltam a lóról. Ma egész nap pihenek és élvezem a sok szállodgáló repülő. Holnap azután ki tudja merre kell megint menni. Mióta régi helyünkről eljöttünk épen az ötödik falucskában lagerezünk. Hogy haza én mikor kerülök azt talán még a jó Isten sem tudná megmondani, egyenlőre reménykedünk hogy karácsonykor lesz néhány napunk. – De jó is lehet most Pesten!Élvezze helyettem is!

Jó mulatást kívánva kezeiket csókolja Géza

Nagyságos Boross Vili úrleánynak Budapest, IV: Molnár u 33.I.1.

1916. I. 1.

Kedves Vilike!

Kellemes Sylveter és egyéb jók!

Várjuk a boldogabb újesztendőt!

Sok kézcsók Gézától

Aláírások: Fekete fährich, stb

Nagyságos Boross Vilike úrleánynak Budapest, IV: Molnár u 33.I.1.

Kedves Vilike!

1916. I. 15.

Végre – valahára hozzájutok néhány sor írásához. **Mostanában annyira el voltam foglalva** hogy igazán még mosakodni sem értem rá. Ugye **megbocsájt, hogy** kedves soraira **ily későn válaszolok** de hát nem lustaságból történt. – Mostanában u.i. az **időm felét a Bakerinél töltöm** odakiünn. Most jöttem este haza s néhány napot most is fogok megint kinn tölteni. **Első** kötelességemnek tartom az **írást, azután** pedig egy rettenetes **nagyot fogok aludni.**, mert bizony meglehetősen fáradt vagyok. Nem is hiszi, kedves Vilike, **milyen boldogság az itt, ha az ember levetkőzve (!)** amúgy Isten igazából **kialhatja magát.**

Ez itt a boldogság netovábbja! Most már gyönyörű tavaszi meleg napok járnak s így legalább a rettenetes nagy sár kezd egy kicsit felszáradni.

Tiszták is vagyunk mostanában nagyon, de azelőtt nem volt érdemes kefélődzni mert csak ki kellett mozdulni, az orruk is sáros lett. – A Wylly meg a Wiktor köszönik a szíves megemlékezést a körülményekhez képest jól érzik magukat! Különösen az utóbbi! A Wylly már hamarosan kiheveri a betegségét, ha ráérek **minden nap lovagolom egy órát**, nem tetszik ugyan neki, no de hát ha muszáj akkor minden megy. Állandóan most egy **Baba című lovat használok, de az nem háborúba született** mert rém gyáva, rettenetesen fél mindentől. Az én egészségemet mindezedáig nem tudta megviselni a klíma, sőt jokor legyen mondvá – **rég nem éreztem ilyen jól magamat.** A fogaimat Szegedi (a legényem) kezeli holmi boszorkányos gyogyszerekkel kisebb-nagyobb (de többnyire kisebb) szerencsével.

A hangulat még mindig a régi még, csak az a kár hogy a cigányunk kórházba került szegény feje s azóta ki tudja hol mászkál szegény. – A környékbeli **cimborák rohamosan fogynak s már majdnem teljesen egyedül vagyok itt a régiek közül. Egyikkel épen ma találkoztam szegényt szekéren hozták le**, valami **tífusz féle jót szerzet** a közkedvelt fensíkon.

Négy évet lumpoltunk át együtt Pesten és most úgy búcsúztunk, hogy rövidesen újra találkozunk majd ott valami jó helyen. Ki tudja, hogy mikor; vagy egyáltalán eljön e majd az az idő.

Az ígért kedves **fényképnek már előre is nagyon örülök**; remélem azóta volt már egy kis szép idő Bpesten. Hanem a másikért nem állhatok jót. Én elküldeném személyesen azt az urat szabadságra, no de hát nem megy az olyan könnyen. Minden esetre meg fogjuk próbálni. – Már csak azért is szeretnék a többi ok mellett menni, mert akkor okvetlen **hoznék magammal egy fényképező gépet.** Igazán véték volt tőlem, hogy anélkül jöttem ki, **mennyi kedves dolgot lehetett volna már megörökíteni.** – csak attól félek, ha hazamegyek nem fogok tudni aludni a nagy csendtől.

Hát maguk kedves **Vilike mivel töltik az időt szép Bpesten?** Ott is ilyen szép meleg tavaszi napok járnak? Nem adnám egy rossz 28-as granátért, **ha egyszer úgy jól kikorzózhathán magamat a Dunaparton!**

No de most már igazán lefekszem!

Kívánok nagyon – nagyon **kellemes időtöltést** és kedves mindnyájuknak sok szívélyes üdvözlötet küld kézsókkal Perszina Géza

Nagyságos Boross Vilike úrleánynak Budapest, IV: Molnár u 33.I.1.

Kedves Vilike!

1916. V. 10.

Bocsásson meg, hogy ilyen **későn válaszolok** kedves soraira, de ennek **egyrészt az egy hónap óta folytatott cigányélet az oka, másrészt** pedig az, hogy nagycsütörtökön **egy Blitz patron felrobbant a kezemben** és alaposan elégette a jobb kezemet. Még most is be vagyok kötözve, de már szépen gyógyul lassacskán s **most már legalább képes vagyok nagy nehezen ceruzát venni a kezembe.** – Jelenleg még lenn vagyok a kolonnénél, de talán már jövő hét elején felmegyek a Bakeribe – Egészen más címünk és fpost számunk lesz, de még azt nem tudjuk s így postánk még egy ideig a régi címre jön. – **Most gyönyörű szép helyen vagyunk** s tekintve, hogy még ráadásul szép idő is van **kellemesen és gyorsan múlnak a napok.** – **A kellemes időtöltés azt hiszem Pesten is megvan,** hogy már ránk nem is érnek rá gondolni.

Kedves mindnyájuknak sok szívélyes üdvözet kézcsókkal Géza

Nagyságos Boross Vilike úrleánynak Budapest, IV: Molnár u 33.I.1.

Kedves Vilike!

1917.II.7.

Tábori postánk a mai napon 618-a változott át, hogy miért arról eddig még halvány fogalmaink sincsenek. – **Ma este leszek leváltva a Schwarmból s megyek fel pihenni a Batt Stellungba. Még sohasem fárasztott így ki az Aufkl.-ség s így egy kis pihenés igazán jól fog esni.** – Remélem **azóta megkapta leveleimet,** melyben négy hosszú oldalon oly rettenetesen irhattam? Igérem, legközelebb jobb leszek.

Kedves mindnyájuknak sok-sok üdvözet és kézcsók: Gézától

Nagyságos Boross Vilike úrleánynak Budapest, IV: Molnár u 33.I.1.

Kedves Vilike!

1917. IV. 2.

Már épen 1000 éve nem kaptam hírt Maguk felől!! – **Tegnap este óta lenn vagyok az Aufkl.Standon s itt várom be a szép húsvéti ünnepeket.**

Kíváncsi vagyok hogy fogja viselni magát a **muszka?** Azt hiszem jól, mert tudja hogy visszakapná a kölcsönt. Az ő húsvétjuk u.i. egy héttel későbbre esik.

– Mégegyszer **kellemes és boldog húsvéti ünnepeket** kívánok

sok-sok szívélyes üdvözetet küld kézcsókkal Gézuka

Perszina hdgy levele Hochw. Freulein Vili Boross

Budapest IX. Fővámtér 10. I. 5.

Kedves Vilike!

Seefeld i.T. 1918. III. 20.

Három napja itt fekszem betegen a kórházban. Rettenetesen meghültem az úton s most minden tagom fáj. Hogy meddig maradok itt a jövő titka.

– A hely gyönyörű, fenn vagyunk a havasok között, egy üdülőhely A hó és jég még nagyon tartja magát, de a napon már melegebb van mint otthon. Már előre örülök a gyönyörű sétáknak, amelyeket tenni fogok ha jobban leszek. – Hát Pesten mi újság?

De szép lehet most a Duna korzó!!

Kedves mindnyájuknak sok szívélyes üdvözetlet küldkézcsókkal Gézuka

Nagyságos Boross Vili úrleánynak Budapest IX. Fővámtér 10. I. 5.

Kedves Vilike!

1918. VI. 9.

Kedves kártyájáért és gratulációjáért hálás köszönet. A második csillag rengeteg munkát ad mert át kellett vennem régi ütegem parancsnokságát véglegesen s amellet csak egy beosztott tisztem van.

– Jelenleg fenn vagyunk közel az égben, csak az a baj hogy egy kicsit nagyon hideg világ van itt s mi a szabadban sátrak alatt tanyázzunk.

De azért nem panaszkodunk lesz az még rosszabbul is.

– Sajnos szabadságom még nagyon messze van bár e hó végén lejár a négy hónapom, de azért remélem hogy még a nyár folyamán sikerülni fog s akkor megpróbálom majd néhány órára Kenesére is elrándulni.

Mulassanak jól, kedves mindnyájuknak

sok-sok szívélyes üdvözetletét küldi kézcsókkal Gézuka

Nagyságos Boross Vili úrleánynak Budapest IX. Fővámtér 10. I. 5.

Kedves Vilike!

1918. VII. 10.

Jún15-ike óta ma kaptuk az első postát s legnagyobb örömömre Magától az első kártya! Hálás köszönet érte. – Bizon csúnya világ volt erre s a poklok kapuit döngettük napokig – sajnos belülről. De vannak még most is csodák s így néhányszor szerencsésen kerültünk ki belőle. Jelenleg mint legidősebb főhadnagy én vagyok az osztály parancsnok s annyi dolgom van a három üteggel hogy szép csendesen bele fogok

örülni! – Különben két nap óta jól megérdemelt **pihenőben vagyunk**, ami ha rendbe jövünk és sokáig fog tartani, akkor nagyon jól is fog esni.

– Persze **szabadságról egyenlőre álmodni sem merészelek**, pedig de jól esne most!

Kedves mindnyájuknak sok-sok szívélyes üdvözetet küld kézcsókkal Gézuka

Perszina főhadnagy levele Nagyságos Boross Vili úrleánynak

Balatonkenese Parrag Lajos ház

Kedves Vilike!

1918. VIII. 21.

*Hosszú és sok viszontagság után **tegnap óta újra régi ütegemnél vagyok** s úgy érzem magamat mint aki szabadságról jött. – **Rengeteg dolgom van egyenlőre**, de azért unatkozni is nagyon ráérek. – **Mulassanak jól!***

Sok szívélyes üdvözetet küld kézcsókkal Gézuka

Bányay testvérek levelezése a családdal és az úrleányokkal 1915–1918

A Bányay testvérek egyszerű **vidéki parasztgyerekek voltak** Köpeczről, Háromszék vármegyéből. Gyakran felmentették őket a frontszolgálat alól bizonytalan időre, és otthon lehettek, amíg a mezei munkák tartottak. Ez jó alkalom volt ismerkedésre, udvarlásra. Ezekből a kapcsolatokból aztán szép levelezés alakult ki. **A levelek egyszerűek, őszinték, mint a paraszti lét. Leveleik a családi összetartozásról és önmagukról, a fiatalemberekről szólnak. Az alacsonyabb rétegek nyelvhasználatának, íráskultúrájának közvetlen, szép dokumentumai.**

Ferencz, a legidősebb testvér távirásként töltötte szép napjait az olasz fronton, „a Talián harc mezején”, a másik két gyerekről nem derül ki, hogy a front mely szögletében szolgáltak. Az idősebb testvér van a lányok érdeklődésének központjában a hozzá írott levelek tanúsága szerint. Emmuska, Rózsika, Iduska sem felejtkezik meg róla, az ő szívük is megtelik boldogsággal, ahányszor csak ők is választ kapnak tőle. A sebesülést, a kórházba kerülést nem volt szabad megtudni a lányoknak. Megtakarított pénzét hazaküldte, ha netán valamikor kórházba kerülne, vagy hazajut, úgy legyen egy kis zsebpénze.

Sándor, a középső testvér (szakaszvezetői rangban szolgált) udvarias leveleket ír, ő a központ a testvérek között. Ő is küldte pénzét szűkösebb időkre.

Megbeszéli a lányügyeket, akik néha meginognak a három testvér között, mert nehéz a választás.

„...elenben a Rozsikával nem vagyok másképp ismeretes egy pár óra alatt mit szölyak...”

„...ugy fogod csinálni a hogy jobnak látod. Nekem minden esetre az a véleményem, hogy mégis egy kis jó látszolgag legyen...”

„...Juczika nagyban kezdet velem levelezni amióta ott jártam mit szolsz hozzá. a Pista tudja természetesen...”

Így ír Ferencnek: *„... Marikára vonatkozolag hogy gondolod jobnak szintén mert ott mégis te ismeretes vagy az otléti körülményekkel...”*

István, a legfiatalabb testvér (tizedesként szolgált). Viselkedése elég primitív. Valószínű, hogy nem egy okos gyerek, helyesírásából is látszik.

Egyszerű lélek, lobbanékony természet („...mert én még haza megyek az öreg Istent is le vágom...”),

Amikor számon kérik tőle, hogy mit helytelenkedik („...és írja hogy mit hejtelekedek mert ép lakodalomba vagyok aszt hiszik más más...”), akkor az intést nem fogadja el.

Sándor is aggódik miatta, így érdeklődik édesanyjától István után, amikor otthon van: „...mi újság és Pista hogy viseli magát.”

Egyik levélben nagylegény, másikban pedig meginog, szinte gyermekiesen támaszt keres édesanyja levelében: („...it három napja hogy volyik a piros vér gézelheti mért nem írnak én eből az üt közetből is irok mikor minden perbe meg halhatok...”)

Az ilyen emberek vitézül viselkedtek a frontvonalban, nem véletlen, hogy: „én máma kaptam egy kitiüntetést és még egyet várok ...”

Levelek 1915

Bányay Ferencz távirász levelet ír a frontról

Ónagysága Benedek Emmuska úrleánynak Budapestre

Kedves Emmuska!

1915. IX. 3.

Értesítem, hogy **szép napjaimat itt töltöm a Talián harc mezején.**

Pardon mert itt nincs mező, hanem kőszikla. **Belettem osztva a tűzerekhez távirásznak. Nagyon zavaros a levegő. Nincs nappalunk se éjjelünk.**

Igazán már a napokat sem bírom megkülönböztetni, Csokolom Erzsikét is.

Hogy vannak? Egészségem ezideig jó, nincs panasz.

Isten veliik csokolja Franzi

Bányay Sándor űrvezető levelet ír a frontról

Benedek Emmának Budapestre

Kedves Emmuska!

1915. X. 4

Igazán nem tudom, hogy **mivel tudjam meg hálálni önek az én irántam**

mi fáradtságát de talán remélem még hogy lesz a jövő ben alkalom és

a meg czimzést nagyon helyesen tette mert hamaráb végzek a levél irással.

a Rózsikától még nem kaptam semit

csókolja Sándor

Bányay Ferencz távirás lapot kap
Nagy Iduskától Köpeczről (Háromszék vm.)

Szeretettel gondolok

Önre k. Feri

Iduska

1915. november 27-én

Bányay Ferencz távirás levelet kap
Karácsonyi Rózsikától, Nagylak, Csanad vármegyéből

Édes Szívem

1915. X. 29.

Ma kaptam a 188 számú lev.lapját. Kissé nyugodtabb vagyok, mivel azt írja, hogy jól van. Szinte gondolom milyen jól lehet. De ne busuljon, megsegíti a jó Isten magát, illetve minket. Egyebet nem tehetek, mint buzgón imáimat küldöm Istenhez s. tudom nem fog elhagyni sem engem sem magát édes Francykám. Pá Édesem! Sok édes üdvözzettel: minden nap irtam eddig is, ez után is. Rózsika

1916

Bányay Ferencz távirás őrmester levelet kap
Nagy Idától Köpeczről, Háromszék vármegyéből

Édes Ferike!

1916. máj. 13.

Nem csak a világ, de én is annyira szomorú és bánatos szívvvel vagyok jelenleg, hogy meghalnék szívesen szeretnék elmenni oda ahol kedves ferikéék vannak, hogy egy véletlen golyó eltaláljon, és az elég unalmas életemet kioltaná. Más különben hogy érzi magát? Oly ritkán ír? Mi annak az óka, meg ing a szívem. Isten vele gondoljon arra ki mire haza jön szerencsésen akkorra már halott lesz. Imádkozzék, mind én, akkor talán a jó Isten nem hagy el engemet. szeretettel és forrón üdvözli Dusikája. Ezt a lapot ha megkapja küldje vissza mert szeretném tudni, hogy kezéhez jutott-e. feri szívem.

Bányay Ferencz Aradról, a kórházból írja levelét
Bányay István tizedesnek, öccsének Mezőberénybe, Békés megyébe

Kedves öcsém!

1916. 12. 02.

Mivel még a hétfői elutazásom nem biztos, legjobb ha te bejössz hozzám. Hozz magaddal valamit egy napra és itt elhálhatsz, innen majd tovább utazhatsz. Lehetséges hogy csak 5 én indulok innen.

Csokol bátyád Feri

az első levelem után irtam mivel az nem biztos

1917

Bányay István szakaszvezető úrnak írja levelét a frontra
Karácsonyi Rózsika Aradról

Kedves Pisti!

Arad, 1917. V. 16án

*E hó 4én irt lapját megkaptam, de mivel **jobb kezem nagy uja meg gyült irni nem tudtam hamarabb**, Nagyon sajnáltam hogy nem jöttek be. Maguk helyett **bejött Mácsos Pisti**, utazott haza bizonytalan időre felmentették valószínűleg míg a **mezei munkák** tartanak. Jancsi ma fényképet küldött igen jól sikerült. Irjon még Szívéllyesen üdvözl: Rózsika*

Bányay Sándor szakaszvezető levelet ír a frontról

Őzv. Bányai Ferenczné asszonynak, édesanyjának Köpecz / Háromszék m.

Édes Anyám!

1917. VI. 10.

*Értesítem, hogy **még mindig életben és egészségben vagyok** és mivan othon milyenek a körülmények. Minyájan irtak és jólvadnak. Szeretőfia Sándor*

Bányay István káplár úr írja levelét a frontról

Őzf. Bányai Ferencznének édesanyjának Köpecz / Háromszék megyébe

Kedves. édes. anyám.

1917. VII. ho 3. án

*Értesítem hogy **én még valahogy élek és jól vagy ok de magiknak sokal jobat kívánok tölteni mert it három napja hogy volyik a piros vér gélzelheti mért nem irnak én eből az üt közet böl is irok mikor minden percbe meg halhatok** csokolom fia István*

Bányay Sándor szakaszvezető levelet ír a frontról

Őzv. Bányai Ferencznének Köpecz / Háromszék megyébe

Édes Anyám!

Allás 1917. VII. 5.

*Értesítem hogy **még eletben és egészségben vagyok.***

Szeretőfia Sándor

Bányay István káplár levelet ír a frontról

Tek. Bányai János uramnak Köpecz / Három szék megyébe

K. Bátyám.

1917.VII.13.

*Értesítem hogy **én még élek. és jólvagyok** a mit maguknak is kívánok tölteni és tudatom hogy a lapot meg kaptam hogy nem lehet haza meni a*

*Bányára nem balj mert én még haza megyek az öreg Istent is le vágom
és írja hogy mit hejtelekedek mert ép lakodalom bavagyok aszt hiszik
más más mit írjak* csokolom öcse István

Bányay Sándor szakaszvezető levelet ír a frontról
Bányai Gizika kislánynak, Kőpecz / Háromszék megyébe

Édes kis testvérem Gizika! 1917. X. 27.
*Értesítlek, hogy megkaptam a lapot és én még jolvagyok a mit szintén nektek
is kívánok, Én meg érkeztem szerencsésen, csak tívisejfétek jolmagatokat és
fogadjatok szot édesanyánknak* olelcsokoló bátyád Sándor

Bányay Sándor szakaszvezető levelet ír a frontról
Özv. Bányai Ferencznének, édesanyjának Kőpecz / Háromszék megyébe

Édes Anyám! 1917. XI. 7.
*Értesítem, hogy még egészségben és életben vagyok, Irtak Mezőberényből hogy
már irtak magoknak többször és nem adnak semi választ azt hiszik, hogy
haragszik, jelzik hogy már rég ota betig a Mari.* írjanak nekik
Szeretőfia Sándor

Bányay Ferencz őrmester levelet ír Bécsből, a kórházból
Tekintetes Özv. Bányai Ferenczné úrasszonynak, Kőpecz / Háromszék vm.

Édes Anyuskám! 1917. XI. 8.
*Én a mai naptól kezdve kórházban vagyok, de erről a Rózsikának
nem kell semmit sem írni. Nem akarom, hogy ithon mindent rosszul
értelmezzenek. Különben egy pár hetet, ha itt maradok, úgy minden levelet
jobb a régi címre küldeni. Különben én jól vagyok, nem kell aggódni.*
Öleli és csókolja: Feri

Bányai Sándor szakaszvezető levelet kap
Gazda Juczikától Mezőberény / Békés megyéből

Édes Sándor! 1917. XI. 10.
*Megkaptam 17 számú lapját melyik e hó 2dikán volt írva szoval a melyiket
közvaosorán irt és töb kolégáinak a neve is alá volt írva én is viszont üdvözlöm
mindegyiket.*

Ugye bár Édes Sándor e hó másodikán amikor vacsorát rendeztek akkor **hősöknek az estéjük volt Szeretem volna én is afíjjammal egy hősnék galicizijában a sírja melet meg jeleni.** Hogy van, én jól vagyok.

Számtalanszor öleli csokol Juczi

Bányai Sándor szakaszvezető levelet kap

Gazda Juczikától Mezőberény, Békés megyéből

Édes Sándor!

1917. XI. 14.

18. számú lapját megkaptam, melyet e ho 3 irt nagyon megörvendtem néki mert mán ezelőt 5 napig nem kaptam sem jelt magától, és **mikor e lapot meg kaptam szévelem meg telt boldogságal hogy még sem feletkezet el én rólam és mégis gondol enreám. hiszen nálam sem telik el egy perc sem hogy magára ne gondolnam.** Hogy van? remélem jól én is meg mariska jól vagyunk. kívánom sok szerencsét sok jót

Isten legyen magával ölel csókol Juczika

Bányay Sándor szakaszvezető levelet ír a frontról

Bányay Ferencznek, bátyjának Bécsbe, a kórházba

Kedves b. Ferencz! (b. =bátyám)

1917. XI. 2

Értesítlek, hogy megkaptam most épen három újságot is meg értettem mindent és a mint jobnak látod a **kórház tekintetiben** úgy csináld én is azt hiszem hogy **mégis job a melegben tüрни mint hidegben** és itt az **étkezés tekintetben** nem jelezhetek semit a körülményekhez képes **meg vagyunk elégedve** ha más nem is de a **fél kenyér minden nap meg van.** És hogy mit szolok én igazán nem tudom hogy mit mondjak mert az **othoninak van egy kis dohány és még a melékes stb:** Temár azt érted, elenben a **Rozsikaval** nem vagyok máskép is meretes **egy pár óra alat mit szolyak** azt már tetudod **úgy fogod csinálni a hogy jobnak látod.**

Nekem minden esetre az a véleményem, hogy mégis egy kis jó látszolat legyen a **Juczika nagyban kezdet velem levelezni amiota ott jártam** mit szolsz hozzá. a **Pista tudja** természetesen én jelenleg most még egy pár nap tartalékban leszek és **csináltatok egy pár db fényképet is** ez alat az idő és **Marikára vonat kozolag** hogy gondolod jobnak szintén mert **ott mégis te ismeretes vagy** az otléti körülményekkel. hazúrol rég hogy nem kaptam énis **Gizika** irt volt utolyara. **János Gyula és marika** jelenleg kaptam tőlük is.

Szerető öcséd Sándor

Bányay Ferencz távirás író mester levelet ír Bécsből, a kórházból
Özv. Bányai Ferenczné úrasszonynak, édesanyjának Köpeczre,
Háromszék vm.

Édes jó anyuskám! 1917. XII. 20.
Értesítem, hogy **nagysokára a csomagot megkaptam, de a jelzettek közül, csak is a fejéremű volt benne. Egyéb egyáltalán nem volt..** Node a jelentésem az igazgatósághoz megtettem. Ez mégis **tűrhetetlen állapot, sem csomagot és sem levelet küldeni már nem lehet. Ha megérkezik is, akkor is megfosztva reá két hónapra. Kellemes és boldog újévet kívánok.**

Csókolja fia: Feri

1918

Bányay Ferencz levelet ír az iskolából
Özv. Bányai Ferenczné úrasszonynak, Köpecz / Háromszék megyébe

Édes jó Anyám! 1918. II. 8.
Jelenleg **oly izgatot vagyok, hogy még írni sem bírok, mert parancsba jött, hogy az iskolát itt kell hagynom és az menet századba kell mennem.** Így nekem most ne irjanak. A rendes címem majd megírom. Ha valami sürgős előfordul, úgy irjanak a highesschülé-ba, innen majd után küldik. **A rendes címem majd megírom de talán a harctérről vagy ismét a kórházból.** Maradjanak nyugodtan, mert én elintézem. Csókolja fia: Fery

Bányai Sándor honvéd levelet ír a frontról
Özv. Bányai Ferenczné asszonynak, Köpecz / Háromszék megyébe

Édes Anyám! 1918. II. 14.
alkalom után **küldöm itteni 60 koronát és én jelenleg még töltögetem napjaim a hogy lehet.** Irjanak, hogy mi újság és **Pista hogy viseli magát.** mást jelenleg nem jelezhetek mint **reggel indulunk hogy hová a bizonytalan,** én mostan az egészség szent pontjából jól érzem magam. Küldök Marikának egy pár talpat küldjék elneki vala hogy és már mint az előzetes sorokban jeleztem hatvan koronát és irjanak Szeretőfia Sándor

Bányai Sándor szakaszvezető levelet ír a frontról
Bányai Ferenczné asszonynak, Kőpecz / Háromszék megyébe

Édes Anyám!

1918. II. 22.

Értesítem, hogy jelenleg még meglehetősen érzem magam.

Küldtem Bunika György nevű embertől hatvan koronát Ürmösön lakik és ha megkapták írjanak azonnal mit kaptak meg járt már nálunk a felesége szabadságom alatt azt hiszem emlékeznek csoma got is hoztam, **jelenleg most utban vagyunk hová megyünk azt még nem tudom. Szerető fia Sándor**

Bányay Ferencz távirászás őrmester levelet ír a frontról

Özv: Bányai Ferenczné úrasszonynak, Kőpecz / Háromszék megyébe

Édes jó Anyám!

1918. III. 9.

*Én jól vagyok, nincs semmi különös irni válok, csak most otthonról várom a leveleimet, mert már **kiváncsi vagyok az otthoniakra is.** Hanem most, mivel **helyzetem a sok legénységem és mozgalom miatt nem biztos,** így, úgy néha-néha a **pénzemet haza küldöm és kérem az Édesanyámat, azt részemre a takarékbá betenni, hogy ha netán valamikor korházba, vagy haza jutok, úgy legyen egy kis zseb pénzem is, hogy ne keljen mindig magukat terhelnem.***

Öleli és csókolja fia: ferfi

Bányay Ferencz távirászás őrmester levelet ír a frontról

Fosztó Jánosné úrasszonynak Kőpecz / Háromszék megyébe

Édes Teréz!

1918. III. 26. du 4 ó

*Én jól vagyok, csak a **Sanyi már egy hete, hogy idejött, de még nekem nem írt. Az én helyem meglehető, nincs semmi különös.***

A Jani írt, de nem a legjobbakat közölte saját helyzetéről.

Boldog ünnepeket!

Szibből üdvözlí és csókolja: Ferfi

Bányai Sándor szakaszvezető levelet ír a frontról

Bányai István úrnak, öccsének Kőpecz / Háromszék megyébe

Kedves öcsém István!

1918. IV. 8-án

Értesítlek, hogy még éleiben vagyok mért nem írtok rég nem kaptam sehonnan semijelt mivan othon írjál. csokol bátyád

Sándor

Bányai Sándor szakaszvezető levelet ír a frontról

Özv. Bányai Ferenczné úrasszonynak, Kőpecz / Háromszék megyébe

Édes Anyám! 1918.V.18.

Értesítem, hogy még életben vagyok, János és Marika irtak én magamról jelenleg nem jelezhetek semi olyast. Pista meg mit csinál, miért nem ír ő is egy lapot. Szeretőfia Sándor

Bányay Ferencz távirászk őrmester levelet ír Kaposvárról

Tekintetes Bányai István úrnak Kőpecz / Háromszék megyébe /:mészáros:/

Kedves öcsém! 1918.08.26.

Én jól vagyok, de **anyagilag nem a legjobban állok**, mivel a századomnál nem jelentkezhettem.

Már azért **nincs semmi baj, mert az ellátásom ellen nincs semmi panaszom**. Ugyan az egész napi étkezésem nem áll egyébből mint tej és gríz, de már úgyszólván **a sárgaságból teljesen kigyógyultam**.

Hogy vagytok otthon? A kaszálás megvan és az édesanyám a segély átíratást elrendezte? Mit tettél a Sándor hazajövele érdekében?

Kérdezd meg az Édesanyámtól, hogy én mitevő legyek, innen direkt a harctérre visszamenjek, vagy a századomhoz lábbadozóba és onnan szabadságra?

Nem tudom, hogy még meddig maradhatok itten, de a hely nagyon kell, mert sok a nehéz sebesült.

Isten veletek! Csókol: Feri

Bányai István káplár levelet ír a frontról

Özf. Bányai Ferenczné, édesanyjának Mező Berény. Békés megyébe

Kedves jó édes anyám 1918.X.30-án

Értesítem hogy én **még élek és jól vagyok** amit magik nak is kívá nok tölteni Rozsanéval együtt és lányai val és tudatom hogy már egy hete hogy nem írtak semit sem és tudatom hogy én **máma kaptam egy kitiüntetést és még egyet várok** haki jön a jövő hónapba odamegyek 11-én indulok

csokolom fia István

Keller Pál tüzér levelei

Önagy. Varga Mariska úrilánynak Svábhegyre 1915–1916

Keller Pál svábhegyi sváb fiatalember, aki mint fegyelmezett magyar katona harcolt a fronton.

Svábok többen is voltak ott kint, mint írja: „...most már 2 ismerős van vellem ...Dörflinger az a Mártonhegyi fiú, a másik pedig a Kovácsi zenekaral jázott civilbe. Hideguti fiú, a muladságról ismer engem ...”

Levelei tele megmosolyogtató helyesírási hibákkal, amelyeket az ember elnéz neki, sőt drukkol, hogy ne kövessen el további hibákat, hiszen sajátos szóhasználata, fogalmazása, stílusa annyira kedves, hogy szimpátiát ébreszt, amint leveleiben kisebb-nagyobb sikerekkel neki-neki fut a magyar nyelvnek.

Az egészség a leggyakoribb, legfontosabb téma a levelezésben.

„...egészséges vagyok...”

„...a főgáimál hálla Istennek nem volt bajom csak a lábam szárában van seb és dagad, mert az ágyú megcsapta...És gyómór bajom van ...légy nyúgot és ne bánkódjál ...más bajom nincsen csak az...”

Az egészség is változó a fronton, mint a hadiállapot, mint a hadi szerencse: „ami pedig az én egészségemet illeti, sajnos de mindig rószabbodik...”

Már majdnem részletes beszámolókat küld a katonai eseményekről, ezért aztán nem csoda, hogy egyes szavakat töröltek a leveleiből...

„csak 2-3 hétig talán csak 10 napik leszünk mert attigra megtanúlják az új agyukat és akkor megint a tűzállásba megyünk.”

„...8-10 kilométere is lehet velük irányítani pontosan és egy meg van 16 kilógram a gránátnak a schrapnelnek meg 14 ¼ kilogramm a súlya...”

„...újságot nem szabad irni mert a múltkor is azért törölték ki az egyes szavakat mert meg irtam hogy mi történik velünk...”

... de csak folytatja a beszámolót, az események híradását.

„...még nem vagyunk rendes tűzállásba még mindig marsólunk tovább...”

Sohasem érkezik annyi levél, amennyi a kívánságait kielégítené.

„...olyan ritkán kapok lapot mióta harctéren vagyok ...nagyon bánt engem ez a dolog. Amikor én minden nap írok sósszor 2-3 is írok...”

Ha érkezik 1-1 kedves lap, az a legnagyobb öröm, van miben gyönyörködni és visszahozza a régi szép jó idők emlékét: „ennél nagyobb örömet szerezni nekem nem tudna senki mind amikor a kedves lapjaidat olvasom úgy gyönyörködöm benne és ilyenkor eszembe eszembe jutnak a szép jó idők.emléke is.”

Az álmodok becsapnak, de nyugtatnak, örömet hoznak arra a néhány percre, amíg álmodik.

„...beteljesetet a kívánságot mert aszt álmodtam hogy ótthon voltam nálatok...de az örömmnek gyorsan vége lett mert felébretek ...az én jó és szép álmodomnak gyorsan vége lett **else tudtam tőled búcsúzni csak az fájd nekem...**”

Természetesen jöttek a hírek hazuról is Varga Mariska levelében: „...Szegén gyerek élet és halál közt forog halántékon löte magát... a kis fiatal vasúti tiszt szivecskéje olyan komoly szerelemre lobbant...”

„...A Ny.Zsófia öngyászaga el ment szolgálni, 15én így majd máshol nagy, vagyis jobb alkalom, kínálkozik a részére...”

„...a mama keresztfia orosz fogoly lett. A Sváb Márton is ithon van, mint cugszifirer.”

„...a Sváb hegyi fogaskerekű szerencsétlenség történt.”

„...nagy a cukor hiány a Sváb hegyen, de még a Városban is...”

„...kedves leveleidet 18án megkaptam, nagy meglepetésre hatot egyszerre...”

Életképek a frontról: „...Talán ma délbe lesz abmars az új tüzelő állásba...”

„...nem látok körülöttem semit, csak a schrapnel és a gránát süvitését és fügyülését és a fegyverek roppokását...”

„...azón a hegyen ahól voltúnk mikor az ágyúkat vontatuk lefelé akkor... megszakad az inam az egyik a lábóm hajlásánál...”

„...nem vagyunk rendes tűzállásba még mindig marsólunk tovább...”

„...most már 2 ismerős van vellem a Battriban még pedig az egyiket akit már említettem Dörflinger az a Mártonhegyi fiú, a másik pedig a Kovácsi zenekaral jázottcivilbe...”

„...sók hibával irtam de máma roppant elvagyók főglalva a telefónnál...”

Szegény Pali lebukott vagy csak meggyanúsították (?), egyébként ez gyakori, „ugyi”: „...A Ny.Zsófia öngyászaga el ment szolgálni...igy jobban folytazhatja a szerelmi kalandját, titokban úgy mint te... ugyi...” – írja Mariska.

Szegény Pali védekezik: „...azoknak a rongy cselédeknek a plegykaságukra annyit atsz ahól abból a dologból semmi se igaz mert az egész hazugság.”

„...nálam csak is a te kedves leveleid vannak elraktározva és senki másé...”

„...nem volt több mind 4 drb. amit az irt nekem és arra sem vállasztottam...”

Az ügy rendeződött valahogy – hiszen 3 drb szerény kisibolya érkezett a Svábhegyről.

„...a levélben találtam 3 drb. (kis) szerény kisibolyát aminek rendkívül megörültem...”

Levelek

Kelt: szabadégallat. csattatér. 1915. VIII. 26.

Kedves szeretet Mariskám!

Tudatom veled, hogy mi szerencsésen megérkeztünk az új állásba és **egészesek vagyunk** amit neked is szívből kívánok. Kedves Mariskám tudatom veled hogy az **új ágyukkal jöttek azok a Zugsz fürerek** akkik a Gyúrinak a keze alatt voltak és szolgáltak és köztük van az a Zugszfürer aki nekem volt a kaszárnyába a szóba parancsnokom. Édes Mariskám tudatom veled hogy **itt nagyon sok olyan gyümölcs van amit te is nagyon szeretsz** különösen szőlőt nagyonsókat eszünk, ami mi szüreteljük le itt a szőlőt és a gyümölcsöt. Édes Mariskám tudatom veled hogy **mink itten ezen a helyen csak 2-3 hétig talán csak 10 napig leszünk mert attigra megtanúlják az új agyukat és akkor megint a tűzállásba megyünk.** Irjál gyakran.

Üdvözlöm és csókkoltatom a Szüleidet és a Bözsikét és déget számtalanszor csókkol és ölel forrón szerető hű Palikád **ezek az ágyúk nagyon szépek** és nagyon jók, automatikusan működik és nem 5 kilométere megy a löveg hanem **8-10 kilométere is lehet velük irányítani pontosan** és egy meg van **16 kilógram a gránátnak a schrapnelnek meg 14 ¼ kilogramm** a súlya, a Gyúrinak irtam eről a dologról és gyakran csak neki ő meg nekem. **Küld 20 koronát nekem** azt írja hogy úton van a pénz és várhatom mindennap, sajnálja hogy nem jöttem hozzája és így küldi nekem a pénzt

Kelt: 1915. aug. 28.-án. Szabadégalat

Kedves szeretet Mariskám!

Tudatom veled hogy én **egészséges vagyok** amit neked is szívből kívánok. Drága Mariskám nem tudom megérdeni hogy én te tőled **olyan ritkán kapok lapot mióta harctéren vagyok** összesen 3 lapot kaptam tőled miért nem írsz gyakrabban igazán **nagyon bánt engem** ez a dolog. Amikor **én minden nap írok sókszor 2-3 is írok** neked de meg énnekem nem írsz.

Számtalanszor csókkol és ölel főrron szerető hű Palid

Kelt: 1915. IX. 9.-én szabadégalat

Kedves szeretet jó Mariskám!

Tudatom veled hogy én **egészséges vagyok** amit nektek is szívből kívánok. Édes fiacskám az elmúlt éjjel **beteljesetet a kívánságot mert aszt álmodtam hogy ótthon voltam nálatok** és nagyon örültem hogy újra köztetek vagyok de **az örömmek gyorsan vége lett mert felébretek** és nem látok körülöttem semit, csak a **schrapnel és a gránát süivitiesét és fügyülését és a fegyverek roppokását** az én jó és szép álmomnak gyorsan vége lett **else tudtam tőled búcsúzni csak az fájd nekem** és még mindig **fájni fog adig amig újra meg nem láthatlak** de valóba és nem álmomba.

Kedves jó szívem, tudatom veled hogy nagyon jó izüen fogyasztom azokat a finom és jó dólgoakat amit te készütet tél a részemre, és a drága jó Mamácska és szintén a Bözsike is. Már tekintetel arra hogy te aranyós kis kacsót csinálta és csomagolta nékem már azért is na gyon jól izlet nékem.

Kedves jó Mariskám tudatom veled hogy újságot nem szabad irni mert a múltkor is azért **törölték ki az egyes szavakat mert meg irtam hogy mi történik velünk egy alkalomal.** Édes fiacskám légy szíves irt meg hogy meg e kaptal a többi két csomagot és azokat a szép összecukható képes lapokat a mit irtam neked. Csak vigyázz magadra édes szívem és én meg szintén vigyázok magamra. pá pá számtalanszor csokkol forron

szerető hű Palikád.

üdvözlöm és csókkoltatom a szüleidet és a Bözsikét és még egyszer nagyon szépen köszönöm a csomagokat.

Kelt: 1915. IX. 25-én csatatérr

Kedves szeretet Mariskám!

Igazán nagyon örülök hogy **közölöt velem az újságot** a Sváb hegyi tűzekeről. A Szadai Jánosról nem tudot hogy mi, tüüzér let az vagy pedig baka. Édes anyúskám tudatom veled hogy most már **2 ismerős van vellem** a Battri ban

még pedig az **egyiket** akit már említettem **Dörflinger az a Mártonhegyi fiú, a másik pedig a Kovácsi zenekaral jázott**civil be. **Hideguti fiú, a múladságról ismer engem** és te is nagyon ismerős vagy neki azt mondom hogy a menyasszonyom vagy úgy mutat talak be azt monda hogy én velem látot a Kovácsnál egy új év alkalmával. Kedves anyúkám igazán nagyon örvendeg hogy most már gyakrabban kapok tőled lapokat **ennél nagyobb örömet szerezni nekem nem tudna senki mind amikor a kedves lapjaidat olvasom úgy gyönyörködöm benne és ilyenkor eszembe eszembe jutnak a szép jó idők.emléke is.**

Számtalanszor csókk és ölel forrón szere tő hű apukád Pali.

Üdvözlöm és csókkoltatom a szüleidet és a Bözsikét.

Kedves szeretett anyuskám

Kelt. 1915.IX ho 30-án csatatér

Tudatom veled hogy **egészséges vagyok** amit nektek is tisz ta szívből kívánok. Édes Mariskám a 27-én kelt **lapotat meg kaptam** azaz levelet aminek nagyon örültem. Amelybe tudatot hogy a részemre **2 csomagót** adtatok fel, amit már előre is hallá san **köszönöm** az angyali jóságotokat. Édes anyuskám tudatom veled hogy a **főgaimal hálla Istennek nem volt bajom csak a lábam szárában van seb és dagad, mert az ágyú mecsapta** még akkoról amikor a hegyre jöttünk még akkor szereztem magamnak. És **gyómór bajom van** amivel még talán kórházba is megyek későbben. **Talán ma délbe lesz abmars az új tüzelő állásba.** Számtalanszor csókkol és ölel forrón szerető hű apukád Pali. Üdvözlöm és csókkoltatom a a szüleidet is és a Bözsikét. Isten veletek.

Kelt: 1915. IX. hó 30-án 2. levél

Édes fiam, **ezt a bajt kaptam azon a hegyen ahol voltunk mikor az ágyúkat vontatuk lefelé** akkor megerőttem magam és való színű hogy **megszakat az inam az egyik a lábóm hajlásánál** van ez a baj, azon kívül **van még 2seb a lábamon** még pedig meg lehetősén nagy és fáj. Édes fiam azért csak **légy nyúgot és ne bánkódjál** mert való színű hogy ha kórházba megyek akkor is talán Budapesten óperálnak több mind való színű hogy ottan mert ilyes mivel nem főglal kőznak itt a kórházakba **más bajom nincsen csak az**

Kedves szeretet Mariskám

Kelt: 1915. X.4.-én 3. levél

tudatom veled hogy mindig esik az eső itten és csúnya idő van, és még **nem vagyunk rendes tűzállásba még mindig marsólunk tovább.**

Számtalanszór csókkol és ölel forrón serető hű apúskád, Pali. Üdvözlöm és csókolom a szüleidet és a Bözsikét. Csak **vigyáz magadra** édes fiam különösen az egészségetre.

Isten veletek drágám.

Varga Mariska levele Keller Pál úrnak

Kedves Palikám!

Kelt: 1916. X. 17-én

Tudatom veled, hogy **egészséges vagyok**, amit neked is viszont szívből kívánok. Kedves Palikám **irok egy néhány újságot. A Ny. Zsófika őnagysága** el ment szolgálni, 15én így majd máshol nagy, vagyis jobb alkalom, kínálkozik a részére, mint odahaza, így **jobban folytathatja a szerelmi kalandját, titokban úgy mint te...ugyi...**

Kedves Palikám a Takács Józsitól kaptunk egy lapot melyben **tudatja az előléptetéseit**, tüzmaster lett a román harctéren. A bátya a Józsinak a Pali az a hadnagy akit említetük **a mama keresztfia orosz fogoly lett.**

A Sváb **Márton** is ithon van, mint **cugszifirer**. Kedves Palikám nagyon örülök, hogy **a csomagot megkaptad**, vajon jó volt e még a hús? mert Bán vitük oda és a kedves bátyád elenben 8án vagyis vasárnap indult el, úgy mondta, a mamád, hogy **Bán** megy a bátyád, mink pedig ahoz tartotuk magunkat. Nagyon szívesen küldtünk volna több mindent, de nagyon **nagy a cukor hiány** a Sváb hegyen, de még a Városban is, nem lehet egy üzletben sem kapni. mi sem jutotunk volna ha a **Bözsi a hivatalban** nem járna, ott **szerez be minden háztartási cikkeket.** Sokszor csokol **hú Mariskád**

Kedves szeretet drága Mariskám.

Kelt: 1916. XI. 2-án

Tudatom veled hogy a 29.én irt kedves **leveledet megkaptam a mi végtelenül elszomorítot** engem. és amivel **nagyon megbántottál.**

Édes Mariskám **bocsás meg amennyiben közönséges gondolataim voltak,** mert én arról igazán nem tehetek mert annak idején a te levelettel szintén nagyon megbántottál.

Kedves Mariskám elég sajnós hogy engem már nem tudom minek gondolsz, és hogy azoknak **a rongy cselédeknek a plegykaság gukra annyit atsz** ahól abból a dologból **semi se igaz mert az egész hazugság.** Édes Mariskám **amennyiben te nem tartot méltónak hogy engem szeress,** úgy szintén hogy nékem minden nap egy pár sort írjál, **akkor ne is erőltet meg magad** mert igaz ugyan hogy **edig sem erőltettet magad** meg az írásban. Ahól én **itt nehéz feladatok mellett minden áldot nap irtam.** Édes fiam nagyon szomorú dolog hogy a kedves **leveledben így nyilatkozóol** nekem, amiből csak is azt lehet érdeni **hogy van, vagy lesz egy érdekesebb** olyan! a ki megérdemli hogy szívből **szerezst ötet** és nem úgy mint engem. Igen szomorú dolog hogy a minden szentek délután a telefon szolgálat közben kellett nékem ilyen hangú levelet írni néket. Kedves angyalom kérlek téget amennyiben úgy áll a dolog, légy szíves és **irt meg nékem őszintén mert már eleget szenvedtem**

ilyesmivel és szeretném már ha ezeken a nehéz perceken túl vólnék. Kedves Mariskám és akkor biztosítg hogy többet neked alkalmatlan kodni nem fogok sóraimal mert ugy látszik hogy ugys azt akarot velem elérni mert **ugy látszik hogy az én leveleim már neked igen unalmasak**. Szivből üdvözöl és a sókszor csókkal szerető hű Palid Üdvözlöm a kedves Szüleidet és a Bözsit.

Kedves szeretet drága anyukám! Kelt: Harctér. 1916. XII. 5-én
Kivánom a jó Istentől hogy ezen pár **soraim a legjobb** és legkitünőbb **egészségben** találjon. Kedves jó angyalom **ami pedig az én egészségemet illeti, sajnos de mindig rosszabbodik** mert már **2 napja hogy fekszem**. Édes fiam tudatom veled hogy ma 4.én voltam orvosi viziten, egyenlőre az orvos azt rendelte el hogy **borogatásogat** rakjak és azon kívül **pasztilákat szedek** be. Drága jó anyuskám mit szólsz ahöz a **katasztrófához** ami történt **hercekhalmán**. Szegény jó bátygyám a Gyuri szintén azon a Bécsi gyórs vónaton jött a temetésről Budapestre, de há la a jó Istenek **nem történt egyéb baja mind hogy ki esett a vónatból** és hozza vágodot szegény gyerek igazánn megvóltam lepve mi kór felhívtam telefónon hogy megkérdezem mit hózat nekem hát akkór mesélte el nékem hógy mitörtént herceghalmán. Édes Mariskám megjegyzem hógy **már más nap meghözta az újság is** meglehetősen bőven ezt az újságot. Itt semi kiüllönös újság nincs bórszasztó **hideg van** erre. Szivből üdvözöl és számtalalszor ölel és csókol szerető hű Palikád pá

Varga Mariska levele Keller Pál úrnak

Kedves szeretett Palikám! Kelt: 1916. XII. 18-án
Tudatom veled, hogy a kedves leveleidet **18án megkaptam**, nagy meglepetésre **hatot egyszerre**. Kedves apuskám tényleg a **postán gyűjtik össze** a leveleket én meg **abban a hiszemben voltam** hogy te apuskám nagyon beteg vagy és nem vagy képes írni, vagy esetleg **megfeletkeztél rollam!** Kedves apuskám tényleg **bebizonyodot a szorgalmad** az irás dolgában mert egyszerre olyan meglepő sokat kaptam. Már kezdtem csodálkozni azon, hogy az én apuskám egy héten, csak egy levelet irt volna nekem! Kedves apuskám tudatom veled **17én vasárnap látogatóba voltunk a Rokusz kórházba a Varga Janit**. Szegén gyerek élet és halál közt forog **halántékon lőte magát** a Tamás-úton azt hiszem kedves apuskám tudod, hogy merre van ez az út a forgalomtól távol esik, hogy mit keresett erre mikor ő a villamoson szokott jární s itt lőte magát halántékon és a mentők vitték a kórházban.

Tettéknek okát még nem tudják világossan mert még eszméletlen, a kereszt mama azt álitja, hogy véletlenségből történt, de elenben mások azt

álítják, hogy szerelmi bánatában követte el az öngyilkosági tervet. Nagyon sajnáljuk szegény Janit igazán ki gondolta volna, hogy a kis fiatal vasúti tiszt **szívecskéje olyan komoly szerelemre lobbant** mert még úgy szólván gyerek csak 15 éves igaz, hogy nagyon erős és nagy a idejéhez képest nagyon ki van fejlődve már a Mísán túl tett.

Kedves Palikám nem tudom, hogy meg e kaptad azt a levelet melyben értesítelek a **Sváb hegyi fogaskerekű szerencsétlenség történt** mitőlünk senki nem volt rajta. Az utolsó fogasal mely felfelé jött 54 utasal a város kútnál azon a magas hidon vissza szaladt a mozdony a vonat vagyis a kocsi pedig, egyedül maradt s **a nagy ijedségtől mind ki akart menekülni a kocsiból** és ez is elindult mozdony nélkül s még végre letudták fékezni de már **az utasok mind kiugráltak** belőle ne, hogy a Diós-árokba találják magukat igaz, hogy többen meg sebesültek közöttük az igazgató úr a legjobban mert ez történt 9én és még mindig beteg mert nem volt elég az a nagy ijedség és képzeld mikor valakinek **a diszkrét petróleum lámpa a fejére dőlt égve.** Igazán nem tudja az ember, hogy hol mi nem történik. Kedves apuskám hogy vagy? remélem már jobban érzed magad. Szívből üdvözlök és sokszor csokol s javulást kíván **hű Mariskád** Üdvözlök a szüleid és a Böske szintén.

Kedves szeretet Mariskám

Kelt: 1916. ???

Tudatom veled hogy nagyon **szívesen rendelkezésedre állok** mindenféle tekintetben és kívánságaidat is a legnagyobb készséggel fogom teljesíteni. Drága szívem a legnagyobb sajnálatom mellett azókat a leveleket már neked nem tudom elküldeni mert ahogy megkaptam úgy eltűzeltem. Kedves angyalom **nállam csakis a te kedves leveleid vannak elraktározva és senki másé.** Édes fiam össze vissza **nem volt több mind 4 drb. amit az irt nekem és arra sem vállaszóltam,** de ez is az első hetekben volt mikor még kínlak tak Svábhegyen. Azóta édes angyalom se ő se én egy sórt nem irt mert látta és **tudta hogy nekem már jóvendőbeli angyalom** van és nem akarok velle főglalkozni. Drága jó Mariskám ismételve felkérlek hogy **légy meg nyugódvá és ne tört a kis fejecskétet semin** mert én kifőgástalanul főgom magamat viselni veled szemben ugy mind edig.

Kedves szeretet anyuskám továbbá tudatom veled hogy **a levélben találtam 3 drb. (kis) szerény kis ibolyát** aminek rendkívül megörültem mert azzal ismét szaporotot az én kedves és szép préselt virág gyűjtte ményem a tárcámban. Édes fiam **bócsás meg hogy ilyen csúnyán és sók hibával irtam** de máma roppant elvagyók főglalva a telefónnál. Szívből üdvözlök és számtalanszór ölel és csókol főrrón szerető hű Palid Üdvözlöm és csókolatom a kedves szüleidet és a Bözsit

Sikos Károly tüzér önkéntes, majd hadnagy levelei Nagyságos Halmi Vali Úrleánynak Budapestre 1914–1916

Károly – a levelei alapján – egy jó polgári családból származik, ennek a társadalmi rétegnek az érzésvilágát ismerhetjük meg leveleiben. Nagyságos Halmi Vali Úrleánynak írta leveleit a frontról. Szellemes, jó humorú, kedves leveleket írt. Élvezet olvasni őket!

Szereti leveleiben elszórni az idegen szavakat, szinte játszik az idegen szavakkal.

Halmi Vali Úrleány sem akar lemaradni kultúra dolgában.

Károly játékos iróniával így biztatja:

„És csak használja kérem gyakorta azokat a szép latin közmondásokat / Oly édesen hibázza el valamennyit, hogy öröm. –,

Sikos Károly 1914-ben vonult be a Mária Terézia laktanyába.

Először, mint tüzér önkéntes került a frontra az innsbrucki 14-es tüzérekhez, majd az északi harctéren (K. u. K. Feldkanonenregiment Nr. 10. Batterie Nr. 3. Tábori posta: 90), Galíciában, Oroszországban harcolt, lovas telefonistává („Berittene telephonist”), zászlóssá, végül hadnaggyá léptették elő.

Számos kitüntetése volt, többek között *„für tapferes Verhalten vor dem Lände”*, a bronz vitézségi érmet kapta.

Utolsó levele: *„Harctér 916 Szenteste.*

Sok pezsgő – kevés szó – sok csók. – Károly

Csak a muzsikaszó hiányzik. – Kézcsók olvashatatlan aláírás

Mert nem tudunk mi muzsikaszó nélkül élni” olvashatatlan aláírás

Ebben az elégikus karácsonyi hangulatban búcsúzunk el Sikos Károly hadnagytól és katonatársaitól. Több levél nem jött ...

sajnálom, hogy vége...., de remélem, hogy ő is hazajött és boldogan éltek a jó Halmi Valival, amíg csak meg nem haltak.

Levelek 1914

Sikos Károly levele a Mária Terézia laktanyából

Kedves Vali!

1914. okt. 28.

Lapját köszönve vettem. Hétfő délutántól itt vagyok. – Lélek az ajtón se be, se ki – A mieinkre, ez reánk magunkra vonatkozik. – Bátyám bejöhét – ő hoz minden szükségest mert, mert én semmi nélkül jöttem be – s néha valami kellemeset is hoz. – A jövőt fátyol borítja. – Szívélyes üdvözlettel Károly

Sikos Károly levele a Mária Terézia laktanyából

1914. nov. 5.

Kedves Vali! – megjött a Messiás. – Tizenegynapi fogság után ismét szabad vagyok s járhatok az aszfalton. Nem akarok panaszkodni, de bizony **szokatlan dolog volt tizenegynapig 32-es bakának lenni, s néhanapján házunk előtt ablakunk alatt elmasirozni s ki nem léphetni a kettős rendekből. De hát ennek vége.**

Mi jön ezután? – Az titok.-Ma besorozhattam az innsbrucki 14-es tüzérekhez.-pedig nem ezt kértem hanem a pozsonyi 14-eseket; megpróbálok a dolgot kiigazítani; ha pedig nem sikerül e héten mennem kell Innsbruckba.

Addig azonban bizonyal fogunk még találkozni.

Isten Önnel Károly

Sikos Károly tüzér önkéntes levele az innsbrucki 14-es tüzérektől

Budapest, 1914. dec. 1.

Kedves Vali! – Előzetesen is nagyon szépen köszönöm a felszerelést.

– **Maga igazán oly sok szépet és jót mivelte már e háborus időszakban a maga körében, hogy megérdemelne érte egy hadi ékitményű arany keresztet.. – Reggel 8-tól este 8-ig előadásokat hallgat, tanul; éjjel betegeket ápol és vigasztal közben vizsgákat tesz le; „felszereléseket” köt, szent talizmánokat osztogat etc. etc. – Isten uccse meg is kapná e decorumot, ha ezt nem azoknak osztogatnák, akik előtt dobosok és kürtösök járnak – De nem baj – Van egy fórum, amely a csendben, szent önzetlenséggel munkálkodóknak is méltó és megnyugtató elismerést ad – az öntudat az önnön lelkiismeret – Kezít csókolja.**

Károly

Vasárnapig itt vagyok ugyan – de a csomag rendszeren késni szokott – ezért kérem egyelőre nem elküldeni

Sikos Károly tüzér önkéntes levele a IX. Tűzoltó utca 33/b-ből

Kedves Vali!

Budapest, 1914. dec. 21.

Vállalkozásomnak eleget teendő diverse könyvkereskedésben jártam s mindenütt azt hallám, hogy a kérdéses két könyv teljesen elfogyott „” pár év óta nincs forgalomban „egyáltalán nem kapható” – és így tovább. – – –
Ezt a magam részéről valószínűnek is tartom, mert a két könyv a legjobb ifjusági irat, elég régen jelentek meg s úgy tudom nincs is második kiadása. –
Erről még ma akartam értesíteni Magát telefonice, de nem sikerült.

– Üdv. És kézcsoók Károly

Levelek az északi harctérről, Oroszországból 1915-1916

1915. ápr. 18.

Az ezredhez végre eljutottunk

holnap már működni kezdünk. –

hő üdv és kézcsoók Károly

Toncsi néninek tiszteletem és kézcsoókom

Kedves Vali

1915. máj 3 (Képeslap)

A helyzet változatlan. Még mindig a svarmleniában vagyunk. Helyzetünk szombat óta kissé melegebb lett ugyan amennyiben az orosz tüzéség megkezdte svarmléniank ágyuzását is. – Ha jön a gránát schrapnell bizony tapadunk és ragadunk a földhöz. – Hála Istennek mind eddig semmi bajom. – Higgye el kérem, hogy a tegnapi heves ágyutűzben nyugalomban és hideg vérúségben messze felülmultam azokat, akik 9 hónapja itt vannak – Isten velem. – Szakasztott úgy alszom én is, mint a Kép mutatja a szabad ég alatt.

A hó hiányzik de a hideg megvan kézcsoók Károly

Kedves Vali!

1915. máj 5.

Szíves levelét – majd lapját óriási örömmel vettem. – Sajnos most nincs alkalmam folytatni a már megkezdett magához intézett levelet mert tegnap elhagytuk a svarmlémát. A muszkák Rückzugot csináltak s mi utánuk. – Ma vagy holnap már Galiciában. – Sok szíves üdv Károly

/E lap még ma (hétfőn) is a zsebemben van –

/Ma örömmel vettem az aláírásoos lapot – Köszönet és kézcsoók /

Kedves Vali!

1915. máj. 25.

Hogy töltötte a pünkösdi ünnepeket ami boldog, levizsgázott minden skolasztikus gondtól mentes állapotban? Legyen olyan kegyetlen írja azt meg nekem! **Ami ünnepünk bizony szomorú volt.** –Általános tapasztalat, hogy ünnepkor mindig rosszabb, mint hétköznapokon. **Soha annyit és oly tempóban nem lőttünk mint tegnap, soha annyit nem lőttek ránk, mint tegnap előtt** – A menazsi is ünnepi ti elégtelenül sovány és **nincs kenyér, – ez a legborzasztóbb.** – - - **Az idő a vidék azonban annál megkapóbb.** –Tessék élvezni! –A mi életünk és működésünk sehogy sem illik abba bele. –

Üdv Önnek és Önéinek Károly

Kedves Vali!

1915. jún. 7.

Meg vagyok Magával elégedve; igazán nagyon szép Magától, hogy a studiumokkal sűfősított időkben is **oly sokszor vállalja az írás fáradtságát.** Eddig 8 lapot és egy levelet nyugtázhatok köszönettel. Tegnap este kaptam az utolsót mely e hó 1-én kelt. – **És én most nagy zavarban vagyok ama szemrehányás miatt, mellyel engem** egyik lapjában szorgalmatlan írás miatt **illetett.** – A tény az, hogy én a jelenlegivel együtt **6 lapot és 5 levelet irtam Magának** nem tudom megkapta-e valamennyit, s ha igen **nem keveseli-e ezt?**

Tulajdonképpen **Magának van igaza** – kedves Vali – de ugye elnézi ezt nekem **hiszen pl. most is levelet akartam írni,** hogy sok szíves érdeklődő kérdéseire válaszolhassak – **de hiába nincs levél papirom.** – Egy pár lapot **végre sikerült hazulról kapnom,** ez teszi lehetővé, hogy végre ismét írhatok Magának.—Egyébként **sose sirassa az Egyetemet ; éljen vidáman otthon;** szórakozzanak, zongorázzanak, daloljanak, táncoljanak, játszadozzanak, zöldeljenek és **ha így vigan vannak egy pár sorral gondoljanak reám.** – -
– **Hadd sirjak én.**

hő üdv és kézcsók Károly

K Szüleinek tiszteletemet és illetőleg kézcsókomat

Kedves Vali!

1915 jún. 20.

Nem bocsánatát, türelmét kérem egy cseppet, mert nem tehetek róla, hogy **immár 10 ik napja egy pillanatnyi szabad időm nincs.** – **Igen erősen dolgozunk.** – **Pedig higgye el oly nehezemre esik, hogy hosszasabban nem szólhatok** – Kedves sorait mindig nagy örömmel vettem erős munkánk közben, legutóbb a 9-ikén kelt levelét. – Kérem azért **ne sztrájkoljon,** ígérem, hogy kipótolom. –

Üdv és kézcsók Károly

Kedves Vali!

1915. jún. 23.

Kérem türelmének kegyes prolongálását – Levél papirom van már de időm az semmi. – Gondolhatja mily sulyos nyomással nehezedik reám hogy egyáltalán nem szólhatok senkivel – Az is rossz hogy a szigorú cenzúra miatt nem írhatok kedvem szerint de ez a teljes belém folytása a szónak szinte beteggé tesz. –

Hő üdv és kézcsók Károly
Gyönyörű gondolat volt Magától küldöm
/a lev.papir csomagot még várom/

Kedves Vali!

1915. jún. 25.

Rég nem vettem szives sorait. – Megengedem, hogy e megállapítás talán relativ.—Eddig Vali talán egy kissé elkényeztetett. – Ujabbán más beosztást nyertem. A Stábhoz bevontak és u.n. „Berittene telephonist” vagyok.- – Van állandó lovam és lovászom- – Lovon élek. – Uj szerepem sok tekintetben sokkal fáradtságosabb sokkal felelősségteljesebb, de emelett sokkal élvezetesebb és tanulságosabb. **Mindent látok és mindent hallok –**

Őseinek hasonlóképen! hő üdv és kézcsók Károly

Kedves Vali!

1915. júl. 6.

Kedves levelét ujjongva vettem,---fáj hogy a magam bőbeszédűségével **nem válaszolhatok hamarjában a küldött lev. papiroson. Szeretném annyi sok tévedésétől megszabadítani / ami t.i. az Ön különböző oldalakról történt megrovását valamint egyáltalán a Maga rosszul elsiült” cselekedeit tangálja / – – De pardon most valamit valóban rosszul csinált. –Magamagának meg jómagamnak is kellemetlen érzést okozott. – **Magát bántja, hogy rosszul sült el, engem bánt, hogy minek bántja Magát –** Minek gondol ilyeneket?**

Isten legyen Magával – Sokszor csokolja kezeit Károly
Minap menesztetem egy lapot Toncsi néni címére
– pipacs is volt benne

Kedves Vali!

1915. júl. 17.

E hó 10 iki kedves lapját tegnap vettem nagy örömmel. Soraiból úgy olvasom ki, hogy Magának is eszébe jutott, hogy **első lapján záros terminust szabott a nekem irandó soroknak. – Ez szép Magától – még szebb lesz ha be nem tartja** Képzelve tegnap minő meglepetés ért. – Találkoztam Isvánffy bátyjával. Óriási módon megörültem. – Már többször **volt alkalmam**

nagyobb csapatkoncentrációk alkalmával régi ismerősöket találni. – Ez is oly speciális öröm, amit a boldog otthon valok nem értenek. – Maga nagyon a boldogságot keresi? – Mégse! Egyébként most repülőgépekre vadászunk az ágyuval. – Én a megfigyelőállomáson teljesítek készenlétet és élénken figyelek, fejünk felett egy muszka gép, csókolgatni igyeksenek gránátjaink, de a gép igen szemérmes mindíg kisiklik

Sokszor csókolja kezeit Károly

1915. júl. 23.

Kedves Vali!

(emléklap)

**A harctéren töltött 100 ik nap
alkalmából fogadja emlékül e sorokat. –
Hő üdv és sok kézcsók Károly**

Kedves Vali!

1915. júl. 30.

Szives lapjait örömmel és köszönettel vettem; pontos szép rendben – **Látom hogy elég vigan vannak.** – „Bodó” Kis Pipa vagy micsoda stb /És mindig cigány/ Ez aztán élet /De **igy is van ez rendjén; csak tovább; mert különben elfelejtenek mulatni s mi lesz akkor ha mi hazajövünk?/ Mi tanítsuk Magukat? – Nekem fog menni. – Egyébként igen csodálom, hogy körülbelül 3 hétig nem kapott tőlem egy sort sem. Elhiheti, hogy ez idő alatt nem egyszer nem is kétszer irtam Magának. Még mindig nem tudom, mely patikumban patika. **Mi van Árpáddal.** – Sok üdv és kézcsók Károly Öseinek üdv és illetőleg kézcsók**

Kedves Vali!

1915. aug. 4.

26-án kelt kedves és fölöttébb gyors sorait tegnap vettem kézhez. – Köszönet. – **Magácska ugyan levelet írni volt szives ígérni – Hopp** viszakozz/ – Most látom előbbi lapján, hogy lapot ígért – **Tévedtem – bocsánat** – De most kicsit ugrató kedvem van. – Mondja **ugye majdnem megfélekedezett az ígérteréről, szerencsére az utolsó pillanat eszébe juttatta? – Vajjon hány pillanat alatt írta! Jó lett volna látni / – Én jól! – Mot egész éjjel u.n. Diens”ben voltam.** Jelenleg hajnali 4 óra – Sok kézcsók Károly

Toncsi néninek tiszteletem és kézcsók

Kedves Vali!

1915. aug. 9.

Bocsásson meg, hogy ismét **csak lapot irok** s még inkább azért, hogy **ennek ellenére is ismételten figyelmeztettem leveles ígérterére.** Ne mondja kérem, hogy nincs belátásom. Az egész anyyi, hogy **itt a harctéren az ember egy**

kicsit türelmetlenebb e tekintetben. Sajnos ismét olyan a szituáció, hogy az én levélírási szándékaim ismételten meghiúsulnak de majd kifogok én e meghiúsító szándékokon! – Egyébként változatlanul jól – Csak irigylem Magukat, hogy egyedül alszanak otthon öröm mámorban és én nem uszhatom Magukkal –
Hő üdv és sok kézcsók Károly

Kedves Vali!

1915. aug. 14.

Ma egy hónapja, hogy otthontól távol estem – s „nyomom a gombot” szünetlen – Egyébként jól vagyok – Nyaraló hangulatban vagyok – Kikapcsolom az attól idegen hangulatokat, gyönyörködök a zöld mezőben és erdőben, a kék égben, meg a napsütésben – Isten Magával
Sok kézcsók Károly

Kedves Vali!

1915. aug. 19.

Kedves lapjait örömmel vettem. – legutóbb Mária Remetéről – **Mit gondol részt vehetek e én is excursiókban mondjuk úgy karácsonyra? Mit gondol Maga? – Az idő itt kezd rohamosan ősziessé válni.. – Esik eső, fúj a szél – hideg van. – A tegnapi ünnepen is zuhogott az eső gondolja, hogy eláztunk! egész délelőtt zuhogó esőben állni! s mily sárosak lettünk! Egyébként este szintén csunyan eláztunk de most már – kívülről. –**
Óseinek tisztelet és illetőleg kézcsók
Sok üdv és kézcsók Károly

Kedves Vali!

1915. aug. 27.

Ismét svarmléniában! – Beosztattam az Aufklärer – Patrouille” ba s így működésem egyelőre a lövészárókba transzponáltatott. – **Milyen más lehet az a pasaréti lövészárók, ahol Buffet és hangverseny is van. – az utóbbi itt is van ugyan, de olyan, amelyet még nem kottáztak le. – Mit irt Jóska? Rég nem kaptam hirt onnan. – Nem tudom mi van Bátyámmal!** – Nálunk most nagy szabadságolások vannak, **de persze akik még csak oly kevés ideje szolgálnak mint pl. én, azok nem kapnak szabadságot. – Nem kell nekem szabadság, nekem béke kell!** – Ama bizonyos borítékokat szíves engedelmével haza küldtem. Valami papírost csak talál az ember de borítékot nem. Ittem pedig igazán nem bánják akármily borítékra irok.
hő üdv és sok kézcsók Károly

Kedves Vali!

1915. szept. 3.

Bocsásson meg, hogy olyan régen írtam de higgye még ezen a héten a legjobb akarattal sem tehettem – **Egy kicsit igen erősen találtuk megnyomni**

a gombot s én ezt sokszorozva érzem új beosztásomban. Már ben vagyunk Oroszországban – Olyan furcsa az ellenséges terület! – Egyébként a minap majdnem fogságba estem. – Hosszú lábaimnak köszönhetem, hogy szabad vagyok. – Csunya dolog volt – Isten legyen magával. – Irjon. Sok kézcsók Károly

Kedves Vali!

1915. szept. 9.

Hosszú kedves levelét nagy örömmel vettem. – oly jól esik most sorait olvasni, mikor annyit szenvedünk és fáradunk ismét. – Ez az egyedüli élvezet és vigasz – Mióta felderítő vagyok egy pillanat időm sincs. – Egész nap – sokszor éjjel is – ki nem szállok a nyeregből. – Szüntelenül barangolunk ebben a kietlen muszka országban. – Minden nap előbbre megyünk. – Zimankós klíma van erre, szüntelen eső és szél. – Komisz kemény dolog ez. – Irjon kérem!

Keresem az alkalmat részletes íráshoz Sokszor csókolja kezeit – Károly

Kedves Vali!

1915. szept. 30.

Szíves levelét ép e pillanatban vettem. Köszönöm. – ---- – de – de – hogy is mondjam – Justse hiszem el Magának, hogy nem célja, hogy bántson bennünket. – Azon töpreng és sirdogál nem tett-e valami rossz fát a tűzre, nem irt-e Lacinak is? – Hát kérem irt nekem valaha ilyet? Nyilatkoztam-e én valaha ilyenről? Nehezteltem-e én valaha? – Nem, sose bántott Maga minket, csak most mikor azon töpreng, hogy mivel bántott meg – akkor bántott meg igazán. – Szegény Laci! Minő gyanúsítás! – Most ők a Vorzugban vannak, jönnek ők is Muszkaországba – ilyenkor kevés az idő, rossz a posta.

Hát tehet ő róla? – Bizony – de kedves Vali ezért Magának büntetés dukálna – de most az egyszer tökéletes bánat és gyors pirulás reményében elengedem

Sok kézcsók Károly

Kedves Vali!

1915. szept. 30.

Ma ismét u.n. „Rasttag”-ot adományoztak nekem. – Épen most jövök egy munka templomból mely nagyszerű látványosság ; a pápa régen meglógott és én zavartalanul kutathattam végig a templom és a sekrestye minden zugát. – Sajátságos érzés – persze egy fél esztendeje, hogy nem voltam templomba, hogy nem hallgattam misét! – nem tudom nem gondolja-e aggodalmasan „hogy el fog zuhanni az a gyerek”?! – Hát nem. – Én sem. – Különben, mit csinál a Züügführer úr! Isten Magával. Sokszor csókolja kezeit Toncsi néninek tisztelet és kézcsók – Iluskának csók!

Károly

Kedves Vali!

1915. okt. 1.

Ime ismét egy új hónap! – Szörnyű! – Azt hittem, hogy ilyenkor már ami jó „Alma Materünk” ölében leszek s ime, mely nagy csalódás! – Ma kaptam Jóskától egy lapot. – Jó dolga lehet a kadetti úrnak – Ők kényelmes életet élnek, hogy irigylem őket. – Mostanában gyakran felkeresem Laci bátyját a Hilfsplatzon és kedélyesen elbeszélgetünk; van ott egy csomó szanitéz sőt van egy lelki szanitéz is – Hál Istennek egyébre sincs szükségem „Mens sana in corpore sano”

Toncsi Néninek tisztelet és kézcsókom

Sok üdv. és kézcsók Károly

Kedves Vali!

1915. okt. 2.

Kedves sorait, melyek 27-én keltek ma vettem örömmel – Örülök, hogy a muszka pipacsok sértetlenül kezeihez kerültek azóta újabb szállítmányt is menesztettem, ha jól emlékszem 28-án. – Azonban nagy tévedésben van kedves Vali – felfedezte, hogy pályatévészett ember vagyok. – Azt mondja, hogy aki oly „gondal” és szakértelemmel bánik a virággal és ilyen mesés máslit tud rákötni az született botanikus. Hát nem! – Téved! – Én úgy hiszem, hogy ily körülmények között inkább virág kereskedőnek születtem.

Nem? – Egyébként igen jól vagyok. – Isten vele. – Sok kézcsók Károly

Kedves Vali!

1915. X. 5.

Újság nincs. – Élek. – Egy pár szép nap után ismét esős ködös munka napok jönnek s sajnos ezek most már valószínűleg állandósulnak. – Jobb időben bővebben. – – Irjon

Toncsi néninek tiszteletem és
kézcsókom Ilonkának csók.

Sokszor csókolom kezeit Károly

Kedves Vali!

1915. X. 10.

Sajnos én sem tudok levelet írni, se időm, se hangulatom. – Szörnyű dolgokon mentem keresztül 7, 8, 9 ikén. Egész nap és egész éjjel a svarmliniában (harcvonalon) voltam. – Csináltam szép dolgokat. – A 69 ik gy. Ezred kitüntetésre akar ajánlani.---Pedig rólam az vagyon megírva hogy nekem nyomnom kell a gombot a végéig – de semmit se remélhetek.—Irjon. –

Sok kézcsók Károly

(emléklap)

1915. X. 16.

Kedves levelét gyógyírként olvasom. – Élek és virágzom. – de írni még nem tudok.---Csak türelem. – Sok üdv. És kézcsók

Károly

Kedves Vali! 1915. X. 18.
Levelemben egészen megfedekeztem a **Szív – című lapról**. – Igen örültem neki. Szép hogy ilyenekkel is gondol rám. – Köszönöm. – **Kérem küldje máskor is**. – *En vigyázni fogok rájuk és Isten segítségével talán személyesen fogom visszaadni Magának. Vajjon kicsi vagy nagy köteget lesz e akkorra belőlük.* Sok kézcsók Károly

Kedves Vali! 1915. X. 23.
Hatvanból irt lapjuknak igen örültem. – **Jó dolgunk van**. – **Sajnos nem igen van alkalmam az írásra – de a napokban úgy hiszem ismét lesz**. – **Jól vagyok**. – Isten Vele. Sok kézcsók Károly

Kedves Vali! 1915. X. 28.
Kedves leveleiért köszönet. – Jelenleg **ismét a svarmleniában**. – **Ezuttal egy agyival**. – **A svarmleneában most bosnyákok és gyaloghuszárok vannak**. – ugye érdekes ma hallgattam végre egy **szentmisét** és így abban prédikációt **itt a lövészárookban**. – Most esett az első hó. – Később bővebben – Isten Magával. Sokszor csókolja kezeit Károly

(emléklap) 1915. X. 31.
A harctéren töltött 200 ik nap alkalmából fogadja emlékül e sorokat. Sok kézcsók Károly

Kedves Vali! 1915 XI 6.
Tegnap ismét vettem Cinkotán kelt gratulációs lapját. – Fogadja ezért is köszönetemet és kézcsókjaimat. – Kérem továbbá tolmácsolni hő köszönetemet mindazoknak külön-külön, akik a jó kívánatoknak aláírói voltak. – **Bárcsak teljesülne mindnyájunk óhaja meghallgattatna mindnyájunk imája és kitörne már az az áldott béke** Isten Vele Sokszor csókolja kezeit Károly

Kedves Vali! 1915. XI. 10.
5 ikén kelt lapját tegnap este vettem nagy örömmel. – Várom levelét. A magam részéről a napokban kettőt irtam – nem tudom kézhez vette –e? – **Bátyám hadnagyságáról már volt tudomásom, de Magának még ugye nincs tudomása arról, hogy én kadett vagyok? – Pedig az vagyok – Tegnap lettem.** – Hő üdv. és sok kézcsók Károly

Kedves Vali! 1915. nov. 17.
Kedves levelét nagy örömmel vettem tegnapelőtt. – Köszönöm. – Már régen írta Bátyám, hogy **Jóska kitiüntetést kapott, az ujságból tudtam. De ugye azt Maga még nem tudja, hogy én für tapferes Verhalten vor dem Lände a bronz vitézségi érmet kaptam.** – Igy írta a **Korpkommandobefehl** – **de én még se tudom miért** – Azért nem, amit én is említettem, mert sokkal régebb keletű – Egyébként hő üdv. és sok kézcsók
Károly

(emléklap)
Kedves Vali! 1915. nov. 29
Az ígért 4 ik levél holnap iratik meg
Bocsánat – Sok kézcsók – Károly

Kadett Sikos lapja Oroszországból **Nagyságos Halmi Vali Urleánynak Budapestre**

(emléklap) 1915. dec. 17.
Éljen a szabadság
Sok kézcsók Károly

Kedves Vali! 1916. jan. 14.
Most vettem kedves lapját. – Oly jól esett olvasnom. – **Mily szép volt, hogy már az első napon szólt hozzám.** – Sajnos én pár napig képtelen voltam szólni. – Elfelejtettem megírni, hogy 2 lapja is várt itt rám. – fogadja értük utólagos köszönetemet. – csütörtökön szándékoztam nem szombaton, hanem pénteken hajtottam végre. – Magam sem találtam okát miért pénteken. – Hiszem, hogy már régen egészséges. Sok kézcsók Károly
Toncsi nélinek és mindnyájuknak sok üdv.

Kedves Vali! 1916. jan. 19.
Vasárnap óta **ismét a svarmléniában.** – **Dolgom nem kevés Szabadidőm nem sok.** – Különben jól. – Isten vele. Sokszor csókolom kezeit. Károly
Toncsi nélinek tiszteletem és kézcsókom

Kedves Vali! 1916. jan. 30.
Már uton vagyok – fáradtságos ugyan a masírozás – de mégis élvezetes mert már régen nem masíroztunk – Hova megyünk? – még mindig nem tudjuk. – Szörnyen hiányzik a posta.
– Megkapja-e az én irásaimat. – Sok kézcsók Károly

Kedves Vali! 1916. II. 12.
Örömmel és megnyugvással vettem végre minap egy lapját. – **Örülök, hogy Lacinak mégis sikerült szabadságra mennie. – Most Pappus is Pesten van. Jóska írja, hogy nagyon jól van. – Mi hasonlóképen! –**
Igért levelét várva sokszor csókolom kezeit. Károly
Toncsi néninek tiszteletem és kézcsókom

Kedves Vali! 1916. II. 18.
Még mindig pihenőn. – Nem panaszkodhatunk – Vannak olcsó szórakozásaink, s nap mulik nap után anélkül, hogy unatkoznánk.
– A magam részéről mind e mellett szeretnék már új irányba menni. – Igért levelét még nem kaptam meg. – Sokszor csókolja kezeit Károly

Kedves Vali! 1916. febr. 22.
A pihenőnek vége. – Holnap indulunk – ismét vissza Oroszországba.
– Esős hideg van a hó is igen magas – a marsch bizonyosan nem lesz kellemes
Kedves irását nagyon nehezen nélkülözöm – Isten Vele –
Sokszor csókolja kezeit Károly

Kedves Vali! 1916. III. 5.
Gyors egymásutánban vettem mostanában kedves lapjait. – Köszönet értük.
Tehát jó volt a szabadság? Remélhetőleg nemsokára megfog ismétlődni. – Jó magam is szünetelen a magam szabadságának a megisméltődésén gondolkodom.
A helyzet változatlan. Nem mondhatom hogy jól vagyok. – azt se mondom, hogy rosszul vagyok. – Sok kézcsók Károly

Kedves Vali! 1916. III. 11.
Egyszer régebben hullott a lev. lap, most ismét nagy a szárazság! Semmi levél nem nő! – Valóban megérdemli a korholást. – Én ígertem a mi nap egy levelet, de nem jutottam hozzá. – Sok dolgom akadt. – Ma pihenetek már és oly rövid lapokat írogatok Isten Vele Sokszor csókolja kezeit Károly

Kedves Vali! 1916. III. 13.
Tegnap vettem 8-án kelt lapját. – **Hallgatásomért korhol benne – pedig ugy hiszem alaptalanul. –** Nem tudom nincs e tán a postában baj – Irtam én lapot, levelet eleget – **A rám hulló lapjaiért is köszönetet mondtam már s azt hittem levél fogja követni őket s ime beállít tegnap egy elkésett utód – Baj nincs. Csunya világ sincs. –** Jól vagyok – és kezeit csókolja Károly

Kedves Vali!

1916. III. 16.

*Hát Maga csak nem szün meg írni – lapokat – **Ismét hozott egyet a pósta. Hát szép – szép csak az a bajuk, hogy az ember csak rájuk néz s máris el vannak olvasva.** – Bizony a napok itt is repülnek! – **Szörnyű sok időt élünk mi itt le! Elfogyasztjuk az életünk legjavát.** – Különben semmi változás – **Csönd van.** – Sokszor csókolom kezeit. – Isten Vele Károly*

Kedves Vali!

1916. III. 20.

Türelmet nem adok. – Haragszom – Kezét csókolom. – Károly

Kedves Vali!

1916. IV. 4.

***Nem kell megijedni – baj nincs! – Csak időm, alkalmam nincs az íráshoz – Csoda szép leveleiért csókolom a kezeit – egyébként is csókolom a kezeit** – Ugye azért fog írni. – majd kipróbálok! – Isten Vele – Károly*

Kedves Vali!

1916 IV 14

Emlékszik-e? Ugyanolyan esős borult nap volt mint a mai! – Maga akkor még a kémiai intézetbe járt. – és én bevágódtam egy konflisba és a harctérre – hajtattam – Ez történt ma egy éve. – Egy év mily hosszú idő! – Plane harctéren! – Vigasztal, hogy már elmúlt s talán mához egy hónapra én is otthon leszek. – Ha mostanában kevesebbet írok ne haragudjon – oly sok és oly fárasztó most az én dolgom. – Laci írt tegnap egy lapot hazulról – de jó neki: – Sokszor csókolom kezeit Károly

Kedves Vali!

1916 V 30

Megjöttem. – Jól vagyok, bár a hangulatom erőlevest vágy. – Holnap szolgálatba állok. – Hát Maga miként? Remélem üdül. – Vajjon a pestrája is tovább fog üdülni? – kevés lévén neki az egy hónap? Volt egy rakás írás, mit itt találék még **Jóskától is volt egy zamatos nyelven irt lap, de Magától semmmmi – pihent a penna!** – Isten Vele – sok kézcsók Károly

Kedves Jó Vali!

1916 VI 10

Ugye nem haragszik hallgatásomért hisz tudja, hogy nem én vagyok a bűnös, hanem Brussilov – Épen jókor csöppentem ide! – kézcsók majd bővebben írok. – Irjon azért kérem, hogy **hol és miként van.** – Két lapját már örömmel olvastam és köszönöm, kérem ezt az első aláírónak is továbbítani! – Isten Vele. **Használja jól a vakációt, hogy szép kövér és piros legyen.** – Sokszor csókolja kezeit Károly M???? Bácsinak tisztelet és kézcsók

Kedves Vali!

1916. VI. 24.

Lapjai végtelenül jól estek ezekben a keserves napokban. – Ha tőlem most elmarad az írás, azon ne csodálkozzon, lehetetlen írom s nem tudom, a mi keveset írtam elvitték e. – A napokban valahogy módját ejtem, hogy egy levél papiroshoz s annak megírásához jussak. – Használja jól ki a szabadságot, hogy amint már írtam **piros és kövér legyen.** – hisz ott a Kárpátokban jó a levegő. – **Nekiünk bizony nehéz napjaink vannak.** **Ha valamit olvas a derék 44-esekről – tudja hogy én mindig ott vagyok közöttük.** – Levelét nagyon várom Isten Vele. – Sokszor csókolja kezeit

Károly

Kedves Vali!

1916. VI. 29.

Ifjú korom e kedves napja oly szintelen és tartalmatlan lett, hogy csak most estefelé jutott eszembe, hogy ma 29. van. Napjaink egyhanguak. – Ennek előtte a nyugalom most a munka jegyében folynak le. – De amint azt is megszoktuk akkor – **ebbe is bele törődünk már.** – **Mulasson jól – Isten Vele** – Sokszor szívből üdvözlöm és csokolom kezeit – Károly

Kedves Vali!

1916. VII. 12.

7 ikéről kelt szíves sorait ma vette. – **Köszönöm.** – **illetve nem köszönöm.** – **Haragszom.** – A zsebrákot nem hiszem. – Aki oly sok pénzzel diszponál és oly sokat eldobál annak nem lehet ily nemes célnél zsebrákja. – **Na várjon csak!** – **Nem gondoltam hogy ily csunya!** – Képzelve **Bátyám szabadságon van.** – **Papámat valószínűleg elfogták** hacsak komolyabb baja nem esett! – **Mi dolgozunk.** – **Én jól vagyok – csak haragszom –**

Sokszor csokolom Károly

Kedves Vali!

1916 VII 18

Két legutóbbi lapjáért valamint a levél ígéréséért hő köszönet. – Hát már **Maga is leszólja a szabadságot? Bennem épen ellenkező érzések kezdenek igen igen nagyra nőni a szabadságvágy t i!** – **Pedig mily remény telen vágy ez.** – **kétségbeejtő!** – **Most egyáltalán nincs szabadság, kérdés lesz – e valaha s ha lesz mikor s attól számítva az egyéb legalább 4 ho mulva esedékes.** – **Szörnyű!** – Mit szól hozzá! tegnap Lacitól és Jóskától közösen írt lapot kaptam – **Kolosszális:** – Én jól. – Isten Vele

Sok kézcsók

Kedves Vali!

1916. VII. 21.

Tegnap előtt meglátogattam **Laci** bátyját s irtunk közösen egy ilyen **69-es lapot Jósának és Lacinak**. – Most ime **Magának is küldök egyet**. – Nemcsak figyelemből hanem kényyszerűségből is mert nincs nálam rózsaszínű tölünk lepecsételt lap ; ezért 69-es lesz a pecsét is rajta – **most t i ismét velük vagyok** egy darabig. – Mi újság otthon? – Itt 2 hét óta februári vagy novemberi idő járja – Sokszor csokolom kezeit Károly

Kedves Vali!

1916. VII. 27.

Végre elkezdhettem egy levelet s abban is magakadályoztattam.. – Most jelentkezik nálam a postás s **nem tudom már túrni**, hogy semmivel bocsássam el őt. – Ne haragudjon kedves Vali **Nincs semmi baj**. – **Mindent meg kaptam s mindent köszönök**. – Kezeit sokszor csokolom – Isten Vele Károly

Kedves Jó Vali!

1916. VIII. 2.

Hál Istennek meg – sőt jól vagyok
Nagy dolgok történnek s még nagyobbak vajudnak. – **Jóskairta hogy félénk jön** – Isten Vele – Sokszor csokolja kezeit Károly

Kedves Vali!

1916. VIII. 11.

Legutóbbi keményben irt lapját köszönöm – ezt kérem a lap ismerős és ismeretlen ellenjegyzőinek is tovább adni: – **Igen furcsa s nekem hallatlan szórakozást eszeltek ki Maguk! Az ember nem is hinné, hogy ily szende jámbor és kedves leány bandának ily pokoli ötlete támad**. – **Bezzeg nekünk most nincs kedvünk szórakozni: – A fene majd megesz mint azt a bizonyos öreget**. – **Az angyalok kara tréfál velünk és már 2 hete zúdítja ránk az esőt szüntelen**.
Képzelve augusztusban ázunk és fázunk és nem látunk kék eget és napot. – **De Maga még külön is tréfát űz velem**. **Hogy eleget tegyen kötelezettségének csinált magáról egy ördögi szép arcképet s most pedig piszkos ujjával fotografiáját küldi Ez már sok** – **Nem hittem, hogy ily csunya** – **De igaz van** – Sok kézcsók Károly

Kedves Vali!

1916. VIII. 14

9 ikén irt szép levelét igen nagy örömmel olvastam. Látja már **egészen megjavult!** – Olyan lett mint régen! – **A mi életünk most igen furcsa!** – **Ott ahol egykor tartalékban voltunk, ahol én utoljára szórakoztam**

kellemesen és mindent feledve, ahonnan nekem igen kedves emlékeim vannak
– **ott most szörnyű csaták dülnek** – Most egyáltalán **nagy a dulás fulás.** –
Kedves írásáért meglel köszönet és igen sok kézcsók – Isten Vele!

Szívét köszönöm / – Károly

Leutnant (hadnagy) Sikos írja levelét Oroszországból

Kedves Vali! 1916. VIII. 21.

E pillanatban kissé zavart vagyok. – Délutántól egész mostanáig késő estig dolgoztam. Két nagy támadást vertünk vissza. A fejem zúg, a szemem káprázik a sok távcsövezéstől a fülem is zúg a szüntelen.

telefonálástól – s most olvasom két 16-ikán kelt lapját, melyeknek semmi előzményük nem volt s melyek dírekte semmit el nem árulnak. Csak

következtetem, hogy **Jóskáék a román határra mentek őrt állni s Maguk meglátogatták.** – **Igaz? Ha így van Jóska igen szerencsés gyerek.** –

Ugye fog jönni bővebb híradás is. Isten Vele! Sok.sok kézcsók Károly

Kedves Vali! 1916. VIII. 26.

Még adtam fel a minap egy lapot melyben annak örültem, hogy most csupa öröm a Maga élete, jön egy lap, mely úgy kezdődik „**alig tudom elhinni, hogy bálon vagyok**” s egy csomo aláírással édeskedik. – **Meghökkenem, később vettem észre, hogy 26-ikán kelt s 24ikén jött meg.** – Látja, mily jó a tábori posta?! De ez még semmi! Tegnap is jött egy lap ugyancsak 26iki kelettel a hajón írva és **Fél a szöveget fején találni dalával.** – **Gyönyörű szép lehetett! Csak folytassák! Hogy ha mindnyájan megjövünk, kik megjönnek – legyen legalább részben valami prascis a muriban.** Kérem, mondja meg **Sárrika kis szentemnek**, hogy azért mert az említett lapot ő címezte meg, **még nem róttá le velem szemben régi tartozását.** – Isten Vele – A sok kedves aláírónak sajnos nem fejezhetem közvetlenül hálámat – Küldök sok tiszteletet, üdvözlötet kézcsókot **für alla fülle – csókot.** –

Ossza szét kérem belátása szerint Károly

Kedves Vali! 1916. VIII. 28.

Tegnap ismét kaptam egyet azok közül az Erdélyben szélnek eresztett lapokból – Kolozsvárról – Egy másikat Bpestről. – **Hát szegény Ákos megsebesült!** – **Bizonytal nem sulyosan s így bizonytal nem szegény!** **Még mindig nem tudok Jóskáról semmit.** – friss írások most nem jönnek Magától, csak mindig avultak. –

Sok, sok kézcsók Károly

Kedves Vali!

1916. IX. 8.

Már megint szeptember! Biztosan nagy beiratások otthon. – Talán már maguk is összegyülekeztek ismét Sárka, Palkó – **Jó ugye, hogy Magának már nem kell iskolába járni. – Ha megjön a patikumból már is semmi gondja ; énekelhet zongorázhat és édesen alhat s nem riasztja fel az emlékezéssük.** „Kétes anygalkáját még 100 oldalt át kell vennem”. – Ugye ez nagyon édes tudat lehet!? – Hiába! – emlékezünk már az életünk legjava részében riadós álmaink lesznek – **Mit ír Jóska?** – Még **nekem sem írt** látja! – Különb **hugocskája is sztrájkol egy kisé,** már régen olvastam utolsó sorait. – Ne várjon csak még zöld lapokat nem fogok küldeni Magának – Isten Vele – Sok kézcsók Károly

Kedves Vali!

1916. IX. 9.

Tegnap jött még 5 ikén irt lapja. – Érdekes! – dicsér engem, hogy elég szépen jönnek az irások. én ellenben épen előtte való napon nem dicsértem Magát és panasztam, hogy elapadtak az irások. **Szörnyen röstellem most magam a Maga nobilis loyaltásával szemben. – Szeretném visszazívni apprehensiv szómat. – Látszik, hogy Maga türelmesebb, kevesebb igényű megelegettebb leány mint én. – De hát miért romlott el? Miért lett nagy igényűvé?! – hogy az Istenke áldaná meg érte! – Újság nincs. – Élünk és jól vagyunk. – azonkívül szép idő is vannak. – Isten Vele Vali –**

Sokszor csókolom kezeit Károly

Kedves JóVali!

1916. IX. 15.

Tegnap ismét kaptam egy lapocskát Magától. – Együtt jött Bácsi lapjával. – Ugy látom, hogy **a tollat próbálgatja** a sok lapon a megirandó levélhez – De hát én örülök az ilyen próbálgatásoknak **s pláne annak ha majd egykor a levélen jól fog fogni a toll!** – Látja én is tudok sarcasticus lenni ez nemcsak a Maga sajátja. – **hogy aranyos nem tudok lenni ez nem tőlem függ – ez csak a Maga sajátja – Látja én a bókokban ekreirozódok – Különb most 2-3 hétig több jobb dolgom lesz. A deviziorus kommandáns adjutánsa vagyok. – Isten Vele. –** Sok kézcsók Károly

Kedves Jó Vali!

1916. IX. 16.

Még nem is jutottam alkalomhoz hogy **figyelmeztessen** véteknék minősített lapján leírt **aggodalmainak alaptalanságára** – már is jött egy másik. – Na látja! – **Nem kell mindjárt rosszra gondolni** – az ama körülmények mellett egész **természetes volt, hogy több napja nem kapott hírt** – Fél de most hosszabb ideig marad otthon? Minden jót. – Isten vele! Sok sok kézcsók Károly

Kedves Vali!

1916. X. 7.

2-ikán kelt sárga lapját kevéssel azután vettem, hogy leveletem útnak indítottam – E lap juttatta eszembe, hogy a levélben elfelejtettem említeni, hogy Laci óriási meglepetésemre irt nekem aminap. – **Újból a Maga igazát kell konstatálnom. Hiába mégis csak a huszár a legszebb katona a világon. Ezért is kapják ők a legtöbb szabadságot a legtöbb kitiüntetést és a legtöbb csókot is. – Becses javak mindannyian. Sokak értük élnek és értük halnak.** Egyébként változatlanul meg vagyok. – Isten Vele –

Sok kézcsók Károly

Toncsi Néninek mély tiszteletem és kézcsókom

Kedves Vali!

1916. X. 15. vasárnap

Nap – nap után hiába várom sorait. Most oly egyedül vagyok akár egy Robinson., vagy egy erdei remete. Ha elül a harci zaj, kontemplációba merülök. Mily jó volna ilyenkor a pósta / És nem jön! Már egy hete oly gyarló. Remélhetőleg közel van valami jó változás. Isten Vele! –

Sok sok kézcsók Károly

Kedves Jó Vali!

1916. X. 16.

Tegnap végre **ismét kaptam egy sárga lapot** 12ike óta – Ugy látszik most **sárga kultuszt** űz. Talán már unja a rózszaszt? Látja, ha előbb gondoltam volna rá **kikerestem volna** még valahonnan **egy fehér lapot.** Na majd máskor! **Hát Lacikának megeredt-e már a nyelve? Már hittem, hogy legalább Magától fogok hallani valamit róla, mert ő bizony nem igen ir az Urlaubról.** Majd csak ha ismét közelebb lesz hozzám, jön tőle egy levél, melynek az lesz az eredménye, hogy **többet unatkozott otthon, mint örült** – és **Lacinak sokszor szokott igaza lenni!** – **És én mégis oda oda – haza vágyom** – Isten Vele – Sok sok kézcsók

Károly

Kedves Jó Vali!

1916. X. 23.

A hajóról eltévedt lap mégis csak megtért hozzám utólag. / – **De megihlette rajta alföldi lelkét a Petőfi szelleme / Bezzeg nem tudom itten hogy nyilatkozna még az a rajongó lelke / Ilyen lehetett a világúr a teremést előtt a Kaosz idején. Napok óta masszív köd és constans eső** – ez az egyetlen reális valóság és történet. – Hozzágondolhatja minő kellemes körülmények ezek a mi munkánkhoz és **minő hasznos milió a mi szomorú animusunknak. De azki a mezők lilomairól gondoskodik, rólunk sem feledkezék.** – Van egy vigasztaló gondolat! – Majd megtelefonálom! – Isten Vele Sok kézcsók

Károly

Kedves Jó Vali!./.

1916 X 25.

Ma ismét és különösen Magára gondolok nem is azért, mert nem jön az ígért levele – Ugye tudja? – Isten Vele! – Számtalan sokszor csókolja kezeit – Károly

Kedves Jó Vali!

1916. X. 27.

Tegnap este Sárika nagy örömet szerzett nekem irásával. – De amint a Nővér a Hug mellett úgy a Hug a Nővér mellett nem tud elmenni egy kis bökdösődő szó nélkül. Az eset gyanus. A valószínű igazság azonban a Hug mellett szól. Hej az a Nővér. Milyen könnyelműen írta egyszer régen tavaly „én csak irom hűségesen a lapokat tegnap a hajóról ma itthonról holnap Pestről” – s még ma sem jött ez a pesti! Vagy tán ez is oly csavargó, mint az a hajós? Különben most szabad harcot harcolok – Egy kérvényemet már visszautasították – elküldtem egy másikat.

Isten Vele – Soksok kézcsók Károly

Kedves Jó Vali!

Kelt: Harctér 1916 XI 2.

Tegnap este kaptam kézhez különös színű és alakú levelét, ma pedig a nem minden remény válaszolása miatt bizonyára nem barátságos unatkozásról küldött többszörösen ellenjegyzett lapot. Köszönöm mindkettőt s kérem ebben a kedves aláírókat is tiszteltetni. – Hogy nem sajnálja a szép szemeit rontani „azon a rettenes papiroson/ – pláne ha oly késő is volt, melyről nekem is úgy kellett olvasnom a róvásaít mint a nagyanyám szokta – a gyertya világ mögé helyezve! És csak használja kérem gyakorta azokat a szép latin közmondásokat / Oly édesen hibázza el valamennyit, hogy öröm. – Isten Vele! – Soksok kézcsók Károly

Toncsi néninek és Iluskának ugye tudja már?

Kedves Jó Vali!

1916. dec. 8.

Megjött az első levél Magától. Megint egy sok részvétű lap. Szóval ismét lumpoltak és bizonynal cigarettáztak is. – apropó szanalódott e már sebesült ajkacskája? Jó az ilyesmivel mindig rendben lenni. Hát Marcsi nem volt ott a társaságban? Az ő nevét nem látom. Mindenesetre neki elsősorban tolmácsolja hő hódolatomat ami szól mindenkinek. Mint már irtam a szituáció absolute nem ingerli vágyainkat hacsak nem valami taszító irányban. S most megint egy egész felvonást kell végig játszanom – a negyediket! De vége akkor sem lehet, mert ugye öt felvonásból áll a dráma s itt történik a katasztrófa de én úgy hiszem, hogy az más lesz nem katasztrófa! –

Sokszor csókolja kezeit Károly

Leutnant Sikos Kanonenbatterie 3/31, és katonatársai küldik
Karácsonyi üdvözlétüket Oroszországból
Nagyságos Halmi Vali Urleánynak Budapestre

Harc tér 1916 Szenteste.

1916. XII. 25.

Sok pezsgő – kevés szó – sok csók. – Károly

Csak a muzsikaszó hiányzik. – Kézcsók – olvashatatlan aláírás

Mert nem tudunk mi muzsikaszó nélkül élni – olvashatatlan aláírás

Mike Árpád honvéd levelei a frontról szüleikhez, testvéreikhez Komáromba, 1915–1917

Mike Árpád életét – szinte napi pontossággal – nyomon követhetjük a fronton írott leveleiből. Sűrűen, naponta-kétnaponta küldte haza leveleit. Ez ritkán előforduló érdekesség a levelezésben, a levélgyűjteményben.

Az első napok kellemesen teltek: „Taliánoktól messze egy faluban üdülünk... Ne sokat aggódjanak, mert még itt nagyon jól érezzük magunkat”.

1 hónap múltán „ismét egy kissé közelebb a fronthoz.” megérkeznek az első kérések: „cigaretta küldjenek... még semmit nem kaptam hazulról”.

Majd kérést kérések követik: „legsürgösebben kérek dohányt és 1 jól felszerelt öngyújtót.”

„küldjenek egy kis szalonnát és kenyeret, ha lehet... Pénz sem esne rosszul”, „kis szomjúság oltót is legyenek szívesek küldeni”.

Szüksége van még továbbá: tiszta alsó ruhára, harisnyatartóra, nadrágtartóra és szappanra, mert „nem lehetett tisztálkodni, a kis madárkák tehát elszaporodtak” – **és még sok másra, lásd a levelekben!**

Nehezen viseli a katonaéletet, panaszkodik, szenved.

„nincs nektek fogalmatok sem arról, hogy mit szenved egy katona az olasz harctéren.” „mi már teljesen a pusztulásra vagyunk kárhozható”, „Nem igen törődik az ember itt a lányokkal.” „csak akkor mehetünk majd haza, ha a szél hordja majd el földi maradványunkat” „Kutya világ van itt... az ágyú mindig szól... Mennyit is kínozzák, hajtják itt az embert”

Alig érkezett ki a frontra és máris fő téma, hogy vajon mikor lesz vége a háborúnak. „a békéről mi hallatszik?”, „mi hír a háború végéről? Adná a mindenható, hogy egyszer vége lenne?”, „Vége lehetne már míg élek, mert azután már fölfújhatják a háborút.”

Térképen nyomon követhető pontossággal írja le azt az útvonalat, amerre járt a fronton.

1. levelét Laibachból (ma Ljubljana) küldte, amelyben kellemes utazásról, szép vidékről írt. Ekkor még nem is sejtette, hogy milyen megpróbáltatások várnak rá, milyen messze lesz ennek az utazásnak a vége.

Először bátortalanul számolt be hollétéről: „Elég jól helyen vagyunk, a tenger mellékén nem messze attól a kikötő várostól. (T.)”

A 31. honvéd gyalogezrednél, majd a 29. népfelkelő gyalogezrednél szolgált, amelyek Isonzó mentén, majd Dél-Tirolban harcoltak. A 29. népf. gy. ezredet 1916. júniusában átvezényelték az orosz frontra.

1916.VI.10-i levelében írja: **„Doberdóról kijövén Nabresinán bevagoniroztunk ... most megyünk bizonyára az orosz harctérre”** – sajnos ez a sejtése igaznak bizonyult.

Íme az útvonal, amerre vitték őket: „Trieszten keresztül marsolva Lavisban berakodtunk”, „Elhagytuk már Bozent Franzensfestet s most vagyunk a szép Innsbruckba.”

Bozen ma Bolzano, Franzensfest ma Fortezza olaszul.

1916.VI.11-i levelében: **„Vacsora Innsbruckba, reggeli pedig Salzburgba volt. Nemsokára Bécsbe érünk.”**

1916.VI.12-én írta: **„Oderbergen állunk újság nincs.”** „Vacsora **Krakkóban újság nincs.”**

1916.VI.13-i híradása: **„A szomorú nevezetességű Przemisl városában áll a vonatunk. Délután beérkezünk gondolom Lembergbe.”**

1916.VI.14-én megérkeztek: **„Már muszka földről írom e lapomat. Egész más vidék ez, mint a talián.”**

16 főt küldtek előre a zászlóaljából, hogy **szállást csináljanak** az ezrednek **orosz földön**.

1916.VI.14-én kelt, **utolsó levelében** még azt írta, hogy messze vannak a fronttól. **12 nappal később**, 1916.VI. 26-án kelt levelét már orosz hadifogságból küldte. **Mike Árpád honvéd hadifogságba esett** a szállás-csinálás első napjaiban. Vajon hányan estek hadifogságba az előre küldött 16 szállás-csinálóból?

Vajon mi volt hadifogságba esésük oka? – talán vakmerőek voltak, rossz helyen jártak? – talán nem volt jó a felderítés, hamis információik voltak? Drágán fizettek érte. Vajon hányan éltek túl a hadifogság megpróbáltatásait Taskentban?

Valószínű, hogy Árpád hazajött a hadifogságból, mert másként nem kerültek volna haza a frontra, hozzá írott levelek, amelyeket neki, személyesen kellett hazahozni.

Levelek

Feladó: **Mike Árpád honvéd 31. honvéd gyalogezred, 5. század,**
2. Kompanie Tábori posta: 329

1. Kedves Szüleim! 1915. XII. 16. d.u.1.óra
Laibachban vagyunk, ahol is ebéd van. Szép vidéken jöttünk idáig. Tehát kellemes utazás. Kimenet még nem tudom. Isten velük maradok szerető fiú és testvér Árpád itt nem sokáig leszünk

3. Kedves Szüleim! 1915. XII. 19.
Hála Istennek jól vagyok. Taliánoktól messze egy faluban üdülünk. Az időjárás elég jó hideg nincs, csak az eső esik. Ne sokat aggódjanak, mert még itt nagyon jól érzünk magunkat. maradok sz. fiú Árpád Irjanak! A címem a tuloldalon

9. Kedves Szüleim! 1916. I. 10.
már másutt vagyunk ismét egy kissé közelebb a fronthoz. Hála Istennek elég jól vagyok. Csak cigarettát küldjenek, ha mást nem kuldenek is. Eddig még semmit nem kaptam hazulról még csak egy levelet sem. Újság nincs, az ágyuk feszt dörögnek. Isten velük m.sz.f és t. árpád

Kedves Apám! 1916. II. 17.
Itt a csendes kórházi teremben eszembe jutott apám neve is. Adja Isten, hogy a legjobb erőben és egészségben találja ezen pár sorom. Sok számos nénapját érje meg teljes egészségben. Gondolatom most is otthon van, mintha látnám a pirosra sült fánkkal teli tálat most pedig kívánok számtalan boldog névnapot maradok szerető fia árpád

Feladó: **Mike Árpád honvéd K.u.K Feldspital No 8/13 T. p: 311**

43. Kedves Szüleim! 1916. III. 4.
Eszti által feladott 1.lapot ma meg kaptam. Ezután legalább írhatok gyakran, mert van mire. A 35 dg-ásokat még mindig nem kaptam meg. Újság nincs, jól érzem magam. Minden jót kíván szerető fiú és testvér Árpád

44. Kedves Szüleim! 1916. III. 5.
Már megint abba a szerencsés helyzetben vagyok, hogy írhatok minden nap haza, ha másért nem, hát pénzért és csomagért. De azért most nem azért írok, hanem mert írni való kedvem és időm van. Nem értem, hogy levél és

pénz megjön 2-3 nap alatt, **az a kis 35 dg-os csomag pedig 10 nap el telte előtt nem jön meg.** Hát ez rosszul van így. **Várom mint zs....a messiást és nem jön.maradok a mindig várakozó fiúk kézcsókkal** Árpád

47. Kedves Szüleim!

1916.III.16.

Épen most olvastam az Estébe azt a szomorú hírt, hogy **gazdasági munkára a harctérről vagy kórházból nem adnak szabadságot.** No hát az ilyen hírekre ne keseredjen el a szegény magyar baka. Úgy látszik, mi már teljesen a **pusztulásra vagyunk kárhozthatva,** mert innét a kórházakból sem mehetünk a káderhoz. Mi innét **csak akkor mehetünk majd haza, ha a szél hordja majd el földi maradványunkat,** vagy ha örök életre elveszítjük valamelyik testvérünket! Vagy gondolom avval is amolyan Besse féleknek kedveznek? **Itt is ahol vagyok, magyarnak semmi becsülete nincs.** Nem egyszer kapjuk meg magyarok, hogy „**kutya magyar**”. Pedig a legtöbben pusztulunk és szenvedünk. **Veszedelemes helyekre csak a magyart teszik,** mert annak kell még a **poklok tűzébe** is menni.

A csomagot még mindig nem kaptam meg. Azt mondják, hogy élelmiszert nem szabad küldeni. Körülbelül már el is vészett. Máskülönb **újság nincs.** Elég **jól érzem magam.** Én fogok írni ezentul is, de hazulról ne írjanak, amíg a biztos címet nem írom meg. Mindenjót kíván szerető fiúk Árpád

48. Kedves Szüleim!

1916.III.16.

Kéri Jolán, hogy vagyok: A felelet; jól. Hogy **a békéről mi hallatszik?**

Az sohasem lesz már. Sokszor eszembe van nekem is szegény Lajos.

De nyugodjunk meg a legrosszabban is. most pedig bezárom lapom. Hétfőn vagy vasárnap megyek a századhoz. Isten velük m.sz. fiú és testvér Árpád Ne írjanak.

49. Kedves Szüleim!

1916.III.17.

A mai nappal véget ér a kórházi üdülésem. **Holnap azaz 18án megyek vissza a századhoz.** Mint hallom, most **jó helyen vannak a 29-esek.** Egyelőre ne küldjenek semmit, mert nem kapom meg! **Újság nincs, jól vagyok. m. sz. f. és t.**

Árpád

Feladó: **Mike Árpád honvéd 29. népfelkelő gyalogezred 2. zlj.**

7. száz. 1. szak T.p: 313

50. Kedves Szüleim!

1916. III. 19.

Útban a század felé írom e lapom, már nem vagyunk messze tőlük. Amint oda érek rögtön megírom a címem, s ismét megindulhat a kölcsönös levelezés.

Máskülönb csak megvagyok.

Kézcsókkal Árpád

51. Kedves Szüleim!

1916. III. 20.

Megérkeztem a századhoz, tehát már lehet írni. Legelőször is **legsürgősebben kérek dohányt és 1 jól felszerelt öngyújtót**. Legyenek szívesek **pénzt is** küldeni, amint lapom megkapják rögtön. Kezeiket csókolja Árpád

52. Kedves Szüleim!

1916.III.22.

zentul már **nem írhatok mindennap, de azért csak legyenek nyugodtak**, ha lehet írok. Elég **jól helyen vagyunk**, a tenger mellékén nem messze attól a kikötő várostól. (T.)

Itt is jön a golyó, de nem oly nagyon. Ha lapomat megkapják, **küldjenek egy kis szalonát és kenyeret**, ha lehet. De biztos! Szükségem van nagyon dohányra is. **Pénz sem esne rosszul**. Jolánkám téged pedig figyelmeztetlek, hogy írjál, mert ha nem írsz én sem írok. Isten velük m. sz. f. Árpád

53. Kedves Szüleim!

1916. III. 25.

Megkapták-e már mostani helyeimről írt lapjaimat? **Ha nem is írok oly gyakran, azért ne essenek kétségbe**, mert a legrosszab, ami történhetik, az is jó lesz rám nézve. **Elküldték-e már amit kértem?** T.i. a dohányt, öngyújtót, pénzt. Küldhetnek ha felveszik nagy csomagot is ide, már megkapom. Amit írtam előző lapomon, meg 2-3 pár jó erős **harisnyát meg egy kis snapszot**. Csak jó erősen elcsomagolni és olvasható pontos címet írni.

Kezeiket csókolja Árpád

54. Kedves Szüleim!

1916. III. 27.

Habár még nincs mire válaszolni, azért **mivel időm engedi, hát írok**. Azt akarom már mondani vagyis írni, ha nagy csomagot küldenek, **ne írják rá**, hogy élelmiszert, hanem vagy semmit, vagy azt, hogy ruha. Hanem most nem írok sokat, **igen rörög a szomszéd, tán az éjszaka akar valamit**. Irjanak sokat és mindennap. **Jön-e már a dohány?**

mindenjót jó egészséget kíván szerető fiúk Árpád

55. Kedves Szüleim!

1916. III. 28.

Midőn e lapot írom, ismét a szokásos napi teendőimet végzem. Igazán már annyira megszoktam, hogy furcsa volna, ha egy nap nem írnék. **Mi van Gézával**. Már többször írtam neki, de **még nem válaszolt?** Talán megint más címe van? Sajnálom, hogy **neki is ide kellett jönni ebbe a pokolba**. **Csak a jó Isten már végét vetné neki**. De úgy látszik, még egy ép ember lesz, addig nem lesz vége. De nem panaszkodom már annyit, csak azért **ne keseregjenek ám odahaza**. Isten velük maradok szerető fiú és testvér Árpád

57. Kedves Szüleim! 1916. IV. 2.
Még kaptam Jolán lapját, melyben kérdi, hogy hogyan adjanak fel csomagot, mikor el vonulok. Ide meg jön 7-8 nap alatt, de azért **ha nem akarnak ne küldjenek nagy csomagot. Csak amit kértem. Mi van Gézával?** Irjanak azok a családi írások gyorsabban. Kezeiket cs. Árpád

58. Kedves Szüleim! 1916. IV. 2.
Nehezen indul meg a levelezés hazulról. Úgy látszik az írások magyar betegségben szenvednek Mi újságok vannak odahaza? **Eszti küldött 20 K-t**, meg kaptam. **Csak már dohány jönne?** Legyenek szívesek mindent megírni pontosan, hogy mit küldtek. **Újság nincs, jól vagyok.** Irjatok Jolán Ida Eszti! Jó egészséget kívánva maradok szerető fiú és testvér Árpád

59. Kedves Szüleim! 1916. IV. 3.
Ma vettem Jolán lapját, melyben írja, hogy még nem feledkezett meg rólam. Szép tőle. Már pedig azt hittem, hogy teljesen el feledtek. **Géza Dél Tirolba van elég jó hely ehhez képest.** Számítottam is tábori számjából. Arra kérném, **küldjenek már egyszer dohányt és egy kis csomag szín cigarettát, igazán kell már.** Újság nincs, jól vagyok. Kezeiket cs. Árpád

60. Kedves Szüleim! 1916. IV. 5.
Ma kaptam Eszti által feladott 3 drb kis csomagot. **Legyenek szívesek** pár drb szappant **küldeni** egyet valami jó fertőtlenítő szappant, mivel itt szükség van már rá. az idő is már melegeg kezd válni, valami **kis szomjúság oltót is legyenek szívesek küldeni.** Élelmiszert ne küldjenek, különösen romlandót, mivel látom már én is, hogy megromlik. Isten velük Á.

Ostergrüsse aus dem Felde 1916. IV. 8.
Húsvéti üdvözet a harcztérről
A legkellemesebb húsvéti ünnepeket kíván Árpád

62. Kedves Szüleim! 1916. IV. 20.
Tudom, meg lehetett most ijedve, hogy vagy 2 hétig nem tudtam írni. No de most lehet, hát ki pótolni. **Tartalékban vagyunk** evvel a megfogyatkozott ezreddel? **Kutya világ van itt**, azt hiszem tudják hol vagyok, az **ágyú mindig szól.** **Irt-e már Géza?** Bejár-e még apám a gyárba? **mi hír a háború végéről?** **Adná a mindenható, hogy egyszer vége lenne?** Mennyit is kínozzák, hajtják itt az embert. ha pihenőben vagyunk akkor is dolgozni kell, még hozzá éjszaka, máskéülönbén meg vagyok, mindenjót kíván sz. fiúk Árpád

63. Kedves Szüleim! 1916. IV. 21.

Nagy péntek van. Hiába, **csak nem szünik az ágyú szó. Nem gondolnak Krisztus Urunk halála napján sem a békességre.** Mi újságok vannak otthon? Jolánka miért szüntette be az írást. Csak folytasd Jolánlám! Újság nincs, az a **Sabján József** aki írt haza megsebesült 10én kórházba van. **Tuba még hallom meg van.** Isten veliük, maradok szerető fiúk Árpád

64. Kedves Szüleim! 1916. IV. 21.

Te Jolán, mi van veled, úgy hallgatsz, hogy no? Talán haragszol, hogy oly soká nem írtam? Nézd az **én bűnöm megbocsájtható, nem tudtam írni. Esz a méreg 18 helyre írtam oly Isonzó kártyát, s csak 4 helyről kaptam választ.** Mi van Gézával? Újság nincs, **még meg vagyok.** Isten veliük maradvá szerető fiúk Árpád

65. Kedves Szüleim! 1916. IV. 26.

Megint tudok egy két lapot írni. Én még hála a jó Istennek **csak meg vagyok.** Hát odhaza hogy vannak. Meg kaptam Ida lapját csak Jolántól nem kaptam már rég lapot. Egyébként újság nincs **borzasztó husvéti ünnepekben volt részünk.** Te Ida, meg Jolán **írjatok.** Isten veliük maradok szerető fiú és testvér Árpád

67. Kedves Szüleim! 1916. IV. 29.

Ne nyugtalanodjanak, ha pár napig nem írok. De ne is panaszkodjanak. Soha se érdemes **miattam. Rossz gyerek voltam minden életemben. Igaz-e?** Csak az a rossz, hogy például **Tubával** most találkoztam s mondja, hogy **kapott nagy csomagot. Mike névre talán nem vesznek fel?** Isten v. Árpád

68. Kedves Szüleim! 1916.IV.30.

Mért, hogy most Jolán oly ritkán ír nekem? Talán haragszik rám, hogy mostanába én is oly keveset írok? Igaz, újság nincs, **most egy kissé csendesebb helyen vagyunk. Mi hír van már a háború végéről?** Mi újságok vannak otthon? Irjanak. Isten veliük maradok szerető fiú és testvér Árpád
Mi van Gézával? Irt-e már új helyéről?

69. Kedves Szüleim! 1916.V.2.

Szóval hát Jolán nem meri megírni a lányoknak a nevét. No nem baj. **Nem igen törődik az ember itt a lányokkal. Gézának írtam én husvét előtt ő is írt egyszer, hogy ne írjak neki míg meg nem írja a címét, mert változáson megy keresztül, de már vagy 4 hete, azóta se írt, tehát azért kérdem, hogy mi van**

vele? ő tudja a címem, írhatna. Igaz-e, hogy már 55-ig soroznak? Megy a részeges szomszéd is újra? Mikor lesz már vége a háborúnak? Vége lehetne már míg élek, mert azután már fölfújhatják a háborút. Te Jolán gyakrabban írf!
Isten velük Árpád

70. Kedves Szüleim! 1916. V. 6.

*Most ne legyen ám rám panasz mivel az alvási időt használom fel, csakhogy haza írhasak. Újságot innen nem igen tudok írni, igaz hogy **mi benne vagyunk**, de mégis csak azok tudják, akik az újságból olvassák. **Legyenek szívesek kis csomagban** 2-3 pár harisnyát nadrág tartót mosó és mosdó szappant, pár drb patent gombot és még nem tudom mit is kértem előző lapomon **küldeni**. Most pedig minden jót jó egészséget kíván szerető fiúk*
Árpád

71. Kedves Szüleim! 1916. V. 7.

*Most három helyen kopogok sürgően egy öltözet alsó ruháért és harisnya nadrág tartó és szappanért, nem tudom mennyi időm alatt fogom meg kapni. Pedig már úgy volna jó, ha itt volna, mert bizony most **már ma ép 1 hónapja, hogy bent vagyunk állásba s ezalatt nem lehetett tisztálkodni, a kis madárkák tehát elszaporodtak. A Nagy Dénestől ép most kaptam lapot**, ha írnak neki, írják meg, hogy üdvözlöm és írja meg a címét.*
Isten velük maradok szerető fiú és t. Árpád

72. Kedves Szüleim! 1916. V. 9.

Meg vagyok már elégedve az írnoknő önagyágával., mert a borsórol is írt. De ne ám hogy elbízza magát. Géza kérdi tőlem, hogy kaptam-e kis hazait hazulról husvétra, hát bizony vártam is. Ha mást nem is egy kis jó pogácsát küldjenek, de ne sósat kis cs-ban, ha nagyban nem veszik fel, mert az embernek csak itt éjjel adnak enni, tehát a nap pedig hosszú bizony jól esne kis harapnivaló. Hál Istennek elég jól vagyok. Hát otthon egészségesek mindnyájan?
Isten velük. Árpád

73. Kedves Szüleim! 1916.V.11.

*Nem is tudom már, hogy mit írjak, mivel nem kaptam már hazulról sem 2 napja, tehát nincs mire felelni. Ha pedig írok, mindig csak kérek. Most is megismételem előbbi kérésem. T.i. **legyenek szívesek sürgősen küldeni** 1 öltözet könnyű nyári alsó ruhát, tetű port, egy jó erős zsebkést, mivel a régi elveszett, azután nadrágtartót és patent gombot. **De biztosan és sürgősen.***
Isten velük m.sz.f. Árpád

74. Kedves Szüleim! 1916. V. 12.
Hála Isten egészséges vagyok, amit viszont is kívánok. **Jön-e már a tiszta alsó?**
Isten velük maradok szerető fiú és testvér Árpád
Gézától 3 iki dátummal kaptam lapot

75. Kedves Szüleim! 1916. V. 14.
Hál Istennek **még mindig megvagyok** egészségem is csak van, csak a fogam fáj, életemben először. Kívánok mindnyájoknak jó egészséget minden jót.
Isten velük maradok szerető fiú és testvér Árpád

76. Kedves Szüleim! 1916. V. 16.
Még mindig megvagyok, hála a Mindenhatónak **egészenben**. Kedves Jolánkám, mivel időm nincs külön írni ezuton köszönöm fáradozásaidat. Harmadik újság küldeményedet is meg kaptam. E hó 3 ikán kelt lapod késvé kaptam meg, tehát most válaszolok. Ne haragudjatok Gézára, hisz **nincs nektek fogalmatok sem arról, hogy mit szenved egy katona az olasz harctéren**. Ha mást nem is, de **egy kis füstölni valót küldjetez neki** inkább **nekem szánt dohányból** vegyetek el. Most pedig mindenjót kívánok
m.sz. fiú és testvér Árpád

77. Kedves Szüleim! 1916. V. 18.
Hál Istennek egészséges vagyok, amit viszont kívánok. Már **nem tudok mit írni**, tehát most már **ezt az általánosságot írom mikor küldtéték el Jolánkám a tetűtlenítő felszerelést?** Isten velük maradok szerető fiúk Árpád

78. Kedves Szüleim! 1916. V. 19.
Újságot megint nem tudok írni, **csak írok minden nap, hogy ne nyugtalankodjanak**. Jolán lapját melyben Nagy D. ről ír megkaptam. Az újságot minden nap megkapom. Csak írj Jolánkám mindent legalább nem kell panaszkodni.
Isten velük m. sz. fiúk és testvér Árpád

79. Kedves Szüleim! 1916. V. 21.
Még mindig meg volnék. Hál a Mindenhatónak, teljeségben Igaz tegnap de meg **ma is oly komiszul vagyok vagy el vagyok csigázva, eh különben nem busítom az otthon valókat**.
Isten velük m. sz. f. Árpád

Feladó: **Mike Árpád honvéd K.u.k. Lagerplatzkommando „SÜD”**

80. Kedves Szüleim!

1916. V. 26.

Tudatom, hogy egyelőre ne küldjenek semmit, még csak levelet sem. **Kint**

dolgozom a front mögött vas munkán egy műhelyben. Nem tudom, hogy meddig leszek itt. Isten velük Árpád

82. Kedves Szüleim!

1916.VI.1.

Tudatom, hogy **nagy változás lesz nálunk**, tehát se újságot se levelet ne

küldjön Jolán. Legyenek szívesek N. Lőrincéknek is megmondani, hogy **egyelőre ne írjanak.** Ha biztosat tudok rögtön írok. Isten velük m. sz. f. és t.

Árpád

Feladó: **Mike Árpád honvéd 29. népf. gy. e. 2.zlj.7.száz.1.szak T.p: 313**

84. Kedves Szüleim!

1916. VI. 5.

Kissé **korai volt az örööm**, midőn írtam, hogy faképnél hagyjuk a taliánt.

Ismét ott vagyunk avval a különbséggel, hogy **Dél Tirolban.** Ha meg kapják lapomat írjanak, de egyelőre értéket ne küldjenek. Hideg itt sincs.

Ha Gézáról tudják, hogy merre és **milyen vidéken van**, írják meg és hogy milyen városba. Isten velük m. sz. f. Árpád Az Estet Jolán küldheti tovább.

85. Kedves Szüleim!

1916.VI.6.

Ép **ma kaptam meg** múlt hó 23 án feladott **nagy csomagot** teljesen épen, használható állapotban. Ízlik a mákos pogácsa, **most is majszolgotom.**

Hát igazán azt akartam kihozni, hogy **köszönöm szépen, s a Jó Isten tartsa meg ezt a jó szokásukat.** Bánom már hogy írtam mivel ide jöttünk

Dél Tirolba, azt írtam, hogy ne küldjenek semmit, mert a címem nem változott a posta ide jött utánunk rendesen, úgy hogy Eszti 1 én kelt lapját,

azután 1 i, 2 iki, **az Estet** is meg kaptam. Jolán, te talán elő fizetted már az újságot? Hát bizony **jól tennéd ha előfizetnéd legalább frisseben**

olvashatnám. Ha levelem meg kapjak **ismét küldhetnek ami jól esik.**

De különösen írjanak. Itt elég jó idő van, gyakran esik az eső, pár nap múlva **megyünk** mi is körülbelül **oda ahol a talián már meglogott,**

úgy hogy mi leszünk a kanászok s majd hajtsuk előttiink a csordát. majd **Velencéből ebbe az üres ládába küldök narancsot, meg citromot mert most otthon úgyis drága.**

Csak az a baj, hogy erre még nagyobbak a hegyek, mint ott ahol voltunk.

Különben, most egészségi állapotom kielégítő. **A multkori betegségem csak pár napig tartott**, komolyabb baj hál Istennek nem történt.

Irjanak, különösen Jolánkám te nehogyan panaszkodni kelljen, szorgalmaskodj.
Üdvözlöm az összes rokonokat, ismerősöket, kívánok mindnyájoknak a
legjobbakat, **Ha majd megyünk előre bizonyára nem tudok gyakran írni,
tehát ne nyugtalankodjanak, Isten velük maradok szerető fiúk és testvér** Árpád

86. Kedves Szüleim! 1916. VI. 10.

Doberdórol kijövén Nabresinán bevagonyoztunk **s utnak indultunk
Laibach, Villach, Bozen, Trieszten keresztül.** Trieszten túl kirakodtunk
egy kis városkában voltunk pihenőn **arezzano** amikor jött a parancs az
indulásra. Néhányan előre jöttünk szállást csinálni, amikor jött az újabb
parancs, hogy nem kell szállás egyenesen a vonatra szállunk. **Trieszten
keresztül marsolva Lavisban berakodtunk, s most megyünk bizonyára
az orosz harctérre. Elhagytuk már Bozent, franzensfestet, (Bolzano,
Fortezza) s most vagyunk a szép Innsbruckba.** Nem tudom, hova merre
megyünk, de most ezt már befejezem, s majd még folytatom a másikon.
Valamelyik állomáson, ahol nem cenzurázzák feladom. Isten v. Árpád

87. Kedves Szüleim! 1916. VI. 11.

**Vacsora Innsbruckba, reggeli pedig Salzburgba volt. Nemsokára Bécsbe
érünk. Hogy hova megyünk nem tudom. Isten velük.** Árpád

88. Kedves Szüleim! 1916. VI. 11.

Mint írtam **utazunk előre 16 an** a zászlóaljából **mint szállás csinálók.** Itt
állunk **Amstettenbe, vacsora volt. Reggel felé be érünk Bécsbe.** De kár,
hogy **nem Komáromnak megyünk.** Ugyan még lehetséges az is. Kis levegő
változásra visznek bennünket. **Gondolom, melegünk lesz a muszkáknál is.**
Isten velük mindenjót kíván az **Európa utazó** Árpád

89. Kedves Szüleim! 1916. VI. 12. este ½ 4.

Oderbergen állunk újság nincs. Isten v. Árpád

89. Kedves Szüleim! 1916. VI. 12. este 8 h.

Vacsora Krakóban újság nincs.

Továbbit nem tudok.

Isten velük Árpád Irjanak!

90. Kedves Szüleim! 1916. VI. 13. dél ½ 1

**A szomorú nevezetességű Przemisl városában áll a vonatunk. Délután
beérkezünk gondolom Lembergbe. Újság nincs. Irjanak.**

Maradok szerető fiú Árpád

91. Kedves Szüleim!

1916. VI. 14.

Már muszka földről írom e lapomat. Egész más vidék ez, mint a talián. Itt úgy szólván dombok sincsenek, nem még oly csúnya kő sziklák, mind ott. Máskülönben újság nincs, egyenlőre még jó helyen vagyunk, messze a fronttól. Irjanak! De milyen rég nem olvastam hazai betűket, már vagy 1 hete.

Isten velük Árpád

Orosz hadifogság, Taskent 1916–1917

Feladó: Mike Árpád kriegsgefangener. Mike Árpád hadifogoly

Cím: Herrn Mike Géza Komárom
Megyercsi gasse 52. Ungarn

*Liebe Eltern! 1916. VI. 26.
In Russland bin ich kriegsge-
fangener und gesund bin ich.
Der Tuba Gáspár auch hier ist.
Ich küsse die hände. Árpád*

Kedves Szüleim!
**Oroszországban vagyok hadi-
fogoly és egészséges vagyok.**
Tuba Gáspár is itt van.
Kezüket csókolom. Árpád

Feladó: —

Cím: Herrn Mike Géza Komárom.
Megyercsi u. 52. Land – Ungarn

*Liebe Eltern! am 24.-ten Jünius 1917
Ich theile euch mit, dass bin ich in
Asien (Taschkend) in Spital schon
5 woche, aber jetzt bin ich ganz gut.
Mein adresse; M. Á. kriegsgefangener
Taschkend (asien) Sapeur spital. Ich
bitte auf diese adresse nicht schrei –
ben, weil ich nicht lange hier bleibe.
Jetzt bin bin ich schon ganz gut, was
wünsche ich wieder. Grüsse und Küsse
ich die ganze Familien Mike Árpád
Von Komárom ist hier Komáromi Lajos
im Lager.*

Kedves Szüleim!
Közlöm magukkal, hogy **Ázsiában
(Taskent) kórházban vagyok már
5 hete, de most egész jól vagyok.**
Címem: M. Á. hadifogoly
Taskent (ázsia) Katonai Kórház.*
Kérem, hogy ne írjanak erre a címre,
mert nem maradok itt sokáig.
Most már egészen jól vagyok, amit
viszont kívánok. Üdvözlöm és csókolom
az egész családot Mike Árpád
**Itt van a lágéban Komáromból
Komáromi Lajos**

* (Sapeur = canep = árkász, katonai)

Szepessy László hadnagy levelei a déli frontról

Leveleit a kedves mamának, tekintetes Özv.Szijártó Károlyné úrasszonynak és Szijártó Árpád teológus úrnak írja Dombóvárra. **Szerbiában és Boszniában harcol**, ahol hosszú, rémítő csaták folynak. Ezekben a halált hozó hetekben is van ereje a ház zsuppoltatásáról és édesapja sírjáról gondoskodni. **Felkészül arra az esetre, ha elesne**, ezért levelében végrendelkezik. Taníttatása fejében örökségéről lemond. Tisztiszolgája több helyen megsebesült. Sok tiszt is elesett. Bízik a jó Istenben, hogy csak megsegíti.

Őnagysága Özv.Szijártó Károlyné úrasszonynak, édesanyjának

Belgrád, 1914. X. 26.

*Újra háborúban vagyok. A zsuppoltatásra és felüllévvő összegre
40 koronát küld elsején Etus. Én ezt megirtam. Édesapám sírjára is fog
küldeni koszorút, szóval mindent rendbe tesz, amire én otthon nem értem rá.
Sátorban lakunk, sok az eső és a golyó. De csak megsegít az Isten!*

Kézcsók (táborsátor) Laci

Mi hír a Jenőről és Karcsiról?

(Levél hátoldalán a Keresztényszocialista induló)

Tekintetes Özv.Szijártó Károlyné úrasszonynak, Dombóvárra

Belgrád, 1914.XII.13. Vasárnap

*Édesanyám, Belgrádban vagyok,
de még innen is megyünk vissza.*

Csók Laci

Tekintetes Özv.Szijártó Károlyné úrasszonynak, édesanyjának

Kedves Mama

Sarajevó, 1915. I. 14. csütörtök

*Szerém megyében Stara Pazován voltam eddig ahonnét most ismét
Sarajevóba helyeztek bennünket. Imádkoztatok értem és majd csak
megsegít a jó Isten, ha megérdemlem. Kezeit csókolja hű fia*

Laci

Vegye meg a az „Érdekes Újság” jan.10.-iki számát

Tekintetes Özv.Szijasrtó Károlyné úrasszonynak, Dombóvárra

Édesanyám,

Szerbia, 1915.

Hála Isten, jól vagyok bár igen hidegek vannak erre éjjel a szabad ég alatt. Még a héten benn leszünk Szerbiában, hogy megfizessenek szenvedéseinkért. Kezeit csókolja Laci

Tekintetes Özv.Szijasrtó Károlyné úrasszonynak, édesanyjának

Kedves Mama,

Szerbia, 1915. VII. 11. Vasárnap

Ha elesnék, úgy a következőket kérem: tanítatásom fejében az örökségemről lemondok, de csak azon esetben, ha Idának tanítatásáért a Marikának járó 2000 koronát örökölje amit küldtem. Marika izent nekem. Már jöttek Vácra. Ha nem így tennék, bizony az Isten megverné a családot. Kézcsokal szerető fia Laci

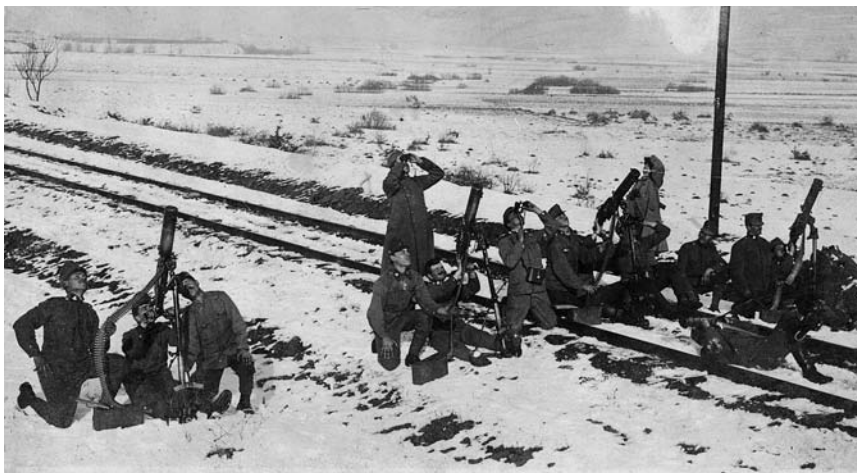
Szijasrtó Árpád theológus úrnak Dombóvárra

Kedves Árpád!

Bosznia, 1915. júl. 25. Vasárnap déli 12 óra

Örülök, hogy él a Jenő. Végtelen örömben megcsókoltam a lapodat, mert engem is megmentett a jó Isten. it a világ legrémítőbb 2 hetes csatája volt. Tisztiszolgám több helyen megbesült. Sok tiszt is elesett. Bizom Istenben

Mamát, téged csókol Laci

Kovács József (6/III. népf. gye.) tizedes, majd szakaszvezető levelei 1918

Leveleit feleségének és Marika kislányának írja Budapestre.

Kovács József tizedes nem nagy levélíró. **Levelei rövidek, ugyanazon séma szerint íródnak.** Első sorok az egészséggel foglalkoznak, majd a családtagok után érdeklődik rövid, szinte **tőmondatokban.** Szabadságról a frontra visszatérve megváltozik ez a vontatott stílus. Talán az otthoni emlékek hatására, ott kint most minden olyan szép. 1918.X.19-i levelében írja: „**Itt nincs sem mi különös**”, közben felvonulások, sztrájkok kezdődtek Budapesten 1918. október 28-án.

Kedves Feleségem lányom

Kelt: 1918. I. 16.

Tudatom veletek **hogy jó egészségem van melyhez hasonlót kívánok** nektek is. Most kaptam a **Jóskától** is levelet **írja** hogy nincs semmi baja csak már ő is kezdi úni ezt az életet. Bizony már **neki** úgy hiszem **a hatodik év járja** éppen elég ahhoz hogy az ember megúnjja. **Hátti hogy vagytok? Mit csinál a Marika?** Csak vigyázz hogy **meg nefázzon.** Mert ilyenkor szokott megbetegedni tavaszal. Hát az Öregek hogy vannak? A szüile jár e még haza?
Tisztelem az összes ösmerősöket szerető férjed papa Józsi

Kedves Feleségem lányom

Kelt: 1918. II. 21.

Tudatom veletek hogy **jó egészségem van** amelyhez hasonlót **kívánok nektek is** **Hogy vagytok? mi újság van?** Itt nincs semmi különös csak a mint látjátok **a feladó tizedes lett** hát csak úgy címezzetek most már a lapot
sokszor ölel csókol szerető férjed papa Józsi

Kedves Feleségem lányom!

Kelt: 1918. II. 24.

Megkaptam lapotokat örülök hogy **jól vagytok** Én bizony **nem a legjobban vagyok** Nagyon **megfáztam** most a csontjaim rettenetesen hasogatódik. lehet hogy talán a tavaszt érzi vagy talán már kezdi sokallani a sokat még az a szerencse hogy dolgozni nem kell mert **elmentem volna a kórházba** pista is tegnap irt jól van ő is
ölel csokol benneteket Józsi

Kedves Feleségem lányom!

Kelt: 1918. III. 3.

Már magam sem tudom hogy mi lesz velem **olyan rosszul vagyok napról napra. Egy hete hogy olyan döglött vagyok** de ez ideáig még semi javulást nem érzek. **Ha egy pár napig nem kaptok is lapot tőlem úgy csak legyetek nyugodtak hisz ez már velejár a háborúval.** Hát ti hogy vagytok? **Mi hír hazulról?** Már igazán olyan nehezen várom

ölel csókol benneteket Józsi

Kedves Feleségem lányom

Kelt: 1918. V. 19.

Tudatom veletek hogy **megérkeztem szerencsésen.** Nincs semi baj **tegnap este már kint voltam az állásban.** **Nagyon szép iten most minden olyan mint ha a litetbe volna az ember.**

Tisztelettel csókollak benneteket szerető férjed papa Józsi

Kedves Feleségem lányom!

Kelt: 1918. V. 21.

Megkaptam leveleteket **örülök hogy haza jutottatok baj nélkül** nem kellett volna várni ott mert én csak azért mentem be hogy a csomagokat valaki elne vigye. Anyi útas hogy rettenetes minden állomáson. De nem baj **szerencsésen eljutottam vissza.** Hát a Józsi haza ment e az ünepre? és **ti mikor útaztok?** csak jól bezárjátok az ajtót ablakot **nehogy valaki betörjön. Itt jó helyem van** még itt maradok csak ide írjátok már többet nem irok Pestre ölel csókol

Józsi

Kedves Feleségem lányom!

Kelt: 1918. X. 19.

Tudatom veletek hogy **megérkeztem szerencsésen** nincs semi baj csak az eső esik szüütelen iten milyen víz van mindenféle. Hát ti hogy vagytok odahaza? **Bizony elég volt az útazásból kilenc nap tíz éjszaka lökdösik rángatják az embert** Csak írjátok **mi újság van oda haza.** Itt nincs semmi különös

ölel csókol beneteket Józsi

Kovács József tizedes majd őrmester levelei Budapestre, Őnagysága Kovács Józsefné úrnőhöz, feleségéhez 1914–1916

Ez a levelezés a szerető férj levelezése édes feleségével és kislányával, Bözsikével. A férj és feleség közti igaz szeretet mintapéldája.

„...sokat busultam értetek templomban voltamés imádkoztam...”

„...nagyon unalmas mostan nélkületek...”

„...Bözsikém tudom örvend ugye, mint gagyog... viszont bánkodom hogy nem lehetek meleted”

„...lapjaid nagy örömet szereznek nekem...” „...szeretnék hozátok repülni...”

Sok mindent megtudhatunk a levelekből a front alakulásáról, a csapatmozgásokról:

Szeptemberben „...22én átléptük a határt Zemplén megyében...”, azt remélte, hogy itt fognak maradni az országban. Sajnos nagy ütközetek vannak, Karácsony után indulás „...éjjel vagy holnap reggel indulunk el innen... mere megyünk nem tudom.....holnap már megint Galiciába leszünk...”

A nagy mozdulat miatt nem érkeznek meg a levelek hazulról.

Nem gondolta volna első levele írásakor, amikor alig kezdődött el a háború, hogy ez így lesz még éveken keresztül.

Levelek

Édes Anyukám és csöpségem!

Kelt: 1914. szept. 1.

Miután elindultatatok nagyon sokat busultam értetek templomban voltamés imádkoztam hogy szerencsésen érkezetek meg, én még talán 4 vagy 5 éig it fogok maradni nagyon unalmas mostan nélkületek szeretnék halani felőletek valamit még eddig nem tudjuk mere visznek bár jó dolgunk lesz mert jó helyre vagyunk beosztva halani hogy az oroszok 5 hadtestét elfogták és megadásra kényszeríték ez nagyon örvendetes hír egy sebesült nagyon jó híreket hozott a harctérről Isten segítse csapatainkat hogy mielőb le győzzük a muszkákat örömmel veszük a híreket bár Isten áldása ránk szálna és meghalgtaná kérésünket és imánkat, Édes szívem ne agodjatok miatam Istenben bizva és segedelmével győzelmesen visszatériünk

hozátok, kilátásunk a győzelem mert Isten velünk van és **bátran megyünk hogy büntesünk** édes szívem **Roza it volt vasárnap** dél után jött és hétfőn délelőtt elindult, irjatok mi van még odahaza nem hiányoztál hogy van mama és Alíz köszönöm neked hogy éretünk mindent megtettek csokolom a fáradtságukért, vigyázatok magatokra **én írni fogok minden nap ha lehet csokolom a kis angyalom** és téged szívem mindörökké tied atyussod

Édes Anyukám.

Kelt: 1914. szept. 25.

Már azt hitem hogy soha sem jövök magyar országba, azonban tegnap azaz 22-én átléptük a határt Zemplén megyében Istennek hála egészséges vagyok **remélhetőleg it fogunk maradni most az országban** édes szívem most már **legyetek nyugodtak** mert most gyakrabban írhatok igaz nagyon fáradtak vagyunk **11 napja gyalogolunk míg végre el értük a határt** csak hogy a jó isten meg segít és az után is meg fog segíteni, édes szívem vigyázatok magatokra is egészségetekre, mama Eliz hogy vannak

Csokolom mindnyájotok Apukád

Kelt: 1914. Karácsony után

Édes drága jó Anyuskám és kis Bözsikém!

Nem is reméltem, hogy a karácsonyi ünepett ily boldogan tudom eltölteni az első nap nagyon szomorú volt másod nap és harmad nap **oly boldogan éreztem magam** másodnap este édes szívem **4 lapodat kaptam meg örömben azt nem tudtam mit igyak bort teát és likőröket itam,** nagyon jó kedvem van most is **lapjaid nagy örömet szereznek nekem,** édes szívem csak mindig jó hírt haljak felőletek, a Balog házi urtól is kaptam levelet levelben megírom tartalmát Cziprus címét nem kaptam meg Károly csomagját sem csak februárban fogom meg kapni, **Édes drágám örömel szeretnék hozátok repülni** ha lehetne de sajnos isten tudja mikor mert **tudja isten meddig fog tartani a háboru, mostanába nagyon nagy ütküzetek vannak, holnap már megint Galiciába leszünk** édes szíveim oly boldog vagyok ha soraid láthatom sajnos postánk sokat késik vagy elvész, azért édes szívem csak írjal sokat és levelet bélyeggel le ragaszthatod írjal sok mindenről a kért címet is édes szívem **kérem a jó istent a jövő évünk boldogab legyen mint a mostani** Mamának is kívánom

csokol szerető férjed Jozsid

Kelt: Chodorow 1916. jan. 12. (Lemberg 2)

Édes drága jó anyukám!

*Ma is vártam levelet tőletek de nem kaptam már második napja de tudom hogy irtál édes szívem de **ugy látszik a nagy mozdulat miatt nem kaptam meg mi is az éjjel vagy holnap reggel indulunk el innen és akkor megint nem fogok pár napig semit sem tudni rolatok**, azért nyugodt vagyok mert tudom édes szívem hogy vigyázol magadra **mere megyünk nem tudom** majd meg fogom írni talán **két napig fogunk meni**, édes szívem még mindig csak a czimemre írjál ha megváltozik ugy is megfogom írni **hogy vagytok Bözsiém tudom örvend ugye, mint gagyog meg leirhatatlan az öröm de viszont bánkodom hogy nem lehetek meleted** édes szívem, isten majd segíteni fog Réznerének írtam tegnap neked édes szívem minden nap irok bár te is tudnál hosszu levelet írni Janinak Károlynak irtam Repinek is a szalámiért is hogy küldje el Jani ölel csokol és szeretettel édesének Apuka*

Levelek Ngs. Ruby Frigyes hdj majd hdgy úrnak Rákosligetről 1916–1918

1898-ban indult meg a munkástelep építése, melynek telkeit és házait a köztisztviselők, a kisiparosok és a kereskedők vették meg a fizetésektől vált munkásoktól.

A Munkás Otthon nevű helyet 1902-ben átkeresztelték Rákosligetre.

Ennek a lakóközösségnek volt tagja Ruby Frigyes hadnagy családja és rokonsága.

Révay Albin tanuló, Ruby Viktor tanuló és Ruby Vilma tanuló, rokongyerekek írták leveleiket Rákosligetről a román frontra Nagyságos Ruby Frigyes hadnagy úrnak, akinek tekintélye volt körükben, akire büszkék voltak, nem alaptalanul:

„... Rangszámban alaposan (200-al) előzted meg a többi ligetit...”

Albin koraérett gyerek, aki felnőttként látja a háborús viszonyokat, érzéseit az 1918. IV. 27-én kelt levelében így fogalmazza meg: „*Fatális ólomsúly nehezedik az emberek lelkére... még nem dereng most sem sehol.*”

Viktor és Vilma kisiskolás leveleket írtak gyermeki kedvességgel.

A levelekben szereplő fiatalok **a rákosligeti kispolgári réteghez tartoztak**, akik viszonylag jó anyagi körülmények között éltek. Ligeten fejlett volt a társadalmi és a kulturális élet.

A levelek jó karképet adtak, az 1910-es évek krónikásai voltak, másrészt intrikázva, pletyka szinten kitergették a rákosligeti fiatalság életét.

Rajtuk keresztül megismerjük a fiatalok viselkedési szokásait, társasági kapcsolatait, ismerőseinkké válnak a levelekben szereplő személyek itthon és kint a fronton.

A levelek gyakran kiegészülnek a szülők, ismerősök, barátok, széplányok 1-1 üdvözlétével, jókívánságával. Ez a rokoni-baráti levelezés egy szép példája.

A levelekből azt is kiolvashatjuk, hogy élik meg, mit értenek meg az I. Világháborúból a kisiskolások és a nagyobb tanulók.

Levelek Ngs. Ruby Frigyes hadapródjelölt úrnak, Hadapród tanfolyam 1916

Események: Híradás a fronton szolgáló és a frontra induló ligetiekről. Révay Albin fontoskodva tanácsot ad levélben Fricinek és óvatosságra inti.

Kedves Frici!

1916. III. 16.

*Végre kaptam Tőled pár sort. **Károly a régi helyén van, Csimbi utász a Doberdón, Jenő most fog menni felülvizsgálatra, irodai szolgálatra fogják beosztani. Nem tudom, de úgy hallottam, hogy igen sokat irsz a 6 utcába; pedig Vica azzal a szegedi önkéntessel ugyancsak nem veszi észre, hogy háború van. Légy tehát óvatos, mert ma már embernek számítás s tetteidet e szerint bírálják el. Én a fegyvertárnál vagyok s már már türelmetlenül lesem a háború befejezését.***

Ölel szeretettel Albin

Események: Sértődés, hallgatás, de az érkező levél mindenkit kiengesztel. Ligeten semmi újság, talán csak az a változás, hogy a még itthon levő ifjak nagyban igyekeznek a sokkal idősebb hölgyek tenisz igényeit is kielégíteni.

Kedves Frici!

1916. IV. 3.

*Hogy a lapot éppen a Mancsi kezdte, annak az az oka, hogy akkoriban **nem a legjobb hangulatban voltam hallgatásod miatt. Különbösen örömmel constatalom, hogy magatartásod kedvezően változott. Sch-ék címe Gyarmat u 120. sz Elzi azért sürgette a kottákat, mert egyik colleganőjének odaigérte, tudva, hogy Te a lövészárokban úgysem játszatsz. Ligeten semmi újság, minden a régi, talán csak az a változás, hogy Tafi, Szántó és Gróf, mint még itthon levők nagyban igyekeznek a sokkal idősebb hölgyek tenisz igényeit is kielégíteni.***

Ölel szeretettel Albin

Események: Semmi különösebb újság nincs otthon, de úgysem kelt érdeklődést minden tény. A fiuknál sincs semmi változás

Kedves Frici!

1916. IV. 11.

*Nem tudom milyenek Nálatok a postaviszonyok, de ugylátszik **elég silányan jutnak Hozzád lapjaim. Semmi különösebb újság nincs, hiszen Téged úgysem érdekel az a tény, hogy Bandissnak fia volt s már meg is halt. Azokról pedig, akik Téged érdekelnek viszont én nem tudok jelenleg semmi különösebbet. A fiuknál sincs semmi változás.***

Mennyi nálatok a szabadság elő ideje s beleszámít ez a sok lógás?

Ölel szeretettel Albin.

Események: Azoknak a szép időknek a felidézése, mikor még gyermekies pajzánsággal örültek húsvét hétfőjének minden apró örömén. Reménykedik, hogy majd még megadatik.

Kedves Frici! 1916. IV. 19.
F.hó 9.-iki k lapodat megkaptam. Eszembe jutnak a datum közeledésével azok a szép idők, mikor még gyermekies pajzánsággal örültünk húsvét hétfőjének minden apró örömén. Az idők fordulása folytán most azt kívánom, engedjék a körülmények, hogy e napokat ottani értelemben kellemesen töltsd el s gondolhassál arra a baráti körre, melynek talán még adva lesz a szép összetartás melletti kedves élet. Édes Anyám, Sári és Magda üdvözöltelek.
Ölel csókol Albin

Ngs. Ruby Frigyes hdj úrnak

Kedves Frici! Kelt 1916.IV.26.
(Aláírások)
Mahr néni
Révay Magda
Üdvözlő Sári
Bruckner Paula

Húsvét vasárnapján reád gondol szeretettel hű barátod Albin
(Aláírások) Révay néni Bruckner G

Rövid hírek: megemlékezés, eljegyzés, sebesülés, gyógyultan vissza a frontra.

Kedves Frici! 1916.V.9.
Tegnap mult már egy éve, hogy szegény Gyulánk örökre itthagyt minket. Tegnapelőtt, azaz, vasárnap a R.U.E. és a Vöröskereszt egyes. még itthon levő tagjai közül igen sokan virágot vittek a temetőbe, hol Pali Bá beszédével ismét ámulatba ejtette állandó hallgatóit is. A fájdalom még ily vigasztaló cselekedetekkel és az idővel szemben sem akar csökkenni. Ugyanakkor volt Sinkovics Ilonka és Reach (Hollandi igazgatója) eljegyzése. Oberlénét a mult héten temették el. Schiller Jenő szegény megsebesült, de pár héten belül gyógyultan mehet vissza.
Ölel, csókol Albin

Események: Panaszkodik és reménykedik, hogy „nem sokáig tart ez a fordított állapot.” A ligeti fiatalok körében nagy a jövés-menés a frontra.

Kedves Frici!

1916. V. 23.

Köszönettel megkaptam f. hó 6.-iki k. lapodat. Itt nálunk **nincs oly jó dolgunk úgy látszik, mint Neked, mert el tudunk sokkal jobb életet is képzelni a mostaninál. Remélem már nem sokáig tart ez a fordított állapot. Palcsi ma megy az orosz frontra, mint tüzér. Csimbi és Károly szabadsádsága még mindig csak a jövő zenéje. Nálam semmi változás. Béni szabadsága a mai napokban ér véget. Vett egy szép hegedűt 150. K-ért Ugyanakkor volt Sinkovics Ilonka és Reach (Hollandi igazgatója) eljegyzése. Óberlénét a mult héten temették el. Schiller Jenő szegény megsebesült, de pár héten belül gyógyultan mehet vissza.**
Az iskolák többsége még e hónapban végez. **Ölel szeretettel Albin**

Hírek hazulról: A fiúk kifele tartanak Laibachba, majd intrikák, pletykák következnek

Kedves Frici!

1916. V. 29.

17.iki k lapodat köszönettel vettem. **Mikor lapod címét írtam nem jutott semmi újság eszembe, de mégis van: Etter Jucika, a ligeti leányok ismert tagja, párta alá kerül csütörtökön. Walch nevű ligeti veszi el. Úgy látszik a ligeti lányoknak akad a horgukra mindig valaki, remélem Te még nem szándékozol ilyen gondolatokkal foglalkozni, mert ez is a harctéri szabadságának ideje alatt bolondult éppen ő belé. S. Jenő menetben van, a kerület leletét nem hagyta jóvá, Rozi szintén, a Kováts fíu a pápaszemes is már Laibachban örvend a szép tavaszi idő felett. Palcsi sebesülten, de saját lábán került haza, gránát szilánk a jobb vádliban.**
Ég veled továbbra is! Ölel Albin

Szomorú hír: Palcsi megsebesült! – üdvözetek.

Kedves Frici!

1916.VI.13.

Palcsi sebesülten, de saját lábán került haza, gránát szilánk a jobb vádliban.

Csókol Albin

(Aláírások) Révay Magdi

Üdvözöl Sári

Ölel Csimbi Mahr néni Demkovics Jenő hdp

Poulardy Üdvözli M.Irma

Levelek Ngs Ruby Frigyes hadnagy úrnak, valahol a román fronton 1917

Események: Gratuláció az előléptetéshez, Jenő éppen indul a román frontra aknavető üteggel.

Kedves Fricikém!

1917. II. 26.

Gratulálok a kinevezésedhez. Rangszámban alaposan (200-al) előzted meg a többi ligetít. Hallani, hogy vadásztok. Remélem a lábaddal jól vagy. Jenő is megy a jövő hónapban.

Szeretettel csókol Albin

Kedves Fricikém!

Én is éppen indulok a román frontra egy aknavető üteggel. Lehet, hogy majd találkozunk odakint. Jó mulatást.

Szeretettel csókol **Jenő**

Rossz dolgok történtek: Dörnert megoperálták, Palcsi már kiment, Jenő is fog menni a frontra. Gyermeki kíváncsisággal: „megírod beosztásodat... s állandóan állásban vagy-e már.”

Kedves Fricikém!

1917.III. 3.

Köszönöm a 23-iki lapodat. Dörner Bát megoperálták a Pajor Szanatóriumában. Úgy látszik, túl sok a pénz, hogy ily nyúzókkal szóbaállott. Még azóta nem voltam ott. Nálunk alig van újság. A Faber Poldi keres rajtad két kottát amelyket akkor velük együtt kellett volna játszani. Kérlek írd meg mi van ezekkel, ennek elintézését én vállaltam magamra. Hát a lábaddal mit csinál? Remélem megírod beosztásodat, hogy gépfegyveres vagy-e s állandóan állásban vagy-e már. Palcsi is kiment. Jenő is fog menni.

Szeretettel csókol Albin

Albin kíváncsi: nagyon érdeklő, hogy mi történik a fronton, jól értesült az otthon történtek dolgában is.

Kedves Fricikém!

1917.III. 11.

F.hó 4-iki k lapodat megkaptam. Hát a lábaddal mit csinál? Remélem megírod beosztásodat, hogy gépfegyveres vagy-e s állandóan állásban vagy-e már. Palcsi is kiment. Jenő is fog menni. Palcsi és Rozs nem lett hadnagy Lautner igen. Palcsit a front felől Aradról ismét visszadirigáltak Wiener Neustadtba. Jó dolga van. Remélem Te sem

panaszkodsz. Azokból a képekből nekem is küldhetnél néha-néha.

A Vica-villa igen aktuális úgy látszik Nálad.

Mikor adtad neki ezt a nevet, milyen hangulatban? Otthon a fiuk persze rögtön kiküürtölték a félvilágnak, hogy a Te lakásod neve micsoda. Én még nem voltam ott. Jenő még Péczelen van.

917 III.11. *Csókol szeretettel Albin*

Események: Egy kis félrevezetés történt, egy kis féltékenység Vicával kapcsolatban, de van is rá magyarázat.

Kedves Fricikém!

1917. IV. 5.

Nem tudom mi van azzal a postával sem én sem k szüleid nem kapják meg pontosan a lapokat.

Utolsó lapomon írtam, hogy voltam ott s. V. unszolására aláírtam egy csomó lapot, melyek hivatta lettek volna féltékennyé tenni irántam.

*Remélem ilyesmit teljesen kivertél a fejedből, annális inkább, mivel én annyira le vagyok Pesten kötve, hogy ilyesmire nem gondolok s egy hamar nem lesz alkalmam hozzájuk menni, másrészt, mint Édes Anyádtól hallottam a **Bandi itt volt s náluk is aludt, vagy még itt is van ; szóval nem én vagyok a veszélyes!***

A közelgő ünnepek alkalmával minden jót kíván s

szeretettel csókol hű barátod Albin

Események: Magyarázkodás, nincs ok a féltékenységre: „...Hát Te elhitted...?” Albin újabban nagyon jól érzi magát Pesten, egy helyen.

Kedves Fricikém!

1917. IV. 14.

Hát Te elhitted, hogy valahány lapot kaptál aláírással, annyiszor voltam ott? Ez nagy tévedés s utalok előbbi lapjaimra, főleg a 2 utolsóira.

Én bizony talán véglegesen „javíthatatlan” maradok. Pláne most Pesten nagyon jól érzem magam egy helyen s a vasárnapok némelykének kivételével, állandóan ott vagyok. Engem különben nem a közvélemény tart onnan vissza, hanem a másik. Már pedig az elháríthatatlan. Erről különben nem jó polemizálni s azért hagyom is.

Lacival találkoztam s megmutatta fényképedet is melyet én még mindig nélkülözők. Palsi még otthon van, Wien mellett. A posta lehetne gyorsabb; ma kaptam meg 6-iki lapodat.

Szeretettel csókol hű barátod Albin

Esemény: Egy kis dicséret, egy kis időjárás jelentés hazulról. Palcsi Csik megyébe indult a frontra. „Károly s Rozi is írt neked. Sz. Lacival találkoztam az este...”

Kedves Fricikém!

1917. IV. 19.

10-iki k. lapodat ma kaptam. Az ilyen gondolkodás már dicséretre válik, csak úgy is tégy. Nálunk írtó csunya az idő, esik, havazik s oly szél van, hogy az embert majd elviszi. **Palcsi** (hadnagy) **most már véglegesen a frontra indult mégpedig Csik megyébe aknavetőkkal. Károly s Rozi is írt neked. Sz. Lacival találkoztam az este, most már jobban néz ki.**

Szeretettel ölel csókol Albin

Esemény: Palcsi Csik megyében van, Frici közelében lehet

Kedves Fricikém!

1917. V. 3.

Hetek multak ismét, hogy tőled hírt kaptam. Nálunk semmi újság. **Palcsi** (hadnagy) **most már véglegesen a frontra indult mégpedig Csik megyébe aknavetőkkal. Palcsi közeledben lehet, címe M.P. hadnagy F.K.6/24. M.W. Batt. Tábori posta:434 Neki még, – mint írja, – kitűnő dolga van. Lehet, hogy nem nekem van igazam, ha a postaszámok közelségéből arra következtetek, hogy közel vagytok egymáshoz. Én még a régi helyen és módon vagyok. 1-én nagy készenlét volt, de fölösleges volt. Barack nem lesz, megy azonban lesz elég.**

Szeretettel csókol Albin

Hírek: Szabadság, viszontlátás – csak remény. Ligeten semmi újság. Albin egy pesti kedves társaságba jár

Kedves Fricikém!

1917.V. 18.

Régen kaptam már tőled hírt. **Remélem a kijáró szabadságodat nem fogja holmi muszka gondolat megakadályozni s így nem is oly sokára ismét látjuk talán egymást. Ligeten semmi ujság s én sem voltam ott sem. Nagyon kedves társaságom van Pesten s nem árt, ha az ember ilyesmit is tanul, lévén már 23-ik évében.**

Szeretettel csókol Albin

I.Jenő Djani Bferi

Albin pletykál, intrikál: elég Paff lett az utcasarkon történeteket látva.

Kedves Fricikém!

1917.V. 26.

Pár napja kaptam emlékező tehetségem alábbi csödjét: **Jövök haza este a 6.40-sel s mivel nem volt hely állni kellett a II. o. folyosón. Szemben**

velem egy elegáns fiatal ember, szítta az egyiptomit s reámnézve rögtön ismerősnek tűnt fel. Egészen napirendre tértem a fölött, hogy ez egyike Sz Ida udvarlóinak s ügyet sem vettem rá többé. Ligeten én szálltam le előbb s láttam a Dörner fiut a kapunál. Közben megszólított valaki s azzal mentem szokott utamon fölfelé. A bizonyos utca sarkán állt V és várta az öccsével jövő Őt. Majd együtt mentek mindnyájan haza.

Én őt csak egyszer láttam azon a húsvét hétfőn s azóta úgy látszik alaposan megváltozott, de így is **elég Paff lettem az utcasarkon, történeteket látva.**

Nálunk semmi ujság.

Szeretettel csókol Albin I. Jenő

Albin rosszmájúan, felnagyítva írja le a ligeti dolgokat:

Palcsit áthelyezték az olasz frontra...

Sári, mint kész tanítónő jött haza vasárnap

Bandi kint volt a cukrászdában, ott volt az egész család

A Csernoch Heni van most Ligeten, B. Feri udvarol neki

V. látható örömmel tüntet Ő-jével.

Kedves Fricikém!

1917. V. 29.

Május 21-iki lapodat köszönettel vettem. Holnap ismét felülvizsgálak.

Palcsit áthelyezték az olasz frontra szombaton utazott Rákoson át.

Elég roszkor kerül oda!

Sári jött haza vasárnap mint kész tanítónő. Persze nagy volt az öröm annál is inkább, mer nagyon jól végzett. Az ünnepeket csak otthoni körben töltöttük. **Bandi megint kint volt, láttam az egész családot a cukrászdában ülni. A Csernoch Heni van most Ligeten, igen helyes s okos leány.** Ebből a véleményemből ne gondolj rögtön roszra, **hagyom B. Ferit udvarolni. V. ismét hízik. s látható örömmel tüntet Ő-jé-vel.**

Nem irigylem egyiküket sem.

Szeretettel csókol Albin

Esemény: Albin kórházba került, Feldmann Béla haza ment szabadságra, A fronton csend van, nem is készül semmi, Czimbi nagybácsi lesz.

„...Pletyka van erre elég...” – Albin is szereti.

Kedves Fricikém!

1917. VI. 2.

Megírtam multkor, hogy **felülvizsgálat lesz.** Már tul is estem rajta s **kórházba lettem utalva** bajom megállapítása végett. Ez elég kellemetlen, de **hogy mikor kerülök oda, az a miniszteriumtól függő dátum.**

Feldmann Béla jött haza szabadságra, még eddig nem találkoztam vele.

Mikor kerülsz haza? Úgy tudom, hogy felétek semmi sincs s nem is

készül. Remélem, hogy az ígért fényképről **nem feledkeztél meg.** **Czimbi nemsokára nagy bácsi lesz.** Erre tavaly ő sem gondolt még. Vándor már nem elnöke az iskolaszéknek. **Pletyka van erre elég.**

Szeretettel csókol Albin.

Események: A szabadság elhalasztva, fénykép megérkezett, V. eljegyzése B-vel (végre boldogok lehetnek), Zádornak 4 kitüntetése van, F. Béla szabadságon van, Palcsi rossz helyen van az olasz fronton. Az öreg Misák meghalt, Imre nagyon silányan van táplálva, gyomorbaja is van.

Kedves Fricikém!

1917. VI. 21.

Ma kaptam azt a k. lapodat, melyben **szabadságod elhalasztása felől értesítettél.** Így jó ideig nem kaptál tőlem hirt. Leveledet és a **képeket megkaptam** köszönöm s remélem a jövőben is fogsz küldeni.

Édes Anyádtól hallottam, hogy **V. eljegyzése valamely nap lesz.** Ha ez ténnyé válik, úgy **végre** lehetnek ők is **boldogok**, mert **B.-t** mindig civilben láttam. Nem tudom, hogy fogadja V.ezt, **de azt tudom, hogy Te nem szorulsz vigaszra. Zádornak 4 kitüntetése van** (2 Signum laudis, nagy ezüst s egy kereszt) s bezupált. **Palcsi rossz helyen van.**

Feldmann Béla jött haza szabadságra, még eddig nem találkoztam vele. **Mikor kerülsz haza? Úgy tudom, hogy felétek semmi sincs s nem is készül.** Remélem, hogy az ígért fényképről **nem feledkeztél meg.** **Czimbi nemsokára nagy bácsi lesz.** Erre tavaly ő sem gondolt még. Vándor már nem elnöke az iskolaszéknek. **Pletyka van erre elég.** Az öreg Misák meghalt. Imre nagyon silányan van táplálva, gyomorbaja is van.

Szeretettel csókol Albin

Események: beiratkozás, felvételi, pótvizsga, Bandi lesoványodott, Ligeten nincs újság.

Kedves Frici!

1917. VII/1.

Ma irattam be magam az iskolába. A NEMES-JANCSI 30-án felvételizett. Az ALFRÉD még nem tette le az pótvizsgát, csak 6-án lesz. AFRÉDI látta hazajönni a **HORVÁT BANDIT** nagyon lesoványodott smár őrmester Ligeten nincs újság. De te irhatnál nekem, **eddig egyetlen lapot sem írtál.** Hétfőn lesz **VILMÁNAK A TÁNC VIZSGÁJA: Irjál légszives.** Szerető öcséd **WIKTOR Irjál!!!!!!!**

Események: Irma szerelmes lett a Béresbe, Irén s Irma együtt fognak jární kereskedelmibe. Kezdődik a tanítás.

Kedves Frici! 1917. VII. 29.

Miért nem írsz? Már a 3-ik lapot irom neked s te nem válaszolsz nekem. Irt neked az Irma? Az Irma szerelmes lett a Béresbe.

Igazán sajnálom őt. Az Irén s Irma együtt fognak jární kereskedelmibe. Már 29-ike van s szept.6-án kezdődik az tanítás.

Sokszor csókol Wiktor legközelebb többet irok

Események: Schóbert Kálmán haza jött, Wiktor megtanult táncolni.

Kedves Frici! 1917.VII. 29.

Ez már igazán rettenetes, hogy nem írsz. **Már négyszer irtam neked.**

Schóbert Kálmán is haza jött... Már megtanultam Boston-t.

Tustepett. táncolni meg a magyar 4 est Ligeten semmi újság. Irjál!!!

Ölel szerető Ócséd Wiktor

Események: Mama Magdával felmegy pár hétre a nagybácsihoz, Albin és Sári kihasználja ezt a szabadságot, Albin vigasztalja Fricit, Palcsit a generálisa egyszer alsónadrágban lepte meg

Kedves Fricikém! 1917. VIII. 4.

Köszönettel vettem kedves lapodat s remélem mihelyt módod lesz ismét írsz.

Mama Magdával felmegy pár hétre nagybátyámhoz, s Sárival fogunk kettesben gazdálkodni. El tudod képzelni, hogy hogy fog az menni.

Annyit már sejtek, hogy többet leszünk máshol, mint otthon. Különben semmi ujság. Hogy utaztál s jelenleg milyen minőségben vagy?

Csak ügyelj magadra s ne csinálj bolondságot. V. miatti bánatodban.

Palcsi írja, hogy a generálisa egyszer alsónadrágban lepte meg, amit nagyon szégyel.

Szeretettel csókol Albin

Esemény: Beszélgetés a lányokkal a jövőbeli iskoláról és egy nem éppen találó megjegyzés. „Minket már megint nyaggatnak úgy látszik mégis elkerülök innen.” Palcsi régen írt – aggódik miatta.

Kedves Fricikém! 1917.VIII. 8.

El sem tudod képzelni, hogy mi hoz össze ezzel a nagy árkus papírral.?

Ugye? Tegnap küldtük el Mamát Magdával 2 hétre Terhelyre s én kísértem

le őket a vonathoz. **Mikor haza felé akarok jönni, magam előtt látok egy csomó lányt:** Rédei R. és B. Faber A. V. és V. unokahuga. **Kezdtünk a jövődöbéli iskoláról beszélni (a sablonos „Gratulálok” után)** s ekkor „Ő” azt mondta, hogy ez bizony őt is érdekli, mert „Ne gondolja, hogy én abba nem fogok járni” Ez bizony úgy volt mondva és értve, mintha ő helyzetét egyáltalán nem tekintené komolynak. Később nem éppen találó megjegyzést mondott „**Jó volna katolikus uszodát építeni**” **Ezt a kijelentést én rögtön letromfoltam** s így elejét vettem a vitának. Később D.-ék kapuja előtt elválva a többi említett lány jegyezte meg, hogy hogy is lehet ilyet mondani. **Eddig az ujság az én beállításomban.**

Nálunk olyan zivatar volt tegnap s tegnap előtt, hogy a **templom világitása kiégett a villámcsapástól**, mely közelében a vezetéket érte. **Most jutott csak eszükbe a villám hárítót rendbe hozatni**, mer nem ért a földig még a vezetéke. Minket már megint nyaggatnak úgy látszik **mégis elkerülök innen**. Mi ujság Nálad, **milyen a szolgálatod? Remélem jól utaztál** s nem volt semmi kellemetlenséged. **Palcsival nem tudom mi lehet, régen írt már nekem.** Szeretettel csókol hű barátod Albin

Esemény: rossz hírek mennek a frontra Ligetről

Kedves Fricikém! 1917. VIII. 16.
Régen kaptam már Tőled hírt. **Palcsi vérömlést kapott**, hogy milyen méroben s mi okozta azt még nem tudjuk. **Készül haza** s innen majd fürdőbe kell mennie. **Feri** még mindig Pécsen van s **kiképző tiszt**. **Gyurcsovics most megy ismét a frontra** s vele megy állítólag **Missák Gabi is**. Nálunk semmi ujság s ha **nem is érdemeljük meg**, de gyönyörű meleg időnk van. Szeretettel csókol Albin

Esemény: Palcsi beteg, Tóni is bevonul

Kedves Fricikém! 1917. VIII. 22.
Már oly régen kaptam Tőled hírt, hogy már nem is emlékszem rá. **Én rendszeresen írok** s választ nem kapok. **Palcsi beteg, de hogy mi a baja még nem írta meg. Tóni is bevonul katonának, tüzér akar lenni. Irj!** Szeretettel csókol Albin

Esemény: „...PAPP meghalt...igazán nagyon sajnálom milyen szép és fiatal volt...”

Kedves Bátyám!

1917.szept/4

Hogy érzed magad jelenleg? Én jól vagyok. Nem is akartam elhinni, hogy PAPP meghalt. Hisz nem is olyan rég beszéltem vele, igazán nagyon sajnálom milyen szép és fiatal volt. Légy oly szives és ird le, hogy történt a halála. A papategnep fent volt a FÁBRIÉKNÁL megmondani, hogy golyó érte a PAPP-ot.

Szerető öcséd VIKTOR

Esemény: Szemrehányás: „Igazán rettenetes én írok neked s te nem válaszolsz...”

Kedves Bátyám!

1917. IX/7.

Nem értem mi bajod lehet. Nemírsz se nekem se mamának IRÉNNEK, VILMÁNAK, FRÉDINEK, MILINEK. Azt érteném, hogy azért nem írsz a többieknek mert ők sem írnak, dehiszen én annyit írok, hogy el se tudod olvasni. És te? Nem írsz egy sort sem. Igazán rettenetes én írok neked s te nem válaszolsz. Ha nem válaszolsz erre a lapra akkor nem írok többet.

VIKTOR

Esemény: Mentegetőzés a ritka levélírás miatt.

Semmi újság nincs. Ha meg van, akkor másnapra elfelejtjük.

Kedves Fricikém!

1917. IX.12.

Óriási módon el vagyok foglalva s azért jelenleg csak egy lapot írhatok, legközelebb azonban mindent pótolok s levéllel foglak kiengesztelni. Nálunk alig van valami újság s ha történik is valami csekélység következő nap már nem is tudjuk. Én még a régi helyen s a régi módon vagyok.

Szeretettel csókol Albin

Esemény: Előadást rendez a helybéli hadiárvak javára,

Beszámol a ligeti fiatalság sorsáról

Kedves Fricikém!

1917.IX.15.

Egy mulatságról kell beszámolnom. Az 1912-ben végzett leánynövendékek elhatározták, hogy találkozójuk helyett előadást rendeznek a helybéli hadiárvak javára. A rendezésre engem kértek fel. Műsor a következő volt: 1.) Nyitány: Major Mariska és Ilonka. 2.) Monológ: Mezey Biby (Csabáról a szemüveges Kovács udvarolt neki:). 3.) Hegedűn Pintér Györgyi, kísérte Stojanovits Emmy 4.) Melodráma

Kaltenecker Gabi, kiséri Bánó Sári. 5.) Zongora: Vrabély Vera 6.Színarab, szereplők: Major Mariska Szabó Margit, Pinthér Györgyi, Szalay Ida, Nemes Mancsi, Vrabély Vera, Kaltenecker Gabi, Hepke Vilma, Révay Sári Márczy Endre (:Sztanekék új szomszédja, kis cvikkeres gyerek:) s én. A mulatság ma 2 hete volt s az előadás teljes sikert hozott. A színarabot s a melodráámát Winkle Kató tanította be. A tiszta jövedelem 230 K.Jelzem igen sok bajom volt, mert a rövid idő mellett (2 hét alatt csaptuk össze:) magamnak kellett mindenről gondoskodni. **Annak dacára, hogy alaposan sokba is került ez a mulatság örülök neki, mert legalább, – ha esetleg még rá kerül erre is a sor – ha majd ismét együtt leszünk s hasonlókkal fogunk foglalkozni, lesz egy önállóan rendezett mulatság is a hátam mögött.** Ebből talán azzal eleget is mondtam, ha még azt is közlöm, hogy **reggel 7-kor ment a cigánnyal az utolsó transport haza.** **Sári** nem bírta a fővároshoz bejutni s így egy magán iskolánál tanít. **Nem sok a fizetése,** de mégis valami. **ÉN a régi vagyok** s csak annyiban változtam, hogy **soványabb vagyok testben és pénzben, mint azelőtt.** **Magda** Irénnel jár egy kereskedelmibe. **Palcsi még Lovranában nyaral.** **Gyurcsovics, Bisszák és Feldmann Bélának az unokabátyja,** a vasutas **az olasz frontra ment.** Szeretettel csókol Albin

Levelek Ngs Ruby Frigyes hadnagy úrnak, valahol a román fronton 1918

Esemény: így ír a kis diáklány, sok helyesírási hibával.

Kedves Frici! 1918. ápr. 2.
Remélem nem haragszol hogy ilyen sokáig váratlak egy lappal. Különben **neket kellene írnod de ha mindönk a ketten varnánk akkor semelyik sem kapna hírt. Okosabb enged. Micsinál a Mátyus? Mond meg neki hogy jöjjön haza** a vízvezeték piszkos és én nem tudom olyan tisztára kimosni. **Micsináltál husvétkor? biztosan jobban mulattál mint én** különben én egy cseppet sem unatkozok Vilmácska

Esemény: „megkaptuk a leveledet”, zöldellnek a fák, „alig lehet tanulni ...”

Kedves Frici! 1918. IV. 9.
Máma örömmel **megkaptuk a leveledet, fenyképeket és a pénct.** Nálunk nagyon szép idők vannak. **A kertben szépen zöldelnek a levelek,**

virágzanak a barac és megy fák, stb Ebben a szép időben alig lehet tanulni. Az újságba az volt hogy minden iskolába V.19-én kell vizsgáznunk ugy örülök. Már nem írhatok többet, mert sokat kell tanulni. Megkaptad a lapomat? Irjál.

Csokol Vilma

Esemény: a kisdíák kedves levele

Kedves Bátyám!

1918. IV. 12.

Hogy tetszik neked az a hely ahol most te táborzol? Egészséges vagy? Én igen. Bocsás meg, hogy még csak most írok, de nem volt rá időm. Tudod máj.19-én végezni kell a vizsgákkal. Mért? az nem tudom. Nincs sok időm mivel sok leckét adnak fel s tanulnom kell.

Sokszor csókol V máskor többet.

Megjegyzés: Albin koraérett felnőttként látja a háborús viszonyokat

Kedves Frici!

1918. IV.27.

Várom – várom k. soraidat, de hiába. Ugy látszik nem jól esett komoly beszédem. Ehhez nagyon már hozzászóltam s most csak azért tudtam meg címed, hogy Dönci ama kérésének tegyek eleget, hogy címedet neki is irjam meg. Egyuttal köszönöm a kanizsai lapot. Itt minden a régi. Fatális ólomsúly nehezedik az emberek lelkére... még nem dereng most sem sehól.

Csókol Albin

A kistestvér kedves, fogadkozó levele.

Kedves Bátyám!

1918. május 17.

Örülök, hogy megint alkalmam lett, hogy neked írjak. Ugyanis megfogadtam, mivel tavaly nem írtam neked oly gyakran, hogy idén mindennap esetleg minden másodnap írok neked. Hogy vagy jelenleg Jól? Semmi baj? Mi újság? Mit csinálsz te és Mátyus? Mond meg neki, hogy legközelebb írok. Ligeten semmi. Dör-né délután hozzánk jön.

Salve V.

Mi okból nem tudom. Többi értesítés holnap.

Esemény: Albin beszámol az általa szervezett előadás fogadtatásáról. Tenispálya, uszoda épül. Többen haza jöttek szabadságra a frontról, volt aki szökött.

Kedves Komám!

1918. máj. 29.

Kissé bajos dolog a magam dolgáról írni, de a Ti érdekekben veszem pártatlanságom teljes mértékét s **a nagy közönség véleményét a következőkben adom elő:** A Ligetiek máskor nem remekelten pontos megjelenésükkel, akkor azonban **olyan pontosak voltak, hogy ³/₄ 9-kor megkellett kezdenem az előadást**, lévén a teremnek alig pár helye már csak szabad. **Az előadással meg voltak elégedve, tetszett az összes szám, mit a taps mértéke is bizonyított.** Egyes számoknál ugyan a vélemény megosztódott, ez azonban csak kis töredéke volt a közönségnek, kiknek **fájt, hogy ezt a szerepet ... nem az ő lánya kapta, stb; akinek fájt, hogy én nem jegyeztem el a főpróba előtt, esetleg után a kedves kicsikét, kiknek fájt, hogy ennek a száma jobb volt, mint az ő lányuké stb, stb.** Ezt lehetne a végtelenségig folytatni. **Előadás után vacsora volt az alsó teremben**, a hogy a lányok mennyire hálásak kislát abból, hogy a vacsorára kapott tortából nekem egy szelet sem jutott; ezt persze alaposan kihasználtam hálájuk kigunyolására, illetőleg alaposan felhúztam ezzel őket mind. **Vacsora végeztével a felső teremben tánc volt.** 40–45 pár tánczolt igen kis megszakítással **4-ig.** Ekkor kezdtek oszladozni s bizony 6 óra volt, mikor mint utolsó bezártam a termet. **Schweinberger, Örvössy, Branich, Debreczeni képviselték a fiatalságot, a többiek pestiek voltak.** Táncolt még **Pechár Laci, Grünfelder Frici, a tárnokok fiait s Rajkovics** is, ezeket azonban nem veszem a táncosok közé, mert meghatározott személylyel táncoltak csak. A lányok meg lehetnek a táncsal is elégedve. **Ennyi táncos** az utolsó R.U.E. mulatság óta **nem volt még. Igaz hogy el is követtünk mindent a cél érdekében.** Azt hiszem erről eleget beszéltem. Arról értesítelek, hogy **junius 8-án ismét rendezek egy hangversenyt**, a melyre szintén kiüldök majd meghívót. **Tenispályát építenek** a Facketéren a Kör előtt kettőt. Most majd az **uszoda** érdekében kezdek aggitálni. A teniszt **Steidl, Farkas toncsi, Dr Révay ferenc s én** toborozzuk össze. Két hét múlva kész lesz teljesen. A Sportot eladják. **Mahr Károly jött tegnap haza orosz fogságból. Jól néz ki s egészséges. Szökött.** Hogy most nem irtam oly gyakran, azt megérted, ha meggondolod, hogy mindent teljesen egyedül kellett csinálnom. Ha lesz ujság ismét írok. **Biró Feri, Feldmann Béla ruccantak haza két napra.**

Sokszor csókol Albin

Esemény: Megjött az első lap Fricitől, mióta itthon volt szabadságon. Gratuláció a kis ezüsthöz. Beszámoló a ligeti fiatalságról: fiúk otthon voltak, lányok menyasszonyok lettek.

Kedves Fricikém!

1918. VIII. 1.

Tegnap kaptam meg mult hó 24.-iki k.lapod. **Bizony ez az első mióta itt voltál.** Első lapod elveszett. **Gratulálok a kis ezüsthöz.** Ligeten nincs semmi új. Legfeljebb, hogy **a tenisz mellett az uszást is kultiváltatom** vagy 20 gyerekkel... Péczelen. Páran nagyon jól usznak. Kár, hogy Ligeten nincs uszoda. **Ha szabadságra jössz talán egy pár gombócot megmutatsz a péczeli salátáknak,** kik térdig mennek a vízbe, – tovább nem.

Irj szabadságodról. **Károly itthon van 2 hónapra. Dönci is itthon volt 2 napig Wandra K menyasszony,** vőlegénye állítólag zsidó!!!!!! Itt minden a régi.

Levelek Báró Mannsberg Arved hadnagy úrhoz Kolozsvárról 1916–1918

Báró Mannsberg Arved kadet majd hadnagy leánytestvérei Margit és Elsie írták ezeket a leveleket Kolozsvárról, a Király utca 24-ből a keleti frontra. A leveleket néha megtoldották a szülők, rokonok, ismerősök 1-1 üdvözlettel, jókívánsággal. **Ezek a levelek pontos képet festenek a kolozsvári felső polgárság családi életéről illetve Kolozsvár kulturális és társadalmi életéről, az I. világháborús évek Kolozsvárának krónikásai, ennek a világnak a dokumentálása.** Rajtuk keresztül bejutunk a családi otthonokba, ismerőseinkké válnak a levelekben szereplő személyek itthon és kint a fronton.

A jó öreg bükkerdőbe tett **családi kirándulások leírása** az erdők, a fák, a növények, a virágok, **a természet szeretetéről, tiszteletéről tanúskodik. Híres történelmi családokkal találkozhatunk** a partikon, az estélyeken, a színházban: Apor Pista, Bánffy Albin, Bánffy Jánosné, Bánffy Dezső, Bánffy Dani, Bethlen Bálintné, Bethlen Béla, Bethlen Berta, Bethlen Sándorné, Bethlen Gyuri, Bethlen Laczi, Kállay Frigyes, Kemény Berczy, Kornis Károly, Matskási István és Jósika, Teleki Ádám, Teleki Béla, Károly, Teleki Irmí, Teleki Laczi,, Toldalaghi Laczi és Jóska, Wesselényi Stephanie néni.....

Vajon hova szóródtak szét ezek a híres, történelmi családok a világban? Vajon kik lakják ma palotáikat, házaikat? Vajon kik élvezik, illetve pazarolják elvett javaikat?

Az estélyek, a partik, a színház a pezsgő zenei élet és a koncertek színhelyei voltak.

Részletesen beszámoltak és **komoly zenei műveltséget tükröző kritikákat írtak** az orgonahangversenyekről, a zongorahangversenyekről, a hegedűversenyekről, a színházi előadásokról **a frontra küldött levelekben.**

A kulturált polgárság gazdag komolyzenei életet élt Kolozsvárott. Íme néhány mű, amelyek a levelekben említésre kerülnek: Caesar Franck hegedű sonáta, Kreisler Liebeslied, Troubadur, Mendelsohn Concert Andanteja, Schubert A M..., Pagani Capriccio, Humoresket, Chopin Etudet, „*egy hihetetlen bolond boszorkányias Dohnányi*

Etud” Bach concert, „Tschaikowszky Variationen über ein Rveevv thema”, „Dienzl: Ilse fait suit Popper Spiu lied”, Herbert Serenade, Grieg Balladája, Schumann triók, Goldmark triók, Goldmark Suite, Valentini sonata.

A walczert, a cigányzenét és a könnyűzenét lenézték: „...walczer játszáshoz, hegedűn. Eddig nem voltam képes, mert valahogyan oly visszataszító volt még csak a gondolata is. „Die Zeiten ändern sich” ...”

„...a Te Ördi fiad felcsapott cigánynak, elzüllött!! De azért ne ijedjél meg, mert hű maradok én a classikus zenéhez...az emberek – csak azt szeretik, tudjuk – a könnyű zenét”

A színházi előadások: Sybille, Troubadur, Szindbad, Csáky Napoleon darabja...

Estélyek:„A Polter abendre! Valami 100 an leszünk! 7-11 ig „cigány esetleg tánc, buffé, ...”

„Tegnap Elise néninél **volt a soiree**, sokan voltak, a **Heeres-front is képviselve volt**”

„...a New Yorkba vonultunk; vacsoráztunk. nem volt kedvünk még lefeküdni, ...”

„Ma éppen háromfelé vagyunk hívva theera. Keményék-hez megyünk, mivel ők hívtak legelőbb.”

„Szép Földesy hangverseny után együtt múlatunk a New Yorkban”

Jótékonysági hangversenyeket, estélyeket szerveztek a vörös kereszt javára.

„Délelőtt 10 kor felmentünk a hivatalba Apusnak segíteni hadikölcsön irányában.”

Vettek egy Brownie photographáló gépet, **van villany** a városban, ugyan néha elmegy, de ennek ellenére **figyelemre méltó ez a fejlettség Kolozsvárott**, abban az időben.

Megállapítható, hogy az I. Világháború idején gazdag társadalmi és kulturális élet volt Kolozsvárott. Báró Mannsberg Margit írja:„Különösen **most amikor Kvár valóságos világgözpont lett!**”

A háború ott volt a lakásokban, családokban, fejekben, szívekben, meghatározta életük minden mozzanatát. **Állandó levélírás, levélvárás, hazavárás, aggódás.** „A fegyver szünetnek még jobban örülök, ez már mégis valami!”

„.....De most az ember nem élvez semmit sem ...majd ha hazajöttök – akkor talán lesz megint igazi öröm, boldogság.”

Álmodás a békéről: „Jövöre, ha béke lesz és mind együtt leszünk, épp úgy fogunk ünnepelni, mennybe nyúló nagy fa mellett mintha kis gyerekek lennénk még!”

Háborús emlékeket gyűjtenek: „Aztán nekem is hozzál gránátzilánkot, mert én is gyűjtöm a háborús emlékeket – de még mennyire!”

„A paknod tegnap megérkezett, a srappell szobánk egyik asztalán áll úgyszintén a zilánkok.”

A háború eseményeiről, a sikerekről, a veszteségekről állandóan érkeztek a hírek:

„Bethlen Ádám eltűnéséről szóló hír, nem felel meg a valóságnak

Barcsay László túl van a veszélyen; most a klinikán ápolják....

De szegény Degenfeld Kincsi tényleg elesett...”

A levélírók jól megismerhetők, kiismerhetők leveleik alapján.

Imádtak fontoskodni, finomkodni, rájátszani, nyafogni, lumpolni, de más oldalról azért mégis csak karakterek voltak, vállalták magukat, elismerték gyengeségeiket, volt önkritikájuk: „Bocsáss meg ezért a rettenetes stylusért... Igazán nem tehetek róla, hogy a jó Isten igen kevés észet adott. Csak kettővel ajándékozott meg – a szívvel és a zenével, de sajnos a harmadik, ami anyyira szükséges, az elmaradt nálam.”

Nyelvhasználatukban van egy kellemes lezserség, közvetlenség, ami összességében kedves. A német szavak ügyetlen használata ezt még színesebbé teszi, néha megmosolyogtató ügyetlenséggel.

Megjegyzés: *dólt betűs szöveg* levelekből idézve.

Báró Mannsberg Margit levelei

Kadett Baron Arved Mannsberg F.K. Batt 9/35 K.S.K. Fmlt.

Andrian Brgat bei Ragusa Dalmatien

Édes Arved!

Bükkerdő, 1916 VIII./27.

Mese időben kijöttünk ide a jó 20 s. fiakerrel, Mitai néni szegény otthon maradt mert erősen meg van hűlve. Artur bácsi sem tarthatott velünk mert dolga lehet a Komandónál. A Bercsényi háztól gyalog **feljöttünk a Fogadók alatti szép bükk erdőbe, ahol mese helyen ebédeltünk.** Most a Majláth kút törzsszomszédságában üliünk, **Apus hozott vizet a forrásból,** indulunk ismét vissza felé – Most a Mazuri tavak feletti szálásban üliünk **ozsonálunk,** a kerti reine.claude ok igen jól fogynak. **Remélem nemsokára együtt járhatunk a jó öreg Bükken! Enziánok tömege mindenfelé, rögtön hozzálátunk a szedéshöz, falka dolog!**

Na pá! 1000 szer csókolnak, ölelnek szeretettel Hö-hö-hő!!!

Margit

Ölel az Ördik **Ősapja** és sajnálja hogy nem jöttél velünk. Remek az idő
1000 csók ölelés és Matild néni. Remélem nemsokára együtt lehetünk itten,
ezer csok **anyutol** Reád gondol szeretettel **Ördi fiad**

Levelek a keleti frontra, 72. önálló honvéd táb.tüzérezred 1.oszt.

Édes drága Ördim! 1916 VIII/28.

Köszönettel vettük 114 sz. leveledet és 116. s 117 sz. levelező lapjaidat, melyeknek nagyon örültünk. **Leveled még viszhangzik a viszontlátás örömetől** és ime a mai események romba döntik szép terveinket. A kácsó csipné meg! **Rém dühös vagyok, már úgy örültem a viszontlátásnak. Vajjon le hoznak titeket ide?!** Es wird ernst Mannsberg, es geht los! **Ma délelőtt tudtuk meg az események újabb fordulatát külön kiadásból.**

Majd kiísszák a levét, ugy-e Ördim! Csak minket ne küldjenek el, nem érem túl azt a szégyent, különösen ha aztán hiába való lesz. Vederemo! Heil und Sieg! Tegnap egész nap a **Bükkben voltunk, mese időben mint azt kártyámból tudod. Rémesen élveztük, hosszú idő óta megint először ellátogattunk a Fogadók alatti ős Bükkösbe. A Majláth kút nál is voltunk csak nem mentünk el a forrásig** mert emberek voltak ott. Vissza menet töménytelen **enziánt szedtünk,** de igazán annyi is volt hogy borzasztó. Minden évben több és több lesz. **Arthur bácsi ma átköltözik a Béli házba** hol, az egyik udvari szobába szállásolták el. **Eddig a New Yorkba lakott. Lovait is ide hozatja,** azok is ott a Béliiek istállójában fognak lakni. **Judiith ma kiment Báldra; csütörtökön akart menni szabadságra, de jobbnak látta még ma elutazni.**

Kornisék ma reggel érkeztek Szent Benedekre. Die Ironie des Schicksales! És pont a mai napot választották ki! Mialatt írom e sorokat, **biztosan Te is dühöngsz és jó kívánságok tömegét zuditod drága szomszédjainkra. Vagy talán már útban vagy haza felé;** semmi sem lehetetlen és váratlan most, de azért nem várunk komolyan. – **A pakkod tegnap megérkezett; a srappell szobánk egyik asztalán áll úgyszintén a szilánkok.** Na pá! Sokszor csókol ölel hű szerető testvéred **Margit**

Kedves Arved!

Most vettem kedves leveledet f.h 21ről; Köszönöm! **Igen örvidenek ha igazra válna mindnyájunk hő óhaja, hogy mielőbb szabadságra hazakerülj** – de „kövte” hiszem. Z.L. ma nincs itt, mihelyt találkozom

vele megkérdeszem. Ha nem tudnék Neked elutazásod előtt választ adni: úgy hozd mindenesetre magaddal a kedves csákót, itt mégis csak jobb dolga lesz, mint a karsztos sziklákon. Persze **dühösök vagyunk ezekre a d..... szomszédokra.**

Pimasz népség! Csak bevennének: én is elmennék, hogy elpusztítsak vagy 10,000 efféle férget! No Pa sokszor ölel szerető **apád.**

Levelezőlap

Kelt: Kvar New York 1917. VI/5-9-

Báró Mannsberg Arved hadnagy részére

Itt ülünk mind együtt, reggel érkeztek Károly bácsiék most d.u. mennek tovább Szent Benedekre. Illáék is bent voltak egy napra. Sokszor ölelünk Ezerszer csókol anyus Grüsse Irma.

Köszönöm kártyádat ma indulunk haza 1000csok Illa **Margit Klára Elise** 1000 csok Szeretettel **Károly bácsi**

Édes Ördim!

1917. X/31.

Mesés meleg idők járnak, **vigan lengenek a zászlók az őszi szellőben. Rég nem észlelt vidám látvány!**

Nagyszerűen haladunk előre, egyik jó hír a másikat éri. Ma **délután orgonahangverseny**, alig van már néhány hely. **Este** megint **Bürklin jön zenélni**, Duczát is hívtuk ; jövőkor majd a többieket! **A zongoráról már többször referáltunk.** Ehrbar: fiszt játszott rajta dehát meglehetősen **régi szegény de azért elég jó**, jobb mint a miénk.

Újonnan bőrözve egész jó lenne. **Bürklin hozott egy Caesar Franck hegedű sonátát, hogy gyakoroljam a kíséretet. Ritka nehéz a zongora rész, nagyon modern**, ezer féle előjegyzés és minden ütemnél változik a hangnem. De ha jól megy kellő tempóban, nagyon szép lehet. Ha majd valamikor félig meddig tudni fogom **el fogjuk próbálni.**

Ma **megrendeltük a Kreisler Liebesleid ját**, nem nehéz és aranyos; Kreislertől hallottuk akkoriban. A **tegnapi Troubadur** elég jól ment. Leonorat egy **új énekesnő adta kinek igen kellemes hangja van, csinos is amellet csak a játéka kissé merev** most még. Adieu!

Sokszor csókol szerető testvéred **Margit** Még három rosz felvétel! Kellott ez Neked!

Egyetlen Ördim!

1917. XI/8.

Tegnap 27. és 28 sz. leveleidet ezer köszönettel vettük. Apus most reggel érkezett, lehozta a szőnyegetek és a mi, neked a legfontosabb naplódodat. Örzőm, mint a szemem fényét ne aggódjál értök. Egyelőre szellőznek mert igen petroleum szagúak. A szőnyegetek ma este fogjuk elhelyezni, holnap reggel érkezik Artur bácsi, szombat reggel utazik haza. Tegnap este az I. Armeé Austauschlager tisztjei által rendezett jótékony célú hangversenyen voltunk. Elég üres volt és az a közönség!

Hegedült egy Babary nevű fiatal ember nagyon jó technikával de a lassú részeket (pl. Mendelsohn Concert Andanteját) nem tudta felfogni, teljesen szintelenül adta elő és nem egész tisztán. Legjobban játszotta Schubert A M... – t, egy Pagaini Capricciót és ráadásul a Humoresket.

A kísérettel, melyet Ember Nándor egész fiatal fiú látott el nem igen voltunk megalégedve, de mikor egyedül ült a zongorához

nagyot bámultunk mert egy Chopin Etudet és egy hihetetlen bolond boszorkányi as Dohnányi Etudet a legeslegjobb technikával és föltétlen bizottsággal játszotta el. **Igazán imponált. – Eltörött a szemüvegem, majd délben ha kimegyek elhozom; nagyon hiányzik. Irásomon is meglátszik höhö! Aubin Károly** kivel néhány nap előtt **találkoztunk kérdezősködött utánad.** Meséltem t.k. hogy most **Reinerrel vagy együtt, minek nagyon örült, mert ő is ismeri és igen szereti.**

Szép az idő, hideg Ma reggel köd volt, de most már kékiül az ég. Erről juttatja nekem az eszembe, hogy **tegnap először volt rajtunk a pastel kék ruha, nagyon szép. Köszönöm! Na pá! Isten veled! szerető testvéred Margit**

Édes jó Ördim!

1917. XI/14.

A tegnapi nap fényesen telt! Elmesélem a történetek elejüktől kezdve. Délelőtt 10 kor felmentünk a hivatalba Apusnak **segíteni hadikölcsön irányában.** 12 után megérkeztek **Kornisék.** Anyussal felmentünk a **Hotelbe,** innét a lányokkal a piacon egyszer körül megint vissza; **hallgattuk Földessyt gyakorolni ki a mellettük levő szobában lakik.** Rém heecz, persze Margit nagyon élvezte. **Ebéd után előkészítés oszonnához. Eljöttek Kornisék, Vilma néni, T.Irmi, Apor Pista, BélikUrnán és Dézsi is idecseppent. Dönczít is hívtuk** volt, de csak későn adták át az üzenetet és így nem jöhetett. **8 kor a hangversenybe vonultunk. Egy Valentini sonatával kezdte, ha jól emlékszem nekünk is megvan, sajnos nem tudok utána nézni mert be van pakkolva. Játék közben elaludt a villany néhány pillanatig sötétben voltunk – nagy mozgás, kacagás; ahogy ismét felgyulltek a lámpák folytatta**

játékát ; bizony én nem lettem volna képes! **A második szám egy Bach concert tetszett nekem talán legjobban. Eleje túl vontatott, többi része helyenként oly kicsapongos, szertelen, es laest einem so viel Raum um musikalisch weiter zu denken! A Tschaikovszky Variationen über ein Rvevov thema szintén tetszett. Végül Saresate-Földessy Zigeuner weisen ját játszotta; de hegedűre jobban illik. Vécseytől jobban tetszett tavaly. Három ráadást adott: Dienzl: Il se fait suit (höhö) Popper Spin lied és Herbert Serenade amit Margittal közös erővel rásuggeráltunk. Meg van neki t.i. gramophonban és szerettük volna tényleg is hallani. Technikája nagyon jó, játéka meg finomodott, celloja is jó az a hurnek szerintem feltűnően nyílt hangja van. Földessy maga érdekes arc, valami borzasztóan szenvedő van benne; az egész hangversenyt roppant élveztük nagyon meg voltunk elégedve.**

Onnét ¼ 11kor a New Yorkba vonultunk; vacsoráztunk. nem volt kedvünk még lefeküdni, Tehát gyerünk az oszlopos kis terembe! Következő társaság gyült ott össze: Anyus, Apus, Irma néni, Bethlen Bálintné, Bánffy Jánosné, Bethlen Sándorné Szula, Kállay Frigyes M. Pali bácsi, továbbá Klara, Margit, mi ketten., T Irmí, Kemény Berry, Steger Klára, Bethl. Berta, Máczi Dönczi (holnap indul ti felétek) Apor Pista, BBeélik, Banffy István (genannt Pankó) Bisztereczky főhadnagy, ehhez mindez, tavaly Banffy Albinéknál ismerkedtünk meg vele; Kallayékkal volt együtt és így jött ő is be hozzánk a kis terembe. Szóval ezek voltak ott Ördikém. Az asztalt eltoltuk, Dudus bevonult és felváltva Különösen most amikor Kvár valóságos világközpont lett! Kállay dirigálta kicsit táncoltunk is diskuráltunk, pezsgőztünk és csak ½ 4 kor kerültünk haza.

Irma néniék ma délután mennek haza. reggel Károly bácsi megjött Bpestről nem is tudott semmit sem a kolozsvári expedícióról, Irtunk Noked egy közös lev. lapot, Károlynak meg Bethlen Bélának is, példás testvérek úgy-e! Ma bornet az idő de igen kellemes meleg. Tegnap illetve ma reggel mikor haza jöttünk egész vizes volt a járda, tiszta szerencse hogy nem jöttünk el hamarabb megáztunk volna. **Holnap megyünk ein házba, Sverdstrim játszik mignonba. Ma éppen háromfelé vagyunk híva theera. Keményék-hez megyünk, mivel ők hívtak legelőbb. Mondjuk meg Seehtnek, hogy máskor ne bizgessen ilyen sok gondot okozó dolgokkal. Hasse (énekes német) vissza jött, már találkoztunk vele. Különben már rég nem találtuk a Heeresfront urakat. Jó lesz Puncikáim! Na pá!**

1000 szer csokol szerető testvéred Margit

Kelt: Kvar 1917. XI/19-14

**Szép Földesy hangverseny után együtt múltunk a New Yorkban
és sokszor üdvözlünk, csókolunk Margit**

*Bár itt lennél Anyus Bánffy Klári Teleki Irma Klára MesterházyPali Pista
Elsie Bethlen Berta Margit Kemény Berry Bélik Bisztreczky főhődn*

Bethlen Bálintné Ölel Apus Herzliche Grusse Irma néni

Édes Ördim! Éljen az Ördik ükapja!! Kvár 1917. XI/29.

Ma reggelinél volt a kapás, a kis zene szólott, Te is jelen voltál de sajnos csak képen! Két nyakkendőt, parfüm-t, szappant, kalendariumot, bajusz fixálót (höhö!!) harisnya kötöt, diótortát és egy gyönyörű dióskiflit kapott.

Tegnap délután előadtuk egy tegnapelőtt komponált Bölcsődalt.

4 kézre szereztük, Fis dur ban, nyomban átirtuk hegedűre d dúrben de négykézre szebb. Semmi különös de báj dús, és az a kiséret!!! HöHöHö!

Ma óriási bridge partie lesz itt. Közreműködnek: Bellegarde, Kállay, Teleki Ádám, Pépe és felesége, Mikiné és fia Mike (mondd Meik!)

Born Adéle, Z.Irma, Wildbürgné, Bánffy Jánosné. – készen vagyunk fiacskám! Délután gyűlésünk van.

Dec.2-9 ig kiállítás és árúsitás lesz a vmegye ház össztermeiben és a mai értekezleten beszéljük meg ki mikor vállalkozik az eladásra. Onnét valószínűleg **Bize nénihez megyünk zenélni, Ferkó már 3-kor ott lesz. Tegnap este megnéztük Sybille-t Katóval a főszerepben. Egész tele volt a színház sok ismerős. Kató nagyon tetszett nekem, játéka kellemes, úri hangja nagyon kellemes mély és énekelni is eleget tud, sohasem hamis.**

Táncca kissé merev, túl nagy lépéseket csinál szerintem nagyon csinos volt és oly jól eső megjelenés az ide való rém alakok mellett. Holnap jönnek Krimiék ha igaz. Pá pá! 1000 csókkal szerető testvéred Margit

Édes Ördim! 1917. XII/4

Szeretlek! HöHö! Apus íróasztalánál ülök egy nagy fagyöngy csókor majd elfed. Szemközt két hervadozó chrysanthéme, megható küldeményednek útolso szállai. Márta a Grieg Balladát gyúrja.

Ez a helyzet körülöttem. Az idő mesés, hideg, fúj a szél amint hallom a kályhában. Reggel napsütés mellett havazott de most már alig látni nyomát. Bocsánat a tenta szín változásért! Nemsokára megyünk ki sétálni. Délután árulunk. Tegnap délután a moziban voltunk egy egész jó detectiv drámát adtak. Este itten volt: Liszka Judith, mi 6-an,

Bellegarde, Meszlényi, Eder, Hasse, Bürklin, Waetjén, Wedelstaedt.
Sajnos a németek már indulnak. Tegnap este mentek el az első úrak
a Kommandótól, T.k. Köstring, kit szintén meghívtunk volt és Fortin akit
Béldiéknél láttunk kétszer.

Igazán sajnálom, hogy mennek el, olyan kedvesek voltak ezek az esték.
Azért marad még egy néhány, de **akkor lesz megint egy rakás női hölgy és
elvéve egy-egy férfit!**

Vajjon hadi spárgával kötik-e meg a békét? Jó lesz karácsonyig elintézni!
Mikor jössz? Jaj de jó lenne! **Krimi ma este utazik vissza**, M. Pali bácsival
együtt ki. 8 nap múlva ismét vissza jön.

Pá pá! Szívem legelrejtettebb zugából ömlő szeretettel ölel és gyöngéden csókol
hű **Mimid.**

Édes Ördim!

1917. XII/6

Jó lesz máskor nem megint hű Saengleredet küldeni, hanem személyesen
jönni! HøHø! **Mama és Elsie elment commissiódat eligazítani, csak 6
után jöttünk haza**, remélem még nyitva találják a boltokat.

Az ornithologiai könyvek még nem érkeztek meg, sajnos nem küldhetem
el. Odol van még multkorról. Az „In der Heimat-ot nagyon köszönjük
átfutottam ép az előbb, igazán kedves képek vannak benne! **A fegyver
szünetnek még jobban örülök, ez már mégis valami!**

Délután megint a kiállításban voltunk, hol csomó ismerős gyült össze;
megismerkedtünk Bittler Ervinnel.

Eder oda volt a cikkedtől! Abbizony! Nagyon kíváncsi vagyok rá!
Majd csak az újságban fogjuk olvasni.

Estére Elise nénihez megyünk, ott lesznek a német Schwesterek, **Bürklin**,
stb. Nagyon hideg van, ég az arcom fáj a lábam de most kezelem valami fagyás
elleni szerrel, így remélem nem fagyasztom el még gyógyszer. **Tegnap este** 7 fok
hideg volt, illetve nem este, hanem éjjel ½ 3 kor!!!

A holnapi színház elmarad. Szindbadra ide vannak híva emberek!
Szóval falka dolog; **Tegnap már nagyban gyurtam a Schumann és
Goldmarek triókat! Nagyon várlak a közel jövőben!** Csengetnek;
jönnek. Anyuék – . Mindent elintézték. – Na pá! **Ég veled és a
szentbércei Ördiszentek legyenek kísérőid utaidon!**

1000 csókkal ölel szerető testvéred **Margit**

Miután én éppen ma irtam, és **comissiódat intéztem**, csak annyit Ördikém,
hogy az Eg áldjon még és ezerszer csókol ölel szerető **Ördifiad**

Szeretett Ördim!

1917. XII/14

Tegnap este akartam már neked írni, de megint nem volt villanyunk illetve oly rosszul égett hogy gyertyára fanyárodtunk.

Vacsora előtt átmentünk Béliékhöz, Liszka néniék ma reggel mentek ki Báldra a lányok Gergellyel együtt 22én mennék. **Ma este mustre soiree Elise néninél, 36an leszünk!!**

Köszönjük **kedves 48. leveledet; mely kellemetlen, csalódást hozott számunkra, mert igazán nagyon is biztosra vettük jöveteledet!** De nem csoda hogy ha Te annyira hangoztattad, h.mily kár h.Márta nem hozta le cellodat stb.

Pedig én már nagyban gyúrtam a Goldmarek triót! – Tegnap előtt lehetett korcsolyázni, mi nem voltunk, azt sem tudjuk melyik ládában van korcsolyánk. **Új szobalány** csak 16. án jön, addig több a dolgunk. Ehhez járul még a **késői felkelés a lumpolások** következménye, és hogy **sokat ülünk a t süteményes boltban.** H.Margit rendezte megint, **igen jó otthon készített dolgokat lehet kapni liquert is „van is” forgalom** és némelykor annyi a dolgunk h. csak úgy zúg a fejünk tőle. **Csak látnád, hogyan állunk az aszal mögött** kinaljuk a süteményeket, becsomagoljuk a fizetendő összeget blokkra írjuk akár egy rendes üzletben. Még kimérni is kell, mert **thea süteményt** kg. számra is adunk. **A Heeres front-ot már becsödtítettük** a németek úgy **pityizálnak** mint a Mumi! Elsőre is Márta már ott csücsül megint, én is megyek már! Az idő esős, nedves, néhány fok meleg. Egyéb újság nincs. Na pá! 1000 csókkal maradok! hú lányod **Mumi**

Édes Ördim!

1917 XII/14

Hogy jóvá tegyem 7 napi lustaságomat ma ismét irok. Köszönjük kedves 149 sz leveledet. Mit is bizgetnek annyit! **Que le...** ez a legujabb mondásunk folytatása t.i. **diabre l'importe!** Hohó. Szellemes ugye? **Ma délelőtt mesés pogácsát süttöttünk a süteményboltunk részére,** nagyon izlett a németeknek, tulajdonképpen **Hasse kedvéért csináltuk őket.** **Ma este indul Bürklin** (hegedűlő) v. Salmutk, kivel a vmegye házán ismerkedtünk meg néhány nap előtt **véglegesen itt hagynak!** **Hasse is elment 8 napra Rösler k.u k.vezérkari százados 2 heti szabadságra megy szintén ma este. Szerencse, hogy még a két utóbbi vissza jön,** esetleg a mieink között is akad vagy egy kedves. Tegnap Elise néninél volt a soiree, sokan voltak, a **Heeres-front is képviselve volt Bellegarde, Eder, Hasse, Wedelstaedt** személyében. Judiththal már csak úgy hívjuk őket: „a mieink!”

Ma gyerekvacsorára vagyunk hiva Bornemissza Adélehez! – **Tegnap d.u. Bürklin eljött búcsúzni**, egy szál gyertyánál ültünk, mert a villany csak később gyullt meg. Kedélyes **gyertyafénynél néhány magyart kellett, hogy eljátsszunk neki, mert nem hallotta eddig**. Szokatlan kép lehetett: mi ketten játszva egy szál gyertyánál **Bürklin hallgatásba merülve, senki más a szobában! Höhö!!!** Na pá! 1000 csókkal szerető testvéred **Margit**

Édes Ördim!

1917. XII/18

Miért nem jössz?! Most fegyver szünet is van, nem sokára béke is lesz mit a Mumit bizgatnak titeket annyi dologgal?! **A karácsonyfa** megvan véve, egy kicsi fenyő, de az idén igazán kicsi, **az utolsó, ebben a lakásban, de remélem nem Kolozsvárt is!**

Höhö! Tavaly bizony azt hittük hogy 1914 karácsonyát már Bpsten fogjuk tölteni. De jó, hogy nincs így: Különösen **most amikor Kvár valóságos világgközpont lett!** **Ma megy el az utolsó németünk**; Hasse úgyan még visszajön egy hétre, **de hát a többi elment örökre!!!** Most egy kis nyugalom állott be már ami az **éjjelezést** illeti. **Holnap délután** szerény kis **bridge partie** lesz itt, csütörtök délután Elise néninél – **thea a Schwesterekkel.**

A boltban sokat vagyunk ma rengeteg sok eladni valónk volt.

Apus mislatoe tömegét hozta haza vasárnap a békásból. Szobánk lámpájára három kis csokrot akasztottunk, mindegyikünknek egyet!

Roppant kedves. A nagy szalonba is minden vasa tele van. Ma megint **lehetett korcsolyázni.** Mi még nem szedtük elő korcsolyánkat, nem is oly egyszerű mert valamelyik le szögezett ládában lesz!

Ma itt volt Toldalaghi Ila az anyjával, **meghívtak a hó 28.ára**

A Polter abendre! Valami 100 an leszünk! 7-11-ig „cigány esetleg tánc, buffet, – Elise néninél. – Szegény Heléne néni 11 én Pozsonyban meghalt. – Ennyi a – A kliklise neise Jahr! Ezer csókkal hű testvéred **Margit**

Szeretett Ördim!

1917 XII/19

Minekután látom, hogy **hiába reméltem, hogy az ünnepeket együtt fogjuk tölteni, kellemes, boldog karácsonyt kívánok neked.**

Remélem, oly kedélyesen vigan lesztek együtt, mint két év előtt a Hohe Riunen. Persze jobb szeretném, ha mi lennénk együtt, höhö, **de némiképp vigasztal, hogy ott most csend, béke van.**

Remélem még eltart ez az állapot sokáig, illetve ott helyt maradtok.

A többire nem is akarok gondolni. Csak az a ronda Flandria ne volna! Que le... **Egyenlőre arra gondolok, hogy az idei karácsony egész más**

lesz mint valamenynyi eddigi, mert először életünkben lesz asztalon karácsonyfánk! Képzeld csak el Ördikém nem a megszokott bal sarokban, a kedves veska, tricycle nyomon, kopott, néhai ebédlő szőnyegen!
Nem lesz hajnalba nyúló, zokikkal, kokikkal tarkított fadiszítés, hisz 1 óra alatt elvégezzük a múlt gigasi munkáját! De azért **jövőre, ha béke lesz és mind együtt leszünk, épp úgy fogunk ünnepelni, mennybe nyúló nagy fa mellett mintha kis gyerekek lennénk még!**
Ma vett kedves, Ördi rajzos leveledért ezer köszönet. Ki volt az a kedves öreg generális? Vagy az hadititok? Képzelem hogy jól érezte magát Nálad; nekem mondd! Hallo?Hier??.... Na ne félj Ördikém nem írom tovább. Hanem inkább végzem levelem, mert későre jár az idő.
Boldog új évet is kívánok jó előre és még egyszer boldog kellemes ünnepeket.
Na pá! Ezerszer csókol és szivből ölel szerető testvéred **Margit**

Báró Mannsberg Elsie levelei a keleti frontra 72. önálló honvéd táb.tüzérezred 1.oszt.

Szeretett Ördim! 1916. VIII. 26.
Ide hallgass Ördim! Mit gondolsz, ki toppant be hálószobánkba ma reggel? Az öreg Artur! Már rég nem lepődtem meg úgy mint akkor.
A dolog tudni illik úgy áll, hogy **a commandó feloszlott, és a tiszteket szerte szét küldték.** Az öreg Artur törekedett arra, hogy ide küldjék, és sikerült neki. Mi persze nem is gyanítottuk. Most csak az a kérdés, hogy nem-e küldik el – hogy hasznát vehetik-e itten. Remélem hogy maradhat legalább 4-5 hónapig! Akkor Te is láthatnád hazajövededkor. **A napokban voltak nálunk lakást rekvirálni – én voltam csak itten, és én kellett beszéljek egy igen kedves főhadnaggyal!**
Ha a Tantok nem lennének itt biztosan átadtuk volna a két udvari szobát. De jobb így, mert isszonyú költség lenne. – **Ne haragudjál rossz írásom miatt, de nagyon sietek, mert megyünk sétálni.**
Most kell, mert **1/8 –kor már vacsorálnak a tisztak!** Hülye boruált Ördi! Holnap nagy **kirándulás a bükkbe.** Artur bácsi azt hiszen nem fog jöhetni egész napra.Vederemö!
Délelőtt az irodában szorgalmaskodunk ; Mathild és Mitzi néni is segítenek, amennyit tudnak. Sok a munka, de vagyunk most elegen akik dolgozunk. – Képzeld, a Puncik gondoltak egyet, és **vettek egy Brownie**

photographáló gépet. 18 K-ba került, **hozzávalókkal együtt 32 K.**

Oly nagy kedvünk volt, már évek óta egy ilyenre, hogy elhatároztuk hogy megvesszük. **Steger Klára majd megmutatja nekiünk, hogy kell bánni vele,** mert jelenleg azt sem tudjuk, hogy kell felnyitni. Persze John ajánlotta nekiünk; igen jó gép kezdőknek. **Te nem veszel magadnak?**

Bethlen Dönci, és Teleki Sándor voltak most itt szabadságon.

Szervusz drága Ördim! Kérlek gyere! Milliószer csókol, ölel hű tetvéred **Elsie**

Édes jó Ördim!

1916. X. 4.

Egy hete, hogy elmentél, és mi úgy érezzük mint hogyha már egy hónap telt volna el bucsuzásunk óta – és csudálkozunk, hogy miért nem hoz a posta hirt Tőled. Pedig még lesz szükségünk a türelemre mert, attól félek h. amíg levelet kapunk eltelik 2 hét is.

Olyan rossz érzés az, hogy nem tudjuk merre vagy. Ott maradt-e az üteg ahol volt – vagy előre ment?

Mi csak éldegélünk csendesen – egyszer – egyszer színház, mozi vagy ozsonna. De most az ember nem élvez semmitsem „so recht von Herren” – **majd ha hazajöttök – akkor talán lesz megint igazi öröm, boldogság.** A király fogadtatását adják ma a moziban; jövő héten a koronázást. Persze megnézzük mind a kettőt. Az idő olyan ronda esős hogy nem vagyunk képesek copirozni. **Tegnap egy német sebesült már kérdezősködött a képek után melyeket karácsonykor készítettünk.**

Meglehetősen **jól sikerültek** – sötétek, de azért meg lehet ismerni őket.

Csak a nap kell most nekiünk, mert 12 drb. kell másolnunk. A Schwester – kép igen jól sikerült. Jövő alkalomkor küldök néhány példányt. A karácsonyfa még áll – a napokban szedjük szét. **De most sietnem kell az irodába; már oly régen nem voltunk, hogy pótolni kell a mulasztást.** Isten Veled, egyetlen Ördim! Irjál amennyit csak tudsz!

Ezerszer ölel nagyon szerető hű tetvéred **Elsie**

Édes drága Ördim!

1917. I/7.

Hogy örülök, hogy végre jött hír! Már nagyon aggódtam, hogy valami bajod történt. A torokgyulladás igazán fölösleges – nagyon kívánom, hogy hamar muljon el. Csak kiméld magad, amennyire csak lehet. – **Mit szólsz a képekhez? Ugy-e nem rosszak?!** – Ami nem kell neked, küldd vissza – alkalom adtán. Ugy-e egészen kedves a Schwester kép is. Olyan bajos most a copirozás – mert mindig rossz – az idő. Ma is havazik. – **A karácsonyfát talán ma este szedjük le – ha Apus hazajön sétájáról. – Köszönöm**

Ördikém még egyszer **a jelvényeket** – mindég örülök, ha látom őket. **Derága volt?** Azt is ezerszer **köszönöm**, hogy **lemondta Tony néni pénzéről, értettünk**. Csak utólag sült ki a dolog, hogy T.n. nem feledkezett meg rólunk. De igazán, **ha nem kellett volna annyira ez a pénz, nem fogadtuk volna el Tóled**. De hát így „vergelts Gott! – A thermometert nem találtuk sehol sem – mégis magaddal kellett h. vigyed. Remélem megkerül, mert itt vetted – ugy-e? és még mondtad, hogy milyen drága volt. **Vigyázz mert a hősapkába pakoltuk a thermometert** – éppen most mondja Anyus. **Ma pá, édes kis ezüstös Ördim**.

Milliószor ölel és javulást kíván nagyon szerető testvéred **Elsie**
Vigyázz a megfigyelőn! Négy nap sok lesz egyfolytában. Höhöhö!

Szeretett Ördim!

1917.I/15.

Ma vett 2 leveledet 7. és 8.dikáról, ezerszer köszönjük. **Nem nagyon örültünk annak a hírnek, hogy még mindig gyengélkedel**. Félttem már akkor is mikor először említetted a torok gyuladást hogy nem fogsz eléggé vigyázni azután.

Még egy pár napig kellett volna az ágyban maradni – de egészen jól értem, és belátom, hogy örültél, hogy felkelhettél a lázz elmúltával.

Nagyon **remélem**, hogy **nem lesz komoly bajod!** szegény ho...Ördi! Eddig már **meg kaptad a pakkot** és levelet. **Igazán rettenetes ez a posta**, hogy még egy levelet sem kaptál kézhez – **pedig mi sokat irtunk**. Mindenki panaszkodik a rossz posta forgalomról, és én igazán nem tudom hogy miért szükséges ez a nagy rendetlenség. **Roppant sajnállok, hogy Willez elmegy** és más jön helyébe – remélem kedves lesz ő is. – Nem irhatok sok ujságot. **Délelőttönként megyünk az irodába, azután corzózni; délután uzsona**. Most háromszor egymás után volt ilyen **összejövetel**. **Bethlen Ella tiszteletére, aki holnap már megy vissza Árokalyára**. Nagy, erős, kedves leány lett belőle. Ő is már 17 lesz.

Öregszünk Ördikém, És evvel be is fejezem levelem, mert **rémesen sietek; rögtön 5 óra, és ma Keményékhez vagyunk hiva**.

Csak annyit még Ördikém, hogy nagyon szeretlek, és sokat gondolok Reád. Isten Veled, és mielőbbi teljes javulást.

Milliószor ölel nagyon szerető hű testvéred **Elsie**
Bocsáss meg a rossz írást (ala karta!) Csak annyit, hogy **én is nagyon, de nagyon szeretlek és holnap írok**, remélem nem lesz hoszas bajod, de bizonyosan a togyuladás után a hólyagra vetette magát a baj. **Jenő kis leányával is úgy volt, csak ügyelj nagyon magadra**

Szeretett Ördim!

1917.I/22.

Hála Istennek, hogy **végre kaptunk hirt. 3 levelet egyszerre: 10,11,12. ról.**

Roppant **örültünk, hogy már egészséges vagy.** Mondhatom nagyon aggódunk Érted, és féltünk hogy utóbajt kapsz a torokgyulladás után. **Ügyes voltál Ördim, hogy vigyáztál magadra,** és most már vigan csuszkálhatsz a hófedte lejtőkön. **Tegnap Apus felhasználta a szép időt és kiment a bükkök mélyébe** a skyvel. De nem nagyon sikerült ez az expedíció, mert a skyen lévő lábtartón egy sróf kiesett és abba kellett h. hagyja ezt a mulatságot. Nem is maradt sokáig, mert 2-kor már itthon volt. – de azért nagyon élvezte a sétát. – **Apus azt izeni, hogy a pénzt megkapta,** és hogy a napokban ir. – Nem fejezhettem be levelem, mert oszonna után **elmentünk, Apor Pistát meglátogatni, aki már 3 hete, hogy itt van tüdőlövéssel.** Most már jól van, ki is jár délelőttöként. **Barcsay László túl van a veszélyen;** most a klinikán ápolják. **Mamáék ma meglátogatták** és azt találták, hogy nagyon rossz színben van – de most már majdnem teljesen jól van. Van, van, van hát még hányszor, **hülye Ördi! Höhöhö!**

Meglehet, hogy az éppen most irt zuwachs zavarta meg eszemet.

Remélem Apus nem olvassa x) ezen sorokat, mert mondaná, hogy „szépen a zuwachs, ★) de igenis ragyüttem a turpisságra: 20–24 nevet írt mind össze! füllentő Ördi talán valaki más!! Nem tudom, **ismered-e Haupt-Stummer Leo-t; én még csak látásból, de már is meg van a baj. Nem ohne!**

– **A Mumi már nagyban írja a jegyzeteket a naplóból.**

Tulajdonképpen egy kissé megvagyok sértve, hogy nem nekem attad ezt a feladatot amikor Tita ugyis annyit írkaál az ő ujságjaival. Budierozó Ördi! Na de most jó éjszakát – megyek aludni. Isten veled Ördim!

Ezerszer ölel nagyon szerető tetvéred **Elsie**

Édes jó Ördim!

1917. I/26.

Köszönöm aranyos leveledet 14-ről, és egyuttal a Tita nevében a ma érkezett **19.i soraidat.** Adjutáns Ördi! Most élvezed a jó szobát és kényelmet – képzelem milyen jól esik, ha nem is sokáig, de legalább most, ez a kis változás. Azonkívül **nekiünk is megnyugtatóbb érzés, hogy biztosabb helyen vagy.** Ismerős nincs a Te irodádban? **Hihetetlen izgalomban voltam 2 napig, mert vettem egy vonót!** Az izgalom tudniillik az volt: hogy volt egy 60 Koronás, mely nekem rémesem megtetszett.. De 60 K.rém sok pénz egy vonóért, és nem tudtam elhatározni (magam) vegyem, vagy ne vegyem! **2 napig gondolkoztam** efelett és **a vége persze hogy az volt, hogy megvettem.** 55 K.ért!

Óriási ugye!/? **De mesés ám – olyan mint egy álom!** Németországból hozatta Dávid, – még ez is talál hogy német mert hiszen a hegedűm is az. Igaz, hogy a pénztár az ám üres ezáltal, de nem tudtam ellentállani. Most remélhetőleg **úgy fogok játszani, mint egy isten.**

Holnap után Ravasz prédikál a mi **templomunkban**, és ez alkalommal **fogunk játszani** a templomban. Bocsáss meg ezért a rettenetes stylusért. – én nem tudom mi az, hogy nem tudok tiszteségesen írni. **Igazán nem tehetek róla, hogy a jó Isten igen kevés észet adott. Csak kettővel ajándékozott meg – a szívvél és a zenével, de sajnos a harmadik, ami annyira szükséges, az elmaradt** nálam. – Na de most elég.

Ezerszer ölel, édes hadnagy Ördim, nagyon szerető hű testvéred **Elsie**

Édes agg Ördiapám!

Most vettem kedves **25. leveledet a 10 parancsolattal. Fiaatal Ördi nem érdemli meg a fenytést**, mert, – az igazat megvallva azért nem írtam most oly gyakran mivel azt **hittem hogy unod leveleimet és nem veszed oly szívesen, és örömmel mint a Mumi leveleit.** Talán nem is igaz, hogy ez így van, de szegény Ördifiad ezt így érezte és nem akart többször írni. – Valamire aprehendal az Ördi: azt mondod hogy Mumik gyöngye! hát a Te drága fiad mi? Nem –e az Ördik gyöngye? Szegény fiatal Ördi csöndesen zokog. **Lásd, nem jó különbséget tenni az ikrek között!** – A **Comissiokat** – a napokban – **elintézem** – persze a blöde **Punci már most veszi meg a szalonnát.** Előre mondom, hogy **Eau de Cologne-t, olyant, amelyet Te kérsz, nem nem fog lehetni kapni** – mert már multkor Anyus keresett minden boltban, és nem volt. Laary.t kellett volna megkérni, hogy ő vegye meg Pesten; ott biztosan lesz még. – Nem tudom megkaptad azt a levelet melyben írom, hogy **W Ferkótól kapok egy hegedűt.** Fiaatal Ördi vigyorog az örömtől, és boldog hogy **most lesz még egy jó hangszer és egy mese vonó hozzá. Csak a zongora hiányzik.** Ducza most eladja a Schiedmayer.t 2500 K.ért. Drága! Ha lenne is pénzünk hozzá nem vennénk meg, mert nem felelne meg a Tita játékának – igen dumpf hangja van. Akkor már a Roze néni Elir barja sokkal jobb volna.

Tegnap ugyanis négykezűztek igen szépen. – **Jó volt egy kicsit táncolni a multkor Elise néninél** – nem bánám ha megismételnék mert **nagyon élveztük; nem csuda, hiszen fiatalok vagyunk.** ugy-e Ördikém?

Na pá! **A Munci köszöni szépen jan.24.i mese kártyádat;** hogy van az, hogy nem olyan mint a jelvények?

Ezerszer ölel nagyon szerető hű testvéred **Elsie ördi**

Édes jó Ördim!

1917. II/6.

Na,na,na, hiszen irok már naaa! Már megint akartál bizgetni – úgye, hogy lustálkodom. Szóla és elment sétálni, tehát az öreganyus ki hamarabb jött haza, folytatja.

Apus tegnap este elutazott Pestre, nagyon nem szívesen szegény, mert az utazás most több mint keserves ; tegnap **a reggeli vonat este 7 kor érkezett** csak meg és apus az indóháztól ismét bejött teázni. Alig várom, hogy megint itthon legyen. Épen most olvastam a Pressed; **borzasztó ez a „verschäpfte Unterseebootkrieg”, de talán így hamarabb lesz vége.**

Ich pittich sach nicht! A kicsi onili megint vissza vonult odujába és most én folytatom. **A Te Ördi fiad megint táncolt, mulatott vasárnap.**

Wesselényi Stephanie néninél volt tánc 6.kor. Több lány volt mint férfi, de azért nagyon jó volt, és csak 1/2 4.kor kerültünk haza. **Tánczosok voltak: Bánffy Dani, Toldalagi Laczi és Jóska, Bethlen Gyuri (aki márciusig, gazdasági szabadságot kapott) Bethlen Laczi, Teleki Béla, Károly Bánffy Dezső, és Apor Pista,** aki csak a Cotillion-ban vett részt, mert tüdőlövése miatt kimélnie kell magát. A quadrilleban, **Teleki Adam, Matskási István és Jósika Lulu!!! Ani; Tífi is táncoltak; rém heer volt** és na – heer = tömeg gyon **vigan ment.** A one step-et is végre megtanultam – roppant egyszerű és könnyű, csak eddig nem volt alkalmam táncolni. – **Sajnálom Ördikém, hogy nem lehettél itt Te is.** Közbe, közbe **lelkifurdallásaim voltak, hogy mi itt mulatunk, és ott kint a harctéren szenvednek a mi katonáink.** De nem tudom nem-e **szükséges mégis néha elfelejteni ezt a keserves életet** – csak egy pár órára, **mert az ember különben túl hamar megvénül.** – **A Comissiokat** már részben **elvégeztem;** csak még azon gondolkozom, hogy mit süssek. **Liszka néniék** tegnap jöttek be **Báldról** és most maradnak egy darabig. Na pá, édes Ördim!

Ég óujon meg! 10000 csókot nagyon szerető hű testvéred **Elsie.**

Édes jó Ördim!

1917.II/13.

Ezer köszönet aranyos leveledért (II.5) melynek rémesen örültem. Ma is hozott a posta hirt: **anyus-apusnak irt 7-i leveledet.** Nagyon szorgalmas vagy Ördikém, sokat írsz! – Ma nagyon izgatott vagyok: tudniillik holnap, a theológián, **a vörös kereszt javára lesz egy estély. Kemény Béláné felkért bennünket, hogy mi is játszunk** – persze, hogy nagy fiaskó lesz. Szegény fiatal Ördi úgy reszket, már most is, mint egy falevél. **Goldmark: Suite és Bach: Airt-t fogom játszani. Nyilvánosság előtt még sohasem játszottam,** kívülről már éppen nem.

Na also hoffen wir das Beste, irgendwie wird es ja schon sein.
Nekem monddod, hogy **Zeyk Margit menyasszony! Hát Te honnét tudod,**
Fognak a Zeykek, de azért még mindig van kettő! **(Pimasz Ördi.)**
Ma itt volt látogatóba Ani, és **T. Illa. – mindig kérdezősködik utánad.**
Igazán aranyos lány – jó lesz meggondolni a dolog Ördikém! Hőhőhő.
Gratulálok a Panoramaskizze.hez – képzelem milyen mese pontossággal van
csinálva. Anyus már így is el van ragadtatva, anélkül, hogy látta volna. – Most
hála Istennek **megenyhült az idő és mehetünk sétálni. A leányok és fiuk**
ma mentek rodlizni, tisztviselő telepre, – **Anyus nem enged minket, mert**
fél a láb – és kartöréstől. Arthur bátyánk még Sz.Udvarhelyt van és többször
ir. **Apus már haza jött** – különben a Muncsi már megirta. – Louise-nak
meg mondtam, hogy 362 helyett 13.at irt; nagyon elszégyelte magát
az amice – tudja Isten hová gondolt!
Na pá édes Ördikém! Isten Veled. Aztán nekem is hozzál gránátszilánkot,
mert **én is gyűjtöm a háborús emlékeket** – de még mennyire!
Ezerszer ölel nagyon szerető hű testvéred **Elsie**

Édes jó Ördim!

1917. II./21.

Jól lesz már irni gondolod magadban! Hát igazad van, mert **megint**
elhanyagoltalak szegény Ördim. De **én nem tehetek róla, mert annyit**
lumpolunk, hogy az valami! Ma is ½ 5 előtt nem kerültünk az
ágyba. A tegnapi nap egyáltalában nagyon jól telt. 5-8-ig Dúczaéknál
zenéltünk – olyan aranyos, jó emberek! – **8-kor átmentünk Adélékhoz,**
ott vacsoráltunk, maradtunk 9-ig. 9-re Bánffy Elise nénihez voltunk
hiva – ott is zenéltünk; ott voltak Papp Alajosék, Farkas, a színész, Szabó
Eszti és Toldalaghi Liskó néni. **nagyon vigan telt az idő. Énekel,**
zongorázással, hegedüléssel Sőt még Elise néni is kedvet kapott és énekel
– meglehetősen jól Rozához képpes. **1-kor volt hideg vacsora, tea és**
azután megint zenéltünk ¾ 4 –ig! Igazi lumpok ugy-e?! Ördi fiad
nagy bünbe esett, mert amióta hallotta a cigányt, **ő is kedvet kapott**
walczcer játszáshoz, hegedűn. Eddig nem voltam képes, mert valahogyan oly
visszataszított volt még csak a gondolata is.

„Die Zeiten ändern sich” és a **Te Ördi fiad felcsapott cigánynak,** elzüllött!!
De azért ne ijedjél meg, mert **hű maradok én a classikus zenéhez.** Rájöttem,
hogy az emberek – csak azt szeretik, tudjuk – a könnyű zenét. Nem tudom
megirtuk-e már, **hogy Lisa néninél is volt egy kicsi multság.**
Kőrösi Dudus nagyon jól játszott igazán élvezet volt hallgatni. **Ma érkezett**
Apusnak írott kedves leveled, a nekünk mellékelt kártyával, melyért ezer

köszönet. Ma már 20-ika és **Saáry még nem jött a pakkért**, külömben jó is így, mert most még **hamar megvehetem a comissioikat**: poharakat, paste-at. – Most veszem észre, hogy úgy írok mint egy d. **rossz a tollam, de háború van spórolni kell.** Ég veled drága hadnagy Ördim. **Gratulálok h. végre megkaptad rangodat.**

1000000-szer ölel csókol nagyon szerető hű testvéred **Elsie**

Szeretett Ördim!

1917. II./23.

Ma vett II./14,17 kártyákért és II./15-i leveledért ezer köszönet.

Remélem jól fogod magad érezni az új állásban és az oroszoknak nem lesz alkalma titeket bizgatni. – Sááryt minden napra várjuk, de ma már 23. és még mond nem érkezett meg – pedig **a pakkok** már nagyon várják szeretnének rendelkezésük helyére érkezni.

Bocsáss meg, de **én nem igen tudok irni figyelni, mert Apusék éppen Ravasz mai szép beszédéről beszélnek A theologián megint volt egy vöröskereszt estély.** – Na de most térjünk át tegnpra, **ismét volt lumpolás, még pedig ezúttal ¼ 6-ig reggel –ig. 7 kor mentünk színházba a Csáky Napoleon darabját megnézni.** A „Sorsjáték” várakozásunkat felülmulta igen jó színmű és jól volt játszva – különösen Harsányi remekelt. **Ahány ismerős van a városban mind ott voltak – 18 páholy csupa ösmerős arcz. 10-re mind meg voltunk hiva Bánffy Albiékhoz nagy soireera.**

Voltunk vagy 80-an – köztük sok idegen. Hála Istennek volt elég úr.

Többek között **megismerkedtem egy roppant sympatikus főhadnaggal: Jagodiccsal, aki téged is ismer** és Illáékat; – 3 évig volt Wienben. Nagyon jól diskuráltunk. Hideg vacsoránál **Bánffy Jánoska** volt az én szomszédom – **nem hiszem h. egy okos szót is hallottam tőle – de azért egészen kedves fíu** és jól haladtunk. **Táncz is volt** a Dénes tanulószobájában – egy kicsit szűken fértünk – a szalonok egyikét kellett volna „kirárolni”. De azért nagyon jó volt. Megint **Dudus játszott – a „csak egy kis lány-t” és „besoroztak katonának” az én kedvencz dalaimat is huzattam a fülembé!** – Mondhatom, mind a ketten **nagyon élvezték** ezt az estélyt – leginkább az összes közül – **mert volt kivel beszélni!** Na pá Ördikém, **vigyázz magadra és gyere már, hogy együtt tánczolhassunk!**

Ég veled! Ezerszer ölel nagyon szerető hű testvéred **Elsie**

Édes drága Ördim!

1917. II./28.

Mit csinál ez a Sááry, hogy nem jön?! Már napok óta várjuk, és félek, hogy a sütemény kőkemény lesz amíg megérkezik hozzád. Csak nem történt

valami baja? Utolsó Muncinak irt leveledért 20-ról, ezer köszönet. **Nekiünk mondd, hogy hadnagy vagy – hiszen mi már rég úgy czimeztük leveleinket** – de persze amíg oda érkezik! Mi is a Pester Lloydból tudtuk meg. Tegnap ideális meleg tavaszi idő volt, de ma már megint szállingózik a hó – csak ne fagyjon mert már elég volt a télből. – **Bethlen Ádám eltűnéséről szóló hír, nem felel meg a valóságnak** – itt is beszéltek egy néhány hónap előtt. Anyus éppen a napokban látta itt – valószínűleg szabadságra jött haza. **De szegény Degenfeld Kincsi tényleg elesett.** Ebből jutja nekem eszembe, hogy **Degenfeld Kristof még mindég itt van a kórházban.** A sebe még mind nem gyógyult be – pedig már 3 hónapja van itt. **Bájos felesége is itt van most – az egész város fél tőle. Nem szép tőlem, hogy így irok, de hiszen úgy is elégeted ezt a leveledet és más kezébe nem kerül. Ugy-e?**

Owli és Almöhi ülnek az asztalnál és várják a levest – **én is megyek mert éhes vagyok.** – **Ördi fiad jóllakot** – evett jó „talgerlit”! Szeretnék egyet préselni, és neked is elküldeni – de attól félek h. élvezhetetlen lenne amíg oda érkezne. – **Szegény fiuknak ma van az osztályvizsgájuk és holnap az érettségi.** Nem irigylem őket. **Eddig nem is igen tanultak, mert úgy volt, hogy megkapják a bizonyítványt vizsga nélkül – de most érkezett rendelet szerint szükséges a vizsga.** – **Furcsa lesz ha ezek is berukkolnak – 10.én már indulnak.**

Most befejezem epistolámat, mert még egy néhány levelet kell írjak., Ugy-e rémesen, csunyán irok. En nem tudom ez az iroda teljesen elrontotta az én írásomat. – olyan rendetlen.

Na pá! Ég veled Vithavas gyöngye!!! Höhöhö! Aztán csak vigyázzál. Ezerszer ölel nagyon szerető hű testvéred **Elsie**

I. A kotta tartót vegyem meg számodra? – vagy nem szükséges? Ugy hiszem van neked egy Wienben.

II. A két eladandó blauschnál van egy vastag, reczés, piszkos breeches – **azt megtartod? vagy az is eladó?!** Kérek feleletet! **Ördi fiad.**

Szeretett Ördim!

1917.III/2.

Ma végre elküldhetjük a híres pakkot. Ez is csak véletlen szerencse, mert **Saáryra már hiába várunk. Perczel őrnagy, akivel Elise néninél találkoztunk, éppen oda megy ahol Te vagy – vagyis a 72. honv. ezredhez és ő olyan szíves, és magával viszi a pakkot.** Majdnem bizonyos, hogy Te is fogsz találkozni vele, mert ő is oda van beosztva. Külömben roppant sympatikus ember; – még a háboru előtti években itt volt a zsuki versenyeken, mulatságokon – és **bizton ismered őtet.**

Előre mondom Ördikém, hogy a két torta valószínűleg terpentín szagú lesz, mert ezt a szerencsétlen vaselint mely hozzá volt kötve, nem pakkolhattuk be másképpen – mert a ládába már éppen nem fért. Also hoffen wir das Beste, irgendwann wird es schon sein! **Ha tul rossz, akkor küldd át a muzsiknak** – majd ők megeszik. – **Elise néninél igen kellemesen telt az idő** – tulajdonképpen azért voltunk mi ketten meghíva, hogy **Pista kisérje Elise néni énekét**; az öreg felkarolta megint és egészen jól halad. **Közbe annyi vendég volt! csupa uniformis!** 6 huszár, 2 német, de mind véletlenül pottyantak be. – **visitáztak.**

Bethlen Laci tegnap érettségizett igen jól, és ma már uniformisban feszengett. **Teleki Károly és Béla** ma délután vizsgáztak. 6-án már utaznak el – Laci a 9. husz. **Teleki Károly** 4.honv.husz. **T.Béla** 7 köz. huszárokhoz – kár, hogy nem mind egy helyre.

Vasárnap Elise néninél nagy búcsu táncz. 11-kor záróra lévén, már 4-kor kezdjük; ez lesz ezúttal az utolsó mulatság is – mert **lassacskán mind itt hagyják Kolozsvárt, Matskásy-ék** 15-én mennek haza, Toldalaghyba is nemsokára. **Tel,Laczi repülni megy – 3 fiu berukkol – szóval kevesen leszünk, akik itt maradunk.** – **Bánffy Dani még itt van – ő is megy el a jövő héten a kaderhez, és onnét a harctérre.** – No de most Ég Veled drága hadnagy **Ördim remélem a pakkodat jó állapotban épen kapod kézhez – és a cognac nem lesz eltörve!**

Ezerszer ölel nagyon szerető hű testvéred **Elsie**

Márc.3. Leveleink kissé elavultak, legalább az enyém, de örvendek hogy mégis került valaki – nagyon *sympathicus* örnagy **Perczel alakjában – aki elviszi őket és a pakkodat**, remélem még meg lehet enni. Ezer csókkal szerető anyusod+

Ifj. Gróf Kornis Károly fhdgy. levelei a keleti frontra 72. önálló honvéd táb.tüzérezred 1. oszt.

Servus Kamerad!

Bp. 1916. V/17

Hogy vagy? **Köszönöm** kedves **kártyádat** örvendek, hogy jól vagy – **s élvezed a szép vidéket** – langyos sós fürdőket vehetsz nem sokára – mint évekkkel ezelőtt a Lidón! – **Voltam Kláriveral Lipszében – Drezdában Berlinben!** Nagyon élveztük az utat – **a fiu szorgalmasan tanul** – most hazajött – **27. sorozzák harmadszor. Család június 10 körül megy le SzB.** (= Szent Benedek) – sajnos én csak rövid pár napra – mert **szolgálatot teljesítek.** Szívből ölel szeretettel kedves Arvedom bátyád

Károly Irjál!

Édes jó Öregem!

Szent-Benedek, 1917. II/21.

Kedves lapodat éppen most kaptam meg és sietek azt megköszönni és az elejtett fonalat megragadni. – **Örömmel olvasom hogy igen jól érzed magad s vadászatról is van szó. – Tegnap Kolozsvárt voltam, családomnál is tisztelegtem – ott hallottam újabbi nagy előléptetésedet. Őszinte szívből gratulálok!** (Képzeld el kérlek egy olyan Palczer féle mozdulatot!) Nekem itthon rengeteg dolgom van, január 1-én **Perczel Józsi bácsi végleg elment s azóta teljesen egyedül vagyok.** – Nem igen érek rá a vadászatra nem, **de ha Te eljössz rendezünk egy monstre vadászatot.**

Most lovaim is vannak meglehetősen jók, három háti ló, köztük egyik Szemere – féle angol telivér. Édes öreg ég és gyöngy harmat, **vigyázz magadra és adj nemsokára életjelt**

Ezerszer ölel **Károly**

Édes Öregem!

Szent-Benedek, 1917.III. 10.

Hálásan köszönöm tegnap vett kedves kártyádat. Igen csodálkozom, hogy több rendbeli kártyáimat nem kaptad meg. **A pósta közlekedés itt Ázsiában igen gyarló s csak ennek tulajdonítható, hogy szépen kicirkalmazott, ékesszólásokban bővelkedő írásaim nem jutának birtokodba.** – Én itt **csöndesen éldegélek**, meglehetősen sok a dolgom, de azért néha –néha **vadászatra is akad idő.** – Legutóbbi sikerem vala haulicher–Schonauerrel 618 lépésről egy róka. – Meg valék elégedve, sőt Józsinak örömben úgy a fejéhez vágtam puskámat hogy még ma is dagadt. **Mult hetekben voltam bent Kolozsvárt családomnál.** Igen jól érzik magukat, még koncertet is kaptam. – Mikor jössz szabadságra? Remélem mielőbb! **Én körülbelül április 20-ig maradok itthon azután megyek ki Berlinbe, hol augusztusig maradok.**

Addig remélem elzarándokolsz egy kicsit SzentBenedekre. **Pá édes öregem, vigyázz magadra, egészségesen gyere haza, mint edj makk!**

Ezerszer ölel szeretettel **Károlyod**

Édes Avred!

Szt. Benedek, 1917. VI. 19.

Jól érkeztiünk kis késéssel nagyszerű időben. Rögön **kimentünk a kertbe, hihetetlenül megnöttek a fák hisz már öt év óta nem voltunk itt!** Most az öreg kastélyban a Károly bácsi írószobájából **nézzük a mesés kilátást.** Ezerszer csókol ölel **Ifj Károly Kornis**

ezerszer csókol Margit anyu Irmus Ölel szeretettel Károly Klára
Ezer csók **Elsie Margit**

Kedves Avredom!

SztB, 1917. VII. 12.

Ismét itt vagyunk a mi nagyon szeretett kedves ősi fészkünkben, – jun.5. érkeztünk Kolozsvárt láttuk persze családotat – jóatyád sajnos Pestre ment – a kedves „Micsu” – pompás jó színben van – új testvéreid is rózsás josztán és kedélyben virulnak. Nagyon megigérték hogy június közepén kijönnek hozzánk – Sajnos, hogy Te nem lehetsz itt. – fiainak küldött kártyádat vettem – nincs itthon – elment Balyára az uradalomba – de úgy látom a nyarat mégis itt tölti – s jön haza. – Szívből örvendek, hogy jól vagy Mielőbbi viszontnak örvendve – szívből ölel szeretettel **Károly**

Szent Benedek 1917. VII. 31.

Végre én is haza kerültem **Két hétig voltam Bpsten elfoglalva – hazajöttem s nagy meglepetésre itt kaptam hirt hogy K Emil bátyánk – na a tiéd – na a mi enk – elhunyt Bädenben – el kellett mennem a temetésére – Pozsonyba – ismét visszajöve – Kedves Tiedet már nem találtam itt Sokat muzikáltak mint hallottam – Irma torokfájása miatt előbb mentek el. Nálunk oriási szárazság – rossz termés – már zöldség sincs. Irtál hogyan megy azota családommal üdvözlünk az öreg bátyád **Károly****

Bp. 1918.I.9.

Hálásan köszönöm kedves kártyádat a remek szép fenyvesekből – és a küldött jókívánságokat – melyeket őszinte szívből viszonzok. **Nekünk nyugodalmis karácsonyi ünnepeink voltak – sógorom J. Imre 24. én pont Karácsony estélyén lett rosszul – s vakbelet Henzel papa kivette – illetve igen súlyos gennyes operálást végzett rajta s egy hétig élethalál között volt. Ma már veszélyen tul – lázmentes Hát Te kinn ünnepeletél – a tiszta – s szép – egyedüli nemes – és igaz soha nem hervadó természetben – az úr Isten legszebb kápolnájában!** – Szívből örvendek, hogy jól vagy!

Sokszor üdvözöl és ölel szívből bátyád **Károly**

Nagyságos elvtársnőnek írott levelek 1919

Megmosolyogtatja az embert az ügyetlen, „megkeveredett” szóhasználat: „*nagyságos elvtársnő*”, a **skizofrén helyzet**: „*volt*” hdj. őrmester, aki **nem a frontról** írja levelét, hanem a **kávéházból**.

Csernyák Pál „volt” hdj. őrmester levelei a győri „Kisfaludi kávéház”-ból **Hollosy Emmi nagyságos elvtársnőnek**
Esztergom, Kossuth Lajos utca 49. szám

Kelt: Győr, 1919. IV. 5-én

Úgy hiszem míg e lap odaér, lehet, hogy már én is ott leszek. A méregtől már beteg vagyok hogy itt kell lennem. Sokat gondolok magukra a régi jó helyemre. Vilit üdvözlöm
Kezeit csókolja Pali

Hollosy Emmi nagyságos elvtársnőnek

Esztergom, Kossuth Lajos utca 49 szám

Kedves Emike!

Kelt: Győr, 1919. IV. 13

Itt küldöm, már másodszer a címetem mert úgy hiszem nem kapta meg a lapjaimat melyen megírtam. Csernyák Pál volt hdj. örm részére Győr Kisfaludi kávéház.

Kezeit csókolja Pali

A levél írója Lajos, Vecsésről, aki a levél szerint „nagy” szervező.

Török Ilonka elvtársnőnek Újpest, Lörincz utca 61.

Kedves Ilonka

Kelt: Vecsés 1919. V. 28.

Vasárnap várlak benneteket Vecsésen ti reggel 8 óra 30 perckor induljatok a vonattal a nyugatitól 7 órakor elindultok hazulról, hogy idejében beérjete. Tiszta ruhát hozzatok magatokkal. A Bálint ha lehet nézzen ki Kispestre A Bleyer úr is jöjjön ki és ha lehet a lemezeket is hozza magával ha szétvágta Csókol mindnyájatokat Lajos Bálint vegyél és hozzál arany füstöt Egy kis ennivalót hozzatok magatokkal amit egyetek.

A levél írója egy **Balicsek nevű katona**, aki biztosan a **Vöröshadseregben szolgált**, mert levelére piros színű betűkkel a „Budapesti Vörös Gyalogezred Zászlóaljparancsnokság Tábori postahivatal, 4” szöveget bélyegezték.

Stepanek Paula elvtársnőnek Budapest, Dob u. 47. II/18.

Kedves Pali!

1919. VI. 25-én

Örömmel **konstatálom**, hogy előbb küldött **lapom elnyerte tetszését** s egyben úgy a lapjáért mind leveleért hálás köszönet, bár az is igaz, hogy **a mai papír inségben a levél papírt jobban lehetne kihasználni vagyis bővebben írni**. A közelgő névnapja alkalmával pedig igaz és őszinte jó kívánatokat küldve őszinte tisztelője

Balicsek

Stepanek
1919. VI. 25-én
a lapjában,
amely ott
van benne,
amennyi lehet
a. vagyis
időnként

Apollon[®] Sophia
12

II. VILÁGHÁBORÚS IDŐK

Egy-egy kallódó, érdekes levél

Ez a levél „távismerkedés”, öröm és izgalmas szórakozás a fronton: fényképküldés, személyleírás levélben, ezáltal talán már jobban el tudja képzelni maga előtt mindkét partner, hogy körülbelül hogyan néz ki a másik, sőt az is kiderül, hogy mi a kedves, őszinte nótája.

Levél: *dőlt betűvel* szedett szöveg

Előtte: amire gondoltam a levél elolvasása után

Csepeli István tizedes levele

Ngys. Netusel Mária urleánynak Pestimre Thököly út 1.

Kedves Mária!

1943. márc. 27-én

E ho 17 diki lapját amire őszinte szolva már nem számítottam, legnagyobb örömmre megkaptam. Lapjáról olvasom hogy tőlem miota nem kapott lapot higgye el én novhonapba az első lapjára négy lapot irtam decemberbe pedig ketőtt ere fel én kaptam egy lapot a személy leírásával ere én is válaszoltam és leirtam az enyémet, de sajnos amint olvasom nem kapta meg, utána pedig sajnos nem rajtam mult hogy nem birtam irni de majd ha othon találkozunk kiderül hogy miért?

Kedves Mária most pedig újra leirom a személy leírásom. 167 cm magas, szőke haj, kék szem, erős testel és vig kedélyel talán most már el tudja képzelni körülbelül hogy nézek ki.

Őszinte szolva a képben nem csalódtam ahogy én magam előtt elképzeltem a képet nagyon köszönöm és ne vegye rossz néven tőlem ha őszintén megírom hogy nekem igen tecik és nagyon várom már azt az időt hogy személyesen is megismerhetjük egymást. Most pedig igyekszem kedves kérdéseinek eleget teni és a tulso oldalon válaszolok rájuk.

Énekiem két kedves és őszinte nótám van az egyik „Aszony lesz a lánybol” és „Nem kell pénz a boldogsághoz”. „azt hiszem ismeri mind a ketőtt. Időm itt kint némelykor akad ilyenkor szokom a leveleket irni, ami itt kint a szorakozást és az egyedüli örömet jelenti, továbbá pedig a fent marado időmbe az othoni tájakon jár a gondolatom és már ugy gondolatban voltam is önöknél. A fronton már másodszer vagyok kint a két időt össze számolva 14ik honapja vagyok kint. Othon a szabad időmet többféle kép szoktam agyon iütni. Mielőtt kijöttem esténként motor kerékpározni szoktam de eladtam

mielőtt ki jöttem úgy hogy ha most haza megyek újra kell venem, **nyáron kirándulni szoktam vasárnaponként, télen pedig táncolni, a hölgyekkel nem igen foglalkoztam** csak a tánc iskolában, **az időm java részét a motor foglalta le**, de úgy látom **ezután kissé másképp kell majd az időmet beosztani** és remélem majd **kissé segítségemre lesz ugye?** Más ujság egyelőre nincs válaszát nagyon várom. Maradok kézcsoka. Pista

Istenel a Hazáért És Egy barna lányért.

Pista Valahol Oroszországban

Minden sora húségről mesél

Pista

Aki írta a szivéből írta

Pista

Minden percben rád gondolok százszor.

Pista

Alig várják már a válaszom?

igen?

Mindig a te leveledet várom!!!!

Pista

Muszka földön lassan jár a posta

Sokkal jobban szeretlek mint máskor

Pista

Gránátok tűzénél éjel írom én.

Pista

Élénk érdeklődés... ... egy úrleány és két honvéd ...

Malaga Irén úrleánynak az iskola padjaiból érdekes kérdései vannak a két bajtárshoz: Vajon nős-e a karpaszományos örvezető.

Vajon milyen a szakaszvezető kapcsolata a csinos, fiatal sógornőjével.

Az ifjú ember készségesen válaszol, választ ad színre, méretre, magasságra.

Miért e kérdés? – mikor olyan fiatal és csinos a sógornő, hogy természetes a csók és annál maradni.

Benke András karp. örv. levele onnan „ahol az Oroszlánok is szoknyában járnak” **Malaga Irén úrleánynak** Budapest

Kedves Irénke!

1943. X.5.

Igazán nagyon örülök, s hálásan köszönöm kedves lapját. Jól esett olvasni, hogy még az iskola padjaiból is gondolnak ránk, akiknél az iskola már

csak el-el tünedező kedves emlék. **Hogy ohajtok e levelezni, természetes, s nős vagyok-e?** Gondolja **lett volna nekem időm erre** gondolni is ebben a rohanó világban, hiszen lehetne azt mondani, a minap kerültem ki az iskola padjaiból. **Alig 23 éves barnahaju, s szemü, alig 170 cm-en felüli magasságu ifj.ember vagyok**, hála Istennek **még én is ép kézzel**, a minden egyéb nélkül **taposom az orosz mezőket**.

Zárom lapom, kívánva további kellemes nyaralást, Szeretettel üdvözetét küldi a távolból, s válaszát várja:

Bandi

/u.i. kérem a kedves barátnőjének a nevét, talán valahonnan ismer engem???

Magardi Károly hdp. szkv. levele

Malaga Irén urleánynak Balatonmária-fürdő

Kedves Irén!

1944. VII. 10.

Köszönettel vettem megemlékezésedet és boldog voltam, hogy soraiddal jelentkeztél. Remélem **jól töltitek a megérdemelt szabadságot messze Budapesttől**. Most nem jó otthon lenni és aki teheti menjen el hazulról.

Sokáig maradjatok és **használjátok ki a remek nyarat**.

Vilitől szorgalmasan kapok levelet és panaszkodik az otthoni dolgokért.

Ugyan mert moziba ott nem járhatok azért **csak maradj nyugottan mert otthon van mozi, de itt nincs egy nyugott perc sem**. Emilt üdvözlöm.

További jó nyaralást

Karcsi

Magardi Károly hdp. szkv. levele

Malaga Irén urleánynak Balatonmária-fürdő

Kedves Irén!

1944. július 21.

Megkaptam lapodat melyben írod, hogy még első leveledre nem kaptál választ. Ugyan én már megírtam, de **a posta nehezen jár**. így csak későbben kapod meg. **Irt Vili, hogy lent volt látogatóba Nálad**. Mikor telik le a nyaralás? Azért én úgy **gondolom, hogy jobb ott lenni mint Pesten**.

Kérdezett dolgot nem tudom megérteni **miért kérdezed mikor ilyen fiatal a sogornóm természetes, hogy csóknál maradunk**. **Kevésnek lehet ilyen fiatal és csinos sogornője**.

Szeretettel csókollak Karcsi

Hogy lehet ezt lelkiismeretesen megoldani? ...két tanárnő és egy főhadnagy...

Ebben a levelezésben nagyobb a szenvedély, nagyobb a tét, mint sok más esetben. Nagyon kifinomult művész lelkek világába osonunk be, csendesesen. Nagyok az érzelmek mélységei és magasságai. **Vásárhelyi Zoltán főhadnagy** a polgári életben énektanár, akihez őszinte szép levelek érkeznek a frontra, **de helyzetét megnehezíti**, hogy a leveleket két érzékeny, finom **hölgy**, két ének-zene tanárnő írja, akik egyedül élik át a háború utolsó napjainak tragédiáit, akiknek társra lenne szüksége. A távolság szívét nyomorít, lelket keserít.

Péter énektanár Egerben. A zöld lapok repítették a magasba a kínlódással tele **remete életéből**, mert *„amióta megkaptam a zöld lapokat – hiszek mindenben, ami szép, jó és igaz, hiszek eljövendő győzelmes hazatérésedben...”*

Lelkiismeretfurdalása van, mert *„nagyon-nagyon nehéz jó igazi barát nő maradni”*

Hogy mire képesek a frontról érkező zöld lapok! – elűzik a világ nyomorúságát, meghozzák a jókedvet, a boldogságot, ez így van, akármennyire hihetetlen is. Igenis van ilyen a földön! – vannak csodák!

A szerencse kártya is azt hozta ki, hogy közeljövőben lesz vizionlátás: *„Ugye nem engeded, hogy hazudjon a kártya?”*

Mária középiskolai tanár Dombóváron. Neki is nagy örömet okoznak a zöld lapok. **Ő keményebb, jobban viseli a megpróbáltatásokat.** Ő tud a napi dolgokról, a munkáról, a tanításról írni, ami neki még mindig örömet okoz.

Természetesen, közvetve itt is átsuhan a levélen a főhadnagy személye: *„szép kritikát kapott most megjelent négy férfikórusa. Sajnos nem találom a cikket”*

„Örülök, hogy életjelt adott Magáról és hogy megvan. Találkozunk e még az Akadémián? Bízni kéne, de nincs hozzá erőm.” Nosztalgia, kapaszkodás, remény, csüggedés, minden, ami egy egyedülálló nőt súlyt, de bízni kell, pedig a **zöld lapok gonoszak is lehetnek. Vajon kinek kedveztek végülis... hogy fejeződött be a levelezés? – nem tudjuk, hogy hazatért-e, volt-e esélye a főhadnagynak megoldani ezt a problémát.**

Virágvölgyi Jolán énektanár levele, Eger, Káptalan u.22.
Nagyságos Vásárhelyi Zoltán m.kir. főhadnagy úrnak

Kedves Zoltán!

1944. szept.17.

*Ma kaptam meg lapodat és ezért ma ünnep van. Alig mertem remélni, hogy válaszra méltatsz. Most aztán annyira örülök, hogy szűk ez a kis szoba, de meg az egész város is. A „Nimmerwiedersehen” abban a pillanatban, amikor mondtuk, talán igaz volt és én akkor azt hittem, hogy igaz is maradhat. De azóta sok minden történt, sokat gondolkoztam és még többet **kínlódtam váci remetenyaralásom alatt** és végül megszületett az a lap, amit először küldtem. Becsületesebb dolog lett volna fel nem adni – 3 álló napig hordtam készitáskámban – de vannak dolgok, amik nagyobbak a becsületnél és vannak pillanatok, amikor nagyon-nagyon nehéz jó igazi barátnő maradni.*

*Remélem, nagyszerűen érzi Magát, jó egészségben, jó reménységben. Én is reménykedem erősen – különben, **amióta megkaptam a zöld lapokat – hiszek mindenben, ami szép, jó és igaz, hiszek eljövendő győzelmes hazatérésedben.***

Addig is Isten óvjon minden bajtól. Nagyon sok tisztelettel, szeretettel, üdvözlettel gondol mindig Rád Pétér

Virágvölgyi Jolán énektanár levele, Eger, Jókai u.1.1.e.
Nagyságos Vásárhelyi Zoltán m.kir. főhadnagy úrnak

Kedves Zoltán!

1944. okt. 18.

*Egészen komolyan kezdtem már aggódni Érted, amikor végre ma befutott 2.sz. lapod. Nagyon szépen **köszönöm, hogy leszúrted számomra a tanulságokat; én is így képzeltem már igen régen, csak nagyon sokáig tartott, amíg összeszedtem magamban a szükséges bátorságot. Most már el merem mondani, hogy bátor és erős vagyok; és nem is félek semmitől, senkitől.** – Remélem, hogy a nyugalom, amiről írok azóta sem szűnt meg, bármennyit fordult is közben a világ kereke. – **Hogy mi lenne, ha egyszer józanul találkoznánk?** Ezt én is nagyon szeretném tudni. **Próbát kellene tartanunk!**Még várom kivettem kártyán, hogy most novemberben fogunk találkozni. Ó, ha igaz lehetne! **Hányszor nézem szomorúan a sok idegen arcot** – tele van a város menekültekkel – és **keresk köztük egyet, ismerőt, nagyon kedveset. Fogalmam sincs, merre tanyázol, de hátha nem is lehetetlen, hogy errefelé vetődj egyszer?** A Káptalan u. 22. Béla bátyám címe, én okt.1. óta Jókai u.1.sz. alatt lakom albrétben*

egy testnevelő kolléganőmmel együtt. Kb. 10 napja szünetel a **tanítás, az iskolánk német hadikórház lett. Holnap kapok egy pianinot a kiürített iskolából, legalább gyakorolhatok.** Tudod-e, hogy az utóbbi időben gyakran előveszem a hegedűt is! (Ó boldogult XXII. terem!) Képzelted, milyen az eredmény, de valahogyan jól esik most. Okt 6-án – onnan írtam a lapot – ünnepélyes levante-fogadalontétel volt nálunk. **80 tagú kiskarral énekeltük az Elindaltam-ot meg a Sírnak-rínak-ot az Erdő, mezőből. Életem első sikere volt.** Persze nem volt tökéletes, de alapvető hiba nem volt benne. **Gyermekeim lelkesedtek a 2 nagyszerű kis kórusért, szívvel-lélekkel fújták. A Materek nem győztek gratulálni. Ezt is Neked köszönhetem, mint mindent, ami szép. Édes Zoltán, végtelenül hálás vagyok, amiért gondolsz néha rám. Így nem érzem a világ nyomorúságát, mindig jókedvem van, nincs is nálam boldogabb ember. Nem is hittem, hogy ilyen is van a földön, de most látom, érzem, és ez gyönyörű. – Ugye nem engeded, hogy hazudjon a kártya? Nagyon-nagyon várom a legközelebbi vizontlátást; addig is legjobb kívánságaimat küldöm sok szeretettel és cs.-kal Pétér**

**Zdeborszky Mária középisk.tanár levele, Dombóvár
Nagys. Vásárhelyi Zoltán főhadnagy úrnak**

Kedves Zoltán! 1944. X. 5.
Remélem jó egészségben van! **Örültem k. lapjának**, bizony nem is tudom, hogy kezdhették el ezt az iskolaévet nélkülünk?! **Nagyon fáj a szívem. Ezt a fájdalmat gyógyítják a jó és okos tanítványaim, kik örömet szereznek nekem. És így látom, hogy érdemes dolgozni. – Az ujságban igen szép kritikát kapott most megjelent négy férfikórusa.** Sajnos nem találom a cikket, így bővebbet nem tudok róla írni. **Gratulálok hozzá, Magát is agyon dicsérték.** Megnyugtatom, csak olyan irányban tanítok, mint ahogy azt tanultam a főiskolán. Sajnos a **diplomám még mindig nincs meg, azt hiszem a Maga aláírása nem is lesz rajta, nagyon sajnálnám.** – Forrai leszerelt és tanút. Rendes tanár lett; Thoma méltóságos lett. Talán már tudja is a híreket. **A koncertekért nagyon fáj a szívem, nem tudom semmivel sem pótolni.** A hegedű tanárúnnal /apáca/ minden héten kamarázunk. Beethoven, Kodály, Debussy stb. Ebből legalább tanulok. **A zeneiskolában solfést is tanítok, igen élvezem, a gyerekek is. Remélem nem unatkozik!** Minden jót kívánok sok üdvözlettel:
Zdeborszky Mária középisk. tanár

**Zdeborszky Mária középisk.tanár levele, Dombóvár
Nagyságos Vásárhelyi Zoltán m.kir. főhadnagy úrnak**

Kedves Zoltán!

1944. X. 26.

17 én írt lapját ma kaptam kézhez. Örülök, hogy életjelt adott Magáról és hogy megvan. Találkozunk e még az Akadémián?

Bízni kéne, de nincs hozzá erőm. – Sajnos bezárják az iskolákat és így megszűnik a rendszeres tanítás. Szívból sajnálom, mert ez legalább alaposan lekötött. No, igaz most sem panaszkodhatom van mit csinálni! 29-ig tart még a tanítás. Van e elég meleg holmijuk? Vili a Tisza vonalban van. Gyuri, pedig már egy csomó angol gépet lőtt le.

A tűzkeresztet kardokkal és koszorúval már megkapta.

Remélem Maga is hoz ilyenyszerű érmeket. Jó lesz az unokáknak játszani!

Sok szeretettel üdvözlöm és minden jót kívánok: Mária

A kis bátynak a fronton is van humora és kedvesen csipkelődik, a „talán már nagykisasszony” hűgával, aki könnyedén elfelejtkezik a levélírásról, a fényképekről. Apró kis kérések és apró kis figyelmetlenségek. A levelet a testvéri szeretet lengi át.

Kányádi András levele 1.szdz Tábori posta: 68/9

Nagys. Kányádi Rózsika úrhölgynek

Kedves Rózsikám!

1941. szept. 22.

Nem tudom mi az oka, hogy nem írsz, talán már el is felejtetted a kis bátyádat. Vagy talán már olyan nagy kisasszony vagy hogy holmi levél irásokkal már nem is foglalkozol.

Hogy vagytok küldjél nekem egyet azokból a fényképekből amit csináltál. Borítékba teszed le lehet ragasztani. Mi újság a hivatalban? Énekkar működik e? Tudod hogy engem még itt is érdekel az énekkar.

Hát írjál légy szíves te is annyi időd azt hiszem van hogy írjál ha nekem van. Mást nem irok Csókollak téged és Terikét Bandi.

Ez a nagyon egyszerű, de lelkes „kisdiák” azt akarja elérni, hogy katonai szolgálatra alkalmasnak nyilvánítsák.

Megható! A kis versikéivel, pedig „leveszi az embert a lábáról”.

Vidáman, azaz humorosan hernyózik azaz gubózik.

Lombosi János polgári iskola III. osztályos tanuló levele Kecelről Lombosi Sándor örvezetőnek a fronton

Kedves Sanyi!

1943. jun. 30.

VI.hó 18 adiki lapod megkaptam Melyben írod, hogy **kevés levelet kapsz tőlem**. Hát én **szedem azaz szedtem elég levelet csak a hernyók** még azt se várták meg, hogy írjak rá hanem mind egy falásig **bekajáták**.

Csókol János. **azaz** a kérvényt beadtuk mármint az enyémet vagyis **hogymondják a tyúkok tojnak** eddig 12 tőt.

Az orvosi vizsgán Kalocsán egy katonarvos vizsgált és **ellentétben** a keceli doktor véleményével szemben **mindenkor katonai szolgálatra alkalmas vagyok**. Csokól János **azaz** vagyis

Csókol János a gubókat beváltottuk 140 Pengőér

Én jól vagyok és egészséges. hát te?

Tegnap éjjel furcsa felfedezést tettem.

Az égből két csillagot hiányozva lettem

Két csillagot láttam magyar honvéd

Bár még többet látnék pár hónap multán

Magyar honvéd harcol kint az orosz fronton

Magyar honvéd szive itthon ereje nincs fogyton

Magyar honvéd harcol míg a föld áll

Magyarország nem száz évig nem ezerig

millióig fönt áll

Ismét egy „kisdiák” levelét olvashatjuk, aki nagyon okosan, jó helyesírással ír és szinte felnőtt ember komolyságával felérő levelet ír apjának. Figyelme mindenre kiterjed, levele komplett beszámoló saját „ügyeiről”. Anyuka is kiegészíti a levelet, sajnos ő foghúzásról, ínrándulásról írhat, de nem panaszkodik, csak vár türelmesen.

Ifj. Lovas József tanuló levele Jánoshalmáról Lovas József örvezetőnek, 106-os gk. sz. Tp: 2

Kedves Apukám!

1940. szept. 13.

Kolozsvárról írt lapját megkaptuk. Nagyon megörültünk a bélyegnek és a pecsétnek. A bevonulást rádión mi is hallgattuk. Nagyon sajnáljuk azokat, akik nem tértek vissza hozzánk. Alig várjuk, hogy apuka haza jöjjön. Mi iskolába járunk anyuka pedig, hogy legyen valaki, aki az

üzletben legyen helyettem, abba hagyta a varást és nem is vállal addig több munkát, amíg apuka haza nem jön. Gyuri bácsi még szept.4-én leszerelt. A Zárdi is itthon van, **csak még apuka hiányzik. Én reggel a 7 órás vonattal elmegyek iskolába** és csak este 1/2 6 órakor jöhetek haza, mert megszűnt a 1/2 3-as vonat. Angolt is tanulunk és már elég jól haladunk. **Kell venni 6 szótárt** Latin-Magyar, Magyar-Latin, Német-Magyar, Magyar-Német, Angol-Magyar, és Magyar-Angol szótárakat. A egész bele jön k.b. 50 P-be.

Sok ezer csókkal kis Dódó

Édes Apukám!

Ma már vége a bevonulásoknak vártuk, hogy Te is bele kiabálsz a mikrofonba. **Mikor jössz már haza?** – Szegény **Öcsinek** ma **fogat húzattam**. A lábujja is fáj. Ma nem volt iskolába. Még nincsenek könyvei egy darab se. **Dodó** iskola orvosa röntgen fényképet kér D.térdéről, amit csak kórházban csinálnak csak **Bele kerülne 16 – P. be**. Éppen ezért DPenti azt tanácsolta, hogy ne csináltassunk, hiszen egy **ínrándulás** nem is látszik meg a fényképen, hanem írjam meg az orvosnak, hogy **nincs ilyen luxusra pénzem**, majd ő ad D.nak orvosi bizonyítványt. Egyébként **jól vagyunk csak te hiányzol**.

Csók Ica

A szerencsés honvéd levele, ha egyáltalán szerencsésnek mondható valaki a fronton. A napi foglalkozás: vadászás és tüzelés, néha őrség. A koszt kitűnő, nincs semmi baj, csak honvágynak ne lenne. A németek már mindent elvittek, a rézkilincset is.

Szalisznyó István honvéd levele

Tekintetes Dr Szalisznyó Sándor úrnak Ceglédre

Sándor!

1944. IX. 14.

Lassan meg szokom a katona életet, Az első hetekbe, a hon vágy kissé üldözött. Most már csak néha néha jelentkezik. **Itt tudni csak azt, hogy mi az hogy hon vágy**. Messze a szülő hazától, Ha nem nagyon messze is de távol. Idegen arcok között. Nem tudni róluk hogy barát e vagy ellenség. Erre felé **nem tudunk szerezni semmit**. Pedig az nagy szó, ha a katona, nem tud szerezni amire szüksége van. **A németek már innen mindent el vittek**, Érzsd úgy hogy az **ajtókról a réz kilincset is**, Ez a hejzet **valahol lengyel országba** egy erdő és hegyek közé szorított **piszkos kis faluba**. Ahol a napnak fel keltét, a hegyektől nem lehet látlátni, **Vadászhatunk** az erdőbe,

és ha fázunk **tüzeünk, szép karácsony fával**, Ez a napi foglalkozás,
Néha őrség. Nincs semmi bajom, A koszt kitűtűnő. Hogy vagytok? Irénke?
Mariska? **Mijen a hangulat odahaza?** Üdv Pista
Lidinéni hogy van?

**Az „elárvult szegény kis parasztgyerek” a hazatérésben
reménykedik a messze távolból ...**

Iván Dezső honvéd levele

Tisz. Iván Ferenc urnak Viszák Vas –m.

Kedves Szüleim! 1942. VIII hó 11.
Kivánom az Istentől, hogy soraim a legjobb egészségbe találja. Tudatom velük
hogy nekem is **megvan a szokott egészségem itt a messze távolba és arra
kérem a jó Istent, hogy épen haza segítsen és örömmel láthassuk még
ujra egymást.**
Kedves édes Apám és Anyám arra kérem irjanak, hogyvannak oda haza és a
gazdaság hogy alakult amióta nem voltam oda haza...
Maradok igaz tisztelettel fiuk Dezső Isten velük.

Egy szerencsétlen, sebesült honvéd levele bajtársaihoz, melyben leírja
hazaszállítása útvonalát, nehézségeit.

Szabó Géza Tsz honvéd levele

Tek. Poddani János zászlós úr részére 101/3 Fényszóró század III. Félszak
Anyám lakcíme Bpest. VIII. Ker Kó szórú – u, 25-27. szám (* Koszorú?)

Kedves Zászlós Úr és Bajtársaim! 1943. jan. 31.
Hosszú szenvedés után A Kievi kórház ban vagyok mikor onnan el
vittek Bennünket **novioszkolban vittek** oda értünk másnap d-előtt utánna
d-után 1 orakor beraktak a **vagonba két éjjel és két napott** voltunk a
vagonba onnan kiraktak mer baj volt a Hiddal állítólag felrobbantották
innen korocsába teherautóval onnan más nap ebéd előtt elszállítottak
belgorodba onnan **3 nap s 3 éjjel vagonba** jöttünk **Kievig** ez nagy modern
kórház Fürdő véccé közpfűt jó koszt. Ha Isten segít benniünket ma 30ika
van A doktor úr fel irt benniünk már fekvő és ülőket **31.én vasárnap haza
megyünk.** A Zászlós urat nagyon szépen kérem, most én vagyok beteg ha
Postán **elküldenék a böröndömet.** Irjanak a fiuk.
Üdvözlök mindenkit Szabó G.

Eleőd Ákos zászlós úrhoz címzett levelek 1941–1944

Ezek a levelek azokról szólnak, akik rossz időpontban, rossz helyen voltak a fronton, **akiknek nem volt szerencsájük a fronton**, mint az életben máshol is, van akinek sikerül, van akinek nem. Tihamér zászlós úr, **a jó testvér, a tapasztalt katona, bölcs tanácsokkal, intellekkel látja el** Ákost, bevonulós édes öccsét. A szerencsétlenség 3 évig kerülgette a fronton. Egyszer aztán rossz hírek érkeznek felőle. **Megsebesült** a térd alatt. Apja azon munkálkodik, hogy felhozza Budapestre a klinikára. Fronton maradt bajtársai nagyon sok mindenben mentek keresztül, heves harcokat, nehéz napokat éltek meg azóta, hogy a zászlósúr megsebesült, ott hagyta őket és kórházba került.

Gauder szakaszvezető szűkszavúan ír **a megrázó eseményekről, a tragédiákról. Hátra kellett hagyni haldokló bajtársukat**. Nem volt módjuk tovább vinni magukkal, mert nyomultak az oroszok, nekik sürgősen tovább kellett menniük. **Másik bajtársuk halántéklövést kapott**, hősi halált halt, de tetemét csak pár nappal később tudták elhozni, mert hol elveszítették, hol visszafoglalták a hadszínteret. **Még ugyanazon éjjelen egy harmadik bajtársuk is elesett, sokan eltűntek, fogságba estek. Béla kezébe vette leszakított lábát és nézegette. Végig eszméleténél volt**, még üzent is, pedig **belelőgtak ki lába helyén**. Szörnyű tragédiák, kegyetlen helyzetek! Nem volt szerencsájük. **Zászlós úr szerencséje éppen szerencsétlensége volt, jó helyen, jó időben sebesült meg. Hazakerült.**

Feladó: Eleőd Tihamér zls

Édes Öcsém!

1941. IX. 26.

*Pár sor figyelmeztető a bevonuláshoz. Ne vigyél sok holmit magaddal, ezt viszont mint cserkész tudod! Vigyél **olvasnivalót** feltétlenül. Az ilyen **holmikra**, mint kesztyű, lovaglópálca, sarkantyú, nagyon **vigyázzál**, mert ezek a laktanyában aranyat érnek, és **a tűzér nem lop, hanem szerez**. Lovaglás előtt a lovas részeit ”hideg vízzel mindig megmosod, ez a legjobb s legegészségesebb **feltörés elleni védekezés**. Ha fel leszel törve, ne kényeskedjél,*

mert a törés nyeregben múlik el. **A többi tüzérre vigyázzál**, az egyszerű ember nagyon érzékeny, **kezeled őket szeretettel**, hiszen – tudásban fiatalabb – bajtársaid mindig. Ha eleitől fogva helyes hangot találsz velük, sohasem lesz bajod köztük. A hangmodor furcsa lesz eleinte, de megszokod, vigyázz azonban, **sajátmagad túlzásba ne vidd**. – Végezetül a legkomolyabb intelem: vigyél el tőlem **10.- P-t, s az utolsó napokon használd fel** jó egészségedben, úgy sem jössz ki egyhamar a laktanyából. – Én jól érzem magam.
– Szeretettel ölel bátyád tite

Feladó: **Eleőd Tihamér zls**

Édes jó fiam Ákos!

1944. X. 5.

Tegnap reggel Dr Szemenyei Jánosné felhívott s **közölte, hogy megsebesültél a térd alatt** s csontod nem tört. Azonnal tudasd velem fiam **hol vagy, szeretnélek Bpestre a Matocsy klinikára felhozatni**.

Gondolom, hogy valakivel megüzened merre vagy! **Tite Nagykőrösön van** – talán 1 napra fel tud ruccanni.

Anyu még Gödön – nincs jelenleg fuvaros. **Én** itt egyedül rendetlenül **várom a Te híradásodat**. Csicsery alezredessel beszéltem a Honv.Min.ból talán ő tudná megmondani, hol vagy. Holnap a **vörös +-et próbálom. Irj** vagy **üzenj azonnal**

aggódó Apádnak ki szeretettel ölel

Feladó: **Gauder Mihály szakaszvezető**

Tisztelt Zászlós Úr!

1944. X. 29.

Mióta elváltunk, **nagyon sok mindenben mentünk keresztül**, miről részleteket csak ha ismét találkozunk, tudok mondani. **Voltak nagyon heves harcaink és nehéz napjaink** is, melyek közül **e hó 12-én** egy igen heves támadásnál szegény „**Rudi**” is megsebesült. **Vese lövést kapott** robbanó géppisztoly golyóval. Jó darabon még elvittük magunkkal, de amint lehetőség volt rá, hogy megállhassunk, **elsősegélyben részesítés után leadtuk a katolikus papnak, mert nem volt módunkban őt tovább vinni**. Csak az egészségügyi tisztas kötözte be, orvos nem volt ott s szerinte is súlyos lövése volt és Rudi is a **beleit fájlalta** nagyon, valószínű a **belső vérzés** és esetleges belső bélsérülés következtében. Mindez **d.e.10 h tájban volt**, de általában a papnál még este is életben volt, noha **szerintem a másnap reggelt már nem élte meg**. Közvetlen utána azonban már az orosz vette

át azt a helységet, így hát szegény Rudi, **ha életben is maradna fogságban van.** Életbenmaradásához azonban azért sem volt sok remény, mert orvosi kezelésben azután sem részesülhetett, mert a falunál, hol otthagytuk, szintén nem volt orvos. Így hát **szegény Ruditól elbucúztunk és sürgősen tovább mentünk.** Ugyanazon éjjel pedig, mikor zls. úr megsebesült, **Kereszthy hdp. őrm. úr hősi halált halt.** A halántékába kapott géppisztoly lövést. Sajnos, csak pár nappal később tudtuk elhozni tetemét, mert hol elesett, az a részt, hol az orosz, hol mi tartottuk, felváltva. Ugyanazon éjjel, illetve reggel Baumgartner is hősi halált halt és még többen megsebesültek. – Rudi megsebesülésekor pedig többen eltűntek, ill. valószínű fogságba estek. Én is csak a „Puci...n” nek köszönhetem, hogy most mindezt megírhatom. – A Rudi esete után napokig tartó menetek voltak, míg végre jelenlegi helyünkön megállapodtunk. Itt történt a járőrt érintő másik fájdalmas eset. Még őrségben voltam – külső őrségben – új páncél öklöket vételeztek fel, mik eltérőek a régiektől. Béla tanulmányozni kezdte és e közben a szára élesítve lévén elsült és Béla jobb lábát derékből leszakította. Eszméleténél volt végig. Kezébe vette lábát és nézegette, pedig belei lógtak ki lába helyén. Mielőtt elvitték izent nekem is, hogy kipróbálta az új páncél öklöt. Kórházba szállították, de még az nap, e hó 25-én meghalt. Édesapját leértésíttem. Apróbb részleteket és kisebb horderejű eseményeket majd egyszer a naplóm alapján személyesen elmondom. Még van egy jelentékeny esemény. Új osztállyá alakultunk az anya-

Pertis Pál zeneszerző levele Nagys. Várnagy László hdp. őrmester úrnak Orosz frontra, 1942

Tek. Várnagy hadapród őrmester Úrnak

Szomorú szívvel olvastam hdp. őrmester Úr alájegyzését öcsém, Babics Pál, lapján, hogy hősi halált halt. Borzasztó érzés ez nekem, hogy semmit sem tudok halála körülményeiről, ezért megkérem, hogy drága öcsém utolsó óráiról engem mielőbb értesítsen. Nagyon szeretném tudni, hogy sebesülésből kifolyólag halt-e meg, vagy rögtöni halállal. Azonkívül, hogy volt-e valami kívánsága. Ha megmaradt valami feljegyzés, vagy más holmi utána, nagyon kérem küldje el nekem, mert minden maradványa örök becsű lesz számomra. Még egy nagy kívánságom van, kérem írja meg, a privát címét, hogy a háború befejezése után megtudakolhassam, hogy merre fekszik sírja. Kérem tegye ezt meg nekem, nem leszek hálátlan. Édesanyja kívánságára, (aki nekem nővérem) írok én, őt annyira megtörte ez a csapás, hogy képtelen volt írni. Szívélyesen üdvözlöm és előre is köszönöm

Pertis Pál zeneszerző Bp.VIII. Práter u.44/a

A mai Aranykéz utcai parkolóház helyén állott az egykori Vadászskürt szálloda, melynek vendéglője az egyik legdrágább hely volt Pesten. Itt játszott zenekarával **Pertis Pál, aki a húszas-harmincas évek egyik legnagyobb cigányprímása** volt. Őt idézi: „Pannónia-szálló és Vadászskürt, Ó, a disztinyált különterem! **Pertis hegedűje, jaj, hová tűnt?**”
Egy szerelem három éjszakájából, szövegíró: Hubay Miklós–Vas István.

Rucz Béla honvéd levelei az orosz frontról feleségének Nagyságos Rucz Béláné úrasszonynak 1942

A hűségesen szerető férj levei kedves kicsi feleségéhez, melyek az igaz, mélységes szeretetről szólnak. A levelek itt is a frontról küldött és a hazuról érkező levelekkel és a csomagokkal kapcsolatos beszámolókkal, azok beazonosításával kezdődnek, majd a „lényegre” térnek: „...anyukám egy kis jó karácsonyi süteményt azt küldhetsz...”

„...itt küldök neked egyik kolegámal egy kis karácsonyi ajándékot...”

„...Küldjél egy kis konyakot is mert az nagyon jól esik ebe a hidegbe legalább egy felitert most küldhetsz minden félét mert most nem romlik meg és borotva pengét és mosó szapant...”

A szabadságról visszatérő katonák gyakran tesznek szívességet egymásnak, elhozzák a hazai csomagot fronton maradt bajtársaiknak. Jól jön, ha egy bajtárs csomaggal tér vissza a frontra.

„...mindent meg kaptam hiánytalanul nagyon finom volt minden nagyon izlet a szalona is meg a kolbász is...”

Minden levélben ott van az egymás utáni vágy, a másik hiánya. Ez a levelezés már szinte udvarlás. „...egyedül kell elteltened mind a két ünepet így mind a ketőknknek szomorú karácsonyunk lesz...”

„...ugy vártam mert tudod hogy csak akkor vagytok jó kedvű hogy ha levelet kapok tőled...”

„...ne törődj velük fő hogy én szeretlek téged és hogy szeres te is engem ...”

„...azt hiszed hogy én nem akarok haza jöni te hozád...”

Apró életképek villannak fel egymásután sorban prózai egyszerűséggel.

A legrosszabb a fagyoskodás, fagyoskodás nappal a munkában, majd fagyoskodás éjjel az őrségben. Sokat szenvednek, erős a fizikai igénybe vétel, szinte állati. A pillanatok rögzülnek, megörökülnek levélben:

„...korán reggel gondoltam rád ... és mondtam a bajtársamnak hogy na máma az én anyukám felad újból egy csomagot...”

Az apró otthoni pletykákra reagálás: „...ez csak nevetni való hülyeség amit mondanak... csupán irigységből beszélnek rád ... levanak szarva mond meg nekik hogy én izenem...”

Levelei általában optimisták, **bízuk a hazatérésben**, a viszontlátásban, **kivéve az „Emlék oroszfrontról ...” kezdetű levele**, amelyben szomorúan ír, szinte **megérzi végzetét**, hogy nem tér haza soha, hogy ott marad a fronton örökre:

„...Enged a nevem átragyogni a feledés fátyolán és hol egyszer az utunk eltér gondoldj néha visza rám...” – mint Petőfi „Szeptember végén”.

Már számolgatta, hogy hányan vannak előtte, mikor kerül sorra a szabadságolásban: **„...már hat volt szabadságon és 2 most fog elmeni ez 8 és én vagyok a 9 cedik...”** – már közel volt hozzá, **már majdnem sikerült!** Novemberben még nem lehetett tudni azt, hogy az előtte levő pár ember nem megy el szabadságra karácsonyig. Így hát sajnos nem sikerült karácsonyra hazajönni, ezért: **„...így mind a ketőknknek szomorú karácsonyunk lesz de nem baj kis anyukám majd anál nagyobb örömiünk lesz a január ...”** – **ez sajnos nem teljesült** – januártól elmaradtak a levelek.

A leváltásukra küldött **ezred csak nem érkezett meg!** – pedig ha megérkezett volna, talán az ifjú honvéd is haza került volna.

Felesége a tábori lapokat egy borítékban őrizte, amelyre az alábbiakat írta: „Drág Bélámnak a frontról küldöt tábori lapok 1942 a XI. h. a XII – és 1943 – I. 1 – 4-diki. Vagyis az utolsó és egy levél többet nem írt mert meghalt. Isten adjon neki örök nyugodalmat ami, nekem nincs. Mig élek siratom”

Levelek

1942. XI. 3.

Kedves kicsi anyukám tudatom veled hogy már szerda van és 3 dika **ma is jött egy kis posta de sajnos te töled anyukám nem kaptam egyet se egy lapot kaptam Magdustól azért anak is örültem de válaszolni nem válaszolok neki rá mert már kevés a lapom és esetleg ha kapunk megint lapot akkor majd írok neki de adíg nem mond meg neki anyukám hogy köszönöm a lapját minek nagyon örültem. Kedves kicsi anyukám ma már **november harmadika van és korán reggel gondoltam rád** ara a leveledre gondoltam amelyikbe írod hogy 3 dikán fel adod ujbol a csomagot és **mondtam a bajtársamnak hogy na máma az én anyukám felad ujból egy csomagot és 10 nap mulva meg is kapom** és ezért örültem enek a napnak **reméljük kicsi anyukám a harmadik vasárnapra már nem lesz szükség hogy****

*feladjad. Kedves kicsi anyukám tudatom veled hogy **ma újból feladtam ötven pengőt.** Kedves kicsi anyukám nem tudom hogy mire ezta lapomat megkappod hogy az **a bajtársam még otthon e lesz ha igen** akkor ird meg hogy visszae fog jöni vagy sem ha vissza jön **akor küldjél vele egy kis csomagot.** Kedves kicsi anyukám tudatom veled hogy egészséges vagyok amit neked is és mindenkinek kívánom hogy a lapom a legjobb egészségben találjon beneteket most pedig üdvözlétemet és kézcsokomat a mamának és a sogornőknék és üdvözlöm a sogorokat téged pedig kicsi anyukám sok sok ez zerszer csokolak a téged hűségezen szerető apukád Béla*

1942. XI. 21.

***Kedves anyukám** a leveledet megkaptam amit nov 10 dikén irtál aminek nagyon örül tem. Kedves kicsi anyukám **nagyon rossz lehet neked hogy most csalódtál hogy nem jötem még haza** de hid el hogy még **nekem sokal rosszab** mint neked mert teneked **legaláb meg nem fagyoskodol** de én nem csak **napal de éjel is fagyoskodok** pláne most **az ember anyit dolgozik egész nap mint egy álat** és a hidegbe és aztán még ráadásul még **fél éjszakát újbol fa gyoskodni őrségbe** és ha napal nem dolgozunk akkor egész éjel dolgozunk ebe a nagy hideg be. Híd el kicsi anyukám én már veled joban szeretném ha otthon lehetnék mint te nem is hiszed már most pedig **még olyan tul nagy hideg nincsen és már most megnyit szenvedünk hát mi lesz később a ha jönnek a nagy fagyok.** Kedves kicsi anyukám bizony azt se tudom hogy van az hogy ez a mi ezrediünk hogy még mindig nem váltják le mikor halotam én is hogy a **komáromi ezred elindult komárombol a mi leváltásunkra** és idáig még **nem érkeztek meg** így hát **nem tudom hogy hova letek vagy kit váltotak le** ez a komáromi ezred.*

*Kedves anyukám én tegnap **megirtam** levélben **anak a fiunak** a **szabadságát** most pedig nagyon sokszor csokolak a téged*

hűségezen szerető apukád

Emlékversek

1942.XI. 24.

Emlék oroszfrontról az én kicsi feleségemnek

(a levélen önmagáról készült, saját kezű ceruzarajz látható)

Kedves kicsi anyukám Enged a nevem átragyogni a feledés fátyolán és hol egyszer az utunk eltér gondolj néha vissza rám.

Engem hogy el ne felejt ide irom a nevedet és szivembe zárom a felejthetetlen képedet. **Szivembe zártalak kiskulcsa elveszet. Így hát örökké Benne lesz a Neved**

Szeretettel a téged nagyon szerető férjed **Béla**

Kedves kicsi anyukám

Ha töled a sors mesze
éjt emlékez meg rólam
ki téged nem felejt,
gondolj mindig a téged
nagyon szerető férjedre Kelt 1942

Órszem ál a vártán
csinos magyar legény
nagy muszka földön
gondol rád szerelmes

Béla

XI hó 24. sóhaj száll hozzád
Rucz Béla Szeretlek anyukám

1942. XII. 9.

Kedves kicsi anyukám tudatom veled hogy ma szerda van és 9edike **tegnap este kaptunk postát** és én 27dikei leveleket **kaptam hármat** ketöbe levélpapir boríték jöt és egy levelet ami 27dikén irtál. Kedves kicsi anyukám a leveleknek nagyon örültem amit ugy vártam mert tudod hogy **csak akkor vagyok jó kedvű hogy ha levelet kapok tőled.** Kedves kicsi anyukám a **leveled** nagyon **panaszos** de én csak **ezen nem mérgeledök** mert ez csak nevetni való **hülyeség** amit mondanak. Kedves kicsi anyukám **ne figyelj** ilyen hüjjeségekre nem kell fölvenni tőlük mert ezek csak csupán **irigységből beszélnek rád** mond meg nekik akik mirőlunk beszélnek az olyan félék mint a Kati néni a néncsikéd és aki neki mesélte ezeket hogy **levanak szarva mond meg nekik hogy én izenem** és én mondom anyukám ne törődj veliük **fő hogy** én szeretlek téged és hogy szeres te is engem majd, **ha januárba hazajövök majd mindent elintézek** most pedig kicsi anyukám tudatom veled hogy **az a kolegám már uton van hazafelé aki viszi neked a karácsonyi ajándékot és az újév félé fog vissza jöni** anyukám **övele küldjél okvetlen csomagot.** Kedves kicsi anyukám nem tudom hogy meg e kaptad már ezt a csomagszállítólapot amit még a mult hónap elején föladtam az megint három hónapra szól december, január és februári hónapra szól és azon küldhetsz még egyet ebe a hónapba. Kedves kicsi anyukám a 10 dekás csomagot okosan tedted hogy nem adtad fel mert azt ugyse kaptam volna meg Kedves kicsi anyukám pedig a karácsonyt és az újévet **egyedül kell elteltened mind a két ünepet így mind a ketőkneknek szomorú karácsonyunk lesz de nem baj kisanyukám majd anál nagyob örömiünk lesz a január** majd akkor meg tartjuk mi ujbol az ünepet nekiünk **akkor lesz**

majd karácsony és újévünk is kedves kicsi anyukám **adig is gondoldj rám és irjál sokat** most pedig én egészséges vagyok amit neked is tiszta szíveimből kívánok majd pedig üdvözlétemet és kézsőkomat a mamának és téged kicsi anyukám sok sok ezerszer ölelek és csokolak a téged mindig hüiségesen
szerető apukád **Béla**
irjál sokat.

1942.XII. hónapban valamikor

Kedves kicsi anyukám itt küldök neked egyik **kolegámal egy kis karácsonyi ajándékot** mert én **karácsonyig semiesetre se leszek othon** és én kívánok neked és mindenkinek kelemes és boldog karácsonyi ünnepeket **sajnos nekem nem lesz boldog karácsonyom de lehetséges hogy az újév anál boldogab lesz.** Kedves kicsi anyukám egy kis **jó karácsonyi süteményt azt küldhetsz** amit küldöl az a kolegám szivesen elhoza küldjél **egy kis konyakot** is mert az nagyon jól esik ebe a hidegbe **legaláb egy felitert** most **küldhetsz minden félét mert most nem romlik** meg és borotva **pengét és mosó szapant** küldjél mosáshoz most Kedves kicsi anyukám én hála Isten egészséges vagyok amit neked is tiszta szívből kívánom hogy ez a kis lap és csomag a legjobb eggészségben találjon téged és mindenkit és most még egyszer kelemes és Boldog karácsonyi ünnepeket kívánok neked és mindenkinek **ha jól mulatok gondoljatok rám** most üdvözlétemet és kézsőkomat a mamának és a sogornőknék és üdvözlöm a sogorokat téged kicsi anyukám sokezerszer csokolak és ölelek a téged hüiségesen
szerető apukád **Béla**

1942. XII. 22.

Kedves kicsi anyukám tudatom veled hogy ma kaptam egy lapot és egy levelet kaptam tőled amit dec15. irtál Kedves anyukám lapodnak és a levelednek nagyon nagyon örültem. Kedves kicsi anyukám a lapodon **azt irtad** hogy **csak egyesek a tisztviselők kapnak magasab segélyt én ezt már tudtam régen** még november elejei ujságban olvastam hogy a tisztviselőknek főlemelték a családi segélyt ez, így?????? hogy azoknak adnak még hozzá akinek van és **akiknek nincs attol még azt is elveszik, ami még van neki.** Kedves kicsi anyukám a **csomagokat meg kaptam** amit novemberbe adtál fel és amit december 5 dikén adtál fell azt is ép egészségsben mindent meg kaptam hiánytalanul **nagyon finom volt minden nagyon izlet a szalona is meg a kolbász is.** Kedves kicsi anyukám mikor azt a levelet irtam hogy újévre haza jövök akkor még november volt és akkor még **nem tudhatam azt hogy karácsonyig nem megy el az a pár ember aki előtem volt** sajnos még mindég van két ember előtem és

ezek csak most fognak a napokba haza menni. Kedves anyukám én tudom hogy milyen rossz az ha valakit várnak és nem jön de én talán nem is irtam volna ha nem kérdezted volna levélbe hogy mikor jövök haza és ha tudtam volna hogy ilyen kellemetlenségem lesz abol hogy én elküldtem tehozád az kolegámat akkor nem is küldtem volna oda inkább nem kelet volna hogy hozon semit mert te azt hiszed hogy én nem akarok haza jöni te hozád pedig híd el ha valaki akkar igazán, én akor akarok de hiába akarok ha nem lehet ha én olyan közel leszek mint ács község akor minden vasárnap othon leszek ha nem is engednének akor is de hát sajnos egy pár ezer kilométerel meszeb vagyok mint ács község Kedves kicsi anyukám a leveledre csak anyit hogy örülök hogy a **Kati meg kapta a lapomat** a név napjára azota már irtam még egyet nekik. Kedves anyukám a **Halym ügyet már hagyuk** én tudom jól hogy szélhámos. Kedves kicsi anyukám már rég volt az is hogy irtam hogy az **also nadrágomat** ne küld el mert már akor **kaptam egyet meleget** és hát úgy **gondoltam hogy hamarosan haza jövök és adig elég lesz ez az egy is** de most – **kaptam még egyet azota úgy hogy már nincs hiány belőle** de ha elküldöd őket nem fogok érte haragudni. Kedves anyukám én az egész századra gondoltam 84-gyet ha irtam valami számot egyáltalán mert viszont leg feljeb csak a szakaszomról lehet szó és az ezeken fölül ál és **ebül már hat volt szabadságon és 2 most fog elmeni ez 8 és én vagyok a 9 cedik**. Kedves kicsi anyukám azt már megirtam hogy az a kolegam nem az én szakaszomba tartozik hogy és már hogy rá került a sor. Kedves kicsi anyukám nem tudom hogy van hogy a **Magdus sem kap a Rezsötöl levelet pedig ő is minden héten ir** ha többet nem három levelet épen délelöt voltam át nála át adtam neki a cigaretát és mondta hogy **a héten már 2 levelet irt a magdusnak és hogy máma megint fog irni**. Kedves kicsi anyukám ami azt iletli hogy **azt a csunya goromba levelet irtad** nem adok hitelt ara mert **igy nincs igazad mert előb meg kelet volna győződni rola** hogy vajon mit irtam aba a levélben mert elsősorban az nem is levél ha nem lap volt a tegnapi levélben megirtam őszintén hogy mi volt azon a lapon irva és ha haza jövök majd meg győződhetsz róla most más ujságot nem tudok én hála Isten egészséges vagyok amit neked és a mamának is tisz ta szívből kívánom hogy a lapom a legjobb egészségeben találjon beneteket most pedig Boldog ujévet kívánok neked és mindenkinek most pedig üdvözetemet és kézsokomat a mamának és a sogornöknek és üdvözlöm a sogorokat és **téged kicsi anyukám sok sok ezerszer ölelek és csokolak a téged hűségesen és nagyon szerető Apukád Béla**

Leibl Ferenc honvéd vőlegény majd férj levelei

az orosz frontról Titz Irma úrleánynak, menyasszonynak, majd feleségnek és a családnak 1943–1944

Ezeket a leveleket Leibl Ferenc honvéd írja az orosz frontról Titz Irma úrleánynak Budapestre, aki menyasszonya, majd felesége lesz. **A levelezés fő motívuma az udvarlás**, amelynek során apró kis történésekkel, mozzanatokkal találkozunk. **Megismerkedhetünk egy budai fiatalemberrel, a Kékgolyó utcából, aki a negyvenes évek budai fiatalóságát képviseli** életszemléletében, lelkületében, érzelmvilágában.

Levélírási technikája, stílusa, helyesírása arra enged következtetni, hogy a polgárság alacsonyabb rétegéhez tartozott, alacsonyabb képzettséggel rendelkezett. A levelekből azt olvashatjuk ki, hogy **családszerető, igazi jó ember volt. Nála a fronton minden a posta, a levelezés körül forog**. Agya állandóan a levelezésen jár, számolja, hogy hányat kapott, hogy hányat írt, várja a következő postát, írja a következő levelet: „Röviden **összefoglalom** cigaretát 3-szor, folyóiratot 5-től lapot 3-szor 1szer 2-től, 2-szor 1-gyet, 3-szor 3-mat, vagyis 20-tól 26-iggi dátumosat.”

„Nagyon szépen köszönök mindent **már nagyon vártam, most meg már várom a leveleket, utána meg kezdem előlről.**”

„**most értem haza... de mindgyárt írok ...még megse mosakodtam a sok portol meg a sártol sőt még a vassisak is a fejemen van sietek mert mindgyárt elviszik e levelet.**”

„**minden nap csak a postát nézem de egyenlőre sem.**”

Legnagyobb esemény a fronton a levél érkezése: „... **most csak a levelek hoznak egy kis boldogságot** nekünk. Nagyon el vagyok keseredve...”

„**Képzeld el ha jön akkor nincs sehohol egy kis hely meg még csönd van olvasás és írás aztán másnap megy a duma** ennek ezt írták ennek meg azt így aztán a napal elég hamar elmegy”

Menyasszonyához őszinte meghitt szerelem fűzi, amit számtalan levelében, számtalan megfogalmazásban fejez ki:
„**nem kell azt másnak is tudni amit csak neked akarok mondani**”

„**Küldök majd egy sóhajt** hátha meg fogod érezni...”

„mostanába ojan **sokat álmodok rólad**, hol jót hol rosszat”

„nem tudok a fa alá teni mást mást csak a szívem ved ajándékul ezt mert ha, nem is mondom de neked érezni kell, hogy **szeretlek**”

„**Neked inen messziről fogom meg a kezéd...**”

Nincs szükség távházasságra, **Leibl Ferenc honvéd szabadságot** kap, hazamegy, **feleségül veszi Titz Irma úrleányt**.

1944. IV. 17-én kelt levelét a frontról már feleségének,

Nagyságos Leibl Ferencné urnőnek címzi.

Házasságkötés után a frontra visszatérve még nagyobb szenvedéllyel ír. „tudatom veletek, hogy bevagyok öltözve, de a civiruhát még egyenlőre nem küldöm haza...”

„**teljesen megbolondulok** úgy napal mint éjfel fojton csak rátok gondolok”

„**borzaszto**, nem tudok másra sehová és semire sem gondolni csak állandóan haza és haza rátok!”

„anyira vágyom utánad **enyire szeretni** aszt hiszem **nem is tud más senki!**”

„ha most is otthon volnék **most sem cserélnék senkivel a világon**. Istenem de jó is volna ha tudnám, hogy mikor fog eljönni a viszontlátás újra?”

„**hány sóhajt küldtem haza**, a levegőbe egyik a másikat éri, ha ha lehetne a rádióba hallani akor egész nap halhatnád...”

A frontszolgálat alatt újra és újra előkerül a türelmetlen hazatérés utáni vágy: „a haza menésről egyenlőre nincs szó”

„egyenlőre még nincs a **hazajövetelről semi hir...**”

„Nagyon nehezen mulnak a napok **szeretnék már otthon leni!**”

„mindig türelmetlenezben várjuk, hogy **mikor megyünk már haza**. Jo volna ha **legaláb szabadságra lehetne!**”

Egyszer aztán csak **teljesült kívánsága**, haza mehetett, **ifjú feleségével tölthetett néhány napot**.

Szabadságról visszatérve a frontra újra vissza kell állni a kinti „kerékvágásba”.

Az otthoni élmények és a hazatérés reménye éltetik, amiről így írt: „**szerencsésen megérkeztem**. Utazás elég simán minden baj nélkül telt el... egészen más mint otthon volt **megint meg kell szokni az időjárást meg a távollevést tölletek!**”

„**Miota visszajöttem még nem kaptam egy sort sem!**”

„A napok it sokal lassaban fognak mulni mint **az a pár nap ami ojan szép és jo volt.**”

„nagyon sokat gondolok a régi napokra minden nap minden perc külön eszembe van”

„Strandra vonatkozólag nem mondom semit szoval csináj úgy ahogy akarsz.”

„remélni csak az van mindig előttem egyszer csak el fog jönni az a nap is!”

„te is ígérsz papíron sokat, de én elteszem a leveled és ha haza megyek és fogsz veszekedni úgy meg mutatom és szavadnál foglak...”

„Hírek vannak nem ép a legjobbak de remélhetőleg majd meg uszunk ezt is...
Vigyázatok magatokra.”

Tud romantikus és nosztalgikus lenni: „Hát őrt azt bizony állunk ép eleget leg inkább éjel mikor szép az idő süt a hold akkor nézünk és irigyeljük a holdat mert az kinevet minket, hogy ő lát benneteket és mi meg nem”

„A virágot köszönöm elteszem a tárcámba”

„Bizony a régi idő már nagyon messze jár vajon vissza fog e jönni?
Ha vissza is jön de már csak deres hajal vagy ez az igazi?”

„Irod, hogy egy hétig rózsaszinben látjuk majd a világot hát bizony nem volna baj mert eddig bizony elég fekete”

A sok megpróbáltatás közben néha a reménytelenség, a borúlátás hangján ír: „...itt úgy látszik meg vagyunk mi babonázva de ha kapunk postát hát a legtöbbje csak rossz híreket kap a feleségéről...”

„irod hogy bizol a jövőben, hát nem tudom én már talán azt sem, úgy érzem hogy az a kis remény ami volt mindig kevesebb és kevesebb lesz.”

„az idő meg mulik és csak álmok vannak.”

„még karácsonyra sincs sok remény, hogy othon leszünk de reméljük, hogy még a csodák nem szüntek meg”

„nagyon várjuk a megváltást de sajnos az még mindig késik”

A család, az otthon utáni vágy a gondolatokban... az álmokban:

„jól vagyok, nincs semmi bajom, csak rettenetesen vágyom haza!”

„El tudom képzelni milyen szép lehet most Budán a tavasz meg minden...”

„...itt még azért így sem ojan mint othon most vasárnap délelőt talán most mentek templomba eltudom képzelni milyen szép lehet ...”

„...sokat gondolok a szép májji napokra ami valamivel szebb lehet othon...”

„imádkozatok én is kérem a jó Istent, hogy minél előb találkozzunk és egymás között lehessünk”

„... nehéz lesz a karácsony így egymástól mesze...”

„éjel őrsgben voltam sokat gondoltam rátok.”

„Éjel álmomban ugyis othon voltam”

A béke és boldogság együttjár: „már nem tart ojan soká és csak béke lesz és mink nagy boldogságban fogunk élni”

Tud szellemesen, humorosan is írni: „Kérdezed, hogy mit csinálok, ... egész nap hanyat fekszünk és a hasunkat sütetjük”

„egy fél pohár **bor** is nagyon jó volna mert már az **izét is elfelejtetem**”

„Megkaptam az **Állatkertből** is a lapot csodálom, hogy **nem fogtak ot** valamelyik ketrechen”

„**mi is van aval a postás–kisaszonyal** legközelebb nézd meg jobban, hogy **nincs e véletlenül bajusza**”

„egész **megijesztec a kövérségedel** remélem nem vagy ojan nagyon kövér mint a Fremmelné”

„egész **jo** ha valaki iszik és a másokra meg csak gondol”

Nagyon szemléletesen, hasonlatokkal írja le a frontot, az ottani eseményeket: „mi is az a háború azt csak úgy lehet látni hát ha pest is így nézne ki akkor **az borzasztó volna**”

„megkaptam az **első osztályu tűz keresztet a koszorúval meg a kardokal**, le is fényképeztem magam”

„... fehér vagy piros ragita szál fel és egy puska vagy géppisztoz szol az ember néha azt hiszi, hogy **Szent István van és tüzijátékot néz görög tűz mikor egy falu ég...**”

Az ember leveti félelmét, hozzá tud szokni a legborzasztóbb dolgokhoz is: „Még mindig az első vonalba vagyunk, de azért ne agogyatok”

„...a muszkákat zavarjuk hátra, de hát **a hadiszerecse forgando** és nincs kizárva hogy neme fogunk mi is visszafelé menni”

„...csak a fojtonos ágyuzás ne volna...”

„Éppen **itt van mellettünk két nagy ágyu** vagyis aknavető egész nap tüzel, **de már nem zavar egészen megszoktuk**. Ujság nem igen van, hol mi támadunk hol meg ők.”

„...**remélem** hogy nem soká fog még tartani és a háboru **rövidesen vége lesz...**”

Az erkölcs drámája a fronton, a hívő ember belső konfliktusa: „...ha minket megtámadnának hát löni kell és **ölni meg imátkozni az nem fér össze...**”

A háborús frontvonal eléri Budapestet. Most már nemcsak a fronton folynak a harcok, hanem otthon, Budapesten is, most már nemcsak a frontra küldött levelek szólnak a féltésről, az aggodásról, hanem a frontról érkező levelek is: „**nem tudom magam nyugodtá teni, pláne mikor halok egy egy hirt Budapestről**”

„hallotuk, hogy akora nagy támadás volt othon...”

„allig várom az az napi postát, hogy leggaláb tугyam, hogy akkor nem történt semí bajotok”

„mert tudom akkor hogy bent vagy a gyárba és ot sokal roszab mintha othon volnál Budán”

P.S.hogy hazatért-e Leibl Ferenc, arról nincs írás, nincs tudomásom, de vele együtt remélem, az ő szavaival: „remélni csak az van mindig előttem egyszer csak el fog jönni az a nap is!”

Levelek

Drága Mucikám!

1943. III. 22.

Elmult már az első vasárnap ha ugyan annak lehet azt nevezni mert itt nem számít, hogy mi van vasárnap vagy hétköznap tegnap délután 5-órákor ugy csuklotam gondoltam, hogy délbe mikor ebédeltetek akkor gondoltatok rám az k.b. 2-órákor volt. így hát 3-rom orra kellet mire ide ért.

Drága Mucikám hogy **mi is az a háború azt csak úgy lehet látni hát ha pest is így nézne ki** akkor az borzasztó volna ezek a **disznó muszkák nem akarnak a bőrükbe maradni fojton háborgatják az embert.** Tegnap láttam valamikor **híres vörös házat** de csak kívülről teljesen piros és elég hatalmas épület. Az idő elég tűrhető de azért köpeny nélkül nem nagyon lehet menni

Aput Anyut Gizát Márisk. Jánost szoval
Mindenkit cs. Feri mindenkit

Drága Mucikám!

1943. III. 23.

Talán **csodálkozol, hogy ojan sűrűn irok** de most még egyenlőre lehet hát így **kihasználom az alkalmat.** mert lehet, hogy még ma vagy holnap megyünk tovább. Drága Mucikám azt még **nem is irtam meg, hogy eddig hogyan utaztunk** hát képzel el ahogy én fel vagyok pakolva ugy még a vonaton még csak elmentem, de mikor le kellett szállni és gyalog menni már volt ojan gondolatom, hogy legalább a felét eldobom, képzel el három részletben összesen 24-km. kellet gyalogolni először 8 másodsor 10 – harmadszor k.b. 6 vagy 7 km hát bizony nem a legkellemeseb de azért most már majd könnyeb lesz mert elége jó fogy a hazai. Az idő járás elég jó kicsit csip napal, de éjel mindig alaposan megfogja, de ezt még ki lehet birni.

Szoval mindent muszáj ki birni.

Mindenkit csokolok Feri

Drága Mucikám!

1943. III. 28.

Nagyon sokat gondolok rád **jó volna ha** lehetne itt is kérni eltávozást és mondjuk egy órra alát meg lehetne tenni az utatt és leg alább egy pár szót lehetne beszélni **de hát ez csak állom lehet egyenlőre.**

Drága Mucikám! Ha nem is kapsz tőlem levelet azért **nem baj ha te irsz is** lehet minden nap is majd csak meg kapom és **legalább van mit szőjek álmaimba, ha ugyan vannak.** Mucikám **arról mit terveztünk már érdeklődök** de te is kérdezd meg ott, hogy lehet meg csinálni. Én hál Isten egészséges vagyok amit neked is tiszta szívből kívánok kedves szüleidnek is!

Csokolok mindenkit Feri

Drága Mucikám!

1943. III. 30.

Leveled megkaptam irok is mindjárt nagyon **sokat gondolok reátok a napok mulnak, mulnak majdnem egyformán** a koszt elég jó, **tetiünk az még nincsen** most fuj a szél majdnem elviszi az embert, a tavasz itt még nem akar mutatkozni, még van, elég hó folt és sok jég. Drága Mucikám nagyon örülök, hogy most is néha ott vagy nálunk és **kérlek hogy vigasztald őket** kivált a Mamit és magadra is nagyon vigyáz.

Csókol Feri

Leibl Ferenc honvéd saját szép rajzos lapja a frontról Titz Irma úrleánynak

Oroszföld, 1943. IV. 3.

Kellemes husvétii ünnepeket kíván

Feri

Drága Mucikám!

1943. IV. 5.

Nagyon meg vagyok lepődve hogy a **levelek** ijen hamar ide érkeztek de máskor két-három hétig szokot jöni a **levél** így már **előre irtam egy húsvéti lapot ami biztos az biztos.** Már tőled **öt lapot** kaptam a legutolso III.29-én volt keltezve és tegnap este kaptuk meg. Én már irtam **egy pár lapot** de nem tudom hogy meg e kaptad?

Drága Mucikám! nekem már a náthám elmult most nem tudom mi fog jönni de remélem mire fogod olvasni ezt a **levelet** te is meg az Erika is jól vagytok. Mucikám **itt orosz-országban lehetne lépcső az bizony nem ártana meg, mert itt más a levegő itt az ember nem kap fröcsöt** még egy kicsit sem **de majd ha haza megyek** akkor talán ki fogom potolni vagy anyira le fogok szokni, hogy nem is fogok tudni majd rá nézni, hát az azt hiszem,

hogy kicsit bajos lesz. Mucikám nem tudom, hogy meg e irtam de azt hiszem, hogy igen tudniük **12-napig utaztam mire oda értem a csapathoz** ugy, hogy **most már mind a 8-can máshol vagyunk be osztva.** én a **Lukácsival vagyok meg még hárman azokat nem ismered de nagyon jo össze tarunk** így hát egymás közt nincs semi baj. Hogy mért irtam hogy most nem fogok írni egy darabik hát azt meg irtam a levélben, **megkaptam a Karády lapot is annak csak az a baja,** hogy ő van rajta mert én nagyon utálok, de amit irtál az mind nagyon szép és nagy örömet hozot **jo volna ha minden nap jönne a posta** de ez bizonytalan Képzeld el **ha jön akkor nincs sehol egy kis hely meg még csönd van olvasás és irás aztán másnap megy a duma** ennek ezt irták ennek meg azt így aztán a **napal elég hamar elmegy** de annál **rosszabak az éjelek.**

Mucikám épen **most halodtam hogy fog jönni posta** ugy, hogy most egy kicsit aba hagyom várom, hogy talán kapok én tőled lapot akkor mindjárt fogok is válaszolni. Mucikám! **hát ez csak becsapás volt** mert már többen akartak írni és nem volt hely **igy szereztek helyet maguknak.** Most eben a pillanatban **szép idő van** de az éjel eset a hó délben meg jégeső volt azért nincs nagyon hideg csak **borzaszto nagy a sár** az ember egész elsűjed. Mucikám sok mindent tudnék írni de hát! Majd szoval fogom elmondani. Első napokba **minden délután ugy fáj a fogam** azt még nem is irtam lehet, **hogy etől a más levegőtől,** ja még valamit **kezdünk már valamit orosszul is gagyogni** majd még meg fogunk tanulni.

Mucikám mi **van az állásodal?** és légy szives ird meg hogy vannak kedves szüleid, Mariska, Giza, János, Erika, meg az én testvéreim **de ha valami baj van azt is ird meg** egész nyugotan **othon nem kell nekik tudni** tudod azért mert ők biztos hogy nem irnák meg. Légy szives **mosd meg a fejüket a levelekért,** hogy mért ojan lusták. És most még, **hát mijen is a menyazonyság.**

Csokolak számtalanszor Feri u.i: Micikém akit ismersz légy szives **mond meg, hogy üdvözlöm őket** te tudod már, hogy kiknek nem irok de mindenkit jó? **Lehet borítékot is írni.**

Anyunak Apunak külön kéz csokomat küldöm. Feri Gizit Margitot Mimit, csokolom

Kedves Mucikám!

1943.IV.17.

Lapodat amejiket IV.12-én irtál már megkaptam de gondolom, hogy közbe irtál még ugy hogy várok talán később fogom azokat meg kapni akkor majd levélben fogok válaszolni mert **eddig nem nagyon sokat értek belőle, hogy te mit intéztél el.** Kedves Muci én már érdeklődtem de még nem mondtak

semmi elfogadhatót, **ha valamit tudok már biztosat akkor meg irom.**
Hála isten egészséges vagyok eddig nincs semi komolyabb legfőjebb az hogy
tavasz van már egy kicsit lehet érezni.

Mindenkit cs. Feri

Kedves Puci!

1943.IV.20.

Leveled megkaptam habár elég sokára ahoz képest, hogy már **régen ígérted** meg, de azért **nem baj elfogadtam** és el is olvastam, ugye ugye mijen jó vagyok és **ha kapok egy pár írást akkor már meg is bocsájtok** hát én igen vagyok. Pucikám a multkori lapon irtam, hogy **majd én leteszem a vizsgát hát még most is állom a szavamat és ígérem**, hogy a te nevedre fogod majd megkapni. Más, itt körül fogok majd nézni hátha fogok majd egy láda radirt találni azt haza fogom hozni, hogy ne kelesen majd keresni jó? Puci én nem bánom **ha rosszszul is megy a gépirás de azért lehetet volna végig aval irni** mert akkor töb fért volna el. Légy szives ird meg hogy a levél írásnak nem e az a hátránya, hogy talán sok potya jegyet kapsz a színházba? **Kérdezed, hogy mit csinállok**, hát az **kicsit bajos volna leirni**, amenyire lehet azért meg érttem **egész nap hanyat fekszünk és a hasunkat süetjük**, kérdezd meg Apukádat hogy el e hiszi mert ép, hogy irom azt látom hogy nevet és rázza a fejét, nem tudom mért de ugy látom, hogy **ő nem akarja elhinni**. Most helyesbitek hát ha egy kicsivel többet írnátok akkor nem volnátok se ti se énnálam szoval senki sem lusta de ugy látom, **már kezdtek javulni csak igy tovább**, akor fogok mind a négy oldalom csupa dicséretett irni! Kedves Pucikám, épen hogy olvasom csurog a nyálam, hogy lehet 1. nap kétszer ebédelni egész nap kétszer enni nem volna elég de ne, hogy azt híd irigylem, sőt már előre is a másik szombatra jó étvágyat kívánok. **Errefelé nincs semmi ujság más** ugy értve nekünk mi már lassan mindent meg szokunk. Kedves Pucikám! **Hát őrt azt bizony állunk** ép eleget leg inkább **éjel** mikor szép az idő süt a hold akkor **nézünk és irigyeljük a holdat mert az kinevet minket**, hogy **ő lát benneteket és mi meg nem**, így hát sokal jobb napal. De **ha mink is ugy csinálnánk ezt mint te, hogy tanulás közben el alszol akor talán ti sem tudnátok ojan nyugotan aludni**. Képzeld el egyik szokásomrol nagyon szívesen le is mondanék ugye tudod, hogy hogy **szeretem én esőben meni**, hát már **nem és pláne ijekor őrt álni**, az ember allig lát az oráig és **ijekor meg minden felét hal ami nincs is**. Ugye most már eleget irtam neked és elég hamar is.

Kedves Anyu! lapját megkaptam nagyon örültem neki a **haza menésről egyenlőre nincs szó**, mert csak most fog majd kezdődni a szabadságolás hát én egyenlőre nem kapok majd ha kapok meg fogom irni. **A malacos is itt van**

valahol de ő máshova van beosztva úgy, hogy itt még nem találkoztam vele. **Sipeknek meg teszek a fejére** mert ő úgy látszik nagyon el van foglalva **nem ér rá írni de nem baj!**

Kedves Apu! írja az Anyu, hogy maga **én rám gondol a fröcsöknél és mindig eggyel többet iszik**, hát az nem nagyon lesz jó mert azt én már nem ihatom majd meg, **de remélem azért marad majd nekem is ugye?**

u:i: Ugye most eleget írtam.

Mindenkit cs. Feri.

Oda haza nálunk is

Gizit, Margitot, Mimokát sokszor csokolom Feri.

Kedves Mucikám!

1943.IV.20.

Most sem tudok **abol az ügyből** még semmit sem mondani érdeklődtem és azt mondták, hogy majd **fognak szólni, mikor esedékes így hát egyenlőre várni kell**, majd meg fogom írni ha lesz belőle valami. Ép most kaptam meg a leveled amire említettem, hogy várok így hát **most már értem is tudom mit kell csinálni**, hát egyenlőre várjál türelmesen. A téli ruhákat már mind beszédtek nem baj legalláb kevesebb holmi van. Apu levelét is megkaptam nagyon köszönöm fogok majd írni csak most nincs lapom mert csak 8-at kapunk 10-napra úgy hogy vagy holnap vagy holnap-után kapjuk. **Írjál valamit Pestről szoval mindenről és mindenkiről most csak a levelek hoznak egy kis boldogságot nekünk.**

Nagyon el vagyok keseredve, mért hogy miért hát..... cs. Feri

Kedves Mucikám!

1943.IV.26.

Lapodat vagy is 2-tőt, meg a cigaretát megkaptam. Signált még nem, lehet, hogy majd később azt is megkapom. Mucikám! akkor **mikor haza irok hozánk mindig neked is irok**, hát így nem tudom mért nem kaptál a Brindzsának Apudnak is írtam, Gizitét meg most kaptam meg már irok is nekik. **Húsvét hétfő** van locsolás helyet irok de **remélem azért meglocsolnak én helyetem is** beneteket. **Egyik nap azt álmodtam, hogy othon voltam** mikor felébredtem hát nem tudtam, hogy hol vagyok. El tudom képzelni **mijén szép lehet most Budán a tavasz** meg minden. Egyik nap hosszú levelet irok.

Csokol Feri

Kedves Mucikám!

1943.V.1.

Máma kaptam meg egy csomó folyóiratot 4-dr. tegnap meg a másik cigaretás levelet, de sajnos a levél posta még késik az utolsó levelet húsvét vasárnap kaptuk meg. **Nagyon szépen köszönök mindent már nagyon vártam**

most meg már várom a leveleket utána meg kezdem előlről. Kedves Muci a **husvét elég csöndesen mult el** szép idő volt de utána ezen a héten már egész áprilisi esik, fuj a szél úgy hogy bizony egész hideg van. Drága Mucikám **ne nagyon kölcsél** inkább kevesebet külgylél. Csokol Feri

Kedves Mucikám!

1943.V.3.

Nem tudom, hogy melik lapodra válaszoljak mert ojan **roszul jön a posta amit később visz előbb kapom, amit előbb azt később.**

Röviden összefoglalom cigaretát 3-szor, folyo iratot 5-töt, lapot 3-szor 1szer 2-töt, 2-szor 1-gyet, 3-szor 3-mat, vagyis 20-tól 26-iggi dátumosat.

Drága Mucikám én mindegyik lapodra válaszolok sőt van, hogy **nem is kapok lapot mégis irok**, így hát nem tudom elképzelni, hogy te nem kapod meg. Mucikám már napok ota ojan csunya az idő fojton esik nem úgy mint nálatok ahogy irod, hogy nagyon szép idő van. Mucikám úgy gondolom **mire ezt olvasod már tudjátok, hogy mi az a meglepetés** és ha nem akkor se mondom meg nekedse **had furja az oldaladat**, ha majd megkapjátok írjátok meg. Aput, Anyut, Marit, Gizit Jánost, Erit, téged sok. cs Feri

Kedves Mucikám!

1943.V.3.

Nem tudom, hogy mikor lesz a viszontlátás bizony **cserélnék azokkal akik otthon vannak** úgy mink is együtt lehetnénk de így sajnos csak papiron, látni téged nem lehet, **én is nagyon sokat gondolok rád** sokat szeretnék írni de meg kell értened, hogy nekem más a helyzetem és **nem kell azt másnak is tudni amit csak neked akarok mondani. A boldogságról hát én pláne nem beszélhetek te neked** legalláb **meg marat** a környezeted és közel vannak akik még szeretnek, de **nekem** úgy érzem, hogy **a világ végén** mert a távolság az bizony csak távolság marad. Mucikám jó hogy nem tudsz írni a pesti nőkről mert itt úgy látszik meg vagyunk mi babonázva de **ha kapunk postát hát a legtöbje csak rosz híreket kap a feleségéről** így hát tisztelet a kivételnek te is benne vagy a kivételbe elegunk van. Mucikám nem tudom megérteni mért irod, hogy nem kapsz lapot, hát én irok amennyit tudok de csak 6-dr.

lapot kapunk 10-napra a levél boríték meg már nem

(... **folytatás előző lapról...**) %

sok van úgy, hogy azt sporolom, hát ha egyszer meg nem kapnek már hát legyen akkor. Drága Mucikám a cigaretáidat meg mind megkaptam úgy, hogy **nem – kell méregbe gurulnod és ijjen hosszu utátt meg tenni.** Május 1-sein én is gondoltam a Sanyikánkra meg ma éjel is álmodtam, hogy **otthon ő meg én egymás mellett feküdtünk** és ő egyszer csak felébredt és rám

néz és úgy átfogod **azt mondta, hogy én miért hagytam őt el temetni egyedül**, egyik éjel meg **azt álmodtam**, hogy halom, mintha puska tusal vernék az ajtott persze felkeltem a többieket is mondom, **hogy jönnek a partizánok hát képzeld mind alsó nadrágba és puskával kimegyünk** hát nem látunk semit sem **ijesmi többször szokot elő fordulni**, most van már egy kutyánk ojan amijen a tied volt bobinak hívják és tud magyarul is. Mucikám talán **nagyon is sokat gondolok rád**.

Mindenkit csokolok

Csokol **vőlegényed** Feri

Drága Mucikám!

1943.V.11.

Nem tudom, hogy **mi lehet az amit csak szóval lehet elmondani** és, hogy te ezért nagyon szomorú – vagy, ha lehetne, hogy több levél több örömet szerezne akkor én is írnék minden nap de sajnos **csak megszabva lehet írni** még így is sokalják. Drága Mucikám a **hazamenésről egyenlőre szó sincs sőt**. Ha esetleg Apu még nem kapta volna meg a lapot úgy újra nagyon szépen köszönöm amit írt és nagyon sokat gondolok mindenkire és agya az Isten, hogy erőben és egészségben viszontlásuk egymást **szeretném már a hosszú karommal meg ölelni mindenkit** hogy többet ne válaszon el semmi már. Mindenkit sorba neveket nem írom le kéz csokom téged csokolak. **vőle**. Feri.

Drága Mucikám!

1943.V.16.

Nem tudom, hogy **üzenetek a rádion** de itt töben írták, hogy üzentek de mi **egyikünk sem kapta meg nem azért vagyunk mi hirasok,, hogy ezt – is megkapjuk**, elembe hetenkint csak négy lapot – lehet írni egy levelet meg egy hónapban ez ugye nem sok, de amit írtál azt megkapjuk úgy a folyoiratokat meg a cigaretákat.. Mucikám ojan **nagy meleg van** most két napja, hogy az embernek megfő az agya hirtelen lett, a **fák csak most kezdenek virágozni, itt még azért így sem ojan mint othon** most vasárnap délelőt **talán most mentek templomba** eltudom képzelni milyen szép lehet pláné ha ijen idő van mint **itt jó volna** most ha volna itt **egy folyo** amibe lehetne fürödni de hát az sincs. M. csokolok Feri.

Drága Mucikám!

1943.V.22.

Ezt a lapot utrol írom **kb 20 – napig leszek uton** de azért te csak irjál mert mire vissza érek legalább lesz mit olvasni. Drága Mucikám **nagyon nehéz napokat élünk** az is, hogy egész nap esik két nap ojan szép volt az idő most pont mikor jó volna akkor romlott el máma jég is eset még pedig sok. Drága Mucikám **kivagyunk küldve 4-gyen vadászatra** de **(nem)**

galamb hanem partizán képzelj abból kető román úgy hogy nem jól tudnak még magyarul sem egész nap imátkozni utóvégre azt sem lehet mert **ha minket megtámadnának hát lőni kell és ölni meg imátkozni az nem fér össze, de hát valahogy csak megleszünk.** akkor majd sok mindenről fogok majd beszélni. Mucikám meg irtam az új tábori számom többet nem volt szabad rá írni. Hál isten egészséges vagyok. Feri csok.

Leibl Ferenc honvéd levele Oroszországból

Titz Béla urnak (leendő apósa)

Kedves Apu, Anyu!

1943.V.28.

Nagyon szépen köszönöm a levelet én hál Isten egészséges vagyok amit maguknak is tiszta szívből kívánok és aggya a jó Isten, hogy mihamarabb egymás között lehessünk habár **egyenlőre még nincs a hazajövetelről sem** **hir** legfőjebb az hogy haljuk, hogy sokan mennek, sőt már meg is érkeztek haza Pestre **itt nagyon nehezen mulnak a napok sokat gondolok a szép májusi napokra ami valamivel szebb lehet otthon,** itt sem sincs legalább tudnánk egyet mást össze hasonlítani, **ha esik nyakig sár van, ha meleg akkor meg a portol nem látni** még 3-rom lépést sem, mert a szél itt úgy látszik hogy hagyományos, de mindig fúj eddig 3-4 napig volt szép idő épen mikor kivoltam küldve ojan nagyon csunya volt az idő mindig **eső eső és eső víz körbe,** hogy legyen egy kis változatoság hát majdnem **dió nagyságu jég** is eset, **amenyire szeretem az esőt odahaza** mert mindig ekkor szeretem sétálni mení mikor eset **hát most ép úgy utálok.**

Kedves Apu! Köszönöm a cigaretákat megkaptam mind, amit a Jancsi küldöt azt is megkaptam tessék szives lenni nevembe **megköszöni egyenlőre külön nem tudom mert a megszabot levélből már nem jutot.**

Tolnayba irt kérdésére, hogy jó volna e egy pohár bor, mást nem tudok csak nagyon szerényen válaszolom **egy fél pohár bor is nagyon jó volna mert már az ízét is elfelejtetem** tessék szives lenni a Piriéknél megmondani, hogy legalább addig necsukjanak be míg én haza nem megyek mert utána már fogok segíteni, hogy jobban menjen, pardon nem jó irtam, hanem fogunk mert ha a Mucit szépen megkérem talán ő is befog jönni??? Kezüket csokolom Feri.

Mucikám máma olvastam csak el a lapokat amit még 10-zedikétől egész 21-ig irtál **mert most értem haza** már nem Pestre hanem csak innen a környéktől **a századhoz de mindgyárt irok** nehogy azt mond, hogy lusta

vagyok **még megse mosakodtam** a sok portol meg a sártol söt még a vassisak is a fejemen van **sietek mert mindgyárt elviszik e levelet.**

Mucikám sok szerencsét kívánok neked, hogy **jol beváljon az új állásod azért nem kell drukolni** majd csak fog sikerülni. Én hál Isten jól vagyok a **hajam még nem nőt meg anyira, hogy hullámos legyen** de már nem látszik, hogy le volt vágva kopaszra. Mucko a fogyással meg úgy vagyok, hogy **bizony fogyok** mert evés utáni nadrágszíj huzástól gondolom, hogy nem lehet meghízni **étlap burgonya, káposzta de majd otthon talán ha lesz** akkor be fogom majd potolni. **A szabadságra sok jot és jó mulatást** kívánok, de igazán nem tudom ha jövőhonapba mentek csak, akkor mi lesz veled már úgy értem, hogy 1-sején el mész és jövő hónapba meg szabadságra is mész a gyárból, hát itt Pista vagyok vagy úgy látom, hogy nem szívesen mész el, a másikra **Strandra vonatkozólag nem mondok semit** szóval csináj úgy ahogy akarsz.

U i. Titz Gézára emlékszem

Csokolak várom a levelét Feri.

Drága Mucikám!

1943.V.30.

Pár napja hogy maláriával bent vagyok a kórházba de már jobban vagyok nem tudom, hogy meddig kell itt lenni de azért csak **irjatok** a rendes tábori számmal mert a **fiúk behozzák mert ugyan ebbe a faluba van a korház is** ahol a századom van. remélem, hogy nem kell soká majd itt maradni más újságot nem tudok mihejt lehet írok. csokolak mindenkit Feri

Drága Mucikám!

1943.VI.6.

Sajnos **még mindig a kórházból kell irnom még mindig magas lázam van és ráz a hideg** de talán azért el tudod olvasni cigaretákat megkaptam meg a csomagot is de egyelőre nem szabad semit sem enni **csak bizonyos pürét meg tejben griszt** hát képzelkeded, hogy **hogy izlik** ez nekem majd ha jobban lesznek többet fogok írni. Kint már meleg idők vannak jobb volna nem kórházba lenni. csok Feri

Drága Mucikám!

1943.VI.8.

Tudatom, hogy **máma jötem ki a kórházból de nem jól, még mindig ráz a hideg meg lázam van** de remélem, hogy majd otthon rendbe fogok jöni azt mondják **ez a betegség nagyon hoszadalmas** hát 1-2 – két év után talán majd megszokom. Nagyon köszönöm a csomagot már megkóstoltam kár volt enyi pénzt kidobni. Amikor bevitek a kórházba a **hajam megint veszéjbe volt de meg mentettem most már hullámos.** A meglepetés most már elmarad mert le akartam magam fényképezni **orosznak** majd ha kicsit jobban fogok ki nézni mert **most nagyon rosszul nézek ki.** Csok. vö. Feri.

Kedves Muci!

1943.VI.22.

Megkaptam az **Állatkertből** is a lapot **csodálom, hogy nem fogtak ot valamelyik ketrechen** biztosan szerencsétek volt és nem volt üres. Itt semi ujság sincs minden a régi legfájóbb az, hogy **mindig türelmetleneben várjuk, hogy mikor megyünk már haza.** Jo volna ha **legaláb szabadságra lehetne** menni de én egyenlőre még nem megyek itt **nem úgy van, hogy** na most leállítunk mindent és **menjen mindenki arra amere látt** hét hétre. De reméljük, hogy egyszer minden el fog majd jönni. Csokolok mindenkit Feri

Drága Mucikám!

1943.VII.3.

Lapodat megkaptam amejben irod, hogy szabadságon vagy hát bizony most itt sem valami szép az idő. Remélem mire e lapot megkapod akkor már azt fogod válaszolni, hogy nincs már semi baj és Apu már jobban van itt semi **ujság** nincs legfőljebb **csak az, hogy be vagyok osztva futárnak** de azért még együtt vagyunk a regiekel, úgy hogy **most még ezis hozá jött elfoglaltsag** így hát épen elég van de azért arra, **hogy sokat gondoljak rátok van épen elég idő mert ha az ember megy vagy csinál valamit azért gondolni tud ugye?** nem jó a kuli. mindenkit csokolok Feri

Drága Mucikám!

1943.VII.4.

Tudatom veled, hogy **most már jobban vagyok** és hogy mit csinállok kérdezed. Először most **uj beosztásom van futár vagyok** úgy hogy **ha volt egy kis időm az előtt az most még úgy sincs** mert a régi is megmaradt. Azért ahány lapot lehet írni azt megirom. Irod, hogy **lefogytál** hát nem let volna jobb ha **legalább vasárnap pihentél volna? A Stefánéknak ojan jó, hogy még rétes is van nekünk még rágondolni sem szabad** de azért nem irigységből mondom. Pár nap mulva **fogok megint egy meglepetést írni** de lehet hogy csak 2-3 hét mulva. csokol **vőlegényed** Feri

Drága Mucikám!

1943.VII.8.

Irod, hogy nagyon szomorúan tudsz csak írni, hát tudod én még ennél is szomoruban tudnék de minek szomoricsalag még jobban, nem, hid el **inkáb szeretném ha mindig csak nevetnél és örülnél az életnek.**

Mucikám! **irod hogy bizol a jövőben, hát nem tudom én már talán azt sem, úgy érzem hogy az a kis remény ami volt mindig kevesebb és kevesebb lesz.** Lehet, hogy talán mert ideges vagyok, mert most **miota kijöttem a kórházból** valahogy úgy érzem, hogy sokal de **sokal idegesebb vagyok.**

Irjam meg, hogy hiányzol e nekem, ha téged az fel vidit hát igen, de evel nem sokra megyünk egyikünk se a kilométerek csak megmaradnak és az idő meg mulik és csak álmok vannak. csok. vől. Feri.

1943.VII.12. Kedves Mucikám!

Először is kedves **Apunak** mielőbbi teljes meg gyógyulást kívánok és vigyázon magára mert **evel a betegségel nem lehet nagyon kukoricázni.**

Mucikám elhiszem, hogy nem tudsz most ojan sűrűen írni mert nagyon elvagy foglalva és így meg fáradt is vagy na meg hát mit is lehetne annyit írni? **Nem baj irjál akkor mikor nagyon ráérsz hiszen mi megszokunk mindent.**

Cigaretát megkaptam köszönöm most egyenlőre ne külgyl mert van majd fogok írni ha elfogyot. Mindenkit csokolok Feri.

Drága Mucikám!

1943.VII.16.

Ma megint **egy hónap eltelt, hogy othonrol eljöttem** és sajnos ki tugya, hogy még hány hónap fog eltelni, az **itteni hírek szerint még karácsonyra sincs sok remény, hogy othon leszünk de reméljük, hogy még a csodák nem szüntek** meg mert mink csak a csodába bizunk. Én most egy idő ota **elég jól érzem magam úgy hogy fojton enék de hát....** Mucikám ha esetleg kevés lapot kaptál akkor ne türelmetlenkedj mert én írtam, úgy, hogy biztos meg fogod kapni. Itten is nagyon csunya az idő minden nap esik az eső és képzeld a cseresznye még csak most érik úgy hogy gyümölcs még nincs igaz ha lesz akkor se sok mert **erefelé kevés a gyümölcsfa itt csak krumplit ültetnek** az meg van boháta csok. vől. Feri.

Drága Mucikám!

1943.VII.18.

Már a **legközelebbi lapomon meg írom, hogy mi az a meglepetés** eddig már félig meg van úgy hogy **90% százalékik már biztos** nem tudom, hogy neked lesz e meglepetés ojan mint **nekem nem is anyira meglepetés részemről mint inkább jól esik.** Tudod kicsit büszke lehetek és így természetes, hogy te is.

Mucikám hát **mi is van aval a postás – kiaszonyal legközelebb nézd meg jobban, hogy nincs e véletlenül bajusza,** amit örömdbe talán nem látál.

Sajnálalak, **hogy nem tudtat előre mijen idő lesz ughogy így kimehetél volna** Magdolnára de tugya Isten mire jo, hogy nem mentél, tudod már it is **tapasztaltam, hogy sok mulik a véletleneken** csok völe. Feri.

Drága Mucikám!

1943.VII.25.

A mult lapon ígértem, hogy megfogom irni a **meglepetést** hát igen. Tudod **megkaptam az első osztályu tűz keresztet a koszorúval meg a kardokkal, le is fényképeztem magam** küldtem belőlle a Mimi majd oda agya és irtam egy hosszulevelet biztos, hogy oda agyák ved ugy mintha neked irtam volna. **Legközeleb neked fogok majd sokat irni és akkor te fogod majd nekik megmutatni tudod azért van így mert sporolni kell.**

Csokolak m. **vőlegényed** Feri.

Drága Mucikám!

1943.VII.31.

Tegnap kaptam egy pár lapot tőled még ojat is ami VII.17-én lett feladva így 13 –napig jött. Kaptam egy lapot amit Esztergomból irtál azt a kincses ládát emlékszel rá, hát csodálkozom hogy megkaptam mert **rá volt írva elől hátul hogy „tilos vissza „de nem volt ráírva hogy ki a felado hát azt hiszem ezért kaptam meg.**

Mariskának nagyon **köszönöm a pálinkát** ha iszok **gondolatban kocintok veletek** ugye ez **egész jo ha valaki iszik és a másakra meg csak gondol de reméljük, hogy eljön majd az idő, hogy mindanyian egyszerre fogunk inni.** Mucikám a cigaretát meg tudom, hogy jó szível küldted de hát nem azért dolgozol még vasárnap is. Mindenkit csak. Feri.

Drága Mucikám!

1943.VIII.5.

Ne nagyon strenköld magad majd **csak jó lesz egyszer minden** remélem, hogy Apu már jobban van.

A Kurgy is irt nekem de ojan falramászo marhaságokat, épen ugy mint mikor ithon beszél többek között kérdezi van e belátás vagy kilátás szabadságról gyűjtek mert othon a borju is már meg ellet és más ijen marhaságokat.

Itt most egy pár nap jo ojan **nagy meleg van és nem ugy mint othon, hogy van nyári ruha** az a poszto meg nagyon meleg szoval mindig van valami.

Csokol Feri

Drága Mucikám!

1943.VIII.9.

Örömmel olvasom lapodon, hogy **Apu** már jobban van, irtam én is remélem meg kaptátok és **reméllem, hogy fog halgatni rám.** Ha esetleg valami van akkor ird meg mert **Apunak csak akkor hiszem ell ha te is ugyan azt irod.**

Gondolom, hogy Apu képes irni, hogy most pihen valahol csak azért, hogy meg nyugtason. **Gratulációt mindenkinek köszönöm Apunak és**

Anyunak is. Mucikám irod, hogy **haza talán repülőgépen jövök ha máson már mindenem mentem**, hát azt ne kívánd mert innen **csak a nagyon sujos sebesültek mennek repülőgépen haza** azt meg te sem meg én sem szeretném. Csokol vőle. Feri.

Drága Mucikám!

1943.VIII.29.

Először is **csaltál három napot** mert kimaradt a sorendből így nem tudom, hogy **a 14- és 17-es dátum közé miben levelet vagy, megjegyzést tegyek** mert csak e napok **hiányzanak a levél csomobol**. Nagyon örülök, hogy Apu othon van már. Azt hiszem **kevés csendőr van aki ojan éréjes, mint te igaz?** „Punk tum” Az **éjelek nagyon hűvösek** úgy hogy éjel már pulovert kell veni. Ird meg, hogy **István–királykor volt e valamijen ünnepség** tüzijáték ha igen remélem nem az angolok rendezték.

Bizony a régi idő már nagyon messze jár vajon vissza fog e jönni? Ha vissza is jön de már csak deres hajjal vagy ez az igazi?

csokol mind. vőlegényed Feri

Drága Mucikám! 1

943.IX.12.

Tudatom veletek, hogy jól vagyok és **ne agogyatok, hogy ijen keveset irok** de ha lehet akkor mindig irok. **Tegnap kaptam postát visszamenőleg két és fél hétről** nagyon örültem neki **volt mit olvasni már nagyon hiányzot** egypár sor. De ti hacsak tudtok úgy irjatok minél sürűben. Leveletekre nem tudok mindegyikre válaszolni ha majd haza megyek szoval fogom megmondani. Nagyon sokat gondolok rátok **imátkozatok én is kérem a jó Istent, hogy minéll előb találkozunk és egymás közöt lehessünk.**

Mindenkit nagyon sokszor csokolok az ismerősöket szivből üdvözlöm.

Nagyon sokat irjatok.

Téged nagyon sokszor csokolak vőlegényed Feri

Drága Mucikám!

1943.X.12.

A lapok után ítélve láthatod, hogy **valamivel nyugodtab légkörbe vagyunk de hogy meddig azt mi sajnos nem tgyuk**. Szeretnénk ha már a tél elmulna mert előre láthatólag nem valami könnyü lesz. **Reméljük, hogy az is el fog mulni majd egyszer és akkor úgy fogunk vissza gondolni mint egy rossz álomra. Ne agogyatok ha estleg nem kaptok majd hosszabb ideig lapot.**

Sokat gondolok rátok. Téged sokszor cs. Anyunak, Apunak kézcsók.

vőlegényed Feri

Drága Mucikám!

1943.X.16.

Szemrehányással kezdem a levelem nem gondolod, hogy sok napok maradtak ki amikor te nem irtál, Én ugy veszem észre mert nagyon ritkán kapok levelet. **Lassan már kezd közeledni a karácsony az ígéretemből lesz e valami** azt nem tudom, azt hiszem, hogy nem nagyon fogom tudni báváltani. **Ha most nem is de reméljük, hogy jövőre már biztosan.** Nagyon kíváncsi vagyok már, hogy **hogy mulnak a napjaid.** Én álam **némejkor gyorsan de van mikor nagyon lassan** azt hiszem, hogy a legtöbbször lassan.

Szeretném tolni vagy két napot egyé veni. Ma szombat este 1/2 10 és 10-orakor **kell kimenem őrségbe egész 12-ig utána 4-től 6-ig, lesz időm ép eleget gondolkodni. Küldök majd egy sóhajt hátha meg fogod érezni.**

Sokszor csokolak. vőlegényed Feri

Drága Mucikám!

1943.XI.7.

Lapjaidat megkaptam egyszerre három darabot. Én már irtam egyszer, hogy **a fényképet megkaptam** és hogy köszönöm szépen. Te nagyon lesinkofálad peddig **nem is ros.** **Őrómel olvasom, hogy hízta** valamit és hogy jól vagytok. Én is elég jól érzem magam a körülményekhez képest. Mostanába elég **sok a szolgálat minden 24-orába őrséget kell adni** ami nem a legkellemeseb mert már hideg van, sőt **máma éjel ugy néztem ki mint egy Mikulás,** mert egész éjel **eset a hó.** Sajnos **meleg ruhát meg még nem adtak** ugy hogy elégé **fázunk.** Amit küldtök meleg ruhát azt előre köszönöm. Már nagyon számoljuk a napokat **a karácsonyi haza menetel még nagyon bizonytalan,** hirek nagyon is különbözők ugyhogy hitelt nem lehet egyikre sem adni **csak mindig remélünk.**

Sokszor csokolak. vőle. Feri

Drága Mucikám!

1943.XI.11.

X.31-iki lapodat megkaptam. Bizony én is az nap mikor te ired, hogy **emlékezetes ez a nap én is sokat gondoltam rád.** Ha ugy visszagondolok, hogy **már anak egy éve** hát elég gyorsan elmult peddig mijen sok minden történt azóta. **Vajon még menyi idő fog elmulni, hogy ujra láthasuk egymást** de remélem, hogy az is el fogjönni. **Irod, hogy jo e volna ha te is velem álnál őrséget** azt hiszem, hogy **csak egyszer álnál pláne ha ijen hideg volna mint mostanában az ember azt hiszi, hogy soha se lesz vége** anak az időnek amikor jön a váltás. **Egyszer neked is tetszene pláne ha ojan napot fognál ki mikor it is ot is egy fehér vagy piros ragita szál fel és egy puska vagy géppisztoly szol az ember néha azt hiszi, hogy Szent**

István van és tüzijátékot néz, görög tűz mikor egy falu ég és egész napali világságot ad. Ez csak dióhéjban van írva.

Csokolok mindenkit vő. Feri

Drága Mucikám!

1943.XI.21.

Tudatom veled hogy jól vagyok. Nem tudom mi az oka, hogy **mostanába ojan sokat álmodok rólad, hol jót hol rosszat.** Itt is már elég hidegek vannak eső, hó, jeges eső esik fojton na és a szél az állandóan fuj. Nagyon **sokat vagyok uton sajnos nem haza felé.** Bővebet nem tudok irni egyenlőre mert ezt is **vagy futából irom, de majd egyszer fogok minden lapodra irni ha lesz egy kis időm.** Addig is sok jót egészséget kívánok neked és kedves szüleidnek és a többi ismerősöknek a mielőbbi viszontlátásra

csokol vőlegény. Feri.

Drága Mucikám!

1943.XI.28.

Sokat gondolok rátok **most hogy elég közel vagyok a határhoz még nagyobb a mehetnékem haza,** most három nap alatt már othon is volnék. **Nagyon szép a város, ahol vagyok. Voltam moziba, vendéglőbe sőt ittam zenét halgattam még hozzá magyar notákat játszottak** ugy hogy most nagyon hamar mulnak a napok így még csak kilehetne birni valahogy. Csak az a baj, hogy sokan vannak itt akik erre felé menek haza és így az embernek fáj a szive, hogy **még pár nap és megint 1000 kilométerre leszünk nem, hogy közeleb hanem meszeb a határtól és megint ott fojthatjuk ahol abba hagytuk.** Nagyon sokat gondolok rád. Irjatok mert majd ha vissza érek mind el fogom olvasni és sokat fogok irni.

Csokol vőlegényed Feri

Drága Mucikám!

1943.XII.8.

Ép mikulás napján kaptam meg a Hévízi urtol az üzenetet **igy hát meg volt az ajándék.** Még érezni lehetett rajta az othoni levegőt, megnyugtatot, hogy mindenki jól van, hát egy időre most van miről beszélni. **Nagyon nehezen mulnak a napok szeretnék már othon leni, nehéz lesz a karácsony így egymástol mesze, de minden percben a gondolatom ot van nálatok.** Kérlek segíts, hogy ugy te mint a többiek amennyire lehet vidáman és kellemesen tölcsétek el a még hátra levő napokat **aba a reménybe, hogy rövidesen majd csak együtt leszünk.**

Mindenkit nagyon sokszor csokolok Apu, Anyunak kézcsock vőleg. Feri

Drága Mucikám!

1943.XII.10.

Lapodat és a csomagba a rímot megkaptam nagyon de nagyon örültem nekil
amijen nagyon örültem ép oj fájós szível vettem át. Talán nem is fontos
hogy leírjam **ugy is tudod, hogy mért!...**

Át vettem föl vittem a szobába mert mink urak vagyunk és ot alszunk, keztem
kicsomagolni de egy falat anyi nem ment le a torkomon csak néztem és **valami**
össze szoritota a torkomat, hát nekem már vajon itt van a karácsony
és csakugyan itt kell ezt meg ünnepelni, ha eddig volt egy kis remény,
ugy még az is elment. Csak néztem és **othon volt a gondolatom,** hogy ha
itt lesz tényleg az idő nektek talán még rosszab lesz. **Elöttem volt az adigi**
karácsony este. Tavaj elő még othon voltunk mind a heten fiuk és most
magatokra vagytok hagyva.

Mucikám! az előbi levélbe már kértelek de most megint még jobban kérlek,
hogy **légy helyetem is othon de nem csak nálunk, hanem nálatok**
is és ugy csináld, hogy minél többen legyetek együtt akkor talán
mindnyájatoknak job és könyeb lesz.

Mucikám! te is rám gondolsz azt tudom előre de **ne mutasd hanem csinálj**
ugy mintha nem is gondolnál rám. Neked lesz a legnehezeb de ted meg
talán töbet már nem fog kelleni? Ha esetleg nagyon nehéz lesz ugy ird meg
nekem én ugyis meg fogom érezni.

Mucikám! **én nem tudok neked mást adni karácsonyra nem tudok a fa**
alá teni mást csak a szivem ved ajándékul ezt mert ha, nem is mondom
de neked érezni kell, hogy szeretlek. Talán ez is ajándék ha kevés én
ugy mást nem adhatok legfejeb az élettem ami felett sem te sem én
nem rendelkezek ugy azt rá bizom az Istenre! S ha van Isten ugy van
feltámadás, ha van feltámadás ugy van egyesülés!

Nagyon de nagyon szokszor csokollak völegényed Feri.

ui.: Mucikám. Mindenkeinek. Anyunak Apunak Mariskának Gizának
Jancsinak Erinak Dusinak **Neked inen messziről fogom meg a kezed és**
kivánok nagyon kellemes és boldog karácsonyi ünnepeket. völegény Feri.

Drága Mucikám!

1944.I.23.

Igaz, hogy kevés postát kapok tőled, de azért nem haragszok mert meg
értem, hogy nincs időd mert nagyon el vagy foglalva. Én hál Isten elég **bol**
vagyok csak nagyon nehezen mulnak a napok mert nagyon várjuk a
megváltást de sajnos az még mindig késik. Szerencsénk van, hogy nincs
idén legaláb is még ideig nagyon erős tél. Üzeni mostanába nem tudtam de

azért **figyeld a rádiót** ha lehet akkor fogok üzeni. Örömel olvasom, hogy a Giza hál Isten jól van de még azért ne biza el magát és vigyázon magára. Sokat gondolk rátok és **számolom a napokat igaz hogy nem tudom meddig** kell még számolni ha így tart hát még sokat! Csokol völegényed Feri.

Drága Mucikám!

1944.I.31.

Nem tudtam elége csodálkozni, hogy tőled egyszerre 3-rom azaz három lapot kaptam. Névnepomra a jó kívánságod köszönöm. **Irod, hogy egy hétig rózsaszinben látjuk majd a világot** hát bizony nem volna baj mert **eddig bizony elég fekete**. Mucikám eltudom kébzelni, hogy mijen sok minden van amit nekem akarsz mondani vagy körülbelül tudom is hogy mit. **A krémtől** nem nagyon tudok fiatalodni mert **amit egyszer küldtél az már nagyon rég volt** és így már régen nem használók **igaz hogy megigértél még akkor de úgy látszik, hogy elfelejtetél**. De most már nehogy külgyetek. Sokszor csokol völegényed

Titz Géza tizedes, testvére levele a frontról Titz Irmuska úrleánynak

Drága Mucikám!

1943.IV.16.

A 8-án írott sok örömet tartalmazó kedves lapodat ma kaptam meg és azonnal válaszolok is. Először is engedd meg, hogy **eljegyzésedhez jó szívvel, meleg szeretettel kívánjak minden jót!, a távházassághoz pedig – az örömtől és a boldogságtól szóhoz sem tudok jutni.!** Nem kerekíttem a szép szavakat hanem csak annyit kívánok édes Mucikám, hogy a **házasságodban mindig olyan boldog légy, mint én vagyok!! A leendő sógoromnak is gratulálnék, de sajnos csak annyit tudok, hogy Ferinek hívják!!** Az előléptetésemhez köszönöm a jó kívánságokat! Egyébként jól vagyok, nincs semmi bajom, csak **rettenetesen vágyom haza!** Igen, karácsony óta **minden héten úgy van, hogy megyünk haza** képzelhetitek a drukkolást!! Ha van valami ujság mindig szeretettel várom soraitokat!

A nagy „eseményről” pedig értesíts!! Szeretettel küld sok-sok csókot Apunak, Anyunak, Marikának, Dusikának, Gizikének, Erikának, Jánoskának és Neked Mucikám még egyszer minden jót kívánva, örömmel, szeretettel csókol Géza

Édes Mucikám!

1943.V.6.

4-én kaptam meg nagy öröömre kedves lapodat. – **Köszönöm, hogy megküldted a Feri címét amint lehet írok Neki is!** No, azért olyan szép szavakat nem tudok írni, de azért megpróbálom!

*Ne félj, nem említem, hogy Te mondtad! Mucikám édes, mikor lesz vagy talán már meg is történt a nagy esemény? Nagyon fogok örülni, ha tudom, Te is bevezetél már a házasság sima, biztos és boldog révébe!! Nagyon drukkolok már! Mucikám, hogy teltek az ünnepek? jól? gondoltatok sokat a kint levő katonákra is? A húsvéti jókívánságokat nagyon szépen köszönöm. Rám fért. **Egyéb úgy sem volt!** Édesem, ha mindenáron cigi akarsz küldeni, ha lehet Symphoniát vagy Levantát. Jó? **Itt már minden cigi gyenge!** Isten veled édes Mucikám, szeretettel ölel és csókol sokat gondolva rátok Géza. – Szevasz!*

★ ★ ★ Hazament, megnősült ★ ★ ★

Leveli Ngs. Leibl Ferencné urnónek, feleségének

Drága Feleségem és testvéreim 1944.IV. 17.
*Tudatom veletek, hogy **bevagytok öltözve, de a civiruhát még egyenlőre nem küldöm haza** mert a századparancsnokom azt mondta **ha kap helyetem egy másikat akkor leszerелеk de hát lesz e belőle valami** azt nem nagyon hiszem. Drága Mucikám ha ez így fog meni akkor két hét múlva **teljesen megbolondulok úgy napal mint éjel fojton csak rátok gondolok** nagyon agodok, hogy hogy vagytok irjatok minden nap ha rossz ha jo. **Ha tudtok valamit értem teni nagyon jó volna.***

Csokol nagyon szerető Feritek

Drága aszonykám és testvéreim 1944.IV. 18.
*Semi különös ujságot még nem tudok csak várom a szerencsét. Egy nagyon kis reményem van csak. **Nem tudom leírni, hogy mit érzek csak anyit, hogy borzaszto, nem tudok másra sehová és semire sem gondolni csak állandóan haza és haza rátok!** Nagyon agodok, hogy hogy vagytok irjatok legalább minden nap egy sort. **Mucikám nem tudsz valamit csinálni a vezér által?** Itt csak négyen vagyunk akik együtt voltunk a fronton más senkit sem ismerek. Mucikám remélem, hogy jól vagy, **sokat gondolsz rám? Szeretnék mindent amit érzek élő szóval elmondani** de talán még ugysem tudnám csak anyit, hogy **nagyon nagyon szeretlek.***

Csokol beneteket Feri

Drága Mucikám!

1944.IV. 21.

Semmi, semmi, megöl ez a bizonytalanság, tőled se kapok semi hirt. **Járom az erdőt de gondolatom mindig nálad van vajon mit csinálsz, gondolsz rám, szeretsz e?** Semi más gondolatom nincs **csak te.** Nem irtam senkinek sem **nem is tudok írni, hisz anyira vágyom utánad enyire szeretni aszt hiszem nem is tud más senki. Kicsit job ha leirom** mert utána mintha könnyeb volna, mert elgondolom, hogy te vajon mit is mondanál ha ezeket személyesen mondom és te a szemembe nézel és átölelsz.

Drága Mucikám hogy vagy te és mindenki Apu, Anyu, Gizáék, remélem sehol sincs semi baj, mikor **volt riadó, volt e valami?** Mindent írjal meg de egész őszintén **nehogy valamit is elhalgas,** mert ha így birom akkor egy agodalomal több az már nem számít. Sokszor csokol mindenkit Feri

Drága Mucikám és testvéreim!

1944.V.17.

Ma szerda **még mindig semi sem a reményből** a napok mulnak. Az idő nem a legkellemesebb nagyon sok eső esik. Drága Mucikám! **köszönöm nagyon az Anyunak,** hogy ő is igen nagy szeretettel van irányomba és ő is kéri **az Istent, majd csak megfog benniünket segíteni ha anyian kérjük.** A Gizitől kaptam már egy lapot én is irtam, de nem szídtam össze majd máskor ha megint lusta lesz. Mucikám **a gyártól kapsz e valamit ha nem ugy kérjél** vagy ha tугya a Mimi intéze el. Amit a levélbe irtál nem tudom elgondolni, hogy **az a három hely ki és mi lehet ahol** gondolod, hogy **szerencsével fogtok járni** és az ígéretet meg fogják tartani.

Nagyon sokat gondolok rátok sokszor csokol Feri.

Drága Mucikám és testvéreim!

1944.V.18.

Ma kaptam késve három lapot most is csak röviden írok, de remélem, hogy jövő héten már tudok többet írni. **Ujságot még az ügyemben semit sem tudok** nem is halok felőle semit sem. **Nem is lesz már belőle semi már lemondtam** most már csak várok és várok. Idő nagyon rossz minden nap esik az eső és elég hideg van amennyire lehet vigyázok.

Drága Mucikám lapodat megkaptam írod, hogy azért az eddigi szeretetből ti irántatok azért meg marad. Mucikám hát hogy gondolhatsz íjet vagy kérdezhetsz is, hát ez csak természetes **a testvéri szeretet is más meg az is más ahogy a Mucikát szeretem. Mind a kettő öröké megmarad** azt biztosan tudom. Erre ne is gondolj, hogy másképp is lehet.

Nagyon sokszor csokol beneteket. Feri.

Drága kisanyám Mucikám!

1944.V.26.

Ma már a második lapot írom **ojan nagyon jó ha másképp nem is legalább így tudok veled beszélgetni. Ojan nagyon sokat szeretnék neked mondani** kérem **a jo Istent**, hogy az előbi levelemben amit kértem legalább azt agya meg! Mert **eddig amit kértem nem adta meg** de azért még remélem hogy valamiképpen majd csak meg fog segíteni?

Nagyon sokat gondolok rád és szerető szível csokol. Feri.

Drága Muckom, testvéreim!

1944.VI.1.

Ma péntek reggel, **éjél őrségben voltam sokat gondoltam rátok.** Nagy zivatar volt **itt a hegyekbe egész más a vihar** egyik villám a másikat éri **ojan mintha** az egész hegy meg az erdő egybe szaladna **van benne szépség.** Gondoltam **ha nálatok is van ijén zivatar akkor jó mert legalább tudtok nyugodtan aludni és nem jönnek a repülőgépek.** Ha esetleg tudtok valami ujságot küldeni vagy folyó iratot úgy legyetek szivesek küldeni. Mi ujság van jol vagytok? Nem beteg valaki? Moziba szoktatok járni és még hova, mit csináltok egész nap, úgy gondolom, hogy **nagyon ellehetsz foglalva, hogy miből gondolom ezt már gondolhatjátok ti is.**

Mindenkit sokszor öllek és csokolok Feri

Drága Muckom és testvéreim!

1944.VI.10.

Ma kaptam meg a 2-kán irt levelet és még két lapot amit a Gizi és a Mucikám irt. Ha ezt **a lapot** meg kapjátok akor amit fogtok irni **próbáljátok számozni így fogom tudni, hogy meliket kapom meg.** Tegnap jöttek meg azok akik fent voltak nálatok Sokat nem tudtak mondani, csak hogy hál Isten jol vagytok és hogy siesek haza. **Ha én tölem fügne akor gondolhatjátok, hogy én sietnék is haza. Éjél álmomban ugyis othon voltam reggel** ahogy felébredtem hirtelen nem tudtam, hogy hol is vagyok. Muckom akiket te kérdezel az a négy is it van még. Sokszor csokol és ölel Feri.

Drága Muckom és testvéreim!

1944.VI.11.

Vasárnap nem kaptam kézhez a 4-ki leveleid sajnos nem tudok sokat irni mert **ma is kell építeni vonalat így hát pár perc pihenő van kihasználom az alkalmat és irok neked.** Drága Mucikám szo szerint **ugy vagyok én is mint te arra a 7 napra éppen úgy gondolok, minden perc eszembe van. Gondolataink, érzéseink olyan egyformák is, bizony nem cseréltem volna senkivel sem és ha most is othon volnék most sem cserélnék senkivel a világon. Istenem de jó is volna ha tudnám, hogy**

mikor fog eljönni a viszontlátás újra? Levelet nem kaptam visszamenőleg de a folyó-íratot megkaptam. **Napok egyformán mulnak nagyon nagyon sokat gondolok rád.** Ha lehet és van kedvetek úgy minél gyakrabban menjetek el valahová, ha már én nem is mehetek de gondoljatok rám.

Sokszor csak. ölel Feri

Drága Muckom és testvéreim!

1944.VI.14.

Most már elhiszed, hogy nem kaptam meg minden lapod vagy leveled, de ha te megkapod azért küld ki kíváncsi vagyok hogy hány lesz. **Volt már úgy hogy én is** később vettem észre, hogy **rosz tábori számat irtam rá** de lehet, hogy úgy is küldtem el tehát ha esetleg megváltozna akkor én ugyis megírom.

Urnapkor én is gondoltam a régi napokra bizony nagyon megváltozott azota minden.

Sokszor öllelek és csokolak. Feri.

Drága kisanyám!

1944.VI.17.

Hogy is mongya a Margit **két muja egy pár ugye?** mint ha csak hallanám. Szentendréről megkaptam a lapot de szívesen letem volna én is ot. **Nagyon sajnállak beneteket, hogy ojan sokat zavarnak a repülők** de csak az Isten ovjon meg beneteket és mindenkit, hogy **semi bajotok sem legyen.** Már alig várom a 15-díki lapot mert **nagyon ideges vagyok hallotam egyet mást.**

A Lukácsy azt hiszem nem is fog írni a Bedunától kelet volna megkérdezni a címet talán ő is tudta volna. Nem baj inkább most a másikat várom amit az előbb irtam.

Nagyon sokszor csokolak és öllelek Feri.

Drága Muckom és testvéreim!

1944.VI.21.

Anyi idegeskedés után tényleg hős vagy el tudom képzelni azokat a napokat **kérem az Istent,** hogy minél keveseb rossz napokat agyon és **agya meg már** amiután anyi sok ember áhitozik és imátkozik **a csendes és nyugodt békét.** Muckom az előbi lapom elfelejtettem kérdezni tőled, hogy amit írtál Apuro! én meg említhetem neki és próbáljam meg vigasztalni ha igen úgy fogol neki írni? **Utazástok véget nagyon agodtam** de remélem nem történt semi és jól éreztétek magatok. Sokat gondolok rátok

Sokszor csokollak gondolatban én is ot voltam veletek és öllelek Feri.

Drága kisanyám!

1944.VI.23.

Ma kaptam meg 2 lapot és 2 leveledet egyszerre most próbálok mindre válaszolni. **Magdolna ugye szép hely kivált most nyáron.** Mikor irtad, hogy odamentél mingyárt **gondoltam, hogy nem a legjobban fogjátok**

magatokat érezni. Mert ismerem a **Terust** mikor a **Mimivel** kint voltunk akkor is **kihasználta a Mimit** hát gondolom, hogy most két legyet ütöt egy csapásra. Nem is volna jo ha egész nyára kimenétek azt nem is lehet, hogy a Gízi és a Mimi onnan járjon be az nagyon nagy strapa volna nekik. Rollatok kettőtökről meg nem is beszélve, hogy mijen jo volna a Terusnak. Ha már edig gondolom, hogy megusztátok és nincs semi baj talán **a jo Isten megadja, hogy most sem lesz semi remélve hogy a háboru a vége felé jár.** Ugye hogy mindenhol jo de mégis a legjobb othon azt én is ugy gondolom. **El tudom kébzelni hogy mijen unalmas társaság volt** a Manyi, Jancsi na és azt meg kébzelem, hogy menyit kinlodtatok %

(összeöltve a két levél fekete cérnával, dupla lap)

Drága kisanyám!

1944.VI.23.

Folytatás: Nagyon kíváncsi vagyok Anyuékra, hogy **el kel e meni onnan lakni. Én ugy tudom, hogy aki nem akar az maradhat** ottan továbbra is. Nagyon **kár volna azért a lakásért** pláne zsidoknak ők biztosan örülnének neki. Ha valami lesz ugy ird meg midgyárt.

Drága Mujám **a csomagot** már nagyon várom és kérlek benneteket **ha lehet a másik hónapba, az elején agyátok fel nehogy ugy járjak hogy betiltják a postán.** Tudod én sem akarok le maradni tóled **a hizásba** sem, igaz hogy én nem hiszem, hogy hiztam. De ha it nem is fogok majd bepotosom othon. Még egyet drága Muckom nem tudom, hogy mért irod hogy hidegen irok én mindig egyformán irok de az lehet hogy enyi sok idegeskedés után ami othon Pesten van te is ideges vagy és másképen értelmezted. De meg **kell a sorok közt érezned hogy én nem változtam hanem még mindig sőt még jobban szeretlek téged.** Azért irtam hát lapot mert nincs boritékom várom a csomagot.

Nagyon sok. ölel és csokol Feri.

Drága Muckom!

1944.VI.25.

A szabadság egyenlőre bizonytalan, bár én nagyon szeretnék meni. Már nagyon szeretném, ha látnálak beneteket és ha már nem is egészen **legaláb pár napra köztetek lennék az is nagy boldogság volna** részemről. Csomagot megkaptam nagyon köszönöm **a négy sarkát meg kerestem és a sohajt nem hogy megtaláltam hanem meghallotam.** Bennem is **az tarcsa a reményt, hogy már nem tart ojan soká és csak béke lesz és mink nagy boldogságban fogunk élni.** Ujságot, amit küldtetek azt már olvastam mert **van akinek jön Pestről.** vagyis küldik othonról így hát pár napra hát **mink is tudunk egyet, mást othonról.** A háborus fordulatok nagyon jok de most

már az volna jo, ha legaláb Magyarországot nem bombáznák talán egy darabig aba hagyák csokol és ölel Feri.
Az ígért levelet nagyon várom már 3-rom napja nem kaptam.

Drága Muckom!

1944.VI.26.

Ma kaptam egyszerre két lapot 7,8-asat de még nem az a szép hosszú levél amit ígértél vagy már uton van mert én várom! *Drága Muckom* én már nem a heteket számolom hanem már hónapokba számolok. **Csak az Isten tugya hogy még hány hónapot kell számolni. Istenem én is hány de hány sóhajt küldtem haza, a levegőbe egyik a másikat éri, ha lehetne a rádióba hallani akkor egész nap halhatnád nem csak nappal nagyon sokszor éjel is.**

Drága Muckom egész megijesztec a kövérségeddel remélem nem vagy ojan nagyon kövér mint a Fremmelné. Nem azért mondom, hogy akkor nem szeretnélek mert **nem csak akkor szeretlek ha sovány vagy hanem mindig.** *Muckom* azt irod, hogy lusta vagyok **ugye mijen rossz ha nem kapsz egy nap levelet és én egy hétig nem kaptam** kébzeld, hogy mijen rossz volt. De most már kapok majdnem minden nap.

Sokszor csokolak és ölelek Feri.

★ ★ ★ Otthon volt szabadságon ★ ★ ★

Drága Muckom és testvéreim!

1944.VII.11.

Tudatom veletek, hogy szerencsésen megérkeztem. Utazás elég simán minden baj nélkül telt el roppant nagy volt a hőség és **rengeteg az utas** de most már it meg hüvös, fúj a szél és esik egészen más mint othon volt, **megint meg kell szokni az időjárást meg a távollévést tölletek.** Nagyon sokat gondolok rátok. **A napok it sokal lassaban fognak mulni mint az a pár nap ami ojan szép és jo volt.** Holnap fogok majd többet irni, most megint elkezdődik a türelmetlen levél várás.

Sokszor csokolak és ölelek beneteket Feri

Drága Muckom és testvéreim!

1944.VII.18.

Nagyon várom a leveleteket **minden nap csak a postát nézem** de egyenlőre semí. Nagyon sokat gondolok rátok. **Ha nem kaptok egy pár napig levelet ugy ne agogyatok mert el kel meni építeni** és egy pár napig nem leszek a századnál, de ha egy kis időm lesz azzonal fogok irni. Nem tudom a helyemet eltalálni ojan nagyon rossz nagyon **sokat agodok értetek** és kérem az Istent hogy nagyon vigyázon rátok.

Sokszor csokol ölel Feri

Leibl Ferenc urnak (apjának)

Drága Apu!

1944.VII.26.

Miota visszajöttem még nem kaptam egy sort sem, mingyárt látni, hogy az Anyu meg a Puci nincs othon. Azért nem szemrehányásként írom, de van bene valami igasság is ugye? Ujságot már tuggy de remélem hogy nem soká fog még tartani és a háboru rövidesen vége lesz. Vigyázzanak magukra amenyire csak lehet a mielőbi viszont látásig csokolom Feri

Drága Muckom!

1944.VII.30.

Leveledet megkaptam nagyon örültem neki, hogy ojan sokat írtál. Mindig nagyon sokat gondolok rád akár hol vagyok. Nem ojan könnyü hogy ne agogyak értetek, **nem tudom magam nyugodtá teni, pláne mikor halok egy egy hirt Budapestről** és tudom, hogy hogy van az ember nem azt gondolja, hogy nektek nincs semi bajotok, hanem fojton csak a rosszabik oldalát. Csak **akor vigasztalodom meg ha kapok postát**, mert akkor tudom, ma ezen a napon nem történt semi veletek. **Drága Muckom láttam, hogy engem meg akarsz nyugtatni** és bátornak állítod be magad, pedig tudom, hogy mijen vagy evel nem akarlak gyávának minősíteni, **de ne is legyél nagyon bátor, csak maragy amijen vagy, én bennem meg mindig bizál** akárhol leszek fojton csak rád gondolok és mindenkire othon.

Nagyon sokszor csokolak és öllelek Feri

Drága Muckom!

1944.VIII.1.

Ma regint elseje, ugy van ahogy te irtad minden elseje hoz valamit vagy jót vagy rosszat. Ma kaptam meg a 27-én irt leveled, már nagyon vártam mert **hallotuk, hogy akora nagy támadás volt othon.**

Majdnem minden nap haljuk amikor van riadó én is **nagyon drukolok olyankor és allig várom az az napi postát, hogy leggaláb tuggyam, hogy akkor nem történt semi bajotok.** A levedre külön fogok válaszolni egy hosszabat. Most nem lehet rám panasztok, hogy keveset írok. De ha esetleg nem tudok ojan süriuen írni ne agogyatok. Sokszor csokolak és öllelek Feri

Drága Muckom!

1944.VIII.16.

Ma kaptam még a mult hó 21-iki lapodat és másik két levelet, de a levél azt e hónap 2-án és 12-én irtad. Nagyon örültem nekik. **Most írom** amit már jó pár napja, hogy ígértem **egy hoszu levelet.** De ne hogy azt gondold, hogy az én hibámból volt, hogy csak **ijen sokára** tudtam az ígéretemet báváltani, **nem volt rá egy nap se időm.**

De **gondoltam anél többet voltam nálad** éreztem, hogy te is gondolsz rám. **Nagyon agodok**, hiába írod, hogy ne agogyak kivált mikor hétköznap van a riasztás **mert tudom akkor hogy bent vagy a gyárba és ot sokal roszab mintha othon volnál Budán.**Talán azt a részt elfogják felejteti bár adná az Isten, hogy már aba hogynák azt az örökévaló berepiüklést. Eltudom kébzelni, hogy mijen nagyon idegesek vagytok már.

Drága Muckom nagyon **sokat gondolok a régi napokra** minden nap minden perc külön eszembe van nem is fogom soha elfelejtteni. Itt is ojan nagyon meleg van egész más az éghajlat mint ot ahol voltunk, **most érezük mi is a nyarat de sajnos mégsem ugy mintha othon volnánk** egymás közelébe és nagyon boldogan élni. **Remélni és megint csak remélni csak az van mindig előttem egyszer csak el fog jönni az a nap is!**

Drága Muckom igen, ahogy olvasom a leveled gondolom magamba, hogy **te is ígérsz papiron sokat, de én elteszem a leveled** és ha haza megyek és fogsz veszekedni ugy meg mutatom és szavadnál foglak **mert ezt asztán nem lehet letagadni saját írásod igaz?**

Nagyon sokszor csokolak és ölelek Feri. ui. Dusinak sok szerencsét kívánok és ne legyen gyáva. Jo volna ha mi menénk hejettük. De azt hiszem, hogy ők nem cserélnének velünk.

A virágot köszönöm Csokol Feri.
elteszem a tárcámba

Drága Muckom és testvéreim! 1944.IX.7.

Ha tudok ugy **minden nap írok** ha mást nem is leggaláb **egy lapot.**

Egyenlőre nincs semi ujság.

Hírek vannak nem ép a legjobb de remélhetőleg majd meg uszuk ezt is valahogyan vagy jobra vagy balra. Idő még mindig nagyon szép meleg van eső csak nem akar esni. Én hál Isten a körülményekhez képest elég **jól vagyok. Máma nem kaptam postát, de aval a reményel vagyok, hogy majd holnap kapok. Vigyázatok magatokra.**

Sokszor csokolak és öllelek beneteket Feri

Drága Muckom és testvéreim! 1944.X.1.

Nem tudom, hogy meg e kaptátok a lapom, de én azért pár sorral tudatlak beneteket, hogy hál Isten jól vagyok. Most hogy pár napig eset az eső nagyon sokat áztunk, a magas hegyen már hó is esik. **Még mindig az első vonalba vagyunk, de azért ne agogyatok, csak magatokra vigyázatok én is vigyázok magamra** ahogy csak lehet. Sokat gondolok rátok. Irjatok azért

minél többet. Már többmint 2-hete, hogy nem kaptam se lapot se levelet **majd ha visszamegyek a századhoz akkor kapom meg,** Sokszor öl. Feri

Drága Muckom és testvéreim!

1944.X.7.

Én hál Isten egészséges vagyok. Ma kaptam meg a mult ho 27-én irt leveled igaz, hogy csak egy fél lap volt de hál Isten, hogy megkaptam, mert már nagyon **régen kaptam hírt rolatok.** Azt hiszem, hogy nagyon **sok lap vagy levél elmaradhatot!** Nektek irtam már hogy a régi tábori számra irjatok vagyis B-861-re de ugy látszik, hogy azt nem kaptátok meg, mert most is még a H894-es számra irtatok, de azért megkaptam mert megint anál a századnál vagyok.. Ha irtok ugy inkább irjatok a B861-re mert nem tudom hogy medig leszek itt és nem hiszem, hogy utánam külgyéek.**Még most is a vonalba vagyunk igaz, hogy a muszkákat zavarjuk hátra, de hát a hadiszerecnse forgando és nincs kizárva hogy neme fogunk mi is visszafelé menni.**

Sokszor csokollak bene. Feri.

Drága Muckom és testvéreim!

1944.X.8.

Ma megint van egy kevés időm hát mingyárt irok is egy pár sórt. Én hál Isten jól vagyok. Nagyon várom a postát. Nem tudom, mért irtad, hogy csak egy fél levelet lehet írni miért nem szabad többet? Most pár napja nagyon szép idő van igazi ősz, **csak a fojtonos ágyuzás ne volna.** Éppen itt van **mellettiünk két nagy ágyu vagyis aknavető egész nap tüzel, de már nem zavar egészen megszoktuk.** Ujság nem igen van, **hol mi támadunk hol meg ők.** De majdnem elfelejtettem ad át helyetem a **Dusinak és a Kálmánnak az igaz szivből való jó kívánságomat,, nagyon sok szerencsét és sok boldogságot és ne válaszáék el őket ugy mint minket**

Sokszor Feri

Harmath István hadapród őrmester levelei

Ngs. Soós Lenke úrhölgyhöz Orosházára

1942–1944

Harmath István hadapród őrmester „a messzi muszkaföldről” írja leveleit Orosházára **nagyságos Soós Lenke úrhölgynek**, akit Egyetlenkének becéz. **Ő maga** battonyai fiatalember, aki nem sokkal bevonulása előtt „betévedt” Orosházára, ahol – talán valamilyen nyilvános rendezvényen – összetalálkozott és beleszeretett levelei főhősébe, Lenkébe, aki még középiskolába jár, aki még tiszta, ártatlan gyerek. Életében talán ez a fiatalember az első komoly udvarló.

István, a „fülig szerelmes” hdp.őrm. komolyan veszi „Őt”, mint nőt, már a családalapítási terveiről ír a frontról. Felülkerekedve, ő diktálja, irányítja a kapcsolatot. Jó lelkű, szeret tréfálni, de a humortalan orosházi kis diáklány nem veszi a lapot. **Szülei** vidéki parasztcsaládból, Battonya környékéről származtak. A jobb munka és kereseti lehetőség reményében költöztek be Battonyára. Sajnos ott sem éltek sokkal jobban. Édesanyja szülei Mezőkovácsházán laktak, ahova visszaköltöztek nehezebb időszakban, ahol később ismét menedéket találtak. Leveleit átolvasva **háborús gépezet legkisebb alkotó elemével**, a ranglétra legsalsó fokán álló, szürke katonával ismerkedünk meg, aki akarva akaratlanul részese ennek a szörnyűségnek.

Levelei szerelmi vallomások, beszámolók a frontról. Képes 1-2 mondattal történeteket leírni, a „pillanatsfelvételek” és az **apró életképek naplóvá állnak össze.**

Elolvasva őket nyomon követhető a háború előrehaladása, a sikerek, a vereségek és a hazatérés a „**drága magyar földre**”. **Neki szerencséje volt...neki sikerült. Szóhasználata** vagány, ma is modernnek hat.

A búcsúzás, indulás a frontra

Leveleiben számtalanszor szellemesen visszaidézi a búcsúzást, olyan képszerűen írja le, hogy szinte magunk elé tudjuk képzelni, amint a fatörzsön üldögéltek egymás mellett, szolidan, vágyakozva nézték egymást, mint újdonsült szerelmesek, de az akkori erkölcs nem engedélyezte a csókot.

„...mennyre várom, hogy hazamehessek. De azt hiszem nem igen fogunk akkor már a fatörzsön üldögelni...”

A fiatalember is ügyetlen volt, bátortalan volt, azóta is bánja, hogy kihagyta a csókot, de most már késő, verheti a fejét a falba:

„...Ha tudtam volna, hogy ennyire sajnálja a búcsúzásakor elmaradt csókot, akkor tudom Istenem nem vítte volna el szárazon. De már verhetem a fejem a falba”

Határátlépés, utazás a frontra: még ma is megdobban az ember szíve, amikor kocsival, vonattal átgurul a magyar határon.

A frontra utazó katonáknak ez sokkal nagyobb esemény volt, egyáltalán nem volt biztos, hogy hazatérnek. Érthető, hogy meghatódtak, amint átlépték az országhatárt.

„... Gyönyörű utunk volt... Nem mondom, kissé meghatódott voltam, amikor egy alagút közepén átléptük az országhatárt...”

Megérkezés a frontra, az állomáshelyre: megnyugvással veszi tudomásul az új környezetet, az új állapotokat, de gondolatban szüntelen otthon van.

„...Most már helyben vagyunk...”

„...Gondol e sokat rám, mert én még itt is állandóan csak Magára gondolok...”

Életképek, események a fronton: milyen az élet a fronton? – „hol jó”, akkor egye fene... „hol rossz”, akkor tessék imádkozni, de sokat!

„...Egyébként egye fene hol derűs hol meg borús hangulatban, de azért jól éldegélünk idekinn.”

Unatkozik: első napokban nem találja fel magát a fronton, az új környezetben, nem találja meg szabadidejében a kellő kulturált elfoglaltságot. Nincs újság, folyóirat.

Az unalomból kivezető út az olvasás, ezért kér hazulról olvasnivalót.

„...de egyelőre nagyon unatkozom...”

„...Egy töltőtollra volna szükségem... lenne olyan kedves nekem ide elküldeni...”

„...Az olvasnivalókat kérem továbbra is.”

Távol a frontvonalától, békés időszakokban jó hangulatban élnek.

A háború első időszakaiban vannak jobb napjaik is. A frontvonalától távol még jól is érzik magukat, nem is fogják fel, hogy hol vannak. Tévedésbe estek.

„...Mondhatom igazán bomba jó hangulatban s egészségben éledegék itt kin muszkaföldön...”

„...Nagyon jó megint a hangulatom. Nagyon sokat gondolok Magára...”

Sőt! – lehet boldognak lenni a fronton is...?!

Ha jön posta, akkor már minden más! – öröm és jókedv az élet, levélolvasás, utána a legkedvesebb elfoglaltság a levélírás következik.

„... Ma ismét nagyon boldog vagyok, megkaptam az olvasnivalókat. Igazán nagyon köszönök mindent...”

Apró kis öröm: kicsi amatőr fénykép megy haza végtelen szeretettel.

„...egy kis örömhírt közlök: „lehetséges”, hogy rövidesen egy „kicsi” fényképet küldök majd haza...”

A hdp.őrm. levelei mind szerelmes levelek – egyfolytában udvarol.

Az udvarlás különböző formáival, eszközeivel, trükkjeivel találkozunk.

Tudatosság nélkül ügyesen alkalmazott módszerek: számonkérés, ígéretés, tervek.

Mind eredeti, őszinte és hihető vallomások.

Anyira érdekesen, annyira szépen és meghatóan ír, hogy el kell olvasni őket.

„... Remélem nem unatkozik? Mert ha otthon lehetnék, aligha?...”

„...nincs az a perc amikor ne gondolnék Magára! Ettől még Ivánék sem tudnak eltéríteni...”

A humort beleszővi az udvarlásba.

„... írjon minden nap, mert egy mintafeleségnek nagyon is illik sűrűn levelet írni...”

„...ha ez valami nehézségbe ütközne, semmiesetre se teljesítse kérésemet, hiszen sajnos még nem alakítottuk meg a papucskormányt. ...”

A levelekből ömlik a szerelmi vallomás és az ígéretés, amelyek megvalósulását csak egy „mennyországi behívó” akadályozhat meg.

„...várjon rám türelemmel, hogy azután örökké ott lehessenek Maga mellett...”

„...majdnem kicserepesedett az ajkam a sok csókutáni vagytól

„...Meg is írom, örülten szeretem és feleségül veszem majd Magát...”

„...Csókot küldök a messzi és magas muszkaföldről a viszontlátás reményében”

„...örülten szeretlek, el sem tudod képzelni hogy mennyire! Ezt nem lehet csak úgy leírni. Ezt érezni kell...”

„...Legyél egészen nyugodt Te már biztosan nem leszel vénkisasszony!
Hacsak!!! De hát ez csak egy menyországi behívó lehet. Ez ellen meg ugye szívem
nem tehetiünk semmit! De ha jól imádkozik akkor majd csak elkerüljük ezt is.
Csak szeress-szeress-szeress-nagyon”

Viccelődés, tréfa: A hdp. őrmester szeret is és tud is viccelődni,
tréfálkozni, de az ártatlan kis Lenkének ehhez nincs meg a humora.

„...Mert mondtam én „mintaférj” leszek, „valódi” bérka türelemmel, de
papucsot csak lábán viseljen az asszony, no meg esténkén én is...”

Vajon mi lehet az a könyörtelen, kemény (?) büntetés az édeskének?

„...könyörtelen leszek. (De a büntetésnél lehet (sőt biztos) hogy Magának
nagyon is kellemes lesz.) Hígyje el édeském nekem is. ...”

A finom humor kedves ugratásba, alakoskodásba már cikizésbe megy át.

„...ha azért nem eszik jóízűen és csak felületesen eszik mert ebéd előtt nem
tudta elolvasni leveleimet, akkor teszek róla hogy majd kevesebbet írok.”

„...De ugye azért ha hosszú levelet is írok sokat fog enni. ...ugye megígéri?”

Ez az, amivel minden férfi egyetért!

„...a jó házaselet első legfontosabb feltétele, hogy az asszony fegyelmezett legyen”

Okoskodva, magas lóról is tud humorizálni és ez jól áll neki.

„...Nem létezik hogy ha sokat eszik, hogy akkor soványodjon! Ilyen fordított
világot én még nem láttam....”

„...Ugyan mi az a sok dolog amit nekem mondani akar? Mik lehetnek azok a
gondok?... Remélem nem komolyak azok a „gondok”.”

Kiderül, hogy a kislány nem érti a tréfát, nem veszi a lapot.

„...Én azt teljesen tréfából írtam, hiszen azt igazán négy szemközt a legjobb
elintézni. Itt pedig olyan jól esik tréfálni... Bocsájsa meg azt hittem hogy néha szabad
tréfálkoznom.”

Ez már meggyőző érv a tanulás mellett, itt aztán nem lehet kifogás!

„...Megbukni nem szabad mert akkor megint 1 évvel később lehetiünk az
egymásé!!!!!!!)”

Kakaskodás: Sok-sok csalafinta gondolat jár a fejében, „mindenről
ugyanaz jut eszébe” a „kiéheztetett-kiszomjaztatott” fiatalembernek.

„Errefelé is nagyon sok a kisgyerek s így nekem is gyakran járnak olyan
családgyarapító gondolatok a fejemben...”

„...Hát a kisgyerekeket pedig jó lesz erősen szemrevételezni mert ugye a
korszerű újításokat nekünk is követni kell majd. /Gondolom a megfelelő mintát
kiválasztani/.”

Honvág: Szorosan összefonódik az otthon és a szeretett nő utáni
vág, ami olyan erős, hogy szinte már betege ennek, de a remény

fenntartja benne a létet... ugyanakkor mégis a remény mögött ott leselkedik rá a reális lehetősége az „...avagy nem,...?”-nek.

„...Hej de szeretnék, úgy most otthon lenni. Akkor bizonyosan nem irigyelné a gyopárosi szerelmes párokat! Én sem!”

„...Holnap lesz egy hónapja, hogy átléptük a határt! Ugye milyen gyorsan elszaladt egy hónap. Így elszalad majd a többi is s egyszer csak hazatoppanak s azután már semmitem választhat el már Magától örökre”

„... Irtózatos honvágy üldöz nagyon nagyon szeretnék otthon lenni Maga mellett. De hát... Majd csak lesz ez másképpen is. Ez az egy tartja fenn bennem a létet. Istenem milyen gyönyörű lenne most a nyár ha én is otthon volnék s a többiek is...**De reméljük eljön az a nagyon nagyon szép nyár...avagy...**Remélem megérti borús hangulatom. Van az úgy, hogy elkapja az embert ez a **frontbetegség.**”

A szép idegen tájak a magyar tájak szépségeire emlékeztetik.

„...Ujra olyan szép helyen vagyunk, hogy Lillafüreddel vetélkedik! ...”

Neki egyenlőre csak annyi jut éjszakánként a fronton, hogy Ővele álmodik. Ez a kielégülés. „...Nagyon vágyódom már Maga után. Minden éjszaka megjelenik álmodban!”

A levélírás körülményeinek ismertetése a legrészletesebben leírt mindennapos esemény, amely változatos körülmények között történik: pislákoló mécses fényénél, csöndes és titokzatos este vagy térden írva, mert azonnal indulnak tovább, vagy amíg a vonat áll néhány percig vagy két légi csata szünetében.

„...Most már befejezem levelem mert igen igen sötétedik s idekinn is alig látok valamit...”

„... Ezt a levelet a pislákoló mécses gyenge fényénél írom. Este van. Csöndes és titokzatos.”

Micsoda kapkodás, írka-firkálás van, hogy sikerüljön befejezni a levelet, amikor azonnal indul a posta – indul a zászlóalj, indul a csapat.

„...Sajnos csak keveset tudok írni, mert indul azonnal a posta és mi is indulunk. Jóformán a térdemen írom.”

„...Ha tudná, hogy én milyen körülmények közt szoktam írni...”

„...Én most is írok, noha a vonat alig pár percig áll, de mindegy írok, mert nagyon-nagyon szeretem!!!”

„...Rövid időre megállt a vonatunk s egy két légi csata szünetében írok egy pár sort. Nagyon sietek mert a vonat minden pillanatban indulhat”

Panaszkodik..., majd vigasztalódik. Amikor nem érkezik levél, akkor panaszokkal árasztja el a kislányt.

Számtalan levélben megírták már, hogy a katona egyetlen öröme a fronton, hogy levelet kap hazulról. Ez itt így ismétlődik meg:

„...Ma nem kaptam megint levelet. Nagyon kérem, írjon hacsak lehet mindennap hiszen egyedüli öröm számomra ebben a életben a levele.”

„...nézegetem a leveleit, s olvasgatom sorait. Édesanyám és a Mama levele azok amelyek legfőképpen meg nyugtatnak.”

Vigasztalja magát a szegénylegény, de azért még maradt humora.

„...csak az vigasztal, hogy muszkaföldön „lassan” jár a posta, vagy talán odahaza is...”

Vajon el tudja-e képzelni a mai ember azt a csalódottságot, kiábrándultságot, szomorúságot, amivel a katona levél nélkül távozik a postakiosztásról? Vajon eljutott-e a kislány szívéhez, értelméhez, hogy milyen fontosak az „Ő” levelei abban a sivár életben a fronton, amely levélvárással telik el?

Vajon mennyire tudja „Ő” teljesíteni a hdp.örmester esedező kérését?

„...Pedig ha átérezné azt amit én, ilyenkor, amikor levél nélkül kell eljőnnöm a postakiosztástól, naponta százat is írna. Hiszen ebbe a sivár életbe egyedüli vigasz számomra a levele, mert a napok évek a levélvárással telnek el. Nagyon kérem írjon ezután ha lehet mindennap!!!! Ha tehetem én is írok mindig.”

A panasz oka a levelek késése. Ma megint nem kapott levelet!... ezért aztán szívhez szólóan, úgy **sóhajtozik**, mint egy nagy kamasz gyerek.

„...Ma megint nem kaptam levelet. Biztosan sok az elfoglaltsága és nem ér rá írni.? Hej pedig mindennap mennyire várom a levelét! De sokszor mindhiába...”

Már szenved, sajnálatja magát, már-már zsarol.

„...Fájdalom már megint 2 nap óta nem kaptam levelet. Ha tudná milyen rossz érzés ez! Nagyon kérem írjon minden nap és a fényképét okvetlenül küldje.”

Szemrehányás – mert a többi fiúknak özönlének a levelek, mintha ők jobban tudnának szeretni.

„...Mindenesetre nagyon nehéz belenyugodni abba, hogy ilyen ritkán kapok Magától levelet hiszen a többi fiúknak nap – mint – nap özönlének a levelek. Pedig nem hiszem, hogy ők jobban tudnának szeretni mint én.”

A türelmetlenség „fokozódik”: néha „bérka türelemmel” szemléli a helyzetet, máskor pedig kér, követel, kínlódik, szenved, szemre hány....

„...Még egyszer „nyomatékosan” felhívom, hogy ma sem feledkezzék meg a „kötelező” levélírásról!...”

„... , ha tudná, hogy én milyen körülmények közt írok és vagyok biztosan százat is írna naponta. Mindegy. Ez már elmúlt.”

A panasz csúcsra hág, tetőzik, kitör a türelmetlenség a levelek sorozatos elmaradása miatt.

„...a posta kiosztást mostanában a „fené”-be kívántam. T.i. soha nem volt póstám....”

„...Ha ma sem kapok, akkor még írok egy szép búcsúzó levelet s én is befejezem ezt a teljesen meddő egyoldalú levelezést!”

Majd aztán, amikor végre megérkezik a posta, megoldódik minden probléma...vége a rossz hangulatnak, akkor leírhatatlan az öröm, mert a katona legnagyobb öröme levelet kapni otthonról és azokat olvasgatni.

„...Végre levelet kaptam. Mondhatom szinte leírhatatlan az örömöm hiszen mindjárt egy hónapja hogy itt vagyok s csak 3 (azaz három) levelet kaptam Magától. És én mennyit írtam? Legalább 15....”

„...Ma igazán nem panaszkodhatom, mert 2 levelet is kaptam Magától! Még hozzá milyen hosszút! ... / Most már nem irigyelem a többi fiút a sok levelért. Én kapok eleget. (Na ez talán túlzás!!! ...”

Közben zajlik az élet otthon is, „A rossz kislány?!”:

Az ártatlan humortalan kis diáklány is csinál néha olyanokat hogy „az ember felkapja a fejét”.

„...Hanem a főnökének ne ígen fiillentsem olyan sokat, nehogy elkárhozzon”

„...Nagyon örülök, hogy olyan jól fürdött Gyopároson. Most még kivételesen elnézem, hogy más kabinjában öltözdődött.”

„.... Hát ha már a ”kés „Gyopáros” is unalmas vajon mit mondana a mi ”gyönyörű „esőverte védekiinkre. Édes kicsi Lenkém, én elhiszem, hogy rossz nézni a csókolódzó, szerelmes párokat, főleg egy szerelmes kislánynak de még rosszabb ilyet soha nem látni. Főleg errefelé”

„...Nagyon jól esik olvasnom hogy szökött érettem imádkozni, így legaláb Édesanyámmal ketten imádkoznak értem. Kimondhatatlan jó érzés ez, szinte több mint házasság. Ugye így van?”

Csapatmozgások várhatók, amelyek meg is történnék:

„... Lehet hogy rövidesen utazgatunk újra és az is lehet, hogy a tábori szám is megváltozik...”

Új tájakon járnak, amelyek a magyar táj szépségével vetélkednek.

„...Ujra olyan szép helyen vagyunk, hogy Lillafüreddel vetélkedik! ...”

Vége a jó világnak, a kezdeti unalmas, nyugalmas, „boldog” napoknak, amint közelebb kerülnek a frontvonalhoz.

„...Most már kevésbé olyan jó helyen vagyok mint eddig. Itt ingyen adják az emberéletet. Csak majd megsegít a jó Isten. Kérem imádkozzon értem.”

„...Kérem most nagyon nagyon sokat imádkozni értem!!! ...”

Frontvonalban már veszélyes helyzetek vannak: a hdp. őrmester humorizálva ír a halált hozó helyzetekről, mintha ott nem történhetne meg semmi, de azonnal szenved – kisebb dolog miatt –, ha nincs posta.

„...*Megjegyzem tegnap este ugyancsak hajszálon múltot, hogy nem maradt özevegyen. Node máskor majd jobban vigyázok magamra. Nagyon várom a levelét, de eddig csak fájdalmas volt részemre a posta kiosztás...*”

Nagyképűsködik, bátornak, erősnek akar látszani a halál árnyékában – vagy talán valóban erős, megszokta, hogy milimétereken-centimétereken múlik az élete.

„...*Irtó jó hangulatban hallgatom az orosz kollégák "orgonálását!" Hiába feljűük igen fejlett a "kántorképzés".*”

„...*csűcsűlök egy 1500 m-es hegy tetején, s logatom le a lábam. Nézelődöm, hogy mi történik Ivánék körül.*”

„...*A "darazsak" változatlanul fűtyűrésznek körülötűnk. Már szinte teljesen megszokta az ember. Dehát ez a háború!?!”*

Miközben körülötte röpködnek a golyók, ő hidegvérrel nézelődik a hegy tetején, elragadtatva a táj szépségétől.

„...*Óh ha látná, hogy milyenszép ilyen magasról ez a vidék. Elragadó, az embert olyan boldogító érzés kerűti hatalmába hogy szeretné keblére ölelni a világot.*”

Egyszer aztán, amikor már nem bírja tovább magában tartani, **megírja az igazat,** ő is érzi a veszélyt, ő is fél, feladja a játékot, idegileg ő is kikészűl.

„...***Most igazán jó volna ha sokat imádkozna értem, mert hiszen csak az imádság segít haza „biztosan” az embert.***”

A fronton nincs életbiztosítás, az ember csak magára számíthat... észnél kell lenni!

A háború komoly dolog.

„...*Legyen nyugodt, lehetőleg, ha rajtam múlik vigyázok magamra, hogy nehogy egyedűl maradjon. De hát a háború az nem lakodalom?...”*

Ha van életcél, akkor van értelme az életnek – igen van, mert várnak rá otthon. Ez ad erőt a fronton a túléléshez a legnehezebb helyzetekben

„...*Édes kicsi Lenke! Ma ismét eltelt egy nap ismét közelebb jutottunk célunk felé. Remélem tudja mi az? ...”*

„...*irjon továbbra is nagyon sokat olvasom mintha beszélne Magával, és olyankor olyan jól esik hazagondolni, mert tudom, hogy van célja ennek az életnek!”*

„...*szép Magától, hogy olyan sokat jár templomba és értem is imádkozik. Higgye el a jó Isten így bizonyosan hazasegűt...*”

„...várjon rám türelemmel, hogy azután örökké ott lehessen Maga mellett. És írjon mindennap sokat...sokat...”

Remény, egyre közelebb hazafelé: erősen bízik a viszontlátásban, de ezen túl azt is sejteti, hogy nem alaptalanul, mert tud valamit.

„...imádkozz és bízzál erősen mert én úgy hiszem hogy nagyon hamar találkozunk!”

Szerencséje volt, megmenekült, a **frontról hazafelé átlépte** „...**az országhatárt...**”, üdvözetét már „a drága magyar földről.” küldi.

„.... Én most már jó helyen vagyok minden percben közelebb-közelebb hozzád.”

„.... **Sok üdvözetet küldök a drága magyar földről.**”

Levelek

Drága kis Egyetlenkém!

1942.VI.27.

Most, hogy egy kis időm szakadt, ma is írok Magácskának. **Nagyon kérem, hogy fényképet minél előbb küldjön.** A csomag szelvényt a napokban én is el fogom küldeni. Nagyon kérem, hogy **a mult héten valamelyik levelemben dolgokra válaszoljon,** mert eddig még erre nem kaptam választ.

Ma sajnos nem kaptam levelet. **Amig új levél nem érkezik, addig a régit olvasgatom napjában nagyon – nagyon sokat. Errefelé is nagyon sok a kisgyerek s így nekem is gyakran járnak olyan családgyarapító gondolatok a fejemben.** Mivelhogy vége a helynek bucsúzom a holnapvi viszontlátásig. Szívélyes üdvözetel s millió csokot küldve Pityuka

Drága kis Egyetlenkém!

1944.VI.8.

Mire ezt a lapot megkapja már régen túl vagyunk a kárpátokon. Gyönyörű utunk volt, a Kárpátok mindenütt de erre különösen nagyon szép. Nem mondom, kissé meghatódott voltam, amikor egy alagút közepén átléptük az országhatárt. Most már itt vagyunk a jó helyen! Remélem nem haragszik ha ilyen gyakran írok, de **egyenlőre nagyon unatkozom.** Nagyon sokat gondolok Magára itt messze muszkaföldön is!

Sok – sok csokot küldök innen Pityuka

Drága kis Egyetlenkém!

1944.VI.9.

Most már helyben vagyunk. A vidék igazán szép. Most kaptam a tábori számot, de lehet, hogy a napokban az megváltozik, ezért kisérja figyelemmel minden lapon a tábori számot. Mi újság van odahaza! Úgy őszintén! Gondol e sokat rám, mert én még itt is állandóan csak Magára gondolok. Most már nagyon várom a válaszát.

A viszontlátásig, sok sok üdvözlötlet és csókot küldök Pityuka

Drága kis Egyetlenkém!

1944.VI.14.

Most annyira benne vagyok az írásba hogy **naponta két lapot is írok.** Hiszen annyira ráérek, s **mivel mindig csak Magácskával foglalkozom** gondolatban. Vajon Magácska **gondol e néha rám. Mi van az öt ponttal.** Az elsőt **kezdi e megtartani.** Mert én igen, olyan jó módomban van itt.

Sok sok csókot és üdvözlötletet küldök innen a messze muszkaföldről Pityuka

Drága kis Egyetlenkém!

1944.VI.14.

Bocsájsa meg, hogy **ma már a második lapommal zavarom, de ha igazán szeret, úgy jó szívvel veszi ezt tőlem.** Most **egy nagy kérésem volna. Egy töltőtollra volna szükségem,** majd 20- után elküldöm az árát kb. 40-50 P-t és a szintén 20-után küldendő csomagszelvényen **egy üveg tintával együtt.** lenne olyan kedves nekem ide elküldeni. Hasonlóképpen **egy folyóiratot vagy képes lapot / Mozi ujság rendszeresen ide elküldeni.** **Kicsit unatkozom** s így jobban telne az idő. Nagyon kérem válaszoljon azonnal, hogy meg tudná e ezt tenni.

Sok sok csókot és üdvözlötletet küldök a messze idegenből Pityuka

Drága kis Egyetlenkém!

1944.VI.17.

Láthassa, amit megígértem azt meg is tartom. Ugyancsak gyakran eregetem útba a leveleimet. **Csak egy a hiba, hogy Magácska nem lehet itt mellettem, pedig ez igazán nászutasoknak való vidék.** Megjegyzem **tegnap este ugyancsak hajszálon múltott, hogy nem maradt özvegyen.** Node máskor majd jobban vigyázok magamra. **Nagyon várom a levelét, de eddig csak fájdalmas volt részemre a posta kiosztás.** Mindennap **sokat dalolom el e kis dalt:**

Minden percben rád gondolok

Tőled rózsás leveleket várok.

Sok sok csókot küld muszkaföldről Pityuka

Drága kis Egyetlenkém!

1944.VI.19.

Mondhatom igazán bomba jó hangulatban s egészségben éledegélek itt kinn muszkaföldön. Csak az a nagy baj hogy egyedül. **Kettesben bizonyosan szebb volna itt az élet. Eddig még nem kaptam meg egy levelet sem. Biztosan lassan jár a posta. Hogy állunk a pontokkal?**

Remélem **nem haragszik hogy ilyen sok levelet írok?**

Nagyon sok csókot s üdvözlötet küldök innen a leveleit nagyon várom. Pityuka

Drága kis Egyetlenkém!

1944.VI.28.

Ma ismét nem kaptam levelet Magácskától. Nem tudom mi az oka? **Pedig ha átérezné azt amit én, ilyenkor, amikor levél nélkül kell eljönnöm a postakiosztástól, naponta százat is írna. Hiszen ebbe a sivár életbe egyedüli vigasz számomra a levele, mert a napok évek a levélvárással telnek el.** Nagyon kérem írjon ezután ha lehet mindennap!!!! Ha tehetem én is írok mindig. Édes kicsi Lenke! **Ma ismét eltelt egy nap ismét közelebb jutottunk célunk felé.** Remélem tudja mi az? **Első levelet és az Orosházán adott rózsákat a zubbonyzsebben hordom talizmánként. Mert a rózsák még megvannak!!!**

Édes kis Egyetlenke! Búcsúzom a holnapi viszontírásig.

Sok üdvözlötet számtalan csókot küldök a messze idegenből. Pityuka

Édes kicsi Egyetlenkém!

1944.VII.1.

Hála ennek a feneketlen sárnak ismét van időm írni. Csuda idő van érrefelé. **Állandóan esik, esik, esik.** S ami még nagyobb baj, hogy **ez csak még növeli az unalmat. Hej ha most itt lehetne!.. no majd a többit otthon mondom el, hogy mi lenne.**

Ma nem kaptam megint levelet. Nagyon **kérem, írjon hacsak lehet mindennap hiszen egyedüli öröm számomra ebben a életben a levele. Ugye megígéri, hogy ír mindennap?** Nem baj ha csak tábori lapon is. Szívélyes üdvözlöttem és számtalan csókot küldök ebből a sáros muszkaországból. Pityuka /: Az olvasni valókat még egyszer köszönöm!/:

Drága kicsi Egyetlenke!

1944.VII.3.

Ma ismét szakítottok egy kis időt a levélírára, ámbár nehezen telik. **Ma megint nem kaptam levelet.** Biztosan sok az elfoglaltsága és nem ér rá írni.? **Hej pedig mindennap mennyire várom a levelét! De sokszor mindhiába... Ezután mindennap fog írni ugye? Felénk nincs semmi újság, éledegélünk mint hal a sekély vízben.** Milyen volt a hősök napja Orosházán? Szerettem

volna otthon lenni dehát ilyen az élet. **Remélem nem unatkozik? Mert ha otthon lehetnék, aligha?** Most hallottam hogy nem jár rendszeresen a posta. hazafelé, s lehet hogy nem kapta meg néhány eddigi leveletem. Megnyugtatom **én majdnem mindennap írok.**

Mégegyszer **kérem írjon sokszor és nagyon sokat!**

A soká viszontlátásig Sok sok csókot küldök Pityuka

Édes kis Lenke!

1944.VII. 4.

Hála Ivánéknak meg a jó öreg esős időnek ma ismét tudok levelet írni haza. Igaz hangulat egyáltalán nincs hozzá, mert **ma megint nem hozott levelet részemre a posta.**

Igy még borongósabbá válik előttem minden s csak az vigasztal, hogy muszkaföldön „lassan” jár a posta, vagy talán odahaza is, mert én igazán minden nap írok amikor csak lehet. Node térjünk a tárgyra. Mi van az 5 ponttal? Főleg az elsővel? Mennyi a súlytöbbit és Jutnak e még eszébe a kisfiak meg a kisleányok (2 fiú + 1 lány) mert nekem mindig ez van az eszemben. **No majd ha mindenek vége lesz meglátjuk** mit tehetünk ennek érdekében. Igaz? Sajnos azért nem írok levélpapíron **mert ide kinn nem rendelkezem rendes papírral és borítékkal!**

Sok üdvözlötlet és még több csókot küldök Pityuka

Drága kicsi Egyetlenke!

1944.VII.5.

Ma végre elérkezett az a szent nap, minek következtében ismét nagy pusztítást vittem véghez az egerek nemes családjában. **Végre levelet kaptam.** Mondhatom szinte **leírhatatlan az örömöm** hiszen mindjárt **egy hónapja hogy itt vagyok s csak 3 (azaz három) levelet kaptam Magától.** És én mennyit írtam? Legalább **15.** Igaz. Node nem baj, lehet, hogy sok a dolga. Én mostanában nagyon ráérek, mer ilyen sáros időben Ivánék sem szeretnek járni. Egészen nyugodtan küldözgetheti az ujságokat, mert **ha a világ összes ujságát elküldené egyszerre, még akkor is első dolgom lenne Magácskának a napi leveletem megírni és mi sem természetesebb a hazát megvédeni.** Édes kicsi Lenke nyugodjon meg jóformán **nincs az a perc amikor ne gondolnék Magára! Ettől még Ivánék sem tudnak eltéríteni.** Arról meg egyáltalán **szó sem lehet, hogy elfelejtsem.** **Ebbe szépen nyugodjon bele.** Tekintve, hogy az 5 pont közül az első a jó étvágy és evés volt – ezért **annyi levelet írok, hogy ha egy elolvasás után csak 1 dkg-t is hízik, ugy mire hazamegyek e téren remélhetőleg hiba nem lesz.** Főleg ha ebéd előtt olvassa el őket!!!! Hanem azután

engem se rémitgessen el ilyen szörnyű dolgokkal. **Egyenlőre mindketten ráérünk kb. 60 év múlva vizitálni szent Péternél vagy ki tudja?** Most **nem panaszkodhat** édes kicsi Lenke **hogyan keveset írok.** Ezután is ilyen módszerhez folyamodomok, remélem nem veszik el közben az egyik lap mert akkor nagyon értelmetlen lesz a levél. Most már befejezem ezennel a holnapi viszont írásig. Magácska is írjon minden nap!!!

Sok sok üdvözetet és számtalan csókot küldök Pityuka

Drága kis Egyetlenke!

1944.VII.6.

Ma ismét nagyon boldog vagyok, megkaptam az olvasnivalókat.

Igazán nagyon köszönök mindent, főleg a drót kefé! **A drótkefe hatására olyan nevetést csaptunk, hogy talán még Ivánék is meghallották.**

Emeli a hangulatot az is, **hogy végre el ált az eső s kisütött a napocska.**

A képes krónikában van egy tréfa: az utolsó lapon egy házaspár található előttük **5 kis gyerek.** A címe: **Az ötéves terv Részemről én a tréfát nagyon megszivleltem. Nem bánám ha Magácska is!** Mégegyszer

„nyomatékosan” felhívom, **hogy ma sem feledkezzék meg a „kötelező” levélírásról!** Mert ha igen, akkor ha hazamegyek megindul az invázió! /

Amelyik főleg nekem nagyon kellemetlen lesz / **Holnap lesz egy hónapja, hogy átléptük a határt!** Ugye milyen gyorsan elszaladt egy hónap.

Igy elszalad majd a többi is s egyszer csak hazatoppanak a azután már semmisen választhat el már Magától örökre. Ugye Maga is várja már a napot? Most már abba hagyom a sok fecsegést, mert most hirtelenében a tettek emberének kell lennem. Sok szívélyes üdvözetet és még több csókot küldök

Pityuka

Drága kicsi Lenke!

1944.VII.7.

Ma itt ünnepnap van az oroszoknak valamilyen ünnepe, így ismét tudok írni levelet. **Irtózatos honvágy üldöz nagyon nagyon szeretnék otthon lenni Maga mellett. De hát...Majd csak lesz ez másképpen is. Ez az egy tartja fenn bennem a létet. Istenem milyen gyönyörű lenne most a nyár ha én is otthon volnék s a többiek is...De reméljük eljön az a nagyon nagyon szép nyár...avagy...Remélem megérti borús hangulatom.**

Van az úgy, hogy elkapja az embert ez a frontbetegség. Ilyenkor egymást tréfával igyekszünk felvidítani ami legtöbbször sikerül is. **Ilyenkor a legmegnyugtatóbb módszer, ha nézegetem a leveleit, s olvasgatom sorait.** Édesanyám és a Maga levele azok amelyek legfőképpen meg nyugtatnak. Bár a fényképét nagyon - nagyon várom. Okvetlenül

küldjön! Ugye kicsi Lenke nagyon sokat gondol rám hiszen én is nyugodtan mondhatom hogy állandóan csak magára gondolok s azzal a bizonyos hűséggel nem lesz soha semmi hiba.

Szívélyes üdvözetem s számtalan csókom küldöm. Pityuka

Édes kicsi Lenke!

1944.VII.8.

Igazán alig tudok időt szakítani, de most mégis írok. **Fájdalom már megint 2 nap óta nem kaptam levelet. Ha tudná milyen rossz érzés ez! Nagyon kérem írjon minden nap és a fényképét okvetlenül küldje.**

Egyébként egye fene **hol derús hol meg borús hangulatban, de azért jól éledgélünk idekinn.** Igaz, hogy néha elég sok a dolgunk. Bocsájon meg, hogy ilyen rövid levelet írok, holnap vasárnap lesz talán lesz időm többet írni. Nagyon sok csókot és üdvözetet küldök muszkaföldről

Pityuka

Édes kis Lenke!

1944.VII.10.

Ma megint találtam egy kis időt hogy írjak! Megjegyzem **irtó rossz a hangulatom hiszen már négy napja nem kaptam otthonról levelet.** Fene lassan járhat az a posta. Mindenestre **nagyon nehéz belenyugodni abba, hogy ilyen ritkán kapok Magától levelet hiszen a többi fiúknak nap – mint – nap özönlenek a levelek. Pedig nem hiszem, hogy ők jobban tudnának szeretni mint én.** Node remélem majd hoz még számomra a posta több levelet is.

Addig is sok üdvözetet és sok kézcsókot küld Pityuka

Drága kicsi Egyetlenkém!

1944.VII.11.

Végtelen öröömre **ma is kaptam levelet** Magától. Be is föllegzett mondhatom az egereknek **Na de menjünk sorra. Én minden nap írok** levelet, valószínű a posta késik hogy nem kapja meg. Hiszen megígértem. **Hát ha már a” kies „Gyopáros” is unalmas vajon mit mondana a mi „gyönyörű” esőverte védekünkre. Édes kicsi Lenkém, én elhiszem, hogy rossz nézni a csókolódzó, szerelmes párokat, főleg egy szerelmes kislánynak de még rosszabb ilyen soha nem látni. Főleg errefelé** Bizonyos szempontból **örülök, hogy átesett egyszer a kellemetlen levélváltás érzésén legalább megtudta így, hogy mit érzek én át naponként, hiszen minden 4-5 nap jön levele.** Pedig azt hiszem **Maga sem szerelmesebb nálam.** (Ugye elhíszii!!!) Remélem a **papucskormány csak olyan emigráns kormány lesz nálunk, mint amilyen sok van Londonban.** Mert mondtam én **„mintaférj” leszek, „valódi” bérka** türelemmel, de **papucsot csak lábán**

viseljen az asszony, no meg esténkén én is... Ne ringassa magát olyan nyugalomba, hogy simán megussza a pontok be nem tartását... Mondtam már, hogy könyörtelen leszek. (De a büntetésnél lehet (sőt biztos) hogy Magának nagyon is kellemes lesz.) Higyje el édeském nekem is. Node már mára eleget beszéltem, egy mintaférjnek nem lehet ennyit beszélni. / Lásd (Papucskormányzat I.Fejezet 25 § 5 pont.) / Vagy nem. Nagyon kérem, írjon minden nap, mert egy mintafeleségnek nagyon is illik sűrűn levelet írni. (Persze csak a férjuramnak.) Ma különben is fene jó kedvem van. Befejezem levelem s nagyon várom a fényképet.

Sok sok csókot küldök Pityuka

Drága kicsi Egyetlenkém!

1944.VII. 12.

Ma igazán kimondhatatlanul boldog vagyok, hiszen 2 lapot illetve levelet is kaptam Magától. Fel is használom ezt a jó hangulatot s nagyon hosszú levéllel írok illetve **mondom el szívem minden óhaját és mondanivalóját.**

Nagyon **örülök, hogy megígéri a fénykép küldést**, fő a gyors parancsteljesítés / Lásd **Papucskormány I. Fejezet 3 § 2 pont.** / Azal a bizonyos **töltőtollal kapcsolatban** nem kaptam semmiféle választ. A választ postafordultával írja meg, hogy **mikorra küldjem el a pénzt és hogy ha lehetséges még a csomaggal eljöjjön.**

De **ha ez valami nehézségbe ütközne, semmiesetre se teljesítse** kérésemet, hiszen sajnós még **nem alakítottuk meg a papucskormányt.** De remélem nemsokára. Higyje el édes kicsi Lenkém én is **mennyire várom, hogy hazamehessek.** De azt hiszem **nem igen fogunk akkor már a fatörzsön üldögdélni** / Gondolom kissé hideg lesz s nekem **illik óvni a megfázástól az asszonykámat** / Lásd **Papucskormányzat 4 Fej. 2 § 1 pont** / Nagyon jól esik olvasnom hogy **szökött érettem imádkozni**, így legalább **Édesanyámmal ketten imádkoznak értem.** Kimondhatatlan jó érzés ez, **szinte több mint házasság.** Ugye így van?

Igen a **rózsái még megvannak**, igaz csak az **elszáradt levelek**, de mégis **kedves ereklyém** azok nekem, hiszen **Maga adta búcsúzásakor** s talán még **meg is csókolta őket...** / **Igaz engem nem** / Node azért nincs hiba, **majd szabadságon kipótoljuk.** Ugye igaz? Erre vonatkozólag **kérek kielégítő választ!!!**

Nagyon **örülök hogy sokat utazgat, legalább van mivel szórakozzon.** De remélem azért ír nekem minden nap, hiszen én is mindig írok, amikor csak lehet.

Édes kicsi Lenkém ha tőlem 2-3 vagy az is lehet hogy több napig nem kap levelet, **ne szomorodjon el, ne gondoljon semmi rosszra mert biztosan vagy időm nem lesz írni, vagy nem tudjuk elküldeni időben a lapokat.** Maga azért írjon rendületlenül, mert én is írok, mihelyt csak egy perc ráérő időm lesz. / Ezeket a most leírt sorokat, kérem soha ne felejtse el/ **Ha** pedig igazán – nagyon nagyon szeret akkor úgy is ír majd mindennap, ugye? **Ma találkoztam az országuton vagy 10 ismerőssel és egy nagyon kedves jó barátommal, képzelje el hogy borultunk egymás nyakába... abban a percben Magára gondoltam kicsi Lenkém...**

Drága kicsi Egyetlenkém!

1944.VII.13.

Bocsánatot kérek előre is a rendetlen írásért de a **térdemen irom a levelet a szabad ég alatt.**

Ma is kaptam levelet Magától és az olvasnivalókat. Igazán aranyos, **Édes Kislány Maga, ha ilyen szófogadó akkor aztán jó lesz az élet.** Mindenesetre, **ha azért nem eszik jóízűen és csak felületesen eszik mert ebéd előtt nem tudta elolvasni leveleimet, akkor teszek róla hogy majd kevesebbet írok.** Mi lesz akkor így az 5 ponttal, ha még az első sem tartanék be? Ezt nagyon komolyan ígérem!?! De ugye azért **ha hosszú levelet is írok sokat fog enni.** Sőt minél hosszabbat írok, annál többet eszik Majd... ugye megigéri?

Mindenesetre igen örülök hogy ennyire **szokunk a fegyelemhez.** Hígyje el a **jó házaselet** első legfontosabb **feltétele,** hogy az **asszony fegyelmezett legyen.** (Ezen még magam is jót nevetek.) Ha tudtam volna, hogy ennyire sajnálja a **búcsúzás kor elmaradt csókot,** akkor tudom Istenem **nem vítte volna el szárazon.** De már **verhetem a fejem a falba.** (Vagy ne?) **Majd kipróbáljuk** a szabadság közben / Igaz?/

Másik megnyugtató érzés, hogy **nem szeret veszekedni, akkor már előre nyert ügyem van.** Hanem a **főnökének ne igen füllentsem** olyan sokat, **nehogy elkárhozzon.** Esténként ha lehet én is **lefekszem és sokat gondolkodom hogy vajon mit csinál.**

Nagyon nagyon **szép Magától,** hogy olyan **sokat jár templomba és értem is imádkozik.** Hígyje el a **jó Isten így bizonyosan hazasegit.**

Most már **befejezem levelem mert igen igen sötétedik s idekinn is alig látok valamit.** Holnap megínt felkeresem soraimmal. **Már gyűjtik össze a leveleket,** be is fejezem. Számtalan üdvözlötlet éa milliomillio csókot küldök a messzi muszkaföldről.

Pityuka

/: Elnézést kérek hogy **fordítva írtam de a sötétbe már alig látok**

Drága kicsi Egyetlenkém!

1944.VII. 16.

Bocsájsjon meg hogy tegnap nem írtam, de azt hiszem a többit tudja. **Ma már korán reggel megkezdtem a levélírást nehogy véletlenül is elmaradjon.** Megkaptam levelét s gondolhatja, milyen **boldog vagyok.** Megkaptam a „**Film Híradót**” és benne azt szép kisiút ábrázoló lapot. Erre csak azt tudom mondani, **gratulálok az ízléséhez. Ha „ilyenek” leszünk nagyon meg leszek elégedve. Bomba stramm kölyök!!!**

A képet véletlenül meglátta a legényem s úgy halkán kajánul meg is jegyezte: „Úgy látszik mintát küldött a kisasszony!?!” Amiért azonnal **meg is kapta** a méltó jutalmát (vagy inkább büntetését.) **Megjegyzem én is ezt gondoltam de hát magamat csak tán nem büntetem meg? Ugye jól tettem!** Édes kis Lenke, eddig kaptam már vagy **7 levelet** Magától. De azért irni fog mindennap ugye? Én mindig irok amikor csak egy kis ráérő időm van. **Az meg teljesen felesleges kérdés, hogy gondoljak Magácskára!!! hiszen mindig csak Magácska jár az eszembe Ha nincs témája, akkor is írjon,** mindegy hogy akármit. Csak az a fontos hogy sokat, hiszen úgy szeretem olvasni leveleit.

Legyen nyugodt, lehetőleg, ha rajtam múlik **vigyázok magamra, hogy ne hogy egyedül maradjon.** De **hát a háború az nem lakodalom?** Igaz... Én is elbúcsúzom most a holnapi viszontírásig, **írjon Egyetlenkém nagyon nagyon sokat** hiszen gondolja hogy **mennyire várom minden levelét.** Nagyon nagyon sok üdvözlete és számtalan...számtalan csókot küldök a messzi muszkaföldről.

Pityuka

Édes kicsi Egyetlenkém!

1944.VII. 17.

Ma igazán nagy meglepetés ért, 2 lapját (azaz levelét megkaptam egyszerre.) Igyekszem megfelelő választ adni. Egy dolog nagyon **elszomorít,** hogy Magának **minden nap olyan nagy veszélyen kell keresztül esnie.** Nem tudom megérdelem e én ezt a nagy kockázatot? **Annapidején én sem nagyon rajongtam az atyai pofonokért mennyire sajnálnám, ha miattam ebben része lenne!** Talán tehetnének valamit ennek az elkerülésére? Ezt ma igazán komolyan írtam?!? (De nem halálosan?!?) Hála Istennek mostanában felénk csak egyszer esik napjában az eső, reggeltől estig. Ami az 5 pontot illeti máris komoly aggodalmaim vannak a megtartás felől! Nem létezik hogy **ha sokat eszik, hogy akkor soványodjon!** **Ilyen fordított világot én még nem láttam.** Hát "felkötni azt a fehér...-t és rajta. Tudok én "örülni" komoly is lenni. S akkor kettonk közül valakinek fájni fog s az nem igen hiszem hogy én leszek. **(Mert elszaladok!)**

Hála Istennek! Egy pont megtartásáról nyugodt vagyok. De azért 12-t megtréfaképen sem jól ajánlani mert én **tudja hogy ilyenbe „nagyon” bene volnék.**

Nálam **téma mindig akad** bőven, nem Úgy mint egyeseknél! (Ujjal nem tudok rámutatni, mert messze van) Hanem azzal a **kutyával** nem leszek jóba, ha Magát **„akadályozza” a levélírásban.** Pedig nagyon szeretem az állatokat.

Az írja, hogy **aug 1-én megkezdődik a lazítás.** De ettől teljesen függetlenül tud írni nekem „ha akar” **mindennap borítékos levelet. Tábori lapot nem „akarok”** kapni Magától! Ez komoly parancs! Most már **kezdünk bejönni a levelezésbe és most hagyjuk abba.** Édes kicsi Lenke ugye írni fog mindennaphosszú levelet?

Amit az utóbbi levele végén írt nagyon kíváncsivá tesz? **Ugyan mi az a sok dolog amit nekem mondani akar? Mik lehetnek azok a gondok?** Bocsjáson meg másra gondolok, mert én **csak anyai gondokat tudok egy hölgynél elképzelni!** Ez pedig talán még **korán lenne?!** Remélem **nem komolyak** azok a „gondok”. Ha igen akkor okvetlenül írja meg legközelebbi levelében. **Had segíthetnék rajta.** Mert őszintén szólva, ha szabadságra megyek én is „szeretnék” úgy néhananapján egy két szót szólni, feltéve ha szóhoz jutok. Ami pedig a félelmet illeti: **„Jobb félni, mint megijedni.”** Most már befejezem végre levelem.

Kérem kicsi Lenke, **adja át üdvözetem a „Póstásbácsinak” és kérje meg hogy ne haragudjon amiért ilyen sok munkát adok neki.** Ezt a **hosszacska levelet teljesen a „jótékony” esőcskének lehet köszönni / vagy valjuk be őszintén Magának /**

Ne féljen drága kis Lenke én **sohasem fogom elfelejteni Magát és mindig mindig gondolok Magára.** Ugye írni fog sokat még az iskolából is?.

Nagyon sok üdvözetet és megszámlálhatatlan csókot küldök a messzi
muszkaországból Pityuka

Édes kicsi Lenke!

1944.VII. 18.

Ma sajnos **nem kaptam levelet** Magától! Biztosan a pota a hibás? Node nem baj **lesz ez még rosszabbul is.** Én igen jó **hangulatban éldegélek idekinn** bizonyosan **Maga is** odahaza. A szabadságon levők **mondták hogy igen jó élet van Gyopároson.** Hej de szeretnék, úgy most otthon lenni. Akkor bizonyosan **nem irigyelné a gyopárosi szerelmes párokat!** Én sem! Ma egyébként remek időnk volt, csak **„fél” napot esett az eső.** Ami bizony elég ritkaság. Édes kis Egyetlenke! Részemről azt hiszem nincs

baj az ígérettel. **Én írok mindennap. Ugye Maga is. Csak hát errefelé lassan jár a posta. Hej pedig de rossz érzés az ha nem kap az emberfia levelet!** Ugye igaz.

Édes kicsi Lenke! **Gondoljon nagyon sokat rám, hiszen én mindig Magára gondolok és várjon rám türelemmel, hogy azután örökké ott lehessenk Maga mellett.** És írjon mindennap sokat...sokat. Sajnos már egészen rám sötétedett, be is fejezem levelem, a holnapi viszontírásig. Sok üdvözlétem küldöm és sok sok szeretetteljes csókot a messzi távolból

Pityuka

Drága kicsi Egyetlenke!

1944.VII. 20.

Hála Istennek **bombajó hangulatban és egészségben éldegélek.** Ma tudok kapok e levelet mert eddig még nem jött a posta.

Ezt a levelet a pislákoló mécses gyenge fényénél írom. Este van.

Csendes és titokzatos. Ma igen jó hangulatban ültük meg az egyik zls.

bajtársunk „eljegyzésének évfordulóját. Milyen jó már öneki, ugye? Node ami késik nem múlik. Remélem **néhány röpké „év” /sajnos/ és én is boldog völegény leszek.** Ha Maga is úgy gondolja?

Ma egy gyűrűvel leptem meg magam. Egyszerű de mégis kifejező.

Belevéstem a Maga és az én keresztnevem kezdőbetűit. Ugye nem baj. Majd ha hazamegyek megmutatom. Igaz néha fordítva is viselem, s így többen gratulálnak is / Biztosan tudja hogy mihez / Ma már nem tudok többet írni, **téma még volna bőven, de az édes álom** nyújtja felém hívogatóan kitárt karjait. Megyek.

Elöttem a kis mécses, mely jelképezi a bennem égő szerelem lángját.

De a szerelem meg ott él a szívemben és élni fog mindig. Ugye a magáéban is? De már megyek is fekiüdni hogy azután **holnap új erővel a hazáért és Magáért!** Sok üdvözlés és kézcsók a messze idegenből

Pityuka

Édes kicsi Egyetlenke!

1944.VII. 21.

Ma megkaptam levelét és a képeslapokat. Sajnos **csak keveset tudok írni, mert indul azonnal a posta és mi is indulunk.** Jóformán a térdemen írom. Nagyon sokat gondolok Magára és nagyon nagyon várom leveleit. **Ilyen kifogás nincs hogy sok a dologom?!** Ha tudná, hogy én milyen körülmények közt szoktam írni.

Holnap majd talán sokat tudok írni.

Nagyon sok üdvözléssel és számtalan csókot küld Pityuka

Drága kicsi Egyetlenke!

1944.VII. 22.

Ma igazán nem panaszkodhatom, mert 2 levelet is kaptam Magától! Még hozzá milyen hosszút! Igaz tudna Maga ennél hosszabbat is írni? / A kis telhetetlen, de csak azért meg ne haragudjon csak mindig ilyen hosszút írjon / **Most már nem irigyelem a többi fiút a sok levelért. Én kapok eleget. (Na ez talán túlzás!!!)** Igazán nagyon köszönöm hogy a csomagot feladta. Akár csak a leendő feleségem adná? Igaz! Bámulatos hogy mennyire eltalálta a számízét. Főleg a szalonnával. **Ez az én nemzeti eledelem!** **Inni igaz nem szoktam, de idekinn jó egy kis szíverősítő.** Csak a borotvapenge receptjét küldje el gyorsan mert nem tudom hogy sültve vagy lágyan főve fogyasztható. / **No ez csak tréfa!** / Űrült kíváncsian várom azt a bizonyos **nagy titkot. Ugyan mi lehet az!** De aminek legjobban megörültem az hogy végre a súly aránya felfelé emelkedett. Ez már többet ér nekem mindennél.

Nagyon örülök, hogy olyan jól fürdött Gyopároson. Most még kivételesen elnézem, hogy más kabinjában öltözdödött. Hogy pedig Édesapja tudomást szerzett a levelezésről remélem **ez már egy fél leány kérdés? Nem** szeretem tudniüllik a sok bürokráciát. No ha hazamegyek majd ezt is részletesebben elintézzük. Hát a **kisgyerekeket** pedig jó lesz erősen **szemrevételezni** mert ugye a **korszerű újításokat nekünk is követni kell** majd. /Gondolom a megfelelő **mintát kiválasztani**/.

Mondtam már hogy **tábori lapot nem** akarok Magától kapni **csak (képes) levelet!** Annyi időt biztosan tud majd **ha igazán szeret** mindennap szakítani Tegnap sajnos csak **1 lapot tudtam írni, azt is a térdemen.** De ma azután bőven kipótólok. Ujra olyan **szép helyen vagyunk, hogy Lillafüreddel vetélkedik!** Azt már látni, hogy igen **kíváló háziasszony** lesz Magából... mert **pénzt nem kér.** Így mindig jóban leszünk, csak ezt a szokást továbbra is megtartani! **(Ismét csak tréfa)** Ami a csókszápört illeti egészen nyugodt lehet, hogy **egy fél csókkal sem leszek adósa, sőt.** Azért írom levelem végén a számtalan csókot, hogy **mindig számontartsa, hogy mennyivel tartozik még nekem!**

Édes kicsi Lenke **írjon** továbbra is nagyon **sokat olvasom mintha beszélnek Magával,** és olyankor olyan **jól esik hazagondolni,** mert tudom, hogy **van célja ennek az életnek!** Ugye **akkor is sokat ír ha megkezdődik az iskola,** mert már előre vígasztalhatatlan vagyok! Ugye majd megvígasztal. Most már elbúcsúozom a holnapi vízszontírásig. Nagyon sok üvözlöt és számtalan csókot küldök a messze idegenből és mindig nagyon-nagyon

szeretni fogja Pityuka

Drága kis Egyetlenke!

1944.VII. 25.

Bizony már **2 napja nem kaptam postát. De vigasztalódom mert a többiek sem.** Hiába errefelé lassan jár a posta. Így bizony vontatottan megy a levélírás, **hiába nincs téma, de nincsen időm se nagyon.** Most különösen olyan nagyon **jó hazagondolni nem tudom miért? Talán azért mert mindjobban közeledik az az idő** amikor újra viszontlátjuk egymást. **Hej de jó lesz akkor.** Elgondolni is olyan nehéz. Most olyan nagyon **jól esne abból a számtalan csókból egy néhány** hiszen majdnem **kicserepesedett az ajkam a sok csókutáni vagytól.**

No majd ha hazamegyek **kigyógyít ugye ebből a szörnyű „betegségből!”** Édes kis Lenkém a **csomagot még nem kaptam meg de hát tudok én várni** hiszen a **türelem a legfőbb erényem.** Kérem, **irjon sokat, még akkor is ha megkezdődik a tanítás.**

Most látja ha nem kapok levelet mindjárt alig van témám a levélíráshoz.

Ugye írni fog! **Gondoljon nagyon sokat rám** én számtalan üdvözetem és millió csókot küldök Pityuka

Édes kis Lenke!

1944.VII. 25.

Most kaptam meg kézhez a **mai postát** amely hozott Magácskától **egy halovány kis tábori lapot.** Miért lapot? **Pedig menyinyit kértem rá hogy levelet irjon. Sokat.** Később azután megtudtam, hogy **miért csak lapot irt. Azért a bizonyos 2-ik pontért.** Bocsájson meg!

Én azt teljesen tréfából írtam, hiszen **azt igazán négy szemközt a legjobb elintézni. Itt pedig olyan jól esik tréfálni.** Remélem most már nem veszi olyan halálos komojan a dolgot és sokat fog írni nekem Bocsájssa meg **azt hittem hogy néha szabad tréfálkoznom.** Sok üdvözetet és csókot küldök

Pista

Drága kis Egyetlenkém!

1944.VIII.8.

Ma mivel van egy kis időm megint írok levelet. **Nagyon jó megint a hangulatom. Nagyon sokat gondolok Magára.** Nagyon kérem **nagyon nagyon sokat gondoljon rám** és irjon nekem, mert már **nagyon várom leveleit.** Ha holnap több időm lesz majd többet írok. Nagyon sok csókot és üdvözetet küldök a messze távolból Pityuka

Drága kicsi Egyetlenkém!

1944.VIII.14.

Mostanában olyan **kevés időm akad** az íráshoz hogy csak igen keveset tudok írni. De **ezt ne értse félre, édes kicsi Lenke!** Nagyon nagyon szeretném már

olvasni a Maga lapjait is, mert **már pont egy hónapja nincs póstám! No de nem baj, egyszer majd jön levél is.**

Nagyon sokat gondolok Magára és nagyon **várom leveleit és a fém képét.** Irjon sokat! Sok üdvözetet és számtalan csókot küldök a messzi távolból

Pityuka

Drága kicsi Egyetlenkém!

1944.VIII.16.

Ma nagyon kevés időm van, de azért írok Magának. A sokat kérdezett dologra válaszolok: ne ragassza le a borítékot, elég ha úgy behajtja. Édes kicsi Lenkém **egy kis örömhírt közlök: „lehetséges”, hogy rövidesen egy „kicsi” fényképet küldök majd haza. Csak egyszerű kis amatőrkép lesz, de egyelőre talán ez is megteszi, hiszen olyan végtelen szeretettel küldöm.** Kérem, továbbra is írjon sokat és gondoljon rám.

Számtalan üdvözetet és millió csókot küldök Pityuka.

Drága kis Egyetlenke!

1944.VIII.17.

Ma már **ismét negyedik napja, hogy nem kaptam póstát.** Úgy látszik **megint egyszerre kapok majd egy nagy csomagot.** Édes kis Lenkém most már (hacsak valami közbe nem jön) egész biztosan **küldök fényképet.** Megjegyzem egyelőre még nem nagyon nagy hiba, hogy nem mindennap jön a posta, mert **a multkori 17 db levelet! szinte naponként átolvasom.** Hiába **olyan jól** esik azokat olvasgatni. Édes kis Lenke nagyon sokat gondolok Magára, remélem **jól érzi magát kinn Kiszénáson.** A legközelebbi viszontírásig üdvözetet és számtalan csókot küldök a messzi távolból Pityuka

Drága kis Egyetlenkém!

1944.VIII.19.

Bocsájsa meg hogy tegnap nem írtam, de nem volt rá időm. Kissé „melegem” volt. Most kissé **rosz a hangulatom, miért? Mert 10.-óta nem kaptam Magától levelet. Pedig a posta jár** rendületlenül. **Miért?** Majd otthon ezt számonkérem? Vagy talán sok a dolga? Talán annyi idő csak akad? No mindegy. Remélem ezentúl gyakrabban ír! Leveleit nagyon várom sok üdvözetet és számtalan csókot küldök Pityuka

Édes kicsi Egyetlenkém!

1944.VIII.20.

Mondanom sem kell, hogy **a posta kiosztást** mostanában a „**fené”-be kívántam.** T.i. **soha nem volt póstám.** Ma azután volt, de nem volt bene köszönet. Nem tudom mivel érdemeltem ki hogy **saját bevallása szerint is olyan keveset ír.** Pedig, **ha tudná, hogy én milyen körülmények közt**

írok és vagyok biztosan százat is írna naponta. Mindegy. Ez már elmúlt. **Ezentúl nem kérem, hogy írjon.** Láthatta én mindig írtam. **Ha szeret, úgy is ír mindennap, ha nem...?!?** Ezentúl ebből fogom majd ezt megállapítani. **Gondolja jó lesz így!?????????** Vagy talán, újra felütötte a fejét egy „páncélos” rém. Talán azért nagyon **feledékeny? Azt hozza fel mentségül, hogy úgy ír ahogy én írtam.** Ez nem teljesen fedi a valóságot. Mert én **legalább még egyszer annyi lapot írtam mint Maga.** És én **ha tudná sokszor milyen körülmények közt írtam? Azt hiszem akkor nagyon sokat írna. Nagy Isten!!!.**

Édes kis Lenke! **Azt hogy csúnyább most mint volt, teljesen bízza rám. Nekem tetszett és tetszeni is fog mindörökre. És ez a fontos.** No most már búcsúzom. Sok üdvözetet és kézcsókot küldök Pityuka

Édes kis Egyetlenke!

1944.VIII. 22.

Ma megint nem kaptam Magától levelet immáron **3ik napja**, de azért én „mégis” írok. Nem tudom **vagy a pósta lassú, vagy pedig megint nem „ért” rá.** Hát édes kis Lenkém, írni, de minél előbb és minél többet. Vagy mit ígért? **Lehet hogy rövidesen utazgatunk újra és az is lehet, hogy a tábori szám is megváltozik**, de ameddig nem írom meg az ujat csak írjon nyugodtan a régire. Nagyon nagyon várom leveleit, sok üdvözetet és számtalan csókot küldök a „nagyon” messzi távolból. Pityuka

Drága kicsi Egyetlenkém!

1944.VIII.23.

Ma újra írok, mert lehet, hogy **most „néhány” napig nem írhatok. Utazgatunk, stb. Ma megint nem kaptam** póstát. Igaz a **többiek sem. Ez ami még megnyugtat** egy kissé. Hiába lassú a posta. Tehát ne lepődjön meg, ha egy két napig nem kap póstát. Nem lesz időm írni.. De majd okvetlenül kipótolom. Reménylem, azért Maga ír nekem sokat. **Már 7.napja nem kaptam Magától levelet. Miért?** Kérem édes kis Egyetlenkém írjon nagyon-nagyon sokat. Sok üdvözetet és sok –sok számtalan csókot küldök a messze távolból Pityuka

Drága kis Egyetlenkém!

1944.VIII.25.

Tegnap **kaptam végre Magától levelet.** Nagyon nagyon megörültem neki! **Remélem, most már mindennap ír.** Én most is írok, noha a **vonat alig pár percig áll, de mindegy írok, mert nagyon-nagyon szeretem!!!** Amit a levél végén írt gyorsírással, sikerrel megfejtettem. Hálásan köszönöm! Ha tudnék gyorsírást én is ezt írnám, de **mivel csak magyar írást tudok**

igy magyarul irom: szeretlek! Legközelebb ha csak egy kis időm is lesz én okvetlenül irok. Nagyon sok üdvözlétet és számtalan csókot küldök
a messzi távolból Pityuka

Édes kis Egyetlenkém! 1944.VIII.26.
Rövid időre megállt a vonatunk s egy két légi csata szünetében irok egy pár sort. Nagyon sietek mert a vonat minden pillanatban indulhat. Bocsájson meg tehát ezért a csunya irásért. Kérem most nagyon nagyon sokat imádkózni értem!!! Többet legközelebb... Sok üdvözlétet és számtalan csókot küldök a nagyon messzi távolból Pityuka

Édes kicsi Egyetlenkém! 1944.VIII. 27.
Ma megkaptam utközben, épp egy kis légi játék szünetében azt a „borzalmas” hosszú levelet. Na végre, ez az amire már oly régen vártam. A levél végén van két szó, ami szerintem kissé felhívás „keringőre” Gondolom nem közvetlenebbül tudnánk levelezni s beszélgetni, ha „meginnánk” a „per-Tu-t.” Ha úgy gondolja hogy igen, akkor a következő levelet már ebben a hangnemben írja. Jó lesz így kis Lenke! Affélól meg nyugodtan alhat, mert én nem fogom elhagyni Magát sohasem. Várom továbbra is leveleit, majd küldök haza egy csomagszelvényt. Jó lesz! Irja meg! Bocsánat a csunya irásért. De az ember nem igen tud szépen irni, ha feje felett süriin röpködnek a „darazsak” Sok üdvözlétet és számtalan csókot küldök Pityuka

Drága kicsi Egyetlenkém! 1944.VIII. 30.
Előre is tudatom, hogy új számom van. Az új posta szám B/181. Tehát ezután erre a számra írjon. Édes kicsi Lenkém, az Esztike néninek átadtam egy „rövid” levelet (csak 8 oldalas) melyben kifejtettem nézeteimet az Esztike nénival küldöt levele tekintetében. (Magsugom ez részünkre a lehető legeslegjobb) Meg is irom, örülten szeretem és feleségül veszem majd Magát. Kérem írjon sokat szeressen engem is nagyon. Nagyon sok csókot és üdvözlétet küldök a messze muszkaföldről Pityuka

Édes kicsi Egyetlenkém! 1944.VIII. 30.
Egy ici-pici kis időm lévén, azonnal felkereslek soraimmal. Előre figyelmeztetek, hogy noha én majdnem mindennap irok, egy héten csak kétszer megy innen posta befelé, de kifelé úgy tudom többször. Ezért kérem édesem, írjon minél többször, legalább egyszerre több lapot kaphatok.

Esztike néni, olyan sok szépet és jót mondot Magáról, hogy azóta talán még nehezebb az itteni élet, mert szeretnék mindig ott lenni Maga mellett. Tehát ne haragudjon rám, ha nem kap mindennap póstát, nem én vagyok az oka. **Az olvasnivalókat kérem továbbra is. Holnap küldök majd egy posta szelvényt.** A holnapi viszontírásig sok üdvözlétem és megszámlálhatatlancsókot küldök a nagyon-nagyon messze muszkaföldről a
Maga mindig szerető Pityukája

Drága kicsi Egyetlenkém!

1944.IX.1.

Ma újra írok egy lapot. **Az új helyemen még nem kaptam póstát, de nem baj várom én türelemmel.** Édes kis Lenkém a téli dolgot készíti e, mert errefelé néhány héten belül bizony elkel. **Őrült sokat gondolok Magára, s nagyon-nagyon szeretnék ottlenni Maga mellett és soha el nem válni.** Kicsi Lenkém ugye sokat ír majd nekem. **Most már kevésbé olyan jó helyen vagyok mint eddig. Itt ingyen adják az emberéletet. Csak majd megsegít a jó Isten. Kérem imádkozzon értem.**

Nagyon sok üdvözlétem és számtalan csókot küldök a messzi muszkaföldről Pityuka

Édes kicsi Egyetlenkém!

1944.IX.3.

Irtó jó hangulatban **hallgatom az orosz kollégák „orgonálását!”** Hiába feléjük igen fejlett a „kántorképzés”. **Most fenn csücsülök egy 1500 m-es hegy tetején, s logatom le a lábam. Nézelődöm, hogy mi történik Ivánék körül.** Csak az én alföldi lábam szokja meg nehezen ezt a ménkű nagy hegymászást. **A „darazsak” változatlanul füttyürésznek körülötünk. Már szinte teljesen megszokta az ember. Dehát ez a háború!?! Olyan jó kedvem van, és itt olyan jó a kilátás, hogy szinte szeretném, ha itt ülne mellettem s gyönyörködne az alattunk úszó felhőkbe.** Innen elehet látni 30 km-re. Nemde Isteni vidék lehet ez. Remélem már **megkapta szerény fényképcskémet** és az Esztike néni által vitt leveletem. Remélem most már annak a levélnek a szellemében levelezünk. Igaz?

Nagyon **várom már a karácsonyt,** mert akkor **visz a kis Jézuska Magának is ajándékot.** Ugyanis majd **hazavisz engemet szabadságra.** Előbb...sajnos (sajnos, **sajnos!!!!** **De hát ez a háború!** Addig is **téli kesztyűt** lehet készíteni, mert itt **kútya hideg lesz télen.** Most igazán jó volna ha sokat **imádkozna értem, mert hiszen csak az imádság segíti haza „biztosan” az embert.** A tanítás már talán megkezdődött? Kívánok sok szerencsét! **Megbukni nem szabad mert akkor megint 1 évvel később**

lehetünk az egymásé!!!!!!!) Tudom ilyesmi egy szófogadó „mama” jelöltnél nem fog előfordulni. Ugye igaz! (Második pont, jó maradjon meg a három!) De úgy látom már nagyon belemelegedtem az írásba. Hiába ez a jó levegő sok mindent juttat az ember eszébe. Csak most már Maga is írjon. **Állandóan csak Magára gondolok** Levelét várom!!! Sok üdvözlétet és számtalan csókot küldök **a messzi és magas muszkaföldről** a viszontlátás reményében
Pityuka

Drága kis Egyetlenkém!

1944.IX.6.

Ma ismét írok! Nincs ugyan sok időm, de azért mégis. Nagyon várom a mai postát, remélem lesz levelem. Bizony **idefenn csak az az egyestüli vigasztaló, ha az ember otthonról kap levelet.** Kíváncsi vagyok, megkezdődött e a tanítás. Remélem ez nem akadály a annak hogy mindennap írjon. **Óh ha látná, hogy milyenszép ilyen magasról ez a vidék.** **Elragadó, az embert olyan boldogító érzés keríti hatalmába hogy szeretné keblére ölelni a világot.** Hátha még Maga????? Azt el sem lehet mondani milyen jó volna. Nagyon **vágyódom már Maga után. Minden éjszaka megjelenik álmomban!** De sajnos egyenlőre még nem láthatjuk egymást. De **bizzunk Istenben. Ha egymásé leszünk úgy nem választhat el bennünket semmi.** Igaz! Sok üdv.és számtalan csókot küldök **a messzi muszkaföldről a viszontlátás reményében** Pityuka

Drága kis Egyetlenkém!

1944.IX.25.

Most már igazán nem tudom, hogy mire gondoljak. Tegnap jött postánk de Magától sajnos megint nem jött levél. Tehát már 2??? napja, hogy nem kaptam levelet. Ma megint jön posta. **Ha ma sem kapok, akkor még írok egy szép búcsúzó levelet s én is befejezem ezt a teljesen meddő egyoldalú levelezést!** Azt hiszem mindezekért nem engem terhel a felelőség. **Node álljon meg a menet – még estig talán csak jön levél. Akkor azután minden vizsakozz.** Addig is sok üdv. milliő csókot küld a messzi idegenből Pityuka
Vigyázat! Csak tábori lapon írjon ezentúl. Ne levelet.

Drága kis Egyetlenkém!

1944.IX.25.

Amit ma írtam levelet ezennel visszavonom!!!!!!!! Kérlek semmisítsd meg! Ma olyan örömben volt részem amilyenben még nem az életben. A Pintér Jancsival vagyunk egy helyen s mindketten igen lehangolva beszélgettünk „szobánkban”. Dél óta vártuk a postát. Már elmúlt 6 óra még mindig semmi! El????????? akkor sem jöttek a postával.

Végre 8 órakor megérkezett a postás zuhogó esőben. De mennyi levelet hozott Egyetlenkém el sem tudod talán képzelni, hogy **mekkorát ugrottam, amikor amikor élém rakott????? 11 levelet, s ebből 7 a Tiéd volt.** Szegény Imre barátomnak csak 8 levele jött. **Össze vissza öleltük egymást örömiünkben képzelheted.** A örööm megkétszereződött mert **drága jó beteg Anyám is írt** egy levelet ki most gyógyult fel betegségéből. Egyet írt **Édesapám is.** Egyet **egy kollégám** battonyáról, egyet pedig a **battonyai szomszéd asszonyom.** Szegény Édesanyámat nagyon megviselte a „szomszédék” csinytevésai és **elköltöztek a szomszédasszonnyal a nagyszüleimhez Mezőkovácsházára.** Így hát onnan kaptam a levelüket. Képzeld a **szomszédasszonykám azt írta hogy** a kislánya most fél éves és még nem foglalt, tehát **vigyázzak magamra** mert a kislánya nagyon vár. **Hát erre akkorát nevettem, hogy majdnem szétvettem „díszes” szobán falát!** Hát látod jó lesz féltékenynek lenned? (Igen van neki egy szép kis fia is 3 éves **olyan két szép gyerekkel azt hiszem mi is megelégedhetnénk.**) No, de ne hidd hogy már igényeim ennyire leszálltak volna! Sőt! Most már erősen **gondolkodom az ötös sorozaton.** Édeském nagyon örölk, hogy megkaptad Eszti-énéitől 8 oldalas kis levélkémet. Tehát abban igazán **megírtam mindent ami a szívemet nyomja.** Az az nem is olyan nagyon nyomta sőt... Drágaságom úgy látom **Te is elég gyenge szívű kis baba vagy** akárcsak az én drága jó **Édesanyám. Ő is sír mindenért.** Még talán akkor is amikor a világra hozott. (Igaz, akkor állítólag én is...!)???? A rossznyelvek szerint! No semmi baj! **Én úgy sem tudok sírni!** Pedig már elég sok temetésen vettem részt! (már - **mint kántor**)

Most megint tudom, hogy nem kapok Tőled levelet kb. 2 hétig. Akkor megint biztosan egy jó csomót kapok majd. Nem baj kicsi Lenkém, **csak Te írjál mindennap** szorgalmasan mert én amikor csak tehetem mindig írok Néked. **Eddigi leveleimben azért nem tegeztelek** mert csak **ma kaptam meg első leveled melyben Te is tegezel** engem. Most pedig végre **elérkezem levelém** mondjuk **legfontosabb részéhez.**

Egyetlenkém **őrülten szeretlek,** el sem tudod képzelni hogy mennyire! **Ezt nem lehet csak úgy leírni. Ezt érezni kell.** Talán a **forró csókok** amelyeket (sajnos most csak gondolatban) ajkaidra lehellek. **tudják elmondani,** hogy mennyire szeretlek. **Ha majd egyszer** találkozunk (lehet újabban – hogy **talán nem is nagyon soká**) akkor ajkadra és **arcodra csokolhatom** szerelmem minden vágját, minden álmát. **Csak Te légy az enyém mindörökké.** Ha egyszer enyém leszel tudom, hogy **enyém lesz a menyország!** Kis szívem lehet hogy most ide **sok bolondságot írtam,**

de nem tudom úgy megrohantak a gondolatok, hogy **szinte ész nélkül** irtam. Mert **szeretlek, szeretlek, szeretlek** – nagyon. Ugye Te is ezt gondolod! A IX. 12-én irt leveleddel ugyanaz történt mint azzal amit én Esztiike-néninek küldtem. Noha én **ugyan nem tudok sírni, de csókolni annál inkább!** Kb. **minden második betű látszik** már csak a papíron a többi mind-mind **lecsókoltam.** **(Szívem! kár volt elbúcsúzásunkkor a kötelező csókokat elmulasztani! Ugye már Te is sajnálsz)** Édes kicsi szívem ugye mindennap írsz nekem. Remélem a volt **legényem** már volt nálad! Nyugodtan kikérdezhetsz tőle mindent! **Ugy sincs nekem előtted semmi titkom.** Sőt olyan jól esik ha érdeklődsz irántam. Csak egyet kérek: Azt a néhány pofont amit a legényemnek ígértél ne add meg neki. Szegény ő **olyan ártatlanul tette azokat a kijelentéseket hogy igazán nem érdemel büntetést érte.** Most az idő $\frac{1}{4}$ 10 este. Most kb 1 órája írom neked ezt a levelet. Már Pityőkém zúgolódik hogy aludni szeretne, de hát ezt a kis szenvedést ő is megteheti.

Most már beszéljünk komolyan. **Te most 18 éves vagy és még 3 évad van hátra. Ajaj de hosszú idő. Mond édeském kilehet ezt bírni. Ki! De nagyon nehezen!** De azért kibírjuk, csak Te tanulj nyugodtan. Legyél egészen nyugodt **Te már biztosan nem leszel vénkisasszony! Hacsak!!! De hát ez csak egy menyországi behívó lehet. Ez ellen meg ugye szívem nem tehetünk semmit! De ha jól imádkozik akkor majd csak elkerüljük ezt is. Csak szeress-szeress-szeress-nagyon** Egyetlen kis szerelmem most már igazán befejezem „kis” leveletem. Ez csak egy kis????? arra, hogy **egy szerelmes szív szinte pillanatok alatt tud egy ilyen levelecskét szülni!**

Ha Te is „csak” ennyit írna mindennap akkor hídd el szivecském igen – igen **meg lennék elégedve** az én drága kis „menyasszonyom” **hűségével.** (Igaz ha kevesebbet ír akkor is)

Most már befejezem, kérlek gondold reám sokat, **imádkozz és bízzál** erősen mert én **úgy hiszem hogy nagyon hamar találkozunk!** A viszontírásig nagyon sok üdvözlötlet és **ahány csillag van az égen**

annyi csókot lehelek édes kis ajkadra a Te mindig szerető szívű Pityukád

Drága kicsi Egyetlenkém!

1944.IX.28.

A nagy örömmömbé **egy kis öröm** is került. Azt **Ivánék okozták oda lenni délen** (de nem úgy nyár elején) De most már úgy tudom, hogy hála Istennek visszatért a régi mederbe. Édes kis Lenkém jártok e egyáltalán újabban iskolába? Mert úgy hallottam, hogy nem? Nagyon kérlek édesem ird meg hogy

mi újság van odahaza. **Én most már jó helyen vagyok minden percben közelebb-közelebb hozzád.** Egyébként az a legnagyobb bánatom, hogy egyelőre **nem tudok a szüleimről semmit.** Most már csak egyedül **Te vagy** az én támaszom. De reméljük **egyszer majd minden jóra fordul.** Állandóan Rád gondolok s szeretnék nagyon nagyon sokszor megcsókolni. Sok üdvözlést küldök a **drága magyar földről.**

Sokszor csókollak édes kis Egyetlenem Pityuka

Járomi István honvéd levelei az orosz frontról

Járomi Istvánné úrasszonynak, Nagykörű Szolnok m. 1943–1944

Ebben a levelezésben nincsenek eget-földet megrázó események, nem törnek fel örült nagy szenvedélyek, szerelmi vallomások, kétségbeesések.

Ez a levelezés egy szép, **csendes, kiegyensúlyozott házastársi kapcsolatról szól**, annak hétköznapijairól, aggódásról, gondoskodásról, néha felvillanó szerelmi vallomásról.

A levelek írói egyszerű emberek, nem a levélírás a mesterségük.

A kívül álló olvasó számára a levelek túl komolyak, kevés a humor, monoton hangvételűek. **Értékük abban van, hogy a fronton és itthon szürkén múló napok, hetek, hónapok, évek krónikásai.**

A legtöbb levél teste, lelke ilyen, ilyenek vagyunk mi emberek legtöbben, amikor elfáradunk, de remélünk.

Érdekes a fogalmazásmód, a szóhasználat, színessé teszik a gyakran lejtett hangulati elemek.

Ezekkel a kiragadott idézetekkel **szeretném felkelteni az olvasó érdeklődését** a frontról küldött levelek iránt és **megszerettetni a levelek íróját**, Járomi István honvédet, aki leveleit az orosz frontról írja feleségének Nagykörűbe, Szolnok megyébe.

Itt minden levél, mint ahogy a legtöbb honvédnél, az egészségről számol be és az egészség után érdeklődik rutinszerűen:

*„... **jól vagyok amit viszont kívánom hogy levelem legjobb egészségben találjon...**”*

Ennek a levelezésnek az alaphangulatát az aggodás és a gondoskodás adja meg: *„... **hamarosan küldök pénzt azt nem tudom hogy megnyit...**”*

*„... **anyukám pénzt megin küldök ötvennégy pengőt...**”*

*„... **most megin küldtem pénzt, hogy legyen mit elkölteni...**”*

*„... **vigyáz magadra nagyon ne, hogy bajod esék** egyél csak jól, hogy hizál majd meglátom, hogy **menyit hízta** ha othol leszek...”*

*„... **arra nagyon vigyáz, hogy menefáz** vagy tulterheld magadat...”*

*„... **semi esetre sem szeretném hogy beteged légy pláne most mikor közeleg az idő a leszereléshez ...**”*

„...nem lehet fát meg szemet kapni és atol **félek hogy meg fázol** pedig atol az Isten őrizen...”

„...neked ipar kodok **minél több pénzt** küldeni...”

„...azt nem írtad meg nekem hogy te Pesten **voltál privát orvosnál** ezt elfelejteted...”

„...csak már **teljesen kigyógyulnál** eből betegségből...”

„...nem szabad, hogy **meg fáz** öltözködj föl jo meleg ruhában jársz mindég...”

A postát mindig nehezen várja, a csomagot is, tartalmuk kedvre derít, örömet okoz.

„...minden nagyon jovót benne a szalonnától kezdve a süteményen keresztül a **barackpálinkáig** és egy kicsit **jokedvem lett öle...**”

„...bele néztem a tükörbe és **meglátszot** a szememen, **hogy ittam a barack pálinkából...**”

„...lehet csomagot küldeni vagyis **kértem süteményt meg egy kis pálinkát...**”

„...**a postát** még ezidáig nem kaptam meg és **várom nehezen...**”

A hazatérés utáni vágy, a hazatérés tervezése állandóan ismétlődik minden honvéd levelezésben, átéli, képszerűen leírják az otthonlétet: „...a szabadcságról még nem tudok semítse...”

„...**jövő hónap utolja fele othol leszek** én is csak türelemmel várjál...”

„...én is job szeretném, hogy **ha megvernél akor tudnám**, hogy meleted vagyok...”

„...csak **adig tarcs ki** még haza nem megyek ...”

„...két három hónap és **ujból karjaimban zárhatlak** akor kezjük az uj életet előrül...”

„...legaláb is nagyon szeretnék a **névnapodra oda haza lenni...**”

„...**eljöt a várva várt idő most már megyek haza** hozzád a váltás it van a ruhámat készítsd elő...”

Néha a reménytelenség is kitör a hosszú napok komorságában, a végtelennek látszó időben, „...bár csak már én kereshetnék neked, de sajnos nemtudom meg tenni és ez tesz nyomorultál bennünket, amiből sohase fogjuk kiheverni magunkat...”

„...mindenki teli van ünepi örömel és **a te szíved meg bánattal akár az enyém...**”

...de győzedelmeskedik a meghatározó alapézés a bizakodás a hazatérésben, a szép élet reményében.

„...**majd megbékél a háborgo világ és ujra fognyilni a Pünkösdi virág...**”

„...**nem nagyon sokat kel még várnom**, hogy láthasalak majd csak eljön a Január hónap és mehetek haza...”

„...légy jobban mert a beteg ség től és szenvedés és **én se foglak malesztálni meg fogod látni** most már **csokollak átkozot férjed Pista...**”

„...mikor lesz az a boldog nap, hogy karjaimban zárhasalak **ugy vágyom arra a boldog percre...**”

Lélekben otthon van, várja a híreket, minden érdekl, ami odahaza történik.

„...mi van Karcsvál **most akar megbolondulni**, ezt nem most kel hanem akkor is tudta, hogy kivel álszembe és akkor keletvolna meg gondolni most pedig **szaguljon olyan ibolyát amijent szakajtot...**”

„...most már netegyék szerencsétlenül egymást **nézék a gyerekeket is** nekik egymást elkel, hogy sziveljék...”

„...talan meggondolta a dolgot **ha elvette akkor most már nevelje meg és éljének rendszeren...**”

Apuka nagyon szigorú.

„...menetudjam, hogy **lemész a Tiszára fürödni** majd ha odhaza leszek akkor majd lemegyünk fürödni...”

„...**hogy a Tiszába megfürödhés erre ne is kérjél** engedéjt mert ugye engedlek és megne tudjam, hogy meg fürödtél mert akkor nagy bajok lesznek...”

„...**figyelmeztetek**, hogy lenemenj...”

A feleségnek versekkel bókolni! – ez ritkán fordul elő, de itt így van.

„...Hitetlen és pogány ez a szovjet világ ezért nem nyilik itt a Püünkösdi virág...”

„...Muszkaföldön egy magyar honvéd a homezőket járja, Magyar honban egy szép asszony az üzenetét várja...”

„...Szerető szived melege, megvédett a télen, Most simogató két karod oltalmaz ugy vélem...”

„...Üditő csokodat oda ne add másnak, Csak az esti szelő csendes nyugalmának...”

„...Üzenem, hogy megjövök még bármily rossz hir járja, Mert egy aranyszivüi, drága asszony férjét várja...”

Tud kedveskedni, udvarolni.

„...a kép nagyon jó te meg rajta **nagyon szép vagy és kövér...**”

„...**jól nézel ki rajta** bár csak a jó Isten engedné hogy oly egéséges volná mint a mak...”

„...én mostanában **ugy várom** a leveledet, hogy kise tudom mondani...”

„...levelet tízen kilencedikén írom ha jól emlékszem ez a te névnapod és **kívánom a Jó Istentől**, hogy engedje meg azt hogy még nagyon sok név napot meg érhes...”

„...nagyon szeretlek téged csak is szeretni lehet mikor **olyan aranyos vagyol** már ot lehetnék meleted karjaimba zárva tartva...”

„...a pénz hejet én magamat szeretném hazakiülden...”

A háborús eseményekről, a kinti életről csak félmondatokban ír, mintha nem is a fronton lenne.

„...most már jobban ráérek írni mint ezelőt **most már meg álapodtunk ...**”

„...**megint megkezdődik a séta** ezt csak azért írom meg, hogy ne nyugtalanokdj ha nem kapsz levelet...”

„...leveleinket továbbítani **mozgás közben** ez nagyon nehéz dolog...”

„...Körülöttünk **ég a világ** most olcso az élet...”

„...Hol egykor balalajka zug az égben, **ma vész madarak röpködnek a légben...**”

P.S. Pistának sikerült, hazatért. Biztos betartotta ígéreteit otthon: kárpótolta az elmulasztott boldog órákat, levitte az asszonyt fürödni a Tiszára, nem „malesztálta” az asszonyt, de a piros rózsa szomjas ajkaitól ismét hó fehér lett. 1945-ben megbékélt a háborgó világ és újra nyílt a Piros Pünkösdi virág

Levelek

1943.I.28.

Drága aranyos kis anyukám tudatom veled hogy jól vagyok és egészséges amint kívánom hogy a levelem legjobb egészség ben találjon tudatom veled anyukám hogy **hamarosan küldök pénzt azt nem tudom hogy mennyit amennyi zsoldot kapok azt mind haza küldöm mert nekem nincs rá szükségem de neked igen. anyukám kis szivecském nagyon vigyáz magadra ha beteg vagy akor megírd.** Csokolom apat mamat üdvözlöm Bélát Pistát téged kis anyukám nagyon sokat csokolak szerető férjed Pista írjal választ várok

Egy szép asszonynak!

Muskaföldön 1943.III.ho 3.án

Magyarhonban egy szép asszony Levelét megírja, Aggodással, szeretettel,
Könnyel tele sírja Muszkaföldön egy magyar honvéd a homezőket járja,
Magyar honban egy szép asszony Az üzenetét várja..... stb...

Drága aranyos kis anyukám

1943.V.24.

Tudatom veled hogy jól vagyok amit viszont kivanom hogy levelem legjobb
egészségen találjon tudatom veled azt is hogy negyedik lapodat is megkaptam
elvolt keveredve Drága szívem tudatom veled hogy **igenis Pesten öltözködöm**
át és a fehéreműt és az egyik pár cipőt küld el Pestre mert nekem nagy
szükségem lesz rá de okvetlen küld föl Drága aranyos anyukám **pénzt megin**
küldök ötvennégy pengőt jövő hónap utolja fele othol leszek én is csak
türelemmel várjál nem kel idegeskedni megfogod látni hogy hamarosan befog
következni és **akor fogunk csevegni sokat** amit irtál mindent haza fogok vinni
köribe Pestről most már csokolom apát és mamát üdvözlöm Bélát és Pistát teget
meg nagyon sokat csokollak szerető férjed mesze orosz országból Pista
választ várom nagyon mindig sok csok aputol

Üzenet Muszkaföldről.

Drága kis asszonynak!

életemnek párja,
Az üzen most néked,
ki válaszodat várja.

Üzenem, hogy ne aggódj,
jól élek én itten,
Tart még az utravaló,
Mit tőled elvittem.

Szerető szived melege,
megvédett a télen,
Most simogató két karod,
oltalmaz ugy vélem.

Üzenem, hogy baj még,
eddig nem volt semmi,
A jó Isten kegyelméből,
igy kell ennek lenni.

Mert az én asszonyom!
csupa szív és lélek,
Igy hát odafönn is tudják,
Ő az kiért élek.

1943. Julius hó 12.

Valahol Oroszországban végtelen szeretettel apukád

Drága aranyos kis anyukám Oroszország, 1943. Julius 21.
tudatom veled, hogy jolvagyok amit viszont kívánom, hogy levelem
legjob egészségben találjon tudatom, hogy **a csomagot megkaptam és még
két darab színes lapot kaptam melynek nagyon örülök és boldogan
olvasgatom a csoma got nagyon szépen köszönöm, és minden nagyon
jovot benne a szalonnától kezdve a süteményen keresztül a
barackpálinkáig és egy kicsit jokedvem lett tőle. Ahogy eszt a lapot irom
igaz, hogy most tanulok gépen írni és irás közben bele néztem a tükkörbe
és meglátszot a szememen, hogy ittam a barack pálinkából.** Drága
aranyos kis anyukám else in adjál mégfel csomagot és ugyan ijén üveg
barack pálinkát és egy kis süteményt és kevés menyiségű cigaretát és
azt hiszem, hogy aztán nem fogtöb keleni remélhetőleg nem fogtöb keleni
mert akor már aktuális lesz a szabadcság és így akarom kipotopni a
töbi elmulasztot csomagot. **Remélem, hogy nem haragszol érte, hogy
ilyen szemtel követelődzök.** Drága szivem most ehonapi pénzemet is
küldöm. édes anyukám a Feri is küldöt egy lapot írja, hogy megint megy
korházba, és még te is irsz felöle látod én ezért félek a operáciotól pláne most
már jobban érzem, **Drága anyukám azt az ures csonakot látom de a te
életed is hamarosan befog töltödni mert, hazamegyek hozzád és a akor
minden másképlez most már nagyon sokszor csokolak szeretettel férjed,
nagyon sok csok aputol választvárom mindég nehezen sok csok apu.**

Az Isten vigyázon rád.

Versek

Piros Püünkösd Muszkaföldön.

Piros Püünkösd Muszkaföldön, **piros vér foly hegyen, völgyön**, bár még messze az aratás, sürrü, rendet vág, a napkaszán. Elpusztult világ, sivár tájék, vérbe folytot emberi vágyak. **Hol egykor balalajka zug az égben, ma vész madarak röpködnek a légben, Hit és Isten nélkül**, volt az élet itten, sziv melege nélkül megfagyot a lélek. **Hitetlen és pogány ez a szovjet világ ezért nem nyilik itt a Püünkösdí virág.** Egyszer majd megindul az élet. Templomokba hirdetik van Isten és lélek. Akor majd megbékél a háborgo világ és **ujra fognyilni a Püünkösdí virág.**

1943. Julius. ho. 22.en. végtelen szeretettel csokol a te apukád.

Pista

Üzenet Asszonykámnak!

Üzenetem szálljon messze
hol szívszorongva várna,
Menjen a hir asszonykámnak,
hol gondolatim járnak.

**Körülöttünk ég a világ
most olcso az élet.**

Nem csökken a világégés
mindig jobban éled.
Ha szaporodik a szomorúság
a bánat és a könnyek,
Üzenem, hogy ne csüggedj el
ha nehéz napok jönnek.
Most légy erős édes Párom
hisz erős vár az Isten,
Higgyél benne, imádkozzál,,
én vigyázok rád itten.

**Üzenem, hogy megjövök még
bármily rossz hir járja,**
Mert egy aranszivü, drága
asszony férjét várja.

Muszkaoország 1943.VII. 27. szeretettel asszonykámnak apukád
Mindig szeretettel gondolok rád és nagyon sokszor csokollak férjed

Pista

Drága aranyos kis anyukám Oroszország, 1943. VII. ho.28.
tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy a levelem a legjobb egészségben talláljon. Édes szívem **kaptam tőled egy levelet mejnek nagyon megörültem.** Drága aranyos kis anyukám te ezt nem mondanád meg, hogy **kinek kedveskedjek én azt hiszem, hogy csak neked kel,** hogy megtegyem Drága szívcském nagyon ritka nap, hogy én nem írok és te elég ritkán írsz. Köszönöm neked, hogy nem haragszol de **én is job szeretném, hogy ha megvernél akkor tudnám, hogy meleted vagyok, hogy szeretsz én is nagyon szeretlek** csak az a baj, hogy nagyon meszivagyunk egymástól és ezfáj nekem Drága anyukám **arra nagyon vigyáz, hogy menefáz vagy tulterheld magadat** és aba a másik faluba, hogy tudtál el gyalogolni retenesen el fáradhadtál **elég baj az nekem, hogy nem lehetem ot és neked is rossz lehet nagyon.** Drága kis anyukám könnyű Ferinek a tiedéből rám gondolni ez aztán igazán rendes de azért így negondoljon rám egyik se csak máskor küldje el neked amijár, mert tenéked jobban kel **bár csak már én kereshetnék neked, de sajnos nemtudom meg tenni és ez tesz nyomorultál bennünket, amiből soha se fogjuk kiheverni magunkat, a szabadságról még nem tudok semitse,** most már nagyon sokszor csokollakféjred Pista mindig csak tereád gondolok, nagyon sok csak apukádtol.

Válasz várom mindég nehezen szeretettel csokollak apu

Drága aranyos kis anyukám Valahol Oroszország, 1943. VIII. ho.4.
tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy a levelem a legjobb egészségben találjon édes szívem kaptam tőled egy levelet és egy lapot, melynek nagyon megörültem. Drága anyukám egyenlőre nemkel, hogy Pestre menjél mert **e hónapba haza megyek szabadságra és akkor majd megbeszéljükezt és azután majd lehet intézkedni.** Drága anyukám én is nagyon nehezen várom, hogy beszélgethesek veled. Édes szívem **mi van Karcival most akar megbolondulni, ezt nem most kel hanem akkor is tudta, hogy kivel álszembe és akkor keletvolna meg gondolni most pedig szaguljon olyan ibolyát amijent szakajtot** most már netegyék szerencsétlenül egymást nézék a gyerekeket is nekik egymást elkel, hogy szíveljék. Drága anyukám én **menetudjam, hogy lemész a Tiszára fürödni majd ha odhaza leszek akkor majd lemegyünk fürödni** csak addig is legyél türelemmel a csopmagot megkaptam már el is fogyasztottam most megin **küldtem pénzt, hogy legyen mit elkölteni.** Drága anyukám vigyáz magadra nagyon ne, hogy bajod esék **egyél csak jól, hogy hizál**

majd meglátom, hogy mennyit hízta ha othol leszek most már nagyon sokszor csokollak és szeretettel gondolkodok rád férjed Pista nagyon sok csok aputól csokolom apát és mamát üdvözlön Bélát és Pistát téged meg csokolnálak már csak lehetne

Drága aranyos kis anyukám Valahol Oroszország, 1943. VIII. 12. tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy a levelem a legjobb egészségben találjon. Drága szívem csomagot megkaptam mejet nagyon szépen köszönöm de majd személyesen is hamarosan meg fogomköszöni. **Drága anyukám irod hogy engedjem meg, hogy a Tiszába megfürödhess erre ne is kérdél engedéjt mert ugyse engedlek és megnetudjam, hogy meg fürödtél mert akkor nagy bajok lesznek ezt ki tudod várni még haza megyek szabadságra és akkor majd együtt ki megyünk mosakodjál meg odahaza a teknőbe figyelmeztetek, hogy lenemenj.** Drága anyukám a csomagot nemkel küldeni édes szívem fogok veni most már hamarosan othol leszek csak egy kis türelem. Drága anyukám az aki azt mondja hogy kilenc hónapra leváltanak az nem mondot igazat nem is volna rossz máskéülömben majd ha odahaza leszek akkor majd **nagyon sok mondani valam lesz azt hiszem, hogy neked is és akkor majd sokmindent meg fogunk tárgyalni mert így levélben nem igen lehet elintézni semit** édes anyukám adig is vigyáz magadra nehogy valami baj legyen mert **nemszeretném megne fáz és sürgönyözni fogok Pestről** most már nagyon sokszor csokollak szerető férjed apukád szeretettel gondolkodok tereád mindég nagyon sok csok. apu

Drága aranyos kis Anyukám 1943. XI. ho 5. én. tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy levelem legjobb egészségben találjon. azt **a lapot úgy kaptam az egyik katonától és nem voltam bene biztos, hogy tetceni fog e neked az nekem is jól esik az a tudat hogy szeretsz én azt úgy tudom hogy ha nem szerettük volna egy mást akkor nem lettünk volna egy másé mivel, hogy szeretjük egy mast és ezután is szeretni fogjuk egy mást még jobban mint ezelőt csak már oda haza volnék meleted** Drága aranyos kis Anyukám **a fényképnek nagyon örülök** és nagyon boldognak érzem magam és **jól nézel ki rajta bár csak a jó Isten engedné hogy oly egészséges volná mint a mak** Drága szívem mondmeg a mamának hogy én mennék csak lehetne és már nagyon szeretnek othol leni az én aranyos kis Anyukám melet édes szívem én akkor is írok **ha másnak is írok ezel téged nem rövidítelek meg** nálam az nem ál föl, hogy ha írok ma valakinek és neked meg nem **hanem akkor is ha tíznek írnák**

akor is te vagy az első nem pedig más most fogok irni a Jancsinak is. Drága Anyukám a **kép nagyon jó** te meg rajta **nagyon szép vagy és kövér, pénzt meg kaptad e és véttél buzát rajta** jó tetted úgy látszik hogy Béla is olyan lesz mint az **Imre félti a gyomrát atol fél hogy az a másik megeszi előle** a kaját nem baj **csak adig tarcs ki még haza nem megyek** aztán majd másképen lesz az a baj hogy Pesten nem lehet fát meg szenet kapni és **atol félek hogy meg fázol pedig atol az Isten örizen** édes Anyukám nem azért nem tudtam elolvasni mert nem szépen volt írva ha nem azért mert el volt dör zsolódve és így képtelen voltam elolvasni Drága aranyos kis Anyukám **most küldöm az Augusztusi zsoldomat** és ha a töbit is meg kapom akkor azt is küldöm **mert tudom hogy szükséged van rá** Drága Anyukám egyelőre Zsarnaiéknál hagyom a pénzt ha neked szükséged van rá akkor kérj el tőlük ne haragudj hogy hagyni akarom de ha köl akkor kérj el 50 P. 80 f. van Zsarnaiéknál ezen szeretnék veni valamit neked és **neked iparkodok minél töb pénzt küldeni** most már zárom levelem csokolom Apát és Mamát üdvözlöm Bélát és Pistát téged meg nagyon

sokszor csokollak és szeretettel gondolok reád szerető férjed Pista
választ várom

Drága aranyos kis anyukám

1943.XI.5.

tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy a levelem a legjobb egészségben találjon. Drága kis Anyukám **most már jobban ráérek irni mint ezelőt most már meg álapodtunk** én úgy szerettem volna ha oda haza álapodtunk volna meg **legaláb is nagyon szeretnék a névnapodra oda haza lenni** most már aszt hiszem, hogy hamarosan le telik az a két három hónap és **ujból karjaimban zárhatlak akkor kezjük az új életet előrül** Drága kis Anyukám a pénzt elküldtem a Augusztusi zsoldom
most már nagyon sokszor csokollak és szeretettel gondolok reád férjed Pista

Drága aranyos kis anyukám!

1943. XI. 7.

tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy a levelem a legjobb egészségben találjon. Drága kis Anyukám itt ezen a részen már **megjelent az első ho,** és kezd az időjárás kelemetlenél válni más különben **ma is várom a leveled jelezték,** hogy lesz de csak nyolcadikkánlesz meg édes Anyukám már írtam hogy **lehet csomagot küldeni vagyis kértem süteményt meg egy kis pálinkát pénz az most megint ment** az Augusztusi utána fog meni a töbi is most már nagyon sokszor csokollak
és szeretettel gondolok reád szerető férjed Pista

Drága aranyos kis Anyukám 1943. XI. 10.

tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy a levelem a legjobb egészségben találjon. Drága kis Anyukám én **mostanában úgy várom a leveledet, hogy kise tudom mondani** írod Anyukám azt, hogy rég kaptál tőlem levelet eben **meg nyugtatlak, hogy én írok mindég** ne, hogy azt gondold, hogy én haragszom és azért nem írok sőt **mindég írok az én Anyukámnak mikor olyan nagyon szeretlek téged csak is szeretni lehet mikor olyan aranyos vagyol már ot lehetnék meleted karjaimba zárva tartva** most már nagyon sokszor csokollak és szeretettel gondolok reád

szerető férjed Pista

Drága aranyos kis Anyukám

1943. XI. 19.

tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy a levelem legjobb egészségben találjon tudatom azt is, hogy egy levelet kaptam tőled és két lapot melynek nagyon meg örültem Drága kis Anyukám az az, hogy én minden nap írok és te megse kapsz rendszeren de azért nem kel, hogy küldjél tábori lapot mert nekem van nagyon sok majd ha nem lesz akkor kérti fogok Drága kis Anyukám te **azt nem írtad meg nekem hogy te Pesten voltál privát. orvosnál ezt elfelejtetted vagy nem akartad vagy talán én nekem nem jut eszembe,** hogy írtad volna most mikor voltál Pesten akkor voltál vagy a tavaszon édes Anyukám anak igazán nagyon örülök hogy sokal jobban érzed magadat **csak már teljesen kigyógyulnál eből betegségből** édes Anyukám **hátbizony most az egyszer én is sokalom, hogy ide érjen anyira kívánom a** hazait Drága kis Anyukám amit Rozsi irt nekem azt most elküldöm neked hogy te is olvasd el mert nekem nincs türelmem ki böngészni én azt hiszem hogy neked jobban lesz, édes Anyukám Pestre **küldtem egy szent képet és egy másik csomagot is van bene külön böző dolgok van bene egy nagy hal konzerv német cigareta és dohány szivar szapan borotva szapan és cukorka szalvétát is haza küldtem.** Drága kis Anyukám ezt a levelet **tízen kilencedikén írom ha jól emlékszem ez a te névnapod és kívánom a Jó Istentől, hogy engedje meg azt hogy még nagyon sok név napot meg érhes Feritől is kaptam egy levelet most már nagyon sokszor csokollak és szeretettel gondolok reád**

szerető férjed Pista

Drága aranyos kis Anyukám!

1943. XI. 23.

a levelem a legjobb egészségben találjon tudatom, hogy a mai napon sem kaptam postát de talán holnap azért nem vagyok bene biztos. Drága kis Anyukám **remélem, hogy nem nagyon sokat kel még várnom, hogy láthasalak**

majd csak eljön a Január hónap és mehetek haza édes Anyukám **honap utolján küldök haza pénzt** nem tudom, hogy e hónapban meg e kaptad most már nagyon sokszor csokollak és szeretettel gondolok reád szerető férjed
Pista válaszodat várom

Drága aranyos kis Anyukám 1943.XI.30.
tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy a levelem legjobb egészségben találjon Drága kis Anyukám **a postát még ezidáig nem kaptam meg és várom nehezen** Drága aranyos kis Anyukám **a pénzt fel adtam** fogsz kapni két száz pengőt?????....négy pengő hiányával **csak vigyáz mert neked szol te vagy N. Erzsébet és használd egészséged** most már nagyon sokszor csokollak és szeretettel gondolok reád szerető férjed
Pista
válaszodat várom nehezen

Drága aranyos kis Anyukám 1943. XII. 3.
tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy a levelem legjobb egészségben találjon édes kis anyukám irtam egy levelet aban irtam bővebben mindent **Rozsinktol is kaptam egy lapot és még Dunkel Jancsi is irt** most irtam én is nekik édes kis Anyukám **a pénz utba van te feléd tartozkodjál oda haza hát ha a mamának nem adják oda**
most már nagyon sokszor csokollak férjed Pista

Drága aranyos kis Anyukám 1943.XII.3.
levelem legjobb egészségben találjon mint én vagyok Drága kis Anyukám **irtam Zsarnaiéknak, hogy adják oda a pénzt Ferinek és Ferinek is irtam, hogy ha Pestre mész akkor adja oda neked ha nem mész Pestre akkor küldje el neked a pénzt Ferinek irtam, hogy menyjen el és kérje el Mari nénitől a pénzt azt is kézhez fogod kapni** most már nagyon sokszor csokollak és szeretettel gondolok reád szerető férjed
PISTA – VÁLASZT VÁROM MINDÉG

Drága aranyos kis Anyukám 1943.XII.4.
tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy a levelem legjobb egészségben találjon Drága kis Anyukám **megint a várós időpontra hejezkedtem mert várom a leveled** édes kis Anyukám **ha a pénzt megkaptad akkor irdmeg** nem csak azt amít innen küldöm hanem a Zsarnaiéktól is meg kapot pénzről.Drága kis Anyukám ha nem küldted el azt a csomagot a meliket kértem akkor aban **ne küldjél bene mást csak téisztát de**

*ne főtet és azután megin beszüntettjük a csomag küldést mert nem szeret
ném, hogy egy is el veszen Drága kis Anyukám ha Pestre méysz akkor **nagyon
vigyáz magadra és jól öltözködj föl ne, hogy megfáz,** mert az a fa nem éri
meg nekem **semi esetre sem szeretném hogy betegb légy pláne most mikor
közzeleg az idő a leszereléshez** nagyon szeretném tudni, hogy mikor lesz az a
boldog nap, hogy karjaimban zárhasalak **ugy vágyom arra a boldog percre,**
hogy ez szóval ki sem tudom mondani édes szívem **ez az idő irtó hoszu távol
leni tőled** még közben szabadságra se mehet az ember **ezt nagyon nehéz el
viselni** ez a dolgot Drága kis Anyukám **megint megkezdődik a séta ezt
csak azért irom meg, hogy ne nyugtalankodj ha nem kapsz levelet** ez
pedig előfog jöni az idő azért ritkán tudunk irni pihenő alkalmával. Drága
kis Anyukám nyugot lehetsz, hogy én nem fogok meg feletkezni rolad **fogok
irni mindig söt pihenő alkalmával is.** csak az nem tudom, hogy tudjuk a
leveleinket továbbítani **mozgás közben ez nagyon nehéz dolog** lesz édes
szívem más különben **mi újság van odahaza és kérlek téged arra, hogy
nagyon vigyáz magadra nem szabad, hogy meg fáz öltözködj föl jo meleg
ruhában járij mindég** most már nagyon sokszor csokollak és szeretettel gondolok
reád szerető férjed Pista ugy szeretném már meg adni sokszor ígért csokokat hogy
ha két nap mulva adnám akkor is soká volna választ várom nehezen
(nóta)*

*Howy ha édes ajkad hön csokolni vágynak,
Howy ha szerelmesed mesze távol járna,
Üditő csokodat oda ne add másnak,
Csak az esti szelő csendes nyugalmának,
Mert lehet a szellő mej körül leng lágyan,
Az én hozád szálo sohajtásom vágya
De hogy ha a lelked meg telne panaszal,
Szomoru délután bánatos tavaszal,
S akor tépj egy rozsát tiszta ho fehéret
S adig csokold amig égő vörössé lesz,
Én csokolom aztán hogyha vissza tértem,
Szomjas ajkaim tol ismét ho fehér lesz
aputul csak*

Drága aranyos kis Anyukám!

1943. XII. 10.

*tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy a levelem leg
job egészségben találjon Drága kis Anyukám **leveled várom mindég csak az a
baj hogy ritkán jön** Drága kis Anyukám Pestre **megint küldtem csomagot***

melyben három száz cigareta 19 szíva és 10 csomag cukorka a cigaretát hagyjátok a csomagban most már nagyon sokszor csokollak

szerető férjed Pista

Drága aranyos kis Anyukám!

1943.XII.12.

Tudatom azt veled, hogy ha Mari nénéd nem kapta volna meg tőlem a levelet és oda haza van akkor légy szíves kérd el tőle te 50 P.80f. Drága Anyukám it már kő kemény a föld édes Anyukám nov.30 dik leveledre is külön válaszolok **én most már nem bánom**, hogy ha irsz három négy lapot is azt se **ha nem írsz nem fogom kérdezni**, hogy mért nem írsz látom, hogy nem tetcik ugy fogom csinálni, hogy tetcen és **nem akarom, hogy te ezálta tüjrs és szenvedj** kívánom a jó Istentől hogy **légy jobban mert a betegség től és szenvede és én se foglak malessztálni meg fogod látni** most már csokollak átkozot férjed Pista

Drága aranyos kis Anyukám

1944. I. ho 8. án.

tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy a levelem legjobb egészségben találjon tudatom azt is hogy négy lapot és egy levelet kaptam tőled melynek nagyon megörültem Drága kis Anyukám huszon ötö dikei leveledben **azt írod hogy mindenki teli van ünepi örömel és a te szíved meg bánattal akár az enyém** csak az nem tudom, hogy mért nem tudunk mi is boldogan élni mint sok más és **mért érdem melyük meg ezt a sorsot** Drága aranyos kis Anyukám nem baj majd csak letelik már hamarosan és akkor **nekünk is lesz boldog ünepünk és akkor élhetünk boldogan mi is** Drága Anyukám **tudom én azt, hogy** olyan Drága asszony, mint te **nem tud boldog lenni ha a párja nincs othol én is remélem, hogy hamarosan el fog jönni az a idő, hogy kárpotolhasukaz elmulasztot boldog órákat** Drága kis Anyukám egyszer írtad, hogy **Karcsiék elváltak és most meg a feleségével ment haza ünepelni vagy talan meggondolta a dolgot ha elvette akkor most már nevel je meg** és éljének rendesen most meg már van gyerek és az a csöp gyerek, hogy nevelkedne fel anya nélkül Drága kis Anyukám anak örülök hogy oda haza jó idő van elenben it meg nagyon marha idő van írto szél és nagyon hideg van este, szívem **én nem bannám már csak én mehetnék ugy mint Karcsi haza gyalog ha busz nem is közlekedik én csak Szolnokrol megyek gyalog haza nem megyek miklosnak job szeretnek már ot tartani 30 dikai leveledre hogy mit valasztottam azt majd ha othol leszek akkor majd elmondom** személyesen biztos volt ok rá hogy ugy kaptad meg az illető hamar észrevette azért nem írom meg majd azt személyesen fogom elmondani Drága kis Anyukám én szerettem

volna a vendégek hejet meg érkezni akkor jobban örültél volna édes szívem, **hogy a születés napomat hol fogjuk tölteni vagy ünnepelni azt nem tudom minden esetre job volna meleted eltölteni örülök anak, hogy a sujod meg van igen, hogy joban örülnék ha kövéreb volnál csak ugy 62.kilo ig híznál meg csak anyit tudok írni, hogy Pestre nem kel, hogy menjél fölösleges pénz kiadás és könnynyen megfázol és is remélem hogy hamarosan haza megyek és akkor lehetünk Pesten eleget** most már nagyon sokszor csokollak és szeretettel gondolok reád szerető férjed választ várom mindég

PISTA

Drága aranyos kis Anyukám!

1944. I. 15.

tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy a levelem legjobb egységben találjon Drága kis Anyukám tudatom veled, hogy **a Decembri zsoldomat most fogom föladni** ugy küldöm mint a multkor százon fölül lesz édes Anyukám itt nagyon hideg van de **te is vigyáz odahaza hogy meg ne fáz ha othol leszek akkor én fogok reád vigyázni talán nem sokára** most már nagyon sokszor csokollak és szeretettel gondolok reád

szerető férjed Pista

Drága aranyos kis Anyukám!

1944. II. 6.

Tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy a levelem legjobb egységben találjon Drága kis Anyukám azt kérdezem, hogy **meg kaptad már a pénzt amit küldtem** körübe száz négy pengőt irjál a mamának, hogy küldje el neked ha még nem kaptad meg Drága kis Anyukám **remélem, hogy nem fogsz most megint utazni sehová anyit tudok hogy a Julist nagyon megszoktad hogy othol voltál de azért, hogy otholrol eljöttél nem kel hogy másík barátnőd legyen mert tudod, hogy én nem szeretem mert ha én othol leszek és oda jön az biztos, hogy kirugom** nem a Julisra vonatkozik ez remélem meg értettél most már nagyon sokszor csokollak

és szeretettel gondolok reád szerető férjed Pista

Drága aranyos kis Anyukám!

1944. II. 26.

tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy a levelem legjobb egységben találjon Drága kis Anyukám **it nem valami jó idők járnak irod, hogy othol se az pedig baj** Drága kis Anyukám **most küldök haza pénzt** Januárit és Februárit küldöm írd meg, hogy meg e kaptad, **a pénz hejet én magamat szeretném hazaküldeni** most már nagyon sokszor csokollak

és szeretettel gondolok reád szerető férjed Pista

Drága aranyos kis Anyukám!

1944. II. 27.

tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy a levelem legjobb
egéségben találjon Drága kis Anyukám **ma volt posta de én nem kaptam
azért én írok** ma is esik a hó ez sose jó mert utána mindig hideg van Drága
kis Anyukám **a pénz megy ha meg kaptad írd meg én is szeretnék ott
hol lenni mikorára a pénzt meg kapod mert már nagyon vágyok haza
semire se tudok gondolni csak erre Drága szívem vigyáz magadra
nagyon a komoj bajoktól most már nagyon sokszor csokollak és szeretettel
gondolok reád**

szerető férjed Pista.

Drága aranyos kis Anyukám!

1944. III. 5.

tudatom veled, hogy jól vagyok amint viszont kívánom, hogy a levelem leg
job egéségben találjon tudatom azt is, hogy **ket levelet kaptam tőled mejnek
nagyon megörültem Drága kis Anyukám eljöt a várva várt idő most
már megyek haza hozzád a váltás it van a ruhámat készid elő most
már nagyon sokszor csokollak szerető férjed Pista.**

Nagys. Macák Zsuzsika Úrleány levelezése 1941–1944.

Maczák Zsuzsika úrleányhoz írott levelekből a vidéki, szegényparasztcsalád gyermekeivel és környezetükkel ismerkedhetünk meg. A levelek olvasása élmény, melynek során nyomon követhetőek a történések, az események a fronton és otthon. A jelenetek, helyzetek, életképek közvetlen szemlélői lehetünk, amelyeket közvetlen stílusban, egyszerűen, szép, ízes vidéki nyelven írnak le.

Ez a rövid bevezető természetesen nem helyettesíti azt az élményt, amit a levelek olvasása nyújt. A honvédek, a tizedesek erős szálakkal kötődtek családjukhoz, környezetükhöz, innen származtak földműves barátaik, barátnőik, szerelmeik, innen házasodtak. Bárhova is kerültek, erős honvágy gyötörte őket, hazavágytak. Ők elsősorban a mezőgazdaságból éltek meg, mezőn, szőlőben dolgoztak, állatokat tartottak.

Az itt olvasható levelek többségét a testvérek írták kedves Zsuzsika nővérüknek hol kedvesen, hol kérve, hol követelődve, hol szemre hányva, hol sértődve majd megbékülve a viszontlátás reményében.

Zsuzsika nővérük a család „informatikai és gazdasági központja”, ide futottak be a levelek a front minden szögletéből. Ő válaszolta meg a leveleiket, ő küldte a csomagokat, ő intézte az itthoni (pénz) ügyeiket.

A levelek a szeretetről, a gondoskodásról, a tisztelettudásról, a féltésről szólnak, melyeket a félreértések, sértődések, viták, hétköznapi „beszólások”, veszekedések tesznek érdekessé, változatossá, már-már zajossá.

Egyáltalán nem unatkozik az ember, amikor olvassa a lapokat, sőt szórakoztatóak, hiszen az olvasó belepillant az ő világukba.

Steiner István honvéd, a fiatalabb testvér, a vidéki parasztyerek így ír: „...szeretnék othol leni már aratásra már nem azért hogy szeretnék aratni hanem csak szét nézni hogy dolgoznak a földműves barátaim. De ha kel akkor megint segíthetnék az őszi betakarításban...”

Őt ismerhetjük meg legalaposabban, mert ő írt legtöbb lapot, ő volt a legkitárulkozóbb.

Tele indulatokkal: nyughatatlan, örül, panaszkodik, dicsekszik, sajnálatja magát leveiben, mint egy gyerek.

A leggyakoribb téma az **egészség**: „*Én hála Istennek egészséges vagyok amit maguknak is kívánok*”

Levelezésén végighúzódik, ismétlődik a **panaszkodás**: „...*Még csak a bözsi sem ír ...és nemválaszol úgy látom hogy el akar felejteni örökre. deha ugyan hát nem bánom!...*”

„...*Csak ti nem akartok írni. Még csak a bözsi sem ír...*”,

„...*most már haragszok a Jozsira hogy nem ír...*”

A fronton szolgáló **katona abban leli örömét**, hogy hazulról levelet kap, hogy hazulról csomag érkezik.

Legkedvesebb elfoglaltsága levelet írni haza, legnagyobb élmény a csomag tartalmát elfogyasztani. A levelek tele vannak **kérésekkel, kívánságokkal**: „...*máskor is megteheted hogy egy kis süteményt küldesz és ha tudsz akkor egy kis hazai kis cipot és egy kis fehér szalonát küldjél meg egy kis üveg rumot...*”

Leggyakrabban borotvapengét, szappant, törülközőt, dohányt, gyufát kér hazulról. Levelei egyik fő szereplője **Bözsi, aki a menyasszonya, majd leszerelés után a felesége lesz**. „*A Bözsikém küldöt két csomagot nagyon kedves volt hogy rámis gondolt majd othol meg szolgálom neki..*”

A csomagok összeszámlálása: „*A Bözsitől összesen 4 darabot tetőled meg biztosan nem tudom vagy 8 at vagy kilencet kaptam*”

Bözsivel kapcsolatos hírek néha összekavarják és maga sem tudja, hogy mit higgyen el: „...*csak a Bözsitől valahogy nem jól kérdezted amit írtam, mert vérig van sértve és szemrehányo lapot írt. Vagy valami ördögöt beszéltél neki...*”

Szeret a szavakkal meggondolatlanul dobálózni, nagyon impulzív egyéniség: „...*Úgy látszik hogy fölrag majd ot fogom felejteni csak sokat piszkálódjon, aztán nézhet...*”

Levelezése nem kiegyensúlyozott.

Tudott **romantikus** is lenni: „... *most ejel 1 ora van it ülök egy kis asztalka melet egy halvány kis gyertya fénynél írom ezt a kis lapot neked...*”

Könnyen megsértődik: „...*úgy látom haragszik rám csak azt bánom hogy ők küldtek csomagot de bárne küldtek volna semit...*”

„...*elég jól letűsz hordani a levélben halod kedves kis hugom neírjál ijen lapot nekem...*”

Minden levélből érződik a hazavágyódás: „...*kívánok boldog karácsonyt szeretném én is veletek tölteni az ünnepet de majd it várom a jézuskát hátha jön...*”

„...*már szeretnék othol leni már nehezen várom...*”

„...már talán nem sokára otho leszek ha sikerül már...”

„...Már nagyon szeretnék othol lenni. Még az aratást is itt érem...”

Nem jó a viszonya a sógorjelölttel, Tönköl Miklóssal, akivel együtt vannak a fronton: „...nagyon főlvág – és azt mondja a marha...hogy én elvittem a kék kötényét pedig ez nem igaz...”

Zsuzsikának gyakran ír Miklósról: „...csak az az újság hogy megint együtt vagytok a Miklosod meg a Kovács Sanyival...”

„...Miklosrol,nem irtam de... Majd ha haza megyek othon sokat tudok mesélni”

Gyanakvó, bizalmatlan saját Józsi testvérével szemben is, akitől egy fekete ruhát szeretne venni, mire haza megy. Van is eladó ruha, de sehogy sem fér a fejébe, hogy miért akarják eladni azt a ruhát, ha az olyan szép.

„... De eszt nem értem hogy mért adja el, biztos el van fúserálva rajta valami.”,

„...nem tudom megérteni hogy mért nem kel neki mikor ő mindig szerette a fekete ruhát...”

Megsértődik és **szemrehányóan írja** Zsuzsinak: „Mindent megértek belőle csak azt nem hogy ilyen furcsán irsz nekem.”

„...azt mondom már hogy csakúgyan haza sem megyek. A Bözsinek is megmondhatod hogy a sorsát köszönje neked ...”

Ezt a **sértődöttséget eljátssza** Józsinak is: „ez az utolsó lap amit irtam de nem azért hogy haza megyek ... ne feljetekek nem fogok haza menni...mindegy akár itt vagy othon...it is megszoktam. Ami azt illeti beszélni nagyon jól tudok és már meg értem nagyon őket tehát akadáj nincs semiben”

Szabó Máté, a katonatárs 1942 VII.10-én kelt levelében arról ír Zsuzsikának **humorosan**, hogy István kiválóan alkalmazkodott környezetéhez a fronton: „...**a maga Pityuja olyan nagy csibész ...Ha rövidessen nem megyünk haza itt marad táborig rendőrnek, anyira tetszenek neki az orosz bárnisnyák, vagyis a lányok....**”

Anyjához írt levelében pedig gyerekes módon **sajnálattatja magát:** „...e gondok között megtörve döntöm el az életem sorsát a Zsuzsi levelei után, hogy haza menjek e vagy ne...”

Később mégse kellett kiengesztelni, **egyik pillanatról a másikra megbékélt, hangnemet váltott** és az október 15-i hazamenés előkészítéséről kezdett levelezni, mintha nem történt volna semmi, ismét Zsuzsikához fordult: „Kedves Zsuzsikám ha haza megyek majd adsz tanácsot hogy mit csináljak mert majd a gyüriüt meg akarom veni, de még nem tudom hogy milyen drágaság van othon...a feketeruhát hadjátok meg.”

Sok korábbi levelében ismétli: „A hazamenésről szo sem lehet egyenlőre”, de mégis **sikerült neki**, 1942. X. 14-én így írt: „...**már várjuk a hazamenést és a váltást Pista**” **Steiner István haza is került a frontról és feleségül is vette Bözsit**, aki olyan sok levelet írt neki és aki olyan sok csomagot küldött neki hűségese a frontra. **Megérdemelték egymást!**

Tönköl Miklós honvéd, Zsuzsi udvarlója

Tönköl Miklós honvédet, aki falubeli legény, gyengéd szálak fűzik Maczák Zsuzsika úrlányhoz, ami kiderül leveleiből: „...*Kedves Zsuzsi a kedves lapjaidat megkaptam amelyeket már vártam...*”

„...*köszönöm hogy még rámis gondolsz...*”,

„...*ne haragudj hogy ilyen sokára válaszolok...*”

Miklós, és István, az öcs egy helyen szolgál az orosz fronton. A két bajtárs nem kedveli egymást, derül ki a Zsuzsikához írott leveleikből. „...*ne haragudjál hogy a Pistáról nem szoktam írni majd ha haza megyek meg mondom hogy miért...*”

Fő téma az **egészség**: „...*írásom a legjobb egészségben találja magukat én hála Isten egészséges vagyok...*”

„...*szoktam vele ritkán beszélni ő is egészséges nincs semmi baja...*”

Itt is az a **panasz**, hogy nem jön elég levél: „...*miért ilyen ritkán irsz pedig nem hiszem hogy tán volna valamiért hogy haragszol...*”

Miklósnak jó humora van: „...*írod hogy most szépek a szöllök hátcsak vigyázzatok rá hogy mentül töb legyen mert ezt be akarom pótolni amit egy év alatt elmulasztottam...*”

„...*Kedves Zsuzsi írod hogy a Sanyi hogyan van a lányokkal hát csak olyan legyen hogy nekem is tetszen...*”

„...*Kedves Zsuzsi a Sanyi kihöz jár Légy szíves irjad majd meg...*”

Feltételezhető, hogy Miklós is hazakerült a frontról, amint erről István így írt 1942. VI. 21-i levelében: „...*A Miklósnak átfogom adni üdvözlötedet, ő még talán hamaráb otthon lesz mint én ha fog neki sikerülni...*”

Kovács István honvéd, a falubeli barát

Úgy látszik, hogy nem volt Zsuzsikán kívül más ismerőse, akivel levelezhetett volna, akitől megtudhatta volna, hogy mi történik otthon, mi újság a faluban. Kedves, de simulékony, **érdekembernek mutatkozik be**: „...*nagyon ból dóg vagyok hogy még nem felejtett el engemet habár énekem is sokat eszemben van Kedves Zsuzsika legyen szives minél többet írjon ...*”

„...*írjon meg mindent amit csak gondól mindent én is teljes szabad vagyok a nőktől...*”

„...szeretnék már egy lapot kapni magától mert 2 hónapja már nem kaptam talán meg haragudot hogy **völegényt ajánlottam...**”

Leveleiben állandóan, már-már tolakodóan **Tönköl Mariska után érdeklődik:** „...örülök hogy a **Tönköl Mariska is tiszteltet** de még jobban ha ő is írna egy lapot. Mondja meg hogy írjon ő is egy lapot. Mert én is sokat gondolok rá...”

„...hogy vannak a lányok kinek kí udvarol **például a Tönköl Mariskának** ki udvarol...”

„...**tisztölöm a Tönköl Marikát** sokat góndólók rá írja meg hogy nem megy emég férjhez és vane udvar loja...”

„...szerezen egy rendes kis lányt **példájul mint a Tönköl Mariska** írja meg hogy még neme ment férjhez vagy menyaszony ...”

A kerítő szerepében meggyőzően érvel: „...vérjet ajálok van it egy barátom a ki 36 éves... most ojan nőre volna szüksége mint maga...”

„...szeretné szobelileg is elintézni hát legyen szíves minél előb válaszolni nem fogja megbánni...”

„...mert talán már it lene az ideje hogy ha sikerülne hogy fér hez mene...”

Jarábik Mihály tizedes, Zsuzsi kérője

Kovács István honvéd révén jött létre a kapcsolat Mihálllyal, aki végülis vette a bátorságot és írt Maczak Zsuzsika úrleánynak: „*de ha máskébb nem hát levélben szórakozunk merd nagyon nehezen várom hogy személyesen beszélhessünk*”, „*van e kilátás hogy komojabban foglalkoszshassunk egymással negondoljon semmi féle szélhámoskodásra*”

Buzás Benő honvéd, a Steiner fiúk sógora

Steiner István sógorának nevezi őt a hozzáírt egyik levelében, Benő viszont „néném”-nek szólítja leveleiben Nagys. Maczák Zsuzsána urleányt, aki róla sem felejtkezik meg, küldi a csomagokat. „...*a részemre küldöt csomagot meg kaptam mely jó ízűn fogyaszt gatok el...*”

A honvagy őt is nyomasztja: „...*jólvagyok csak az odhont nehéz feledni mert a vágyó szív huz haza mert csak othon jó...*”

Buzás Benő honvéd megesebesült. A szombathelyi hadikórházba került, onnan írja leveleit megható türelemmel, reménykedéssel: „...*Én hallá Istennek jól vagyok sebesülésem nagyon szépen gyógyul...*”

„...*hallá Istennek most már nagyon jól érzem magamat mert most már sokat járkálok...*”

„...*Most it maradok még a sebeim begyógyulnak a jövő hónap végéig...*”

Előrehaladt a front arra felé is: „...pénteken sok angol gép szállt 200 száz át a korház fölöt mentek német országba...”

„...a repülőteret nagyon meg bombáztok napali világot csináltak a sztalinyertyával...”

Nagy figyelmet fordít a **Józsival való levelezésre, aki a fronton van:** „...jó hogy megírtad a Jozsi címét legalább öneki is irkálhatok mert ot egy levél anyit számít mintha velünk beszélne ezért te is sűrűn írdál néki ő biztos ritkán tud írni mert a tűzvonalba van...”

„...A Jozsinak is irtam de még önem de én aszt tudom azért nem ir mert szegénynek nehéz napjai vannak...”

„...Nem tudok a Józsiról semit mert még nekem sem irt pedig én már négyszer irtam néki...”

Búzás Benő honvéd a sebesülésből felgyógyulva, hazakerült családjához.

Steiner József tizedes, az idősebb testvér

Steiner József honvéd, majd tizedes, szintén vidéki parasztyerek, ő az idősebb gyerek a családban. Sokkal kiegyensúlyozottabb alkat, mint István öccse, aki már 1942-ben hazatért a frontról. István 1942. V. 8-i levelében így érdeklődik otthonról: „...*Irjanak valami újságot Jozsi neme katona* még, úgy hiszem *nem kerüli el ő sem a jo katona életett...*”

István jóslata sajnos beigazolódott, mert behívták. 1944. VII. 17-én a frontról írja első levelét: „Értesítlek, hogy már kértem semmi bajom nincs jól vagyok...” Neki is **hiányzik az otthon,** a család, mindenről tudni akar, ami otthon történik: „...3 hete eljöttem othonról és azóta nem tudom mi van odahaza...”

„Olyan jól esne már otthonról valamit hallani. Kérlek írdál sokat és a sok közül valameiket megkapom...”

Kint a fronton is komolyan tervezi jövőjét: „...Több mint valószínű a zsoldomat is haza fogom küldeni... Hátha szerencsésen haza kerülök és akkor meg lesz ami szükséges mert akkor már meg fogok nősilni...”

Ő is a kedves nővérét kéri pénzügyei intézésére: „... A fizetésem csak tovább intézd ahogy jónak látod...”

Váratlan csapások érik a családot otthon: „...már a sors is ellenünk fordult. Én itt vagyok odahaza meg pusztul minden...”

„...úgy számítottam, hogy mire hazamehetek ha megérem két malacot vághatunk most aztán egy se. Sőt még borunk se lesz...”

Nincs elkeseredve, a család megsegítésére fordítja figyelmét, pénzét:
„...Irod hogy az egész faluba kipusztultak a malacok...Majd ha elmúlt a vész ...
kell elmenni valameik vásárra és legalább egyet kell venni, hogy tudjatok vágni,
lehetőleg nagyot....”

A levelek fő témája nála is a csomagküldés és a kívánságok megfogalmazása. Szerényebben, bátortalanabban kér mint István öccse:
„...csomagszállítót ezt csak azért küldöm hogy ne vesszen el itt...küldhetsz egy kis
hazai Pálinkát...” „...ne csinálj magadnak gondot küldj egy kis jó törköly pálinkát és
szappant egy pár zsillet pengét de jót és kész...”

Tudja, hogy előre halad a front, várható, hogy eléri a saját szülőfaluját is.

Aggódik az otthoniak miatt: „... Nagyon vigyázatok magatokra, ha
esetleg arra is történe valami baj. Én jól vagyok...”

Az ő helyzete sem lehet egyszerű a fronton, amelyről nagy
nyugalommal ír: „...Nekem most anába kevés az időm...”

„...Egy jó ideig nem írhattam mert uton voltam. Most egy kicsit megállapodtunk
de nem hiszem hogy sokáig...”

Jó hírek is vannak: „...Örülök, hogy vettél disznót a lényeg az hogy jól
egyen. Talán mire hazamegyek még szebb lesz. Most pedig értesítelek, hogy talán
viszont látlak benneteket egy kis időre lehet, hogy nem tart soká...”

**A levelekből nem derül ki, hogy sikerült-e hazakerülni és
megnősülni, de reméljük, hogy sikerült.**

Megjegyzés: *dőlt betűs szöveg* levelekből idézve

Levelek 1941

Steiner István honvéd levelei a frontról

Kedves Nővérem és Sogorom

Kelt 1941 XII 4

kívánom hogy lapom a lehető legjobb egészségben találjon beneteket. nem
tudom hogy **mi az oka hogy nem írtok legalábegy lapot. hogy mi van
veletek. én ritkán írhatok mer lapom nincsen** kérek kedves nővérem ha
tusz **küldjél egy párlapot hogy hogy mindég tudjak írni.** Üdvözlöm a
gyerekeket mind a kis janikát sokszor csokolom nagy on vigyázatok rá hogy
meg ne fázon **kívánok boldog karácsonyt szeret ném énis veletek tölteni
az ünepet de majd it várom a jézuskát hátha jön**

csokolok beneteket szeretettel Pista

Kedves Anyám és Nővérem

Kelt 1941 XII. 4

kívánom hogy lapom a legjobb egészségben találja magukat. beneteket.

A Jozsitol kaptam egy lapot. amit nem is gondoltam volna hogy ilyen hamar, kérlek kedves nővérem **küldjél egy törülközőt** mert nagy szükségem van rá **szapant és borotva pengét. Azért ha mást küldesz még melete nefej nem fogom visszaküldeni.** Üdvözlöm a Sogort és a Mártust. a Jozsit és titeket **a Tönköléknek ad át üdvözetem, a miki nincs velem** nem is tudok rola, kívánok **boldog karácsonyt** mindenkinek és jó egészséget **majd a jézuskat it fogom várni hátha jön** Nefejejts el a törülközőt,

csokolok mindenkit szeretettel Pista.

Kedves Anyám és Nővérem

Kelt 1941 XII 15

kívánom hogy lapom a legjobb egészségben találjon beneteket. A Mártust Sogort és a gyerekeket. Kedves Nővérem a csomagot még nem kaptam meg de már it van most már meglesz **Azért csak küld el amit kértem mert már a csomagok már megjönnek. A Rudicskov Lajos úrnál vagyok és anak most jöt. A Bözsinek is most irtam kérlek írdál minél többet és írd meg mi az újság it semi újság nincs csak hideg van.** Üdvözlöm a rokonokat. **a Jozsit külön.** Majd az isten megsegít és haza kerülök innen, csokolok beneteket

Szeretettel Pista

Kelt 1941 XII 31 Valahol Orosz országban

Kedves Nővérem és Anyám

Kívánom hogy lapom a legjobb egészségben talál ja magukat én hála Istenek egészséges vagyok. **A Sárikától és a Katotol megkaptam a lapot. Csak ti nem akartok irni. Még csak a bözsi sem ir** légy szíves tud meg mi van a bözsivel mért nem ir mert én már sokszor irtam neki és nem válaszol **úgy látom hogy el akar felejteni örökre. deha ugyan hát nem bánom!**

Kérlek érdeklőd meg mi azujság.

Csokolak Pista

még csomagot nemkaptam

Levelek 1942

Kedves Nővérem

Kelt 1942 I 5

Nem tudom mi az oka anak hogy **még csak nem is irtok.** A Bözsitől már kaptam három lapot, egyszerre, A Buzásék sem írnak. **én minden nap írok nektek egy lapot most már pénzt is fogok küldeni mert már öszejöt**

egy kicsi. Kedves nővérem **írdjál miazujság** és ird meg hogy a józsi mért nem ír **most már haragszok a Jozsira hogy nem ír. Legaláb teírdjál mindig tudjam hogy mi az ujság. A Miklos már kijöt a korházbol semi baja nincs engem is akor rugot meg a ló mikor ötet csak én nem mentem a korházba.** Hála istennek jól vagyok semi bajom nincs

Sokszor csokolak beneteket. szeretettel Pista

Kedves Anyám és Nővérem

Kelt 1942 I 5

Kivánom hogy lapom a legjobb egészségben találja magukat én hála istenek jól vagyok, **a csomagot már megkaptam 5 tödikén a Bözsitől is kaptam csomagot** és sok mindent küldöt azt is akor kaptam **borotvapengét szapant és törölközőt küldjél kedves Zsuzsikám majd meg szolgálom, pénzt küldök haza,** A Mártust és a Sogort üdvözlöm Sokszor csokolak Pista

Kedves Nővérem

Kelt 1942 I 7

tudatom hogy a tőled feladot **csomagot megkaptam** és nagyon megörültem neki. **Nagyon jól eset a sütemény.** Nagyon szépen köszönöm kedves nővérem **ezt máskor is megetheded** hogy egy kis süteményt küldesz és ha tudsz akor **egy kis hazai kis cipot és egy kis fehér szalonát küldjél meg egy kis üveg rumot, majd a haza érkező pénzből kifoghatod az árát** Zsuzsikám mást nem kérek tőled csak enyit Joegeszéget kivánok

sokszor csokolak beneteket szeretettel Pista

Kedves Nővérem

Kelt 1942 I 23

a lapot meg kaptam aminek nagyon meg örültem **A Bözsitől is kaptam már sokat, a csomagot is meg kaptam tőled és ötöleis** köszönöm szépen. kedves Nővérem a hozám valo jószágod **szemejesen szeretném megköszöni** mindett. A papától is megkaptam a lapot meg a Jozsitol is. Kedves Nővérem kivánok az egész családnak joegeszéget a kedves Anyámnak külön. **Majd csak haza kerülök már nemsokára.** A Sogort Mártus és a gyerekeket is sokszor csokolom a Magocsi Gabinak ad át üdvözlétem is sokszor csokollak

Maradok szeretettel Pista

Kedves Anyám

Kelt 1942 II 20

kivánom hogy lapom a legjobb egészségben találja magukat. Én hála Istenek elég jól vagyok **A lapjukat megkaptam** amiben írják hogy csomagot adtak föl **Miklosal találkoztam csak nagyon fölívág – és azt mondja a marha hogy mikor a korházba bement hogy én elvittem a kék kötényét** pedig ez

nem igaz. **Majd ha haza megyek majd én meg kérdezem hogy kivite el a kötényt csak hazamenjünk! Ugy hiszem hogy nem fogja elfelejteni még él soha!** csokollok mindenkit Pista

Kedves Anyám és nővérem Kelt 1942 III
Én hála Istennek **egészséges vagyok** amit maguknak is kívánok **üdvözlöm az egész rokonságot. A Jozsit a Martusékat Tönköléket is a Miklosrol nem tudok semit. Búzásékat is üdvözlöm, a Bözsitől** megkaptam a csomagot Sokszor csokolak beneteket szeretettel Pista

Kedves Nővérem Kelt 1942 III 10
a csomagokat megkaptam aminek nagyon meg örültem. **Semi nem hiányzot belőle A Mártuséktól is megkaptam** nagyon szépen köszönöm **dehogy mikor tudom ezt vissza szolgálni ezt nem tudom** demajd talán lesz még alkalom rövidesen. **Üdvözlöm a Sogort Martust és a gyerekeket** jó egészséget kívánok mindenkinek

Szeretettel csokolak beneteket Pista

Kedves kis hugom Kelt 1942 III 14
kivánom hogy **lapom a legjobb egészségben találjon én elég jól vagyok. Kedves kis húgom elég jól letűsz hordani a levélben halod kedves kis hugom neírjál ijen lapot nekem. Mert akor csak azt tudom rolad képzelni hogy csúnya öreg aszony lesz belőled, mert nagyon hosszú a nyelved. De azért csak írjál sokat sokszor csokol bátyád** Pista

Kedves Nővérem Kelt 1942 III 20
a lapokat amit irtatok katoval meg kaptam és meg is értetem amit irtatok. de nem számít semit én előtem csak a Bözsitől valahogy nem jól kérdezted amit irtam, mert véríg van sértve és szemrehányo lapot irt. Úgy látszik hogy fölvg majd ot fogom felejteni csak sokat piszkálódjon, aztán nézhet.

Vagy valami ördögöt beszéltél neki nem tudok mire gondolni. Pista

Kedves Nővérem Kelt 1942 III 26
kivánom hogy **lapom a legjobb egészségben találjon úgy téged mint az egész ház népét. Kedves Nővérem Nem tudom hogy mi van veletek hogy ojan ritkán irtok de gondolom hogy a posta ritkán fordul és ti is ritkán kaptok tőlem lapot. Majd talán ha az Isten segít akor már nem soká**

othol üdvözölhetjük egymást. A pénzt még nem tudtam föl adni mert nem lehetett de meg van nálam. Jobb lenne ha már nálad lehetne mert biztosab heje volna.

Csokol öcséd Pista

Kedves Nővérem

Kelt 1942 III 29

*Kívánom hogy lapom a legjobb egészségben találjon. Én hála Istennek jól vagyok nincs semi bajom. Kedves Zsuzsika írjál valami újságot, it még mindig hideg van és **nagy ho van bizony it majd csak majus fele fog tavaszodni.** Valahol biztos jó idő lehet **már szeretnék othol leni már nehezen várom Mert valami jo álásba szeretnék kerülni hamarosan de nem soká othol leszek és utána nézek most már könnyebb lesz***

Szeretettel öcséd Pista

Kedves Nővérem

Kelt 1942 IV 1

*Tudatom veled hogy asz emlitet **pénzt fel adtam ötven Pengőt.** Hameg kaptad azonnal írjál rola. Ha lehet **még fogok küldeni** annyit amennyit most küldtem mert **ha haza megyek ruhát szeretnék venni,** mert álitólag még othon is fogunk valamenyit kapni és **épen egy szép ruhát kapok érte.** Sőt **még marad is pénzem** belőle. Ha megkaptad írjál*

Szeretettel csokol öcséd Pista

Kedves Nővérem

Kelt 1942 IV 5

*a csomagot megkaptam nagyon örültem. Már azt **hitem hogy elis felejtetetek** engem **pedig mostanában mindig írok** csak a posta nem jól forog. Kedves Zsuzsika írod hogy a Bözsiékel beszéltél és aszt mondják hogy **te írtál volna valamit nekem? hát tenem írtál rosztat hanem más irt nekem.** A Bözsinéni úgy látom haragszik rám csak azt bánom hogy **ők küldtek csomagot de bárne küldtek volna semit job let volna. Vagy inkább ne is irtak volna. Dene szolj nekikrolam csak anyit hogy haza sem írok, mert nem érdekel a Bözsinéni egyáltalán ne is hoz föl nekik engem** Kedves Zsuzsika*

csokolak Pista

Kedves Anyám

Kelt 1942 IV 23

*Kívánom hogy lapom a legjobb egészségben találja magúkat. Én hála Istennek jól vagyok nincs semi bajom. Kedves Anyám a múltkor **küldtem ötven pengőt** nem tudom meg kapták e már, ha meg kapták akkor írják meg **ha tudok akkor még küldök** ha lehet. **Bár netudnék akkor tudnám hogy haza megyek, de így nincs rá kilátás. Kérem Zsuzsit hogy a ruhám egy***

kicsit tegye rendbe és a cipőm ha haza talállok mení és ha sikerül akkor veszek magamnak valami ruhafélét.

Kedves Anyám üdvözlök mindenkit Pista

Kedves Anyám

Kelt 1942 V 8

Kívánom hogy e pár sor írásom a legjobb egészségben találja magúkat. Én hála Istennek **jól vagytok és nincs semmi bajom.** Kedves Anyám a küldött **pénzt** amit a múltkor küldtem úgyan **megkapták e** mert nem tudok még róla sem. **Irjanak valami újságot Jozsi neme katona még, úgy hiszem nem kerül el ő sem a jó katona életet.** Kedves Anyám üdvözölöm Zsuzszi

Sokszor csokolom magukat Pista

Kedves Nővérem

Kelt 1942 V 11

A lapjaid meg kaptam aminek nagyon örültem, már **azt hittem hogy egész elfelejtettek engem**, de úgy látom hogy nem. Irod hogy a **bözsini nem haragszik** rám! Ezt **valahogy nehezen akarom meg érteni**, már **azért mert én ismerem őt.** Aranyos Zsuzsikám már **talán nem sokára otho leszek** ha sikerül már nagyon szeretnélek látni **újság nincs**

Sokszor csokol öcséd Pista

Kedves Nővérem

Kelt 1942 V 27

a hozzám intézet **lapjaid és a csomagot megkaptam** nagyon örülök hogy rám is gondolsz de ezt nem gondoltam hogy csomagot is küldesz. Kedves Zsuzsikám nagyon köszönöm a csomagot majd valahogy vissza fogom szolgálni. Aranyos Zsuzsikám **nekeverd magad köldésbe ha küldesz akkor egy kis süteményt küldj és dohányt** mert az kevés van. **A Bözsi már két csomagot küldöt** egyet januárba és egyet februárban **tőle még csak kettőt kaptam de nem is bánom ha nem küld nem is várom** már úgy meg vagytok mint akinek csakúgyan **nincs senkijemár mindenbe bele vagytok nyugodva nem izgat semí** Sokszor csokolbeneteket a legközelebi viszontlátásra

Szeretettel Pista

Szeretett kedves Nővérem

Kelt 1942 V 28

kívánom hogy lapom a legjobb egészségben találjon én hála Istennek jól vagytok és nincs semmi bajom. Kedves Zsuzsikám **mi újság van otthon nem e vagytok bettegek hogy igen ritkán irtok?** Itt újság nincs semmi minden a régi csokol öcséd

Pista

Kedves Nővérem

Kelt 1942 V 30

a két kis csomagot megkaptam nagyon köszönöm hogy küldtél Kedves Nővérem azt írod hogy értelmetlen lapot írtam úgy látom hogy nem érted meg majd ha haza megyek szoval sokat tudok mondani

Szeretettel sokszor csokol öcséd Pista

Kedves Zsuzsikám

Kelt 1942 VI 1

*kivánom hogy lapom a legjobb egészségben találjon úgy téged mint a kedves Anyámat. Kedves Zsuzsikám a csomagokat meg kaptam, nagyon köszönöm igazán nagyon **jól eset egy kis hazai. Irjál valami újságot ha tudsz** it minden a régi majd máskor többet írok.*

Sokszor csokol öcséd a Messze távolbol Pista

Aranyos Nővérkém

Kelt 1942 VI 11

*Kivánom hogy lapom a legjob egészségben találjon beneteket. Én hála Istennek jól vagyok. Kedves Nővérkém légy szíves **a Jozsival vetes egy olcso és jo karorát és küld el azonal egy kis facsomagban** mert nagy szükségem van rá majd othon oda adom az árát vagy rövidesen meg küldöm írjátok meg mibe kerül hogy tudjam ha tudjátok akkor mindjárt küldjétek*

csokol öcséd Pista

Aranyos Zsuzsikám

Kelt 1942 VI 11

*a lapodat meg kaptam és **megértem amit irsz, hogy hogy viselkedik a egyszeri legény.** kedves Zsuzsikám a csomagokat és sok lapot meg kaptam kedves Zsuzsikám nem érek rá most írni **csak anyit írok hogy még meg vagyok. A Bözsikém küldöt két csomagot** nagyon kedves volt hogy rámis gondolt majd **othol meg szolgálom neki***

Sokszor csokol öcsét pista Aviszont látásra

Szeretett kedves Anyám

Kelt 1942 VI 12

*Kivánom hogy lapom a legjob egészségben találja magát és a kedves Zsuzsikát. Én hála Istennek **jól vagyok és nincs semi bajom.** Kedves Anyám hogy vannak neme betegek **írjanak már valamit.** Már nagyon **szeretnék othol lenni. Még az aratást is itt érem úgy** hiszem, pedig **szeretnék othol leni már aratásra már nem azért szeretnék aratni hanem csak szét nézni hogy dolgoznak a fölmüves barátaim.** De ha kel akkor megint **segíthetnék az őszi betakarításban.** Szívesen **lovaznák** othon ha kelene*

csokolok mindenkit Pista

Kedves Nővérem

Kelt 1942 VI 18

*A lapod meg kaptam amit VI 8 án írtál. **És irod hogy családi segély után nézek. Már én régen kértem anélkül hogy te írtál volna rolla nekem. De el halgattok vele majd most megin meg fogom próbálni kérni. Othon a község házán próbáld kérni** hátha jobban fog sikerülni én is fogom kérni. **A hazamenésről szo sem lehet egyenlőre** ha lesz valami akkor megírom csak kérd a község házán meg kel hogy kapjad majd a főjegyzővel kel elintézni a segélyt. **A Jozsi járjon utána,*** csokol öcséd Pista

Szeretett kedves Nővérem

Kelt 1942 VI 18

*kivánom hogy lapom a legjobb egészségben találjon. Én hála Istennek jól vagyok. Kedves Zsuzsikám nagyon **kérlek küldjél egy pár pakli dohányt és gyufát. Mindent meg fogok téríteni nem kívánom hogy neked pénzbe kerüljek. Mindent írjál össze hogy mibe került és a pénzt fogom küldeni.** Még egyszer kérlek hogy ne haragudj hogy kérek enyi mindent. **A haza menés egyenlőre tárgyaltalan talán karácsonyra, de még az sem biztos.** Üdvözlöm.....* Pista

Szeretett kedves Nővérem

Kelt 1942 VI 19

*Kivánom hogy lapom a legjobb egészségben találjon benneteket. Én hála Istennek jól vagyok amit nektek is szíveimből kívánok. Aranyos Zsuzsikám **most ejel 1 ora van it ülök egy kis asztalka melet egy halvány kis gyertya fénynél írom ezt a kis lapot neked.** Nem mondhatod hogy nem gondolok rád mert még éjel is eszembe vagy. **Épen most tettem le a szolgálatot és mindjárt írtam.** Kedves Zsuzsika **az említett órát amit már a másik lapon kértem nefelejtsd el** elküldeni az árát meg fogod kapni vagy már othon is van a pénzt fogom küldeni*

Sokszor csokol öcséd Pista

Szeretett kedves Nővérem

Kelt 1942 VI 21

*A lapod meg kaptam amit a Sárrikától írtál. Nagyon kedves vagy hogy gondolsz ijén süriin rám. A Sárrikának ad át üdvözetem és **a Fazekas néninek majd tudja hogy ki vagyok mert ismer engem nagyon jól még a Makai Péktől.** Itt semi újság nincs minden a régi. **A Miklosnak átfogom adni üdvözettedet, ő még talán hamarab othon lesz mint én** ha fog neki sikerülni, de még nem biztos lehet hogy egyszer megyek vele Üdvözlöm a Mártusékat ha beszéltek ad át nekik*

Szeretettel sokszor csokol öcséd Pista

Szeretett kedves Nővérem

Kelt 1942 VI 24

Kivánom hogy lapom a legjobb egészségben találjon benneteket. Kedves Nővérem mi újság nálatok? **Irdál valami jó újságot. Itt minden a régi csak az az újság hogy megint együtt vagyok a Miklosod meg a Kovács Sanyival a Dánielék fiúkkal a kopaszok. Más újság nincs A haza menés egyenlőre tárgy talan**

Üdvözlöm az egész családot Maradok
Szeretettel a viszontlátásig csokol öcséd Pista

Kelt 1942 VII 6

Kedves Zsuzsikám lapodat meg kaptam amit VI 19 én írtál. Nagyon örültem neki és a három csomagot is meg kaptam már régen irtam is róla neked hogy megkaptam. **Még eddig minden csomagot megkaptam amit csak küldtetek. A Bözsitől összesen 4 darabot tetőled meg biztosan nem tudom vagy 8 at vagy kilencet kaptam csak tudom hogy mind amit küldtél meg kaptam mind hiánytalanul egy sem veszet el. Kedves Zsuzsika sokszor csokollak beneteket a viszontlátásig**

Szeretettel öcséd Pista

Kelt 1942 VII 8

Kedves Zsuzsikám lapjaidat meg kaptam és megértetem mindent **csak azt nem akarom meg érteni hogy mi van a családál hogy mind cirkuszol halom hogy a Papáék a Sáriékal hogy vannak. Látcik hogy nem vagyok itthon. A haza menésről szo sem lehet ha lesz majd meg írom. Üdvözlöm a Magocsi Sárikékat az Imrének most irok mert közel vagyunk egymáshoz.**

Sokszor csokol öcséd pista a segílyt kérem

**Szabó Máté honvéd levele a frontról
Nagys. Macák Zsuzsika úrleányának**

Kedves Zsuzsika!

Kelt 1942. VII.10.

Ne haragudjon, hogy ismeretlenül zavarom soraimmal de **a maga Pityuja olyan nagy csibész, hogy olyat még nem hordott az orosz paradicsom a hátán. Ha rövidessen nem megyünk haza itt marad tábori rendőrnek, anyira tetszenek neki az orosz bárisnyák, vagyis a lányok. Imádkozzon és mondasson misét érte nehogy elkárhazzon.**

Maradok kézcsókkal Máté

Steiner István honvéd levelei a frontról

Kedves Zsuzsikám

Kelt 1942 VII 10

Tudatom veled hogy **it küldök 82 Pengőt** az az nyolcvakét pengőt ha meg kaptad mindjár irjál. **Ha nem nagyon szükséges akkor ne költsd el mert rövidesen otthon vagyok és egy fekete ruhát akarok venni** majd még ha tudok küldök. **Ted a másik hoz ha még az meg van.** Még fogok küldeni és úgy hiszem lesz egy ruha belőle kifogom csinálni 200 ra ha tudom csokol öcséd

Pista

Szeretett Kedves Zsuzsikám

Kelt Front 1942 VII 12

A kedves lapodat amit VI 28 án írtál meg kaptam és nagyon **örülök hogy a ruháról írsz és hogy így intézkedél a Jozsival.** Most is küldtem 82 Pengőt és 50 et a múltkor **úgy hiszem nem is sokkal kel már meg todanom hogy a ruha ára meglegyen, Ha jo széles a nadrág szár csak akkor tardzs meg, a kabátott meg ha nem jó majd a szabo meg igazítja. Remélem hogy csak jo anyag lehet mert a Jozsi roszat nem szokot veni.** De eszt nem értem hogy mért adja el, biztos el van fúserálva rajta valami. Csokol öcséd Pista

Kedves Nővérem

Kelt 1942 VII 15

Kivánom hogy lapom a legjobb egészségben találjon benneteket. **En jól vagyok és nincs semi bajom. A haza menésről szo sem lehet de azért a fekete ruhát tarzsd meg ha szép,** De nehogy valami **polyáca keskeny nadrád** legyen. Mond a Jozsinak hogy **csak úgy hadja meg** nekem a ruhát **ha szép és nincs valami baja.** Ezt nem tudom meg érteni hogy mért nem kel neki mikor ő mindig szerette a fekete ruhát. Adát Jozsinak üdvözetem

szokszor csokol öcséd Pista

Kedves Nővérem

Kelt 1942 VII 16

A csomagot megkaptam és több lapot. Nagyon **köszönöm hogy** ilyen kedves vagy hogy ilyen **sűrűn küldöd a csomagot** nagyon köszönöm

csokol öcséd Pista gyerek

Üdvözetemet küldöm én is a frontról Stroksberger Károly örv

Kedves Nővérem

Kelt 1942 VII 18

Kivánom hogy lapom a legjobb egészségben találjon. **En jól vagyok nincs semi bajom.** Kedves Zsuzsikám a **Hajgató Rozsikától** ismét kaptam egy lapot már válaszoltam is neki, **tetőled egy levelet 3 darab lapot és egy csomagot.**

A csomag tartalma volt 5 pakli dohány 5 doboz gyúfa 5 papír kető darab

szalona és sütemény. Azt a csomagot amiben az **orát** küldöt azt most **várom** talán a mai nap folyamán megis fogom kapni. Más újság nincs ha **pénzt** lehet feladni **megin küldök**. Szeretettel öcséd Pista

Tek Macák Zsúzsika Úr leánynak Kelt Front 1942 VIII 5

**Még élek Isten veletek
üdvözlök mindenkit
Szeretettel Pista**

Nagy Macák Zsúzsána Úr Leánynak Kelt Front 1942 VIII 6

**Szeretett kedves Nővérem
Mégélek Istenveletek
üdvözlök mindenkit
Szeretettel Pista a messze távolból.**

Kedves Zsuzsika

Kelt Front 1942 VIII 15

Ne haragudj hogy **Miklosrol, nem irtam** de nem értem rá **majd én is nemsokára otthon leszek** és nem is tudtam semit irni mert újság nincs semi. Majd ha haza megyek **othon sokat tudok mesélni.**

Szeretettel csokol öcséd Pista

Kedves Zsuzsika

Kelt 1942 VIII 17

**Még élek, jól vagyok
Isten veletek a viszont látásig
Szeretettel öcséd Pista**

Kedves Nővérem

Kelt 1942 VIII 18

A kedves lapjaid megkaptam amit VIII. ho 5 és 3 án írtál. **Mindent megérték belőle csak azt nem hogy ilyen furcsán irsz nekem.** Én ezt nem tudtam hogy nem Jozsi intézte az **oraügyet.** Ezt még mind meg értem de azt nem akarom **amit olyan nagyon furcsán írtál.** Igaz hogy a másik lapon meg elég szépen irsz de **ez nekem nem kielégítő mert anyira megnehezíti a napjaimat hogy azt mondom már hogy csakúgyan haza sem megyek.** A Bözsinek is meg mondhatod hogy a sorsát köszönje neked mert már én több már nem fogom őt látni mert nem megyek haza ezt köszönje neked

Tisztelettel Pista

Szeretett kedves Bátyám

Kelt 1942 VIII 18

Ne haragudj hogy lapomal zavarlak anélkül hogy tőled kaptam volna lapot. A Zsuzsinak is most irtam de úgy hiszem hogy ez az utolsó lap amit irtam de nem azért hogy haza megyek de úgy látom hogy kár írni ne feljetez nem fogok haza menni mert úgy látom hogy mindegy akár itt vagy otthon. Már egy év eltelt és it is megszoktam. Ami azt illeti beszélni nagyon jól tudok és már meg értem nagyon őket tehát akadáj nincs semiben. A Miklos többet tud mesélni. Haza ne várjatok.

Csokol öcséd Pista

Kedves Nővérem

Kelt 1942 VIII 19

azt a lapot amit VIII. 5 én irtál meg kaptam. Most válaszolok mind azokra a szép biztato szavakra amit irtál és olyan nagyon megvigasztalt engem. Egy az hogy amit nekem vettél azt eladhatod egész bátran és hogy majd én veszek magamnak ha lesz rá pénzem, rendben van úgy hiszem hogy a csomagokat amit küldtél a pénz ki foja futni mert kétszáz húsz pengőt küldtem. Most is van 200 száz pengőm de ezt már nem küldöm haza de énsem megyek isten veled.

Csokol öcséd Pista

Kedves Anyám

Kelt 1942 VIII 20

Ma augusztus huszadika van egy kedves kis ünep itt ülök egy kopot sivar kis üres asztalka melet, és fájó szivel gondolok magúkra a messze orosz országban. Hála Isten még élek és egészséges vagyok, amit maguknak is tiszta szívből kívánok. Most a haza menés elöt álok már csak napok kérdése a hazamenés. De gondok közöt megtörve döntöm el az életem sorsát a Zsuzsi levelei után, hogy haza menjek e vagy ne. Bizony ez egy nagy gond mert meg szorúl a szivem ha a régi othoni életere gondolok. Nameg ara a levélre amit othonrol kaptam.

Sokszor csokolom Pista

Kedves Nővérem

Kelt 1942 VIII 27

A lapot amit VIII. 17 én irtál meg kaptam. Úgy látom már meg békiültél. Már jo is lesz mert mire én othon leszek legaláb nyugottan élhetek remélem nem foksz haragítani mert én nagyon jo viselkedek. Csak siesetek szüretelni mert a múlt évi borbol nem ihattam és most fogom azt kipotolni

Csokol öcséd Pista

Szeretett kedves Anyám

Kelt 1942 IX 5

A kedves lapjaikat meg **csomagot meg kaptam** nagyon örültem neki. Kedves Anyám most **pénzt nem küldtem mert a Bözsinek kel hogy küldjek.** Most küldtem már neki 50 Pengőt Többet akartam de nem lehetett többet feladni. A **Bözsi nagyon sok cigarettát küldöt és ezt nem kívánhatom ingyen** Most fogok majd maguknak küldeni.

Szeretettel Pista

Kedves Anyám és Nővérem

Kelt 1942 IX 18

kívánom hogy lapom a legjobb egészségben találja magukat. Én hála Istennek jól vagyok és nincsem semmi bajom. Keves Anyám **most készülök hazamenni október tizen ötödike felé othol leszek.** De előb még egy kis pénzt fogok küldeni. Szeretnék még egy 100 pengőt küldeni vagy ha lehet akkor küldök százötven pengőt mert van a **Miklost kérdezék** meg hogy mit csinált a **márkával** ami meg maradt neki mert nekem is van sok de **nem tudom haza küldeni** jelenleg csokolok mindenkit Pista

Kedves Zsuzsikám

Kelt 1942 IX 24

a lapodat meg kaptam amit X ho 14 én irtál. **Most készülök haza meni már csak egy hét és el indulok haza. 15 re már othon vagyok. Csak aszt nem tudom hogy milyen napra érek haza** más újságot nem tudok.

Maradok szeretettel Pista

Szeretett kedves Nővérem

Kelt 1942 IX 28

Tudatom veled hogy lapodat meg kap tam amit 16 án irtál **most már várjuk a váltást és megyünk haza.,** már ha sikerül **tizenötödikére othon leszek.** Most fogok pénzt küldeni és én is megyek a pénzel együtt **mire a pénz haza ér adigra énis othol vagyok és lehet velem veszekedni, egy darabig denem sokáig mert elfordítom a veszekedést más felé**

csokol öcséd a messze távolbol Pista a vizontlátásra

Kedves Nővérem

Kelt 1942 X 1

A kedves lapodat amit X ho 17 én irtál meg kaptam nagyon örültem neki. Kedves Zsuzsikám már a csomag útalványt nem küldöm haza mert mire hazaér énis othol vagyok. A **Bözsinek 50 pengőt küldtem. Most neked is fogok küldeni** dehoggy megnyit azt nem tudom talán száz pengőt ha lehet. Kedves Zsuzsikám **ha haza megyek majd adsz tanácsot** hogy mit csináljak mert **majd a gyüriüt meg akarom veni, de még nem tudom hogy milyen drágaság van othon.** Kedves Zsuzsikám a **feketeruhát** hadjátok meg.

Csokol öcséd Pista

Kedves Nővérem

Kelt 1942 X 14

A kedves lapodat örömmel olvastam és írod hogy a **miki a márkával mit csinált**. Kedves Zsuzsikám én már nem tudok venni semit mert már nincs felesleges márkám. **Egy olyan helyre kerültem amit még orosz országban nem értem meg. Volt a városban cukrázda és étterem süriin meglátogatam és sok márkámba került. Ez volt az első jólét de a márkát nem sajnálom mert ugysem tudom haza küldeni. A Bözsinek megin küldtem 44 Pengőt már összesen kapot 949 Pengőt többet nem küldök neki** **már várjuk a hazamenést és a váltást** Pista

***** Steiner Pista leszerelt, hazajött, ***
feleségül vette Bözsit és boldogan éltek.**

Tönköl Miklós honvéd levelei a frontról

Kedves Zsuzsika és Mártha néni

Kelt 1942 IV hó 6 án

kívánom az Istenőtől hogy ez a pár sor írásom a legjobb egészségben találja magukat én **hála Isten egészséges vagyok** melyet maguknak is tiszta szívből kívánok. Kedves Zsuzsika **ne haragudjál hogy a Pistáról nem szoktam írni majd ha haza megyek meg mondom hogy miért**. Kedves Zsuzsi azért szoktam a Pistával beszélni **ő már nincs én velem de azért szoktam vele ritkán beszélni ő is egészséges nincs semmi baja**. Kedves Zsuzsi március tizen ötödikén **voltatok e a közvacsorán** és hogy a **mijeink is voltak e** ird meg. Kedves Zsuzsi oda haza már azt hittem hogy kellemes az időjárás ere még most is lehet szánkázni. Kedves Zsuzsi majd hogy **ha haza megyek meg mondom bővenben írjál**. Kedves Mártha néni és Zsuzsi Tisztelem magukat és mondják meg a Kispál sógoréknak hogy tisztelem őket is Tisztelem midjájukat Meszetávolból Miklós

Kedves Mártha néni és Zsuzsi

Kelt 1942 V hó 30 án

ez a pár sor írás a legjobb egészségben találja magukat én **hála Isten egészséges vagyok** melyet maguknak is kívánok. Kedves Zsuzsi a leveledet megkaptam és írod hogy nem válaszolóok a leveledre pedig **mikor kapók tölled levelet én is mindre válaszolóok** a kirándulás pedig már meg volt elég jó volt Kedves Zsuzsika neharagudj hogy ilyen keveset írtam nem volt időm többet írni. Kedves Mártha néni és Zsuzsi tisztelem magukat.és a Kispál sógorékat is Mesze távolból Miklós

Kedves Zsuzsika és Mártha néni

Kelt 1942 VI hó 24 én

ez a pár sor írásom a legjobb egészségben találja magukat én hálla Isten **egészséges vagyok** melyet maguknak is szívből kívánok. Kedves Zsuzsi tudatom veled hogy a **Pistával együtt vagyunk megint ide helyezték a lóvászókhöz.** Kedves Zsuzsi nem tudhatom hogy **miért ilyen ritkán irsz** pedig nem hiszem hogy tán volna valamiért hogy haragszol Kedves Zsuzsi légy szíves **írjad valamit az otthoni munkáról.** Kedves Mártha néni és Zsuzsi Tisztelem magukat. és a Kispál sógoréka is tisztölöm Mesze távolból Miklós

Kedves Zsuzsika és Mártha néni

Kelt 1942 VII hó 8 án

ez a pár sor írásom a legjobb egészségben találja magukat én hála Isten **egészséges vagyok** melyet maguknak is szívből kívánok. Kedves Zsuzsi a lapodat megkaptam amelyet 21 kén ir irtál és írod benne hogy a Kispál sógorékkal csak ritkán beszélsz **amit irtál én elhiszem hogy tán úgy van mert a sógort ösmerem hogy hogy szókót beszélni.** Kedves Zsuzsi ilyen formán azt hiszem hogy **amit irtam leveleket tán ezért nem kaptad meg ezért csodálkoztam én hogy te nem kapsz tőlem leveleket** Kedves Zsuzsi Tisztellek tisztelem a Mártha nénit is

Mesze távolból viszont látásra Miklós

Kedves Zsuzsika

Kelt levelem 1942 VII hó 17.

ez a pár sor írásom a legjobb egészségben találjon tégedetés a Mártha nénit is **én hála Isten egészséges vagyok** melyet neked is szívből kívánok. Kedves Zsuzsi a kedves lap jaidat megkaptam amelyeket már vártam Kedves Zsuzsi írod hogy a **szöllöbe jártók dőlőzni és írod hogy most szépek a szöllök hátcsak vigyázzatok rá hogy mentül töb legyen mert ezt be akarom pótolni amit egy év alatt elmulasztóttam** Kedves Zsuzsi írod hogy a **Sanyi hogyan van a lányokkal hát csak olyan legyen hogy nekem is tetszen köszönöm hogy még rám is gondolsz a Pistával nem együtt vagyunk**

Kedves Zsuzsi tisztellek tisz telem a Mártha nénit Orosz országbóll Miklós

Kedves Zsuzsika és Mártha néni

Kelt 1942 VIII hó 7 kén

ez a pár sor írásom a legjobb egészségben találja magukat én hála Isten **egészséges vagyok** melyet maguknak is kívánok. Kedves Zsuzsi a lapjaidat megkaptam de ne haragudj hogy ilyen sokára válaszolok. Kedves Zsuzsi a **Sanyi kihöz jár Légy szíves írjad majd meg** Kedves Zsuzsi írod hogy **móst olyanokat is megtaláltak akik egyáltalán már nem is számítottak**

rá hogy még ők is katonák legyenek. Kedves Zsuzsi azt nem tudom hogy mikor megyünk haza.

Kedves Zsuzsi tisztellek Mesze Távolból viszont látásra Miklós

Kovács István honvéd levelei a frontról 1942

Kedves Zsuzsika

Kelt 1942 szept 27 én

én hála istennek egészséges vagyok a mit magának is tiszta szíveimből kívánok **nagyon örülök hogy én rólam is megemlékezet és hogy ír** mejnek nagyon megörültem és hogy mi az ujság **az nem baj hogy aszt az ujságot írta az nem izgat egy csöpet sem** engemet megkapja legyen szíves írja meg hogy milyen ujság van és **amire kért aszt pedig meg semi sitetem anélkül hogy valaki tudnál aszt csak magam tudom és maga** hát csak legyen szíves és **egész nyugodtan írjon ami csak van** legyen szíves most **tisztölöm** a Matcák nénit és a Mártuskát és a Károly bácsit és a **Tönköl Mariskát** adja át nekik legyen szíves kedves Zsuzsika legyen szíves és írjon most Isten vele a viszont látásra választ minél előbb várok

Kedves Zsuzsika!

Kelt 1942 XI 17

A hozzám küldött lapját megkaptam, ami igen nagy öröm volt számomra, hogy **szomorú helyzetemben** maga is gondol rám. **Írjon gyakrabban** mert lapjait nehezen várom. **Jól esik egy kis hírt hallani hazulról**, mert maga ha ritkán is de azért értesít hogy mi ujság van othol. Kedves Zsuzsika nagyon **örülök hogy a Tönköl Mariska is tiszteltet de még jobban ha ő is írna egy lapot. Mondja meg hogy írjon ő is egy lapot. Mert én is sokat gondolok rá.** Én jól vagyok, kívánok maguknak is jó egészséget.

Soraikat várva maradok szeretettel Pista

Kedves Zsuzsika

Kelt 1942 12 hó 10 én

a kedves levelét meg kaptam melyet ójan nehezen várak és ójan ritkán ír talán aszt hiszi hogy nem jól esik kapni magától sőt nehezen várom hát csak minél többet írjon és minél süreben a mi csak az ujság mindent **hogy vannak a lányok kinek ki udvarol például a Tönköl Maris kának ki udvarol és a többi eknek és aszt írja hogy én hogy vagyók a nőmel hát ki az legyen szíves és írja meg hogy én is tudjam hogy ki lehet az mert én nem tudom és hogy karácsonyban hól volt mulat cság és kik voltak** most hála

Istenek én jól vagyok csak **unalmas** egykicsit **tisztelem a Tönköl mariskát** és a **Józsit és a Pityut** mondja hogy írjanak ök és mert **jól esik egy lapit néha kapni** most talán maj húsvétra hazamegyek szabadcságra talán demég ez is bizonytalan Isten vele sok szerencsét minél előbi viszont látásra

Kedves Zsuzsika

Kelt 1942 XII 26

én **ezideig** még hála istennek **egészséges vagyok** a mit Magának is tiszta szivemből kívánok **nagyon ből dóg vagyok hogy még nem felejtett el engemet** habár éneke is sokat eszemben van Kedves Zsuzsika legyen szives **minél többet írjon** mert nagyon jól esik hogy **hol voltak az ünepekben mulatni a Tönköl Mariskával** mert sokat gon dolok rá de aszt hiszem hogy pedig kár az izgulásért mert aszt hiszem hogy önem is gondol rám csak én gondolok őrá mert a többi ek nem izgatnak egysem csak ép hogy **szórakozunk** kedves Zsuzsika legyenszí ves és írja meg hogy **mi a véleménye eröl** és írja meg mindent a mit csak gondol legyen szives Most **sok szerencsét kívánok az új esztendőben** mindjájuknak most Isten vele a legkozelebi viszont látásra választ minél előb csokolom százszor Isten vele

Kovács István honvéd levelei a frontról 1943

Kedves Zsuzsika

Kelt 1943 jan 6

Ne haragudjon hogy egy pár soromal zavarom én egéséges vagyok a mit magának is tiszta szivem ből kivom kedves Zsuzsika neharagudjon egy jól élet ben vagyó **vérjet ajálok van it egy barátom a ki 36 éves és 6 éve elvált ember azért vált el mert kinn volt német országban és hazajöt és nem jöt vele a felesége és ezért othagyta és most ojan nőre volna szüksége mint maga különben monori születésü és egy nővére a kis Bálintnak a felesége öneki a **szakmája gépészkovács elég jól keres meg lesz vele elégedve merem ajálani** és hamarosan megy szabadcságra és el megy mihozánk és akor szeretné szobelileg is elintézni hát legyen szives minél előb válaszolni nem fogja megbánni választ várunk**

Kedves Zsuzsika

Kelt 1943 jan 8 án

nehara gudjon hogy ijett irok detalán magát is érdeklí mert **talán már it lene az ideje hogy ha sikerülne hogy fér hez mene és talán nem is báná meg**

*hát gon dolja meg és írja meg a micsak a számítása és a véle ménye ere az ajánlatra amit csak gondol írja meg legyen szíves mindent mert ömeg gondolólt **férfi 36 éves és 6 éve elvált mert német országban volt és ótan nősült és haza jöt és nem jöt vele és ót hagyta de ha sikeredne az ajánlat akór megint nősülne hamarosan komoj szándékai vannak neki mert már nemai gyerek hát azon legyen hogy sikerul jön én is szeretném kedves Zsuzsika tisztölöm a Tönköl Marikát sokat gondólók rá írja meg **hogy nem megy emég férjhez és vane udvar loja és hógy hól voltak az unepekben** most legyen szíves és ír jón minél többet és minél előb most bóldóg új évet kívánok én hála Istenek egéséges vagyok a mit magának és a Marikának is kívánok móst Isten veluk***

kezeiket csokolom választ várók minél előb

Kedves Zsuzsika

Kelt 1943 ja 10 én

*Nagyon örülök hogy még mindig eszébe jutok kedves Zsuzsika nagyon nehezen vártam hogy írjon hogy mijen ujság van és **hóny teltek el az ünnepek elég csend lehetett ha még mulat cság sem volt ere nem volt ojan unalmas mert ere bizony volt elég jól mulatunk csak de azért nem volt ojan élet veszélyes** kedves Zsuzsika aszt írja **hogy én nekem van egy kislány** akinek írok de már az meghalt énnekem mert **hogy én nem vagyok othon és mások kísérgeték tehát ijén nő nekem nem kel és azért nincs senki sem és másik után kel nézni de nem ijent mint ez volt az őrség nem tudja ne is mondja senkinek sem legyen szíves és a **Mariskának mondja hogy legyen szíves és engedje meg hogy írjak neki neme harakszik meg érte és az ajánlathoz mi a véleménye** mindent írjon meg most Isten vele a minél előbi vizsont látásra maradok szerető jól szomszédjuk Pisti választ várók minél előb és minél többet***

kezeiket csókolom

Kedves Zsuzsika

Kelt 1943 ja 10 én

neharagudjon hogy ijesmit írok Magának és merem ajánlani eszt az ügyet de hát ha sikerülne és akor majd hátha jólene Magának is hát csak gondolja meg a dolgót és írjon meg mindent amit csak gondól mindent én is teljes szabad vagyok a nőktől mert a kis Idukámat másnak hagyta magát kísérni de az ért csak ír rendesen mintha nem is tudnám az esetet hát azért másikat választók magamnak hát azért kérem hogy ajánljon egy mássik rendes kislányt hát legyen szíves és szerezen egy rendes kis lányt példájul mint a Tönköl Mariska írja meg hogy még neme ment férjhez vagy menyaszony emár és beszéljen vele és mondja

meg neki hógy én sókat gondólók órá és szeretném ha írna mert én nemtudóm a cimit és nem is merek neki írni hát beszéljen vele és írja meg hógy mi a helyzet legyen szíves mindent

Isten veliük kezeiket csókolom választvárok minél előb

Kedves Zsuzsika

Kelt 1943 2 hó 25

neha ragudjon hogy levele imel talán zavarom de szeret nék már egy **lapot** kapni magától mert **2 hónapja már nem kaptam talán meg haragudot hogy vőlegényt ajánlottam** éncsak jot akartam azal és még mindég nem gond oltunk mást mert **szeretném ha sikerülne mert nem bánja meg** hát legyen szíves és **írjon egy lapot** legaláb és a véleményét is legyen szíves **mert a dig nem mer írni a férfi sem Magának.**

Isten vele választ várunk mind a ketten

Jarábik Mihály tizedes levelei a frontról

Sz. Maczak Zsuzsika úrleány részére

Kelt 1943.III.ho 30.

Ne haragudjon hogy lapommal zavarom **de ha máskéb nem hát levélben szórakozunk** merd nagyon nehezen várom hogy személyesen beszélhessiünk hogy meg beszélhetnénk hogy **van e kilátás hogy komojabban foglalkoszhassunk egymással** Kedves Zsuzsika **negondoljon semmi féle szélhámoskodásra merd én má nem vagyok gyerek én komojan gondolom** az egészet merd énekem **egy komoj élet társra van szükségem** legyen szíves és írja meg magának mi a véleménye és írja meg ugy ahogy gondolja. Kedves Zsuzsika én hála istennek egészséges vagyok amit magának is viszont kívánok a miné előbbi viszont látásra maradok szeretettel a nagy meszeségben miska válasz várok minél előb. pá

Kedves Zsuzsikám!

Kelt 1943.IV. 20.

Kívánom az Isten től pár sora im a legjobb egészségben találja ez Idejig Egéséges vagyok amit szívből kívánok magának Is Kedves Zsuzsikám most már **Ide levelet ne írjon Indúlunk haza. Kelemes Ünepeket kívánok a mi hamarab Vizontlátásig körül belől Haza érünk az ünep után valo nap** és sok sok üdvözletet küld a mesze Idegenből öleli Misije

Buzás Benő honvéd levelei 1944

Kedves néném

Kelt 1944. IV 19. Biharpüspöki

Kívánom, hogy lapom a legjobb egészségben találjon mindnyájatokat. Én hallá Istennek **jólvagyok csak az odhont nehéz feledni mert a vágyó szív huz haza mert csak otthon jó.** Kedves néném írjatok, hogy **mi az újság mert ere elég sok van majd ha haza segít az Isten majd sokat fogok mondani.**

Most máskülönöst nem tudok írni kívánok néktek jó egészséget. Tisztelem az egész rokonságot.

Maradok teljes tisztelettel **Benő**

Kedves néném

Kelt: Debrecen, 1944. V.16.

Tudatom veletek a **sebesülésem nagyon szépen gyógyul.**

Most mást nem írok kívánok néktek jo egészséget. Maradok tisztelettel Benő

Buzás Benő honvéd levelei a szombathelyi hadikórházból

Kedves néném

Kelt 1944. V.hó 19.

kívánok néktek jó egészséget. **Én hallá Istennek jól vagyok sebesülésem nagyon szépen gyógyul.** Tudatom veletek most már it maradok ebben a koházban írjal hogy mi újság van. Haza irtam hogy **pü nkösdkor jöjenek el hozám.** Most mást nem írok tisztelek mindenkit.

Maradok tisztelettel Benő

Kedves néném és anyám

Kelt 1944. V. hó 30.

Tudatom, hogy **érzém most már hogy erősödök a sebeim nagyon szépen gyógyulnak.**

Kívánok mindenkinek jó egészséget.

Most mást nem tudok írni. Maradok tisztelettel. Benő.

Kedves néném.

Kelt 1944. VI. 19.

Kívánom, hogy lapom a legjobb egészségben találjon mindnyájotokat. Én hallá Istennek **most már nagyon jól érzem magamat de most már csak két sebem van de ez is nagyon szép.** Most mást nem írok tisztelem a rokonokat.

Maradok tisztelettel. Benő

Kedves néném és anyám

Kelt 1944. VI. 24.én.

Tudatom, hogy a levelet meg kaptam nagyon meg örültem néki de olvas ás közben bizony nagyon **meg lepődtem hogy Józsinak is bekelet vonulni.**

de hiába most mindenkinek kel katonának leni. A Kató kától is most kaptam egy lapot mikor a te leveledet az is írta hogy Jozsi bevonult. Tudatom veletek mos már nagyon jól érzem magam **most már kelet tanulni járkálni de egy sebem kirepedt a jób izmon most már sokal job néküink is mert már aszt a fiút régen el viték onan másik épületben most a helyén az a tizedes fekszik aki meletem volt és most egy kövér egy lábú fekszik sváb ember.** Kedves néném kívánok néktek is tiszta szívből jó egészséget. Tisztelem az egész rokon ságot, és a szomszédokat és az is merősöket.
Steiner Pistát feleségével együtt tisztelem. Maradok tisztelettel Benő

Kedves néném. Kelt 1944. VII. 30.
Tudatom veletek én hallá Istenek nagyon jól vagyok mert **már két vasárnap kint csavarogtam a városban voltam színházban és fodbál mecsen. És képzeld el az Eszti azt írta hogy már az a kár hogy az egyik lábom levákták de ez nem igaz.** A hozám küldöt csomag nagyon jól izlet nagyon szépen köszönöm az Isten fizese meg néktek. Most majd sűrűben fogok írni majd töb újságot de majd **egy hónap mulva haza gyövök talán.** Tisztelem a rokonokat szom szédszédokat és **Steiner Pistáékat** maradok tisztelettel Benő

Kedves néném és nagy mama. Kelt 1944. VII. 1.én.
Kívánom, hogy lapom a legjobb egészségben találjon mindnyájotokat. Én hallá Istennek **jól vagyok már tanulok meni de a sebemből most veteki egy darab csontot.** Most más újság nincs tisztelem a rokonokat.
Maradok tisztelettel Benő

Kedves néném és nagy mama. Kelt 1944. VII. hó. 9.
Kívánom, hogy a lapom a legjobb egészségben találja. Én hallá Istennek **most már nagyon jól érzem magamat mert most már sokat járkálok úgy hogy este egész fáradt vagyok joban el fáradok minte akár megnyit dolgozol.** Kedves néném tudatom veled a **Jozsi irt és én azonal válaszoltam néki nem tudom emlékszel e ara tizedesre aki meletem feküdt meg halt. És pénteken sok angol gép szált 200 száz át a kórház fölöt mentek német országba és hot ejtő ernyős ki ugrot egy kép puskával de el fogták őket.** Most más újság nincs. tisztelem a rokonokat is merősöket.
Maradok tisztelettel Benő.

Kedves néném és anyám. Kelt 1944. VII. hó. 30.
Kívánom, hogy lapom a legjobb egészségben találjon mindnyájukat. Tudatom hogy a részemre küldöt lapot megkaptam melynek nagyon meg örültem. Ne

haragudjál hogy ilyen későn írok de **mindég irkállok sokat és rolad** lehet hogy **meg feledkeztem** de azért ne haragudj majd **kifogom potolni**. Kedves néném jó hogy megírtad a **Jozsi** címét **legalább öneki is irkálhatok mert ot egy levél anyit számít mintha velünk beszélne ezért te is sűrűn írdál néki ő biztos ritkán tud írni mert a tűzvonalba van. Másik lapon fojtatom.**

Benő

Kedves néném és anyám.

Kelt 1944. VIII. 5 én.

Kivánom, hogy lapom a legjobb egészségben találjon mindnyájukat. Tudatom hogy a hozám írt lapodat meg kaptam melynek nagyon meg örültem. Én hála Istennek jól érzem magamat csak **még mindég a csont szilánkokat szedik a lábamból más különben jól vagyok.** Kedves Zsuzsi írod hogy talán a **mama el fogja a részedre írt lapokat** te negondold aszt mert aszt nem merik megteni amit írok aszt mind meg kel kapnod. **A Jozsinak is irtam de még önem** de én aszt tudom azért nem ír **mert szegénynek nehéz napjai vannak.** Most más ujság nincs tisztelem a rokonokat s szomszédokat.

Maradok tiszteletel Benő

Kedves néném és anyám.

Kelt 1944. VIII. 8.

Kivánom, hogy a lapom a legjobb egészségben találja mindnyájukat. Én **hállá Istennek nagyon jól érzem magamat** amit néktek is tiszta szivemből kívánok. Kedves néném a részemre **küldöt csomagot** meg kaptam mely **jó izűn fogyasztatok el** kívánom hogy az Isten fizese meg. Tudatom hétfőn éjel a **repülőteret nagyon meg bombáztok napali viláosságot csináltak a sztalin gyertyával.** **A Jozsi tól még nem kaptam választ de én azért sűrűn írok néki mert egy levél ot anyit számít mintha velem beszélne** Tisztelem a rokonokat és az ismerősöket.

Maradok tiszteletel. Benő

Kedves néném és anyám.

Kelt 1944. VIII.. 21.

Kivánom, hogy lapom a legjobb egészségben találjon. Én **hállá Istennek jól vagyok** de most egy kicsit **el szomorodtam mert** hazulról levelet kaptam és írják hogy mama és a Janika is beteg és **nem tudnak jöni hozám** és még én sem tudok haza menni. De **talán most már három vagy négy hét mulva haza jöhetek.** **Nem tudok a Józsirol semit mert még nekem sem irt pedig én már négyszer irtam néki.** Most más újság nincs tisztelem a rokonokat és a szomszédokat

maradok tiszteletel Béni

Kedves néném és anyám.

Kelt 1944. IX. 30.

Kivánom, hogy lapom a legjobb egészségben találjon mindnyájátokat. Én **hállá Istennek szerencsésen vissza érkeztem it még nem bombáztak.** Én

most a **harmadik emeleten lakok a padláson egy kis szobában nem néz ránk senki. Most it maradok még a sebeim begyógyulnak a jövő hónap végéig. A hogy a vonatal megyünk a kórházban találkoztam a lányal volt ám fej mosás a mért nemirtam odhonrol. Most más különös újságot nem tudok** maradok tisztelettel. Benő

Steiner József honvéd levelei a frontról

Kedves nővérem. Kelt 1944.VII. 17.
Értesítlek, hogy **már kiértem semmi bajom nincs jól vagyok.** Egyenlőre nincs szükségem semmire, ha lesz majd irok. Irjad meg, hogy **megkaptad e a fizetésem.** Több mint valószínű **a zsoldomat is haza fogom küldeni** mert itt nem sok hasznát veszem mivel, hogy itt pénzér semmit se lehet kapni de nincs is szükségem semmire egyenlőre, **ha pedig kell valami azt otthonról fogok kérni.** Talán jobb is **így legalább összerakhatod ezt is,** te ugy is szeretsz **spórolni. Háttha szerencsésen haza kerülök és akkor meg lesz ami szükséges mert akkor már meg fogok nőszülni.**

Csókolom Anyámat és téged üdvözlöm a rokonokat Józsi

Kedves nővérem! Kelt 1944.VII. 31.
Már körülbelül 3 hete eljöttem otthonról és azóta nem tudom mi van odahaza. Én már írtam de azt hiszem nem kaptátok meg vagy én a választ mivel **a posta erre nagyon rosszul és nehezen kerül el.** Ráadásul **azota nem is vagyok egy helybe** már az is változott. **A Tönköl Sanyinak írtam** lehet hogy ő megkapta. Ha kézhez kapod a lapot légy szíves szőlj a papáéknak most addig más hová nem irok, még tőled nem kapok választ hogy tudjam hogy oda ér e. Irjál **mi újság adahaza elgépelték e már én az idén nem lehettem odahaza. azt hiszem szüretre se.**

Üdvözlöm a rokonságot papáékat Anyámat és téged csókol Józsi

Kedves nővérem. Kelt 1944.VIII. 8.
Kívánom hogy lapom a legjobb egészségben találjon benneteket. Én már írtam egy pár lapot sajnos a választ nem kaptam meg mert **valami hiba volt a tábori postán.** De most már írjál nyugodtan mert **megindult a posta** forgalom rendszeren. **Olyan jól esne már otthonról valamit hallani.** Kérlek **írjál sokat és a sok közül valameiket megkapom** sőt lehet hogy mind. Egyenlőre ne küldjél semmit egyrészt azért, mert **amire szükségem van még idáig megvolt** másrészt azért hogy nehogya elveszen. Én **a mult héten egy kicsit beteg voltam de most már egészen jól vagyok.** Adjad át üdvözlétem a rokonoknak és a barátainknak is csókoltatom anyámat a viszont látásig csókol Jozsi

Kedves nővérem.

Kelt 1944.VIII. 11.

Lapodat amekiket 7én irtál megkaptam úgy örülök, hogy végre helyreált a rend a postánál. Noha nem a legjobb híreket kaptam. Úgy látszik már a **sors is ellenünk fordult. Én itt vagyok odahaza meg pusztul minden, pedig úgy számítottam, hogy mire hazamehetek ha mégérem két malacot vághatunk most aztán egy se. Sőt még borunk se lesz pedig mióta eljöttem egy cseppet se láttam. Na de ezt még csak kiheverjük csak egészségesen hazakerüljek.** Ird meg hogy a fizetésemet küldik e rendszeren és ha igen a **vész elmúltával vegyél disznót ne törődj a pénzzel, csak az a lényeg hogy vágjatok.** Én elég jól vagyok semmi bajom, csak fogytán a tábori lapom de fogok kapni. Az **Ilonkával én jól vagyok** irok neki érdeklődj nála, **odahaza már nem volt időm órála beszélni** veled mert mindég volt valaki nálunk tehát most irtam meg. A **Katóka** lapját is megkaptam **nem nagyon örülök neki hogy máshoz jár dolgozni jobb szeretném ha odahaza tanulna, korán lesz még más kutyájának lenni főleg olyan gyülevész alakoknak is amint azok.**

Irtatok sokat Csokoltatom nagymamát papáékat és téged Józsi

Kedves nővérem!

Kelt 1944.VIII. 13.

Értesítlek, hogy 3án írt leveledet is meg kaptam úgylátszik lassan mind megjön. **Örülök, hogy legalább az egyik malacot levágtátok** remélem a többi se veszett kárba. **Ne törődj a val később hogy lesz van nálad pénz vegyél belőle.** másikat. **A fizetésem csak tovább intézd** ahogy jónak látod. **Ami hátrálék volt a multkor arról ne szólj** mert nem tesz ki többet mint 5-6 pengőt különben irtam neki, **hogy néha igyon egy fröcsöt.** Én jól vagyok kicsit közelebb vagyok, mint azelőtt. **Nincs szükségem egyenlőre semmire.** Majd jövő héten **küldök egy csomagszállítót szeptemberre lesz érvényes az első kocka.** Csak azért küldöm hogy ne vesszen el itt majd irok hozzá egy lapot is **gondot ne csinálj belőle magadnak.**

Üdvözlöm papáékat Csokolom anyámat és téged Józsi

Kedves nővérem!

Kelt 1944.VIII. 14.

Fogsz kapni postán egy csomagszállítót ezt csak azért küldöm hogy ne vesszen el itt. Nekem nincs különös szükségem de **hogy el ne vesszen küldhetsz egy kis hazai Pálinkát** ne sokat gondot ne csinálj magadnak ebből. **Az utolsó kocka jövő hónapban lesz érvényes egy hónapra egy jut.** Jól vagyok a lapjaitokat lassan megkapom az Ilonkától még nem kaptam lehet ezután.. Most egy **kicsit majd ritkábban irok, mert fogytan a tábori lapom.** A viszont látásra Csokoltatom anyámat és téged

Józsi

Kedves nővérem!

Kelt 1944.VIII. 22.

Mikor egy kis időm van mindjárt sietek írni, csak tudnám, hogy meg is kapjátok. Én 20 án minden elmaradt lapot megkaptam már a legtöbbre válaszoltam is. Egy levélbe **kértelek hogy szerezz tábori lapot, de most már ne fáradj mert már itt is lehet kapni amennyi csak kell.** A csomagszállítót is elküldtem de különös szükségem nincs **csak szappant azt küldjél** nagyon kérek. Én **jól vagyok** remélem te is **már írtam mindenkinek.** A Kovács Pistinek kérdezd meg hogy meg e kapta. Most már sokszor fogok írni. **A napokba találkoztam Gál Lajcsival az áccsal.** Üdvözlöm a rokonságot. Kovács Károlynak add át üdvözetem.

Csókolattom anyámat és téged Józsi

Kedves nővérem!

Kelt 1944.VIII. 27.

Lapodat ameiket 22 ikén írtál megkaptam papáéktól is mind és a Katókéát is. **Örülök jól vagytok hála Istennek én is jól vagyok.** Irod hogy az **egész faluba kipusztultak a malacok.** Hát arról se tehetiünk, te se aggódj e miatt mert tudom én hogy **akármilyen jól gondozod a vész** bele vág **viszi mind.** Majd **ha elmúlt a vész** valameik ismerőssel kell elmenni valameik vásárra és **legalább egyet kell venni, hogy tudjatok vágni,** lehetőleg nagyot. Már most tudok írni többet mert van tábori lapom bőven, te ne küldjél. A csomagszállítót irod, hogy megkaptad **ne csinálj magadnak gondot küldj egy kis jó törköly pálinkát és szappant egy pár zsilet pengét de jót és kész.** Csókolattom anyámat téged. üdvözlöm Imrénéket

Józsi

Kedves nővérem!

Kelt 1944. VIII. 28.

Lapodat ameiket 22 ikén írtál megkaptam mindjárt válaszolok is reá. Ha esetleg **Méhéset betalálnák hívni akkor majd intézkedek valahogy.** Ott dolgozik Zsíros Bandi is aki a temetőnél lakik azis hazaviszi akkor majd írok neki. De remélem nem kerül rá a sor. **Te ha teheted csak menj szórakozni és érezd jól magad.** Miattam most ne aggódj mert elég jó helyen **vagyok egyenlőre,** az nap meg én is jól éreztem magam. pl ruhát mostam. Az Imrének már írtam csóválom, hogy még nem kapta meg de írok neki újra. Üdvözlöm az ismerősöket Imrénéket. Csókollak benneteket a viszont látásig

Jóska

Kedves nővérem!

Kelt 1944.IX.5.

Lapodat megkaptam és a Tönköl Sanyiét is. Nagyon vigyázzatok magatokra, ha esetleg arra is történne valami baj. Én jól vagyok.

Kérlek csomagot egyáltalán ne küldj mert **legtöbbet uton vagyok**. A lapokat megkapom tehát írjatok. Nekem **most anába kevés az időm**. Papáékat csókoltatom és a Pistáékat is lapját megkaptam. Üdvözlöm Imrééket és a barátaimat. A viszontlátásig csokol. Csókoltatom anyámat. Jóska

Kedves nővérem!

Kelt 1944.IX.15.

Bizonyára már nem tudod mi van velem olyan régen írtam. Jól vagyok nincs semmi bajom remélem ti is jól vagytok Egyenlőre **ne írjatok mert uton vagyok. Ha megállapodtunk fogok írni**. Szólj az ismerősöknek is A mult héten megkaptam az otthoni lapokat válaszoltam is reá. Semmi különös ujság nincsen. Megint **találkoztam monoriakkal. Kerni János** az egyik a másik idegen. A viszont látásig csokolom anyámat és téged Józsi

Kedves nővérem!

Kelt 1944.X.1.

Hossú halgatás után **ujra írok mivel most már újra megmegállapodtam**. Értesítlek, hogy **jól vagyok nincs semmi bajom, csak szeretnék már látni benneteket**. Most már írhattok mert megkapom természetesen ha siettek válaszolni. **Ma kaptam meg az elmaradott lapokat** Bencsitől is egyenlőre nem tudom hová írjak neki mert biztosan vissza megy a kórházba ha megjön kérem őt írjon. **Úgró Imrének a felesége válaszolt, mivel az Imre bevonult** üdvözlöm őket. Irjatok sokat Üdvözlöm a rokonságot Imrét Ilonkát lapjukat megkaptam Csokoltatom anyámat és Téged Józsi

Kedves nővérem!

Kelt 1944. X. 4.

Lapodat megkaptam meiket IX26 án írák. **Egy jó ideig nem írhattam mert uton voltam. Most egy kicsit megállapodtunk** de nem hiszem hogy sokáig. **Ha sietsz válaszolni talán itt talál a lapod. Örülök, hogy vettél disznót** a lényeg az hogy jól egyen. Talán **mire hazamegyek még szebb lesz**. Most pedig értesítlek, hogy **talán viszont látlak benneteket egy kis időre** lehet, hogy nem tart soká és nagyon **bizonytalan** de mindenesetre jó lenne. Máskülönben jól vagyok remélem ti is. Tudom most van dolgod elég. Lehetőleg azért **ne dolgozd magad agyonra kevesebbet menjél másnak dolgozni**. Üdvözlöm Zsiros Bandit aki a fizetésem hazaviszi ird meg a címét különben ügyis megtalálja a posta. Add át üdvözlötem Kovács Károlynak és többi ismerősnek. Csokoltatom anyámat egyenlőre ne küldj semmit és téged

Nagys. Szalay Mária úrleány levelezése 1942–1944

A vidéki szegénylegények írták leveleiket a frontról Szalay Mária úrleányhoz Besenyőtelekre, Heves megyébe. A levelek között olvasható más családtagokhoz címzett levél is.

Leveleiken keresztül ránk hagyták íráskultúrájukat, gondolkodásmódjukat, világszemléletüket.

A család, a barátnök levelei erőt adtak nekik, segítették őket abban, hogy könnyebben tudják átvészelni a kegyetlen, nehéz időket. Minden áron **haza akartak jutni, mert tudták, hogy várják őket otthon, van értelme életüknek. Vallásosságuk reményt, egy fajta biztonságérzetet adott nekik a reménytelenségben, az embertelenségben.** Egyszerű, jámbor, jó emberek voltak. Mára már kihaltak, mint valami „ősfaj”. Sokat lehet tanulni leveleikből. Ezért is érdemes végig olvasni itt és most írásos emlékeiket, „emlékirataikat”.

Szalay Miklós gyalogos, Szalay Mária öccse.

Egyszerű, őszinte, szókimondó parasztygyerek, nem rejti véka alá érzéseit, kívánságait, szinte minden levélben kéri azt a „kedves csomagot”. Leveleiben örvendezik, szomorkodik, majd megnyugszik. Meghatóan tudja sajnáltatni magát, hihetően ígéri meg, hogy nem lesz háládatlan, ha hazakerül.

A csomagok a legfontosabbak számára. Legelső, kiemelt helyen szerepelnek a leveleiben. Kéri, várja, sürgeti a csomagokat, öröme csak a csomag érkezésében telik. Pontosan számon tartja őket:

„...**több rumot küldjél** már mert it nem lehet semit sem kapni csak amit it adnanak azt pedig édes keves...”

„...csak legyél nyugodt és csak a csomagot küldjél hogy menyibe kerül azzal ne törögy mert **örömöm csak is aba telik...**”

„...mindenkinek küldik csak nekem nem és **hogy ne legyek ojan árva...**”

„...küldjék már azt a csomagot mert nagyon **röszul esik hogy én nem kapok...**”

„...**a kedves csomagot** ma kaptam meg mejnek nagyon meg örültem...”

„...légy szives **már azt is már hamarab küldeni** mert mán it a másikat is megkapjak it...”

„...nagyon felvidít hogy van leggaláb akki csak levellel és **egy kiss csomaggal rám gondol...**”

„...a csomagot én meg kaptam mind a ketőt és egy tizdekás csomagot de a töbit hogy mikor kapom meg azt még nem tudom...”

„...legy egész nyugot hogy **nem fogok háladatlan lenni** hozzád mert mán ugy is tudom hogy a régieké is tartózok de nincs elfelelj kezeze...”

A levelek nyilvántartása is téma minden levélben, de csak a **második helyen**, ha a csomagok sorsa rendeződött: „...hogy hány levelet kaptam meg már **töled összesen 31** és eből 3 darab bőrteket kaptam...”

„...hogy **Bözsitől** hány levelet kaptam mind **ösze. 23** három darabot kaptam ...”

„... mar úgy nem is tudok mit írni mert man anyit irtam hogy mar **azt sem tudom hogy hol tartom...**”

„...kedves lapjat meg kaptam s nagyon meg örültem mert háromszor is elolvastam...”

„...mi újság van már odahaza mert én it nem tudok semit igaz hogy mit is tudnek nem halok semmit meg csak haragos szót sem...”

„... légy szíves már akor is írni mikor nem is írunk...”

Az ünnepeket sivár, komor-szürke hangulatban tölti el kint a fronton, az ünnepek annyira örömtelenek, hogy azt senkinek sem kívánja.

„...most már it a **Karácsony és még mink mideg it vaggjunk...**”

„...Kelemes és Boldog **Karácsonyi** ünnepeket kívánnok **ne ojan legyen mint nekem lesz ...**”

„...Boldog **újévet** kívánok a mesze távolból valahól orrész országból...”

„...már kelemes **húsvéti** ünnepeket kívánok **ne ójat mint nekem lesz** igaz hogy még nem tudom hogy hól lesz...”

A hazaküldött pénzek miatt nyugtalanodik, mintha azok mindig eltévednének a testvérek kezében, ezért aztán visszajelzést kér azok hazaérkezéséről. „Jóska meg kapta e már a penzt ...**kétszer száz pengőt** és nem irtotta semit ...hol van már az eltévedve...”

„...küldök **két szer ötven Pengőt** ha meg kapod akór légy szíves meg írni...”

„...most már megint küldök **egy száz tiz pengőt** ha meg kapod légy szíves meg írni...”

„...én már **öt ször kültem már ötven Pengőt** hogy **ezt már meg kaptade** 2 töit Jóskának és 3 rom érmet meg nektek összesen...”

„...egyszer leszerelhetek majd csak akkor **foggom** csak megszolgálni ha meg pedig nem akor meg amit hazza kültem az azt hiszem hogy csak is a tied lesz massé nem...”

„...küldök hazza vagy **38 Pengöt** ha megkapod légy szives meg irni...”

Fényképet csináltatni ritka és izgalmas alkalom, mert hát, hogy az vajon hogyan sikerül. Az elküldött fénykép pedig „örök emlék”:

„...**csináltattam egy emléket magamnak** is nem tudom hogy majd jo lesz e...”

„...**egy fényképet is meg kaptam** és nagyon meg örültem neki és a barrátom is ...monta hogy nagyon jó nézel ki rajta...”

Írjanak, írjanak sokat és gyorsan! –ez a kívánság minden levélben.

„...**ÉN már sókkat irrok** és te még sem irsz rá...”

„...**ha nem tudok irni akkor is írjál mert én nehezen várom...**”

„...**Irj már sókat** mert én még mindég irtam és még te meg nem...”

Ott harcol, a „pokol torkában”, ahol sokan hősi halált haltak:

„...sok sok csókkot küldök a **Donkanyarból** és választ kérek sokkat és gyorsan...”

„... **ha megkapod légy szives már akor is irni mikor nem is irunk...**”

Az álmok mindig hazavisznek a távolból.

„...**az éjel anyámmal almotam** de igaz hogy csak álom de föl kelet kelni hamar...”

„...**Kedves Húgom** nem tudom hogy mi oka hogy **mindeg felöled álmodok** igaz hogy édesanyámmal is de hogy enek mi lesz a jelle azt még nem tudom...”

A hazamenés, a szabadság csak ígéretés, álom marad.

„...**ugy vólt hogy 13 kán** indulunk haza felé **de aból nem let semi** és hogy mikor lesz azt nem tudjuk...”

Még a fronton is felszínre kerülnek az önző emberi vonások, a sértődöttség.

Nyíltan, úgy parasztosan ír, „ami szívemen, a számon”.

„...**íród hogy a kis hizót leölitke** a részemre **azt kár lesz** mert hogy mikor fogok hazza meni azt nem tudom...”

„...**másnak vegyek hízzot** azt meg nem teszem mert ha én hazza nem megyek akor is ma radjon othol **ne azzok vegyék hasznát aki igazzan keveset gondol rám ...**”

Az egészség központi helyet foglal el az oda-vissza levelezésben. Nem valami udvariassági fogás.

Tisztában vannak otthon is és a fronton is azzal, hogy az egészség az ő legnagyobb kincsük.

„...**kedves lapodat épen most kaptam meg** amej **jó egészségben talált** amit neked is tiszta szívből kívánok...”

„... **levelem a legjobb egészségbe találjon** mint engem hagyot...”

„... **hálá istenek én egészséges vavok** mejet vizsont kívánok a jó istentő...”

„...**hála Istennek nincs semi bajom** igaz hogy már it nagyon hideg van...”

„...most már **jó egészséget kívánok** ojat mint nekem van”

„...kivánok **mínyátoknak jó egészséget** írjatok, én jól vagyok sok szerencsét...”

Miklós nincs meglegedve menyasszonya, Bözsi viselkedésével, bizalmatlan vele szemben, nyugtalan miatta.

„...ha írna Bözsinek **legyen szives meg mozzdatni rendesen** írja meg neki hogy vigyazzon magára míg én hazza nem megyek ...”

„...akor **meg fogom vele értetni** hogy vajon ki lesz neki az első éneke vagy a két mari de most **már tünök még ez ki nem teleik...**”

Szalay Mária udvarlója, **Molnár Mihály tizedes** is sűrűn ír a frontról.

Levelei romantikusak, vallásosak. **Szép, szabad életre vágyik, de azért ott lebeg a „haza talán soha” nyomasztó gondolata is.** Mély vallásossága minden levelében kifejeződik, van olyan levél, amelyben az „Isten” említése négyyszer előfordul.

„...majd lesz még másképp is ha **isten megsegít ...**”

„...csak az **istenbe bizok** hogy meg segít hogy még hazza megyek...”

Már a levelek várása is öröm, ha megérkezett, akkor többször is elolvassák.

„...hozám küldöt levelet meg kaptam méjet **nagyon vártam** kedves kis pofám...”

„...írod hogy **többször is elolvasod** kedves kis pofám hogy az idő jobban muljón...”

Önsajnálattal akar leveleiben az érzelmekre hatni.

„...édes kis pofám úgy látom már **el felejkezel rolam** már nem irsz semit...”

A hazavágyás, a szabadság utáni vágyakozás romantikus hangvétellel hullámoz a végig levelein.

„...ezen a szép vasárnapon it hervadok mert az **eszem mindig a szép szabad életre gondol...**”

„...de **boldog is lehetsz te othol** is és kint a tanyán még boldogab mert **most nyilik az orgona** édes kis pofám ugye? „

Már nem tud bízni. Ez az érzés a reményvesztésig fokozódik.

„...minél hamarébb találkozhatunk de én nem bizok **hogy hamarosan találkozunk** nics remény egy szem se ara hogy találkozzuk...”

„...nagyon mesze vagyok és soká ér hazza még a levél is hát én **mikor érek hazza talán soha...**”

Majzik Miklós honvéd, egy „betolakodó”, potenciális udvarló.

A levél fontossága: „...lapját meg kaptam **mejet nemis reméltem** hogy még meg emlékezen rólam...”

„...túdatom a **levélét megkaptam** ameje vála szolok de...”

Rosszul esett, hogy el kellett jönni!

„...**mij roszul eset hogy** még mindig el kelet jönöm de még az sokal roszabul esik hogy még motsem tudom mikor fogok haza meni...”

Vannak dolgok, amelyek nem akaratumk szerint történnek, amelyekre nincs befolyásunk:

„...az el jöveelem kor nem tudtam magával találkozni mert nem azért talán hogy én is úgy akatam **de úgy jöt az alkalom...**”

„...amit a mütban megbeszéltünk és amit a véleménye is vot **nem tudok egy általán intézni még a bátyámnak sem...**”

Gyurina József sz.k.v. – egy „eltévedt”, bátor és kezdeményező hangvételű levele: „...irjon sokat magáról és egész **bátran szoliton nevemen** én szerintem sokal jobb lesz ugye!”

„...hálás köszönettel **veszem kedves meg emlékezését** aki hazától távol sikságban küzdünk nemzetünkért és szép Magyar Hazánkért.”

„...**külgyön 1.fény képet** amint meg kapom én is fogom követni példáját és irjon sokat magáról...”

Palánek Sándor őrzetű, bátyjával együtt van a Don kanyarban: Szokatlan egyéniség, igazi karakter, aki felkelti az érdeklődést: „...B.levelét köszönettel megkaptam mely **igen kellemes meg lepetés** volt számomra...”

„... menyire kedves előttem hogy **enyire figyelmes** és főként hogy együttérez velünk...”

„...Kedves Mária arra akarom kérni nagyon köszönöm a sziveségét **de részemre a csomagba ne külgyön semit sem** mert hála a jo Istennek meg van mindenem.”

„...én azért **nem küldtem el a testvéreimnek a cs.vevényt mert nem akartam őket költségebbe zavarni** most kébzelje magát mijein jog cimen terhelném meg anyagilag”

„... **Hanem a jobb falatokat eltesszük háboru végére azoknak akik megmaradnak...**”

Vigasztaláshoz nagyon ért, amelyben mély, őszinte együttérzés van: „...**vigaszt nyujtson** számára az a tudat hogy minden el mulik egy szer és minden rosz után jön egy jó. Többek között gondoljon arra **hogy egy szép napon a babája az oltár elé fogja vezetni. Azt gondolom ez elég elég tétel lesz a mostani szenvedéséhez.**”

Érdeklődése tapintatos. „...**Mi ujság oda haza? Let e sok buzajok. Mivel tölti napjait. Ha lesz ráérő ideje néha irjon.**”

Hazatérés: Szalay Miklós megmenekült a Don-kanyarban.

Katonatársa, Palánek Sándor következőket írta 1944. VIII. 24-én:

„...A bátyával kapcsolatban csak azt írhatom velem van együtt és a legnagyobb egészségnek örvend, tehát **pilánatnyilag sem gondoljanak arra hogy eleset volna...**”

Miklós utolsó itt olvasható,1944.VI.21-én (a doni események után) kelt levele alapján **nagyon valószínű, hogy szerencsésen hazakerült.**

Molnár Mihály tizedes: 1944. IX. hó 13-án, utolsó itt olvasható levelében a reménytelenség hangján ír, de életben van és ez már a háború vége fele van. „...az **istenbe bízok** hogy meg segít **hogy még haza megyek...**” Én is bízok abban, hogy így történt.

Levelek 1942

Szalay Miklós gyalogos levelei a frontról

Nagys. Szalay Mária úrleánynak Besenyőtelek Világos út 7. Heves megye

Kedves húgom

Kelt 1942. AUG. 1?.

a kedves lapodat megkaptam és **kérde**d hogy **hány levelet kaptam** meg már **tőled összesen 31 és eből 3 darab bórítékot kaptam** Kedves húgom kerdezed hogy **Bözsitől** hány levelet kaptam mind ösze. **23 három darabot kaptam** most már több mint 3 hete hogy nem kaptam **hogy mi van vele azt nem tudom csak akkor tudnám meg hogyha hazza tannának meni** Kedves húgom írod hogy **a kis hizót leölték a részemre azt kár lesz** mert hogy **mikor fogok hazza meni azt nem tudom** és hogy kedves húgom csak legyél nyugot és **csak a csomagot küldjél hogy menyibe kerül azzal ne törögy mert öröömöm csak is aba telik** hogy te irsz decsak tóvábba is küldjél mert várom de **legtöb rumot küldjél** már mert it nem lehet semit sem kapni csak **amit it adnak az pedig édes keves** kedves húgom ha csak egy mód van rá hogy küldheted akkor legyél rajta mert **nagyon nehezen várom** és a tiz dekás csomagot meg **minden nap is is küljhetné** mert azt megkapom és mindenkinek küldik **csak nekem nem és hogy ne legyek ojan árva** Kedves szüleim most már magokhoz is fordulok hacsak lehet **küldjék már azt a csomagot mert nagyon röszul esik hogy én nem kapok** kedves édes anyám és apám jó egészséget kívánok ojat mint nekem van most mar sok sok csókot küldök mindnyájúknak

Isten velek is és velem választ kerek

Kedves húgom

Kelt 1942. VIII 27 én

a levelt megkaptam de már ara két lapot irrok de nem válaszol és kérlek hogy légy szives már meg teni hogy meg írnod hogy **Jóska meg kapta e már a penzt** még a múlt hó nap 28 és 30 cadikan feladtam neki **kétszer száz pengőt** és nem irotta semit légy szives már útána nézni hogy **hol van már az eltévedve ez de ezt rögtön intezd el** már mert tudod mijen **nyughatatlan vagyok** én de ezt menél hamarab ird meg Kedves húgom még azt is hogy vannak othol édes anyám és édes apám az **éjél anyámmal almotam** de igaz hogy csak álom **de föl kelet kelni hamar** mos különösen nem tudok írni. Jó egészséget kívánok mindenkinek ójat mint nekem van Szüleimnek és testvereimnek szivéjes üdvözetemet küldöm a távolból valahol orosz országból választ kerek visza

Kedves húgom

Kelt 1942 IX 13 án

a kedves lapodat meg kaptam mejnek meg örültem és meg ertek belöle mident csak még ara az egyre kérlek hogy töször is **errigy be Egerbe és legy figyelmes ót mindenre** és vagy **ird meg zárt levelbe vagy pedig hazza főgok meni meg mondod** de ne feljesd el a borítékra ugy sem kel béjég és ara meg töbet is tudol írni Kedves húgom most **küldök két szer ötven Pengöt** ha meg kapod akór légy szives meg írni **most már Jóská is irt** mán most már szüleimnek és testvéreim nek szivéjes üdvözetemet küldöm édes anyám mék nak is irtam tegnap számtalan szor csokolok min denkit választ kérek **Isten veled és velem is.**

Nagy öz Gál Miklósné úraszonynak Besenyőtelek Világod út 7 Heves, m.

Kedves nővérem

Kelt 1942 IX 13 án.

kérdezzí tölem hogy miért nem irok **pedig mikor másnak irok maga az első es csidálkózok hogy maga nem kapja meg kedves nénem** írják hogy az **Istávan nagygyon jó vizsgázót há Istennek csak most ara kérje hogy csak tóvábra is ot maradjon** mert még most tanul legtöbet mert mán pénzé dolgozik és most fog mán az esze jóban **nagyon örvendek hogy még is meg fog elni a mesterségeben csak ne hogy kivegye** most majd most már Istvánnak kívánok sok szerencset az élethez jó egeséget kívánok mind a háromúknak és számtalanszor csókolok mindnyájukat Isten velek és velem is valaszt kérek a viszontlátásig.

Nagy Szalay Mária Úrleánynak

Kedves húgom

Kelt 1942 X ho 2 án.

a kedves lapodat épen most kaptam meg amej jó egészségben talált amit neked is tiszta szívből kívánok. **Kedves húgom a kedves csomagot ma kaptam meg mejnek nagyon meg örültem** mejet hálásan köszönök úgy neked mint a kedves szüleimnek amíg hazza nem megyek mert **nem azért hogy az ojan nagy érték de többet ér mint az a pénz amit hazza kültem** kedves húgom hogy ha meg kapod akkor légy szíves már azt is **már hamarab küldeni mert** mán it a másikat is megkapjak it már a többiek. Kedves húgom most már megint **küldök egy száz tiz pengőt** ha meg kapod légy szíves meg írni legy egész nyugot hogy **nem fogok háladatlan lenni hozzád** mert mán úgy is tudom hogy a **régieké is tartózkod de nincs elfelelj kezve** most már többet nem tudok írni téged és a szüleimnek számtalan sokszor csokólok mindnyájúkat **Isten velek és velem is választ kérek sokat és gyorsan mert varom**

Kedves húgom

Kelt 1942 X ho 18 án.

nagyon szépen kerlek hogy ha meg kapod a lapomat **légy szíves mar írni mert mán régen irtál.** Kedves Húgom nem tudom hogy mi oka hogy **mindeg felöled álmodok** igaz hogy **édes anyámmal is** de hogy enek mi lesz a jelleazt még nem tudom. Kedves húgom **mar úgy nem is tudok mit írni mert man anyit irtam hogy mar azt sem tudom hogy hol tartom.** Kedves szüleim és testvéreim nem tudom hogy **mikor fogunk még találkozni** mert nagyon **mesze vagyunk** egymástól kedves húgom ha irsz akkor légy szíves meg írni hogy én már **öt ször kültem már ötven Pengőt** hogy ezt már **meg kaptade 2 tött Jóskának és 3 rom érmet meg nektek** összesen ami Jóskánál és nálad van az összesen 3. száz 80 van van összesen és ezért írom hogy ha nincs akkor **légy szíves meg írni** mert csak **ere völnek szinet nélkül kíváncsi** más különös újsagot nem tudok írni szüleimnek és testvéreinek szívéjes üdvözetemet küldöm és számtalan sokszor csókólok mindenkit **Isten velek és velem is valaszt kérek**

Nagy Özv. Gál Miklósné úrasszonynak
Besenyőtelek Púkítanya Szárazbő Heves megye

Kedves nőverem

Kelt 1942 XI 5 én.

a kedves lapjat meg kaptam s nagyon meg örültem mert háromszor is elolvastam és meg értek belőle mindent csak azt nem tudom meg érteni hogy most már megint minnek ment ki oda vagy gondoltam na hogy most megittönkre teszi magát hogy miért azt nem tudom ha én othol letem volna akkor nem ment volna ki mar csak legyen nyúgot csak adig amig a hejzet nem változik de hogy mikor fog az változni Kedves nőverem hogy ha írna Bözsinek legyen szives meg mozsdatni rendesen írja meg neki hogy vigyazzon magára míg én hazza nem megyek mert én akkor meg fogom vele értetni hogy vajon ki lesz neki az elso enne vagy a két mari de most már türok míg ez ki nem teleik kedves Margit néném hogy ha meg kapja a lapómat legyen szives már gyórsabban ra válaszolni mert man ojan nehezzem várom mint idáig mert nem tudtam hogy mi van vele igaz hogy Marikám mindég irt idáig és elég jó kaptam kedves Margit néném most csináltattam egy emleket magamnak is nem tuddom hogy majd jo lesz e vagy nem most már az Istvánnak is irok hogy ha tud akkor vagy a gyárba legyen vagy pedig ojan hejn hejzekedjen el ahol tanulhatna Miklós pedig foglalja magát jó más különös újság semi sok sok számtal sok csokot küldök mindanyiuknak választ kérek

Tek Szalaiy István úrnak

Kedves édes anyám és édes apám

Kelt 1942 XI hó 9 én

ezen pár sor irásom a legjobb egészségben taljon mint nekem van nekem hála Istennek nincs semi bajom igaz hogy már it nagyon hideg van mék nagy is a hó édes anyám tudatom velek hogy ha káracsonyra nem megyek hazza akkor a hízzót mar nem tudom hogy megtartamme vagy nem mert másnak vegyek hízzót azt meg nem teszem mert ha én hazza nem megyek akkor is maradjon othol ne azzok vegyék hasznát aki igazzan keveset gondol rám édes anyám ha meg kapják akkor legyennek szives már írni hogy mi újság van már odahaza mert én it nem tudok semit igaz hogy mit is tudnek nem halok semmit meg csak haragos szót sem más különös újságot nem tudok írni én jó vagyok mejet magoknak is kívánok most már számtalan sók sók szor csókkólok mindnyájukat Marikám ha meg kapod akkor legy szives írni

Isten velek és velem

Kedves Szüleim

Kelt 1942 XII 20 an.

ezen pár sorrom a legjobb egészségben találja mindnyájúkat mint nekem van Kedves édes anyám és édes apám és Mariskám most december 20 és egy óriási kemence melet írom ezt a pár sort és **a karácsonyi ünnepeket is több mint valószínű hogy it fogom tölteni** igaz hogy egy kicsit röszü fog esni de bizok a jó Istenben hogy majd megsegít hogy majd egyszer eljön az az idő hogy ki fog telni ha a jó Isten is úgy akarja ahogy én. Kedves szüleim **Kelemes és Boldog Karácsonyi ünnepeket kívánnok ne ojan legyen mint nekem lesz a kemence melet** vagy pedig valahol mas hol de csak **mindeg roszab és roszab hejen** lehet Kedves húgom ne haragúid hogy csak ketött írok de meg majd részleteseben fogok rá válaszolni most **már it a Karácsony és még mink midég it vaggjunk** számtalán sókszor csókólok mindenkit Isten velek és velem is választ kérek menél többet és sokat

Nagy Szalaiy Mária Úrleánynak

Kedves kiss Mariskám

Kelt 1942 XII 22.én

nem tudom el sem képzelni hogy mostanában ojan **nagyon sokkat irsz előre** is nagy szépen köszönöm ez igazzan nagyon felvidit hogy **van leggaláb akki csak levellel és egy kiss csomaggal rám gondol** de ha jó Isten meg segít hogy **egyszer leszerelhetek majd csak akkor foggom csak megszolgálni** ha meg pedig **nem akor meg amit hazza kültem** az azt hiszem hogy **csak is a tied lesz massé nem** is lehet mássé mert csak te vagy az akki rám gondolsz most mar többet nem tudok írni ha megkappod és még Bözsiékhez nem vited volna be a csomagot akkor **légy szives beleteni egy vagy két darabzsebkedőt** már ezt **Bözsínél téd béle** mert éz nincs kint nálam mert **3 volt és kétöt elveztedtem egy meg szét szakadt**

sok sok csókot küldök az egész családnak Isten veled

(Levél 2. része)

Nagy Szalaiy Mária úrleánynak

Kelt 1942 XII 22 én.

és Czönk Lajossékhoz és szójal be mert **együt vagyunk velle és ő is nagyon várja a csomagot** igaz hogy ő **kap is sokkat** én még a **tiz dekas csomagót** még nem kaptam meg de remélem hogy most hamarosan meg kapom a **kilós csomagot** vasárnap kaptam meg és már nagyon vártam és épen megkaptam ami ritkasság de még amíg jöt még mindég rendszeren be volt csomagolva és **gondósan és rendszeren csinálod és nagyon szépen köszönöm** úgy neked mint a szüleimnek és maradok érte **hálás köszönétel míg vissza nem térek** hogy **én is vissza pótolhassam** most mar többet nem tudok írni **Boldog újévet**

*kivánok a mesze távolból valahól orrősz országból most már jó egészséget
kivánok ojat mint nekem van sok sok csókkot küldök a **Donkanyarból** és
választ kérek sokkat és gyórsan*

1943

Nagy Szalai Mária Úrleánynak

Kedves Mariskám.

Kelt 1943 I 8 án

*túdatom veled hogy amit küldtél 29-én ma kaptam meg. És nagygyon meg
örültem és meg értek mindent és irod hogy még a pénzt még nem kaptad meg
és a csomagot én meg kaptam mind a ketőt és egy tizdekás csomagot
de a töbit hogy mikor kapom meg azt még nem tudom és egy fényképet is
meg kaptam és nagyon meg örültem neki és a barrátom is mendja hogy
ugy hasonlítol Margit nénémre mer őt már láta és monta hogy nagyon jó
nézel ki rajta most már jó egészséget kivánok szüleimnek és testvéreimnek és
számtalanszór csakalok mindenkit*

Isten velek és velem is valaszt kérek

Kedves Mariskám!

Kelt 1943 IV 21 én

*Túdatom veled hogy azért nem irtam mert ugy volt hogy 13 kán indulunk
haza felé de aból nem let semi és hogy mikor lesz azt nem tudjuk lehet
hogy hamarosan de hogy mikor lesz még adig irrok más különös újság
semi már it is jó idő van csak az a baj hogy it mindég a szél fúj most már
kelemes húsvéti ünnepeket kivánok ne ojat mint nekem lesz igaz hogy
még nem tudom hogy hól lesz. Isten velek és velem is számtalanszor
csókólok mindenkit. választ kérek*

1944

Nagysa Szalai Mária Úrleánynak

Kedves Mariskám!

Kelt 1944 VI 8.

*Nem tudom, hogy mi baj lehet hogy ijen sók lapot irrunk és egyet sem
kaptok meg Kedves Mariskám! hogy még a tábori lapot sem érdemejjunk
meg, Ezt nem tudjuk meg érteni!!! De csak amúgy, még a csomagnak is kel
10 vagy 16 nap mi meg kapjuk ha megkapod légy szives már akkor is
irni mikor nem is irunk most már töbet nem irrok*

számtalan sók szór csókólok mindenkit sok sok választ kérrek

Kedves Mariskám!

Kelt 1944 VI 21.

*Én már sokkat irrok és te még sem irsz rá Kedves Mariskám lehet nem sok idő van de én azt meg hiszem. Kedves Mariskám most **küldök hazza vagy 38 Pengőt** ha megkapod légy szíves meg írni. Kedves Mariskám **írdál sokkat mert én csak ará tudok csak válaszolni** most már zárom sóraimat és számtalan sok szór csókólok mindenkit **ha nem tudok írni akkor is írdál mert én nehezen várom** számtalan sókszór csókólok*

Nagys. Szalaiy Mária Úrleánynak

Kedves Mariskám!

Kelt 1944 VI 21.

*Írdá már sokat mert **én még mindég irtam és még te meg nem.** Kedves Mariskám tudatom veled hogy már mind **a két csomagot meg kaptam.** Kedves Mariskám nagyon **rendesen be vólt csomagólva** mind a négy darab most már zárom sóraimat sok szór csókólok mindenkit és ha meg kapják akkor **írdónak sokkat mert nehezen várom** sok választ kerek*

Szalai János honvéd levele a frontról

Nagy Szalay Mária Úrleánynak

Kedves Marcsókám

Kelt 1944 V 16.

*Tudatom veled hogy **Miklóstól kaptam levelet én is irtam neki és irtam Istvánnak** is más küllömben mi ujság it nincs semi jól vagyok **gyere haza Kistokajba mert én is haza megyek** 19.edikén vagy 22 dikén **szabadságra** ha tudtok **gyertek el**, hogy vannak a kedves szülők kívánok minyájakoknak jó egészséget írjatok, **én jól vagyok** sok szerencsét az egész családnak Isten veletek hű szerető **sógorod***

Molnár Mihály tizedes levelei a frontról

Ns Szalai Mária Úrleánynak

Kedves kis Mariskám

Kelt 1942 XII ho 19 én ebéd után 4 óra

*ezen levelem a legjobb egészségbe találjon mint engem hagyot a mesze távolban **kedves kis pofám** tudatom veled hogy a **hozám küldöt levelet meg kaptam méjét nagyon vártam** kedves kis pofám és tudatom veled hogy meg kaptam **3 darabot XI ho 24 én irtál** 2 darab boritékosát és egy lapot és meg kaptam*

3 darabot amit XII ho 3 án irtál 3 darab boritékot és bene volt a cigareta is nagyon szépen köszönöm. kedves kis pofám és te is írod hogy megkaptál 2 darabot és nagyon meg örültél neki mert csak az vigasztal mikor egy levelet kapok kedves kis pofám írod hogy többször is elolvasod kedves kis pofám hogy az idő jobban muljón mert nagyon nehezen mulik az idő kedves kis pofám, ne busulj mert ugyis mint hiába drága kis bogaram majd lesz még másképp is ha isten megsegít majd nem fokszt még busulni kedves kis pofám küldtem neked is egy csomag szállító lapot hogy neked is legyen meg az öröme különös ujság nics isten veled és sokszor csokol akit legjobban szeretsz

Kedves kis pankám

Kelt 1943 VI ho 9 én du 5 óra

Ezen levalem nem is tudom hogy kezdjem el ezen a szép vasárnapon it hervadok mert az eszem mindig a szép szabad életre gondol édes kis pofám de boldog is lehetsz te othol is és kint a tanyán még boldogab mert most nyilik az orgona édes kis pofám ugye? vajjon gondolsz e rám édes kis pofám kívánok jo egészséget és sok szép életet a szép drága??? édes kis pofám ugy látom már el felejszed rolam már nem írsz semit édes kis pofám most pedig meg írom az uj tábori számot tehát ez az. K. 264. mert a régi az 15 díkével el mulik tehát ha írsz még 15 díke után csak ara írjál különös ujság nics édes kis pankám csokolak a mesze távolbol és kis nénit is választ várok édes kis Drága pofám ha nem harakszol a boldog viszontlátásig 2 hét mulva édes kis pofám

Kedves Mariskám

Kelt 1944 IX ho 13 án

ne haragudj hogy egy pár soraimmal zavarlak kedves Mariskám ezen levalem a legjobb egészségbe találjon mint engem hagyot kedves Mariskám hálá istenek én egészséges vavok mejet viszont kívánok a jó istentől kedves Mariskám írod hogy nagyon keveset írok vagyis keveset kapsz meg az biztos kedves Mariskám mert én minden héten írok háromat és biztos hogy nem kapod meg kedves Mariskám írod hogy istván fel szabadult és már elis jöt ot hagyta és asztán írod hogy reménységen felül sikerült a vizsga egyesre szabadult kívánok sok szerencsét a életbe a szakmájába és egészséget minél hamaréb találkozhatsuk de én nem bizok hogy hamarosan találkozzunk nics remény egy szem se ara hogy találkozzuk mert nagyon mesze vagyok és soká ér haza még a levél is hát én mikor érek haza talán soha csak az istenbe bizok hogy meg segít hogy még haza megyek kedves Mariskám isten veled és velem is választ várok sokszor csokol Mihály mesze távolból írjál minél többet mert nagyon várom

Majzik Miklós honvéd levelei a frontról Szalai Mariska széplánynak

Kedves Mariska

Kelt 1942.XII. 22. én.

lapját meg kaptam mejet **nemis reméltem** hogy még meg emlékezen rólam az igaz az el jöve telemkor **nem tudtam magával találkozni** mert nem azért talán hogy énis úgy akatam **de úgy jöt az alkalom** mert azt hiszem gondolja hogy **mij roszul eset hogy még mindig el kelet jönöm** de még az sokal roszabul esik hogy **még motsem tudom mikor fogok haza meni** nagyon köszönöm a meg emlékezést és nagyon köszönöm a fáradságát

üdvözetem küldöm miklós

Kedves Mariskám

Kelt 1942.IX.26-án.

túdatom a levelét megkaptam amejre válaszolok de amit a mútban meg beszéltiünk és amit a véleménye is vot **nem tudok egy általán intézni még a bátyámnak sem** most már többet nem irok nem akarom lapomal zavarni vagyis terhére leni adja át üdvözetemet a nényjénekis

Gyurina József szakaszvezető levele a frontról Nagys. Szalai Mária úrleánynak

Drága Mária.

Kelt 1943.XI.5.

örömel olvastam **vigasztalo sorait** hálás köszönettel veszem kedves meg emlékezését aki **házától távol sikságban küzdünk nemzetünkért és szép Magyar Hazánkért.** Kedves Mária legyen oj kedves és **külgyön 1. fény képet** amint meg kapom **énis fogom** követni példáját és **irjon** sokat **magáról** és egész **bátran szoliton nevemen** én szerintem sokal jobb lesz ugye! lesz ojan kedves hogy megemlékezik **1.fény képpel** így most többet nem irok soraim zárom kívánok jo egészséget magának és kedves szüleinek valaszát és fényképét várom

Jozsi

Palánek Sándor őrvezető levelei a frontról Nagys. Szalai Mária úrleánynak

Kedves Mária.

Kelt 1944. V.28.

B.levelét köszönettel megkaptam mely **igen kellemes meg lepetés volt számomra.** Közlöm egyebbként Magával hogy a **kedves bátya valamint én a legnagyobb egészségnek örvendünk.** Mondanom se kel menyire

kedves előttem hogy enyire **figyelmes** és főként hogy **együtérez velünk**. Kedves Mária arra akarom kérni nagyon köszönöm a sziveségét de **részemre a csomagba ne küldjön semmit sem** mert hála a jó Istennek meg van mindenem. Ezt nehogy esetlegesen sértésnek vegye de **én azért nem küldtem el a testvéreimnek a cs.vevényt mert nem akartam őket költségekre zavarni** most képzelje magát **milyen jog címen terhelném meg anyagilag**. Hanem a **jobb falatokat eltesszük háboru végére azoknak akik megmaradnak**. Egyébként semi ujat nem tudok????

Palánek

Kedves Mária.

Kelt 1944. VII.4

B.lapjára válaszolva közlöm hogy **igen sokat gondolok magára** már azért is mert el tudom képzelni azt hogy **nem valami arany állom máma még egy lánynak az élete sem**. Nade vigaszt nyújtson számára az a tudat hogy minden el mulik egy szer és minden rossz után jön egy jó. Többek között **gondoljon arra hogy egy szép napon a babája az oltár elé fogja vezetni**. Azt gondolom ez elég elég tétel lesz a **mostani szenvedéséhez**. Üdv. Mindenkit Palánek Sándor

Drága Mária.

Kelt 1944. AUG.24.

Tudatom soraimmal hogy lapját meg kaptam. Ne haragudjon rám de én már vagy 2 hete egy sort sem kaptam magától. **A bátyával kapcsolatban csak azt írhatom velem van együtt és a legnagyobb egészségnek örvend**, tehát pilanatnyilag **sem gondoljanak arra hogy eleset volna**. Énis egészséges vagyok amit maguknak is tiszta szivből kívánok. **Mi ujság oda haza? Let e sok buzajok. Mivel tölti napjait**. Ha lesz ráérő ideje néha írjon.

Üdvözöl mindenkit Maradok tisztelettel Palánek Sándor

Ifj. Kubik György honvéd majd őrvezető, tizedes levelei az orosz frontról szüleinek, húgának Magdinak és feleségének 1943–44

Kevés ilyen levezés van, mint itt ez, amelyben a katona azzal dicsekszik, hogy milyen jó dolga van a fronton: *„csak azt írhatom hogy igazán kiváló a hely és ezzel még nem is fejeztem ki tulajdonképpen amilyen jól érezzük itt magunk”.*

Ritka szerencséje volt, hogy a háború egy csendes zugába került, ahol „sokkal jobb az élet mint otthon a laktanyába” – írja.

A szerencse forgandó – mondja a közmondás. Sajnos a háború végén orosz hadifogságba került, de onnan sikerült neki haza jönni. Levelezése a pesti munkás fiatalember lelkivilágának, családjához és fiatal feleségéhez fűződő meghitt viszonyának egyszerű, közvetlen írásba foglalása, szöveges leképezése. Szüleivel és húgával folytatott levelezése sűrűbb, mint ifjú feleségével, amelynek oka a feleségben keresendő, derül ki a levelekből. Ezekben a kedves levelekben olvasható apró kis mozzanatok, események érdekes történetté állnak össze mozaikszerűen.

Ifj Kubik György honvéd második generációs, nagyvárosi fiatalember, aki munkásként dolgozott egy műhelyben. **1942-ben vonult be** katonának egy budapesti laktanyába, ahol kiképzést kapott. **1943. június közepén került ki az orosz frontra. 1945-ben orosz hadifogságba került.**

Szülei vidékről, Nyékről költöztek fel Budapestre, ahol nehéz volt megvetni lábukat, nehéz volt megfelelő lakást találni a család számára.

A **családi otthont** a szeretet és a ragaszkodás töltötte be olvasható ki leveleiből.

A vidéken élő **nagy szülők** is szorosan beletartoznak ebbe a szoros családi közösségbe, ami a levélváltás gyakoriságából is kiderül.

A **Magdi húga** meleg érzésű, ragaszkodó, a legtöbb levelet írta bátyjának a frontra.

Az **ifjú feleség Nusi/Panni** hűvös természet lehet, ami a levelekben adott válaszokból érzékelhető, de ez nem töri meg a szerelmet, csak egyszerűen fakad ki elkeseredetten a hadifogságban, válni akar.

Levélírási helyszínei: laktanyában, fronton, hadifogságban.

A budapesti laktanyából írott levelek jó hangulatúak, bizakodóak, a kívül álló számára is érdekesek, könnyen olvashatóak.

Beszámol a kiképzésről: „A kiképzés elég erős és nagyon sokat kell tanulni ...sokszor szívesebben lennék beth a műhelybe”

„mai nappal kezdetét vette egy légios ujonc kiképzés”

„várjuk a vasárnapot és a vele járó látogatokat noha addig még van egy kemény szombat és vasárnap délelőtt”

„talán mert 2 pók megint elkésett egyik 1½ órát a másik meg csak reggel jött be és az a hír járja hogy az egész századot bezárják érte”

A katona legnagyobb élménye a találkozás, a látogatók fogadása: „... örülök hogy már csüörtök van és talán hamarosan találkozunk”

„... És most már csak a legközelebbi kimenőt várom hogy minél hamarabb találkozhassunk”

„. Kí nem tudok (nem hiszem) logni mert nincs a jó Dekleru szaki. Ha nem lesz nagyon hideg és teljesen egészséges leszel vasárnap délután gyere kí.”

Sokkoló élmény: „most jöttünk meg egy kivégzésről amit szökésért hajtottak végre és körülbelül 3-méterről láttam hát borzalmasan nézett ki még most is kevereg a gyomrom ha ra gondolok.”

Úton az orosz frontra, még Hatvanból írja 1943. június 13-án:
„Remélem hogy most már jól vagy és nem fáj a kicsi szíved. Ezt azért mondom mert elárulom neked hogy olyan helyre megyünk ahol legfeljebb tyukokra vagy madarakra lövöldözhetünk. És valóságos nyaraló hely.”

Feleségét így vigasztalja az elbúcsúzás után: „Tehát vigadj ne vess és egyél sokat. És nevetve meséld hogy a te párodnak milyen jó dolga van”

Az orosz frontról írt levelek

Reményei valóra váltak, szerencsés ember volt, a front egy nyugodt szögletébe került, „25.ével ezelőtt talán éppen ezen a helyen járt apu is csak sokkal viszontagságosabb és nehezebb körülmények között.”

Jól indult a frontszolgálat: „itt van Opera, színház, mozi, futbalpálya, engem ez utobbi érdekel leginkább”

„nyugodt helyen vagyunk úgy hogy ennél jobb hely nem is igen van. Sokat unatkozom most már és szinte örülök ha valami munka vagy szolgálat van. Folyton eszünk meg alszunk..”

„itt vannak a többiek már, de én nem megyek velük sehova sőt a Reiterrel is talán 2-szer beszéltem. Ők folyton mulatni járnak, én pedig nem megyek sehova sem velük. Inkább olvasok ha van mit”

„itt van egy olyan nagy fás kert mint a liget csak nincs benne játszótér hanem minden féle virág és fák”

„Most is kint esik az eső és éles szél fúj úgy hogy nem igen mozdul ki senki sem feleslegesen.”

„Ma eljött megint a vasárnap, egész nap alszom illetve aludtam. Az ágyamról éppen kilátok az utcára, ahol sűrűn hull a hó. A gyerekek vígan játszanak kint”

Az otthoni emlékek állandóan előjönnek, kísértenek, gyötörnek a jó körülmények ellenére is: „István király ünnepe van. Én éppen szolgálatban vagyok és inen gondolok a régi Aladár u. István ktr. tüzi játékokra de szép is volt hej de rég is volt.”

„legtöbben alszanak és akik nem azok pedig velem együtt mélyen elgondolkodva írjuk lapjainkat”

„beszélgetünk egy kicsit most mielőtt lefeküdnénk ilyenkor ezeken a téli orosz estéken szó esik minden régi és szép dologról.”

„Ilyenkor este fele elevenítjük fel a régi szép idöket és sokáig elbeszélgetünk. Ez az egyetlen szórakozásunk.”

Vigasztalja hozzátartozóit, akik aggódnak miatta: „tessék elhinni semmiből sem szenvedünk itt hiányt mert még minden hónapban kapunk fejenként egy kílos kalácsot is. Ma este is például vacsora zöldbab leves, vérkonzerv és egy fél savanyu uborka volt.”

„Hát látod Magdikám inkább azért nézzél rossz filmet Pestem mint itt egy ilyen „jó” filmet.”

Az aggodás két irányú, neki is van aggodnivalója az otthon maradottak miatt: „vigyázzál magadra jól öltözködjél mert ...könnyen megfázhatsz amit nem szeretnék.”

„...de nagyon szeretném márt végre anyukát is boldognak tudni...”

„Olvastam és rádión hallotam a légíriadorol ami Pesten volt nem féltél kis husom?”

„Ne törődjél vele ha hizol sem. Nem vagy te még nagyon kövér.”

„megint jön a görnyedés a varró gép mellett de én azt tanácsolom hogy menjél el orvoshoz ne hagyj magad meggörnyedni.”

Feltételezhető, hogy rosszak voltak a lakáskörülményeik és a lakásügyek intézése nehézkes volt: „Tudom hogy márt borzasztó lehet ott lakni. Nem tudom mért nem intézkedik ennyi idő után még mindég a hivatal.”

„Ha még mindég nincs semmi a lakás ügyben, menjenek haza egy kicsit Nyékre.”

Számtalanszor kiderül, hogy szoros a kötődése a vidékhez, a nagyszülőkhöz: „Most írtam Nyékre is két lapot a nagypapáéknak”

„Irtam Nyékre is 3-lapot választ is kaptam rá Pistitől”

Felesége, Nusi/Panni szintén vidékről felköltözött leány, aki hűvösebb természet, aki nem töri össze magát a levélírástól. Gyuszi panaszkodik is emiatt több levelében: „...ez után pedig csak én is akkor írok ha tőled kapok, azt pedig az utobbi időben könnyen meg lehet számolni...”

„...sajnos az ígéretedet nagyon betartod mert mindössze 1 lapot kaptam 15-i feladásut..”

„...ha nem kapok hát nem kell válaszolnom ...”

„És így nagyon unalmasak az esték mert nem írhatok az én Nusimnak levelet. Mert úgy látszik márt nem szívesen olvasod az én leveleimet és azért nem írsz te sem.”

Mi újság van otthon? – ezt kérdést az emberi kíváncsiság és a otthonhoz kötődés kényszeríti ki, hogy ott legyen leírva minden levélben.

„Mi újság van otthon? van e már valami jó hír?”

„Már nagyon régen nem hallottam semmit Bözsikéről ezért ily módon igyekszem érdeklődni hogy léte felől.”

„Bár még valami jó hírt is tudtak volna írni...”

„Nagyon örülnék, hogy olyan bőven beszámolsz az otthon történekekről”

„...van e már valami jó hír? biztosan nincs mert akkor márt megírták volna...”

Az egészség a túlélés kulcsa, minden katona levelének ismétlődő témája: „remélem hogy nem beteg senkisésem, én az voltam de már egészséges vagyok.”

„...Más különben egészségesek Anyukáék,...”

Az orosz hadfogságból

1945-46-ban írt levelek a reménykedésről, a hazavárásról szólnak:

„Mink is jól vagyunk és várjuk azt a boldog orát amikor ismét együtt lehetünk”

A hadifogságban átélt megpróbáltatások, az elmaradt levelek kiborítják az erős tűrőképességű, embert is, elfogy a cérna: „...meg lepet a hirtelen elhatározásod hogy a Nusitol elakarsz válni de azt hiszem ez csak azért van mert a Nusitol nem kapsz levelet pedig ő már sok lapot írt...” – válaszolja apja.

Az apai vigasztalás, józan érvelés meg akarja menteni a házasságot: „...ő már sok lapot írt ő dolgozik szorgalmasan már lakása is van szépen be is rendezte sok mindent befőzöt hogy mire jössz mindened legyen...”

Apja abban bízik, hogy katona fia nem gondolta komolyan a válást, sőt ő már ez irányban is intézkedett, mert: „Én nem is küldtem a ruhádér mert inkább megvárom hogy haza gyere...”

Ifj Kubik György tizedes biztosan hazakerült a hadifogságból, mert csak személyesen ő hozhatta haza a hadifogságba hozzárít 2 levelet, ami itt van kezemben.

A legutolsó levél szerint nemcsak a fronton lehetett orosz fogságba kerülni, elég volt rossz időben rossz helyen tartózkodni és máris vitték orosz kényszermunkára.

Levelek a budapesti laktanyából 1942–43

T. Kubik Györgyné urhölgynek

Kedves Pannikám!

1942. X.15.

Ma még csak csüitörtök van de ha ötperc időm van mindjárt irok és lehet hogy csak a jövő héten tudom ezt befejezni de mégis irok. A szerdai napon nem mentem kiképzésre mert kedden a laktanya kerítést kellett keresztül mászni és a tetejéből cirka 3 m-ről kellett leugrani és a bál lábam mindjárt kellett de ma csüitörtökön kutya bajom sincs és minden megy tovább. A kiképzés elég erős és nagyon sokat kell tanulni és iddő meg nem nagyon van rá. Sokszor gondolok rád és bizony sokszor szívesebben lennék beth a műhelybe de azért márt lassan leszokom. Márt amennyire ez lehetséges. Mondják hogy Vasárnap talán lesz kincstári séta hát erre csak akkor megyek el ha biztosan haza tudok menni. Szegény kis Pannikám nagyon vigyázzál magadra jól öltözködjél mert most már reggel este hüvös van és könnyen megfázhatsz amit nem szeretnék. Más különben remélem hogy jó vagy mert márt olyan régen láttalak hogy azota meg is betegedhettél. Mit csinálnak a kis halaink esznek e sokat vannak e már kis halak. Most ne haragudj hogy ismét zavarlak de kérlek hogy hozzád egy egész kis üvegben szalmiakot, ami egy ruha pucoláshoz elég mert hiába mosom az egész ruha mindig csak fotos marad más ujság nincs mint hogy várjuk a vasárnapot és a vele járó látogatokat noha addig még van egy kemény szombat és vasárnap délelőtt de hát majd csak el mulik az is. A Karcsi volt itt kedden és elhozta a kanalat amit köszönök és az Antinak hogy olyan jól bele írta a nevemet. Sokszor üdvözlöm a műhelybe levőket és sokszor millioszor csokolak téged Katica nénit és mindenkit cimem:!!!

Budapest XI. Potafiók. 6. 101/1 hír.zlj. 1 század

T. Kubik Györgyné urhölgynek

Kedves Pannikám!

1942. XII.10.

Most csüörtökön írok neked és egyben **örülök hogy már csüörtök van és talán hamarosan találkozunk.** De más részt **félek** ezért írom hogy talán **mert 2 pók megint elkésett** egyik 1 ½ órát a másik meg csak reggel jött be és az a hír járja hogy **az egész századot bezárják érte** de még egyelőre nincs hivatalosan megerősítve amennyiben a pénteki nap folyamán parancsba jön a két hét laktanya fogság úgy **majd értesítelek** valahogy. Mert esténként most sem mehetünk ki. Mindig van valami foglalkozás épp úgy mint régen. Most fáj a fejem **mert most jöttünk meg egy kivégzésről amit szökésért hajtottak** végre és körülbelül 3-méterről láttam hát borzalmasan nézett ki még most is kevereg a gyomrom ha ra gondolok. **Hát te kis pofám** hogy vagy jobban érzed e magad már remélem hogy igen s **vigyázz** magadra **nehogy** megint nagyon **meg fázál.** Már valahogy bele szokok ujból a katona életbe ami a keddi pihenés után sehogy sem akart menni de az egész társaság kedv nélkül dolgozik. Ami a beérést illeti már $\frac{3}{4}$ 9 bent voltam. És **most már csak a legközelebbi kimenőt várom hogy minél hamarabb találkozhassunk** millioszor csokol a viszontlátásig Gyuszi

T. Kubik György-né urhölgynek

Kedves Pannikám!

1943.??.???

Sajnálattal közlöm hogy a **százados** úgy látszik **beváltja fenyegetését** és azt mondják hogy a **mai nappal kezdetét vette egy légios ujonc kiképzés.** A szakaszvezetőnk helyett egy hadapródot helyeztek ide szakasz parancsnok helyettesnek. **Sem este sem szombaton ki nem lehet egy percre sem menni.** Mint a legújabb hírek szerint hallom **1-hónapra** a szakaszt fegyelmetlenségért bezárták. Én a mai napon már **gyengélkedőn vagyok a lábammal** ami az egész heti kintí gyakorlás után bizony elég csunya. Most jött a tizedesünk mondani hogy a bezárás **1-hónapra** megtörtént. Én ezt már sejtettem Itt a tornateremben elég hideg van most csüörtök délelőtt de nem huzok bakancsot mert nem akarok semmit sem csinálni. **Ki nem tudok (nem hiszem) logni** mert nincs a jó Dekleru szaki. Ha nem lesz nagyon hideg és teljesen egészséges leszel **vasárnap délután gyere ki.**

Mást most nem írok millioszor csokol a viszontlátásig Gyuszi

Nagys. Kubik Györgyné urhölgynek

Kicsi Nusim!

1943. jun. 13.

Remélem hogy most már jól vagy és nem fáj a kicsi szíved. Ezt azért mondom mert elárulom neked hogy **olyan helyre megyünk ahol legfeljebb tyukokra vagy madarakra lövöldözhetünk. És valóságos nyaraló hely** lesz minden nap megyünk majd a strandra **fürdeni**, ha nem jó az idő akkor pedig **moziba és Operába** járnak majd a honvéd urak. Hát mondom neked hogy **olyan sorunk lesz amilyen ritka embernek juthat csak.** Ezt csak neked árulom el azért hogy **meny te is szorakozni** és akkor gondold hogy én is ezt csinálom csak. **Hogy teltek az ünnepek** remélem jól. És nem voltál olyan csacsi hogy egy **reklám honvédet aki** csak azért megy el hogy **dicsekedhessen hogy milyen jó dolga van** egy híradónak. Tehát **vigadj nevsz** és egyél sokat. És **nevetve meséld** hogy a te párodnak milyen jó dolga van

Millioszor csokol hüen szerető Gyuszid

Levelek a frontról 1943–44

Kubik György urnak

Kedves apu anyu és Magdikám!

1943. VI. 20-án

A távolból küldöm a második lapomat, de most is csak azt írhatom hogy **igazán kiváló a hely** és ezzel még nem is fejeztem ki tulajdonképpen amilyen **jól érezzük itt magunk** voltaképpen én. Sokszor gondolok az othon levőkre, **milyen réznek tűnik fel hogy eljöttünk otthonról pedig mindössze egy hét telt el azóta** Ez azért van mert még a mult héten **nem csináltunk semmit.** Ma vasárnap van, de itt csak épp olyan mint a többi nap bár délután kimehetünk és **itt van Opera, színház, mozi, futbalpálya, engem ez utobbi érdekel leginkább pénteken d.u. is itt voltam és elég jó meccsek vannak.** Pénzüink annyi van hogy csak győzzük mire költeni. **Itt sokkal jobb az élet mint othon a laktanyába** csak várom márt a többieket. Itt is jó idő van mostanában **szinte tul meleg van.**

Mást most nem írok mindenkit sokszor csokolok Gyuszid

Kubik Magdika urlánynak

Kedves Magdikám!

1943. VI. 25-én

Irta a Panni hogy megígérted hogy Püünkösöd hétfőn kimész hozzájuk nagyon vártak. Azt írja a Panni hogy **azért nem mentél biztos ki mert**

nem akarod hogy kimenjen anyuékhoz Biztos valami félreértés lesz a dologban. Mint írja hétfőn elmennek szabadságra haza hát nagyon kérlek írjál majd neki ha azota nem lettél volna kint, címe: Fejér –m. Perkáta. Vörös kuti-telep 15.. Máskülönbem mi újság? már nagyon várom a lapod mert tetőled nem kaptam egyet sem. Biztos sokat dolgozol de ha egy kicsit ráérsz mindig írjál. Hogy vagy remélem hogy nincs semmi bajod sem. Milyen idő van arra, mert itt olyan nagy a meleg hogy majd megfőlnünk. Más most nem írok sokszor csókol szerető bátyád Gyuszi Irjál.

Kubik György úrnak

Kedves apu és anyu! 1943. VI. 28.
Most írtam Nyékre is két lapot a nagypapáéknek. Vajon anyu már haza tudott e menni biztos nem jutott még el. Pedig már biztos nagyon várják haza, én ugyan nem írtam hogy haza megy e nehogy megint várják mert hiszen anyu nem akkor megy amikor akar. Máskülönbem hogy vannak remélem hogy nem beteg senkisé, én az voltam de már egészséges
Mindenkit sokszor csókol Gyuszi

Kubik György urnak

Kedves szüleim és Magdi! 1943. VI. 29-án.
Most kaptam meg a Magdi első lapját amiben panaszkodik hogy nincs jó szorakozás otthon. Még film sem. Hát itt most ment a /Rozsafabot/ c. film amit vagy 3-évvél ezelőtt láttunk. És egy előadás 6-7-szer elszakad a film. Látni is elég rosszul lehet de hát film. Hát látod magdikám inkább azért nézzél rossz filmet Pestem mint itt egy ilyen „jó” filmet. Irod hogy sokat dolgozol hogy hízol az pedig nem baj. Látod én is hízok és egyáltalán nem izgat hogy 90 kg vagyok.
Mást most nem írok sokszor csókol mindenkit Gyuszi

Kubik Magdika urlánynak

Kedves Magdikám! 1943. VII. 1-én
Ne haragudj, hogy azt írtam, hogy nem írsz mert most már kaptam tőled is két lapot. Nagyon örülök, hogy olyan bőven beszámolsz az otthon történetekről. Mikor méssz szabadságra már! Irtam Nyékre is 3-lapot választ is kaptam rá Pistitől. Én jól vagyok minden nagyszerű. Ne törődjél vele ha hízol sem. Nem vagy te még nagyon kövér. Majd legközelebb folytatom mást most nem írok sokszor csókol Gyuszi

Kubik György ur

Kedves apu és anyu!

1943. VII. 5.

Én hál Istennek jól vagyok és szeretném ha otthon is mindnyájan azok volnának. **Sokszor gondolok apura. Mert itt akármerre megyünk mindig mondom hogy egy 25.ével ezelőtt talán éppen ezen a helyen járt apu is csak sokkal viszonttagságosabb és nehezebb körülmények között.** Mink aránylag egész **nyugodt helyen vagyunk úgy hogy ennél jobb hely nem is igen van.** Sokat **unatkozom** most már és szinte **örülök ha valami munka vagy szolgálat van.** Folyton **eszünk meg alszunk,** itt mindenki mikor szabadul alszik ez már ragályos itt. **Mi ujság van othon hogy vannak mit csinálnak.** Mást most nem írok mindenkit sokszor cs okolok Gyuszi

Kubik Magdika urlánynak

Kedves Magdikám!

1943. VII. 18.

A legutóbbi postával ismét két kedves lapodat kaptam meg. Nem számít kis húgom hogy nem számoztad a lapokat mert most már ugyis kapok tőled sok lapot és most már nem kell számoznod. Jól olvastad Magdikám hogy **itt vannak a többiek már, de én nem megyek velük sehova sőt a Reiterrel is talán 2-szer beszéltem. Ők folyton mulatni járnak, én pedig nem megyek sehova semvelük. Inkább olvasok** ha van mit, Néha kimegyek **itt van egy olyan nagy fás kert mint a liget** csak nincs benne játszótér hanem **minden féle virág és fák** olyan mint egy kis erdő. Itt jó levegő van és olcso a belépti díj is. Vasárnap pedig ha délután nem vagyok szolgálatban (minden 3-dik vasárnap) akkor **kimegyek a mecsre.**

Én jól vagyok amit neked is szivből kíván mindig szerető Gyuszi

Kubik György urnak

Kedves anyum és apu!

1943. VIII. 18.

Sietve válaszolom most azokra a kedves lapokra amit 5-percel ezelőtt kaptam meg és a Magdinak egy hosszú levelét is. Édes anyum írja a Magdi hogy el akarta kérni anyu a csomagutalványt, **édes anyukám** nagyon kérem hogy ne fogyaszák az úthon levő készletet mert **tessék elhinni semmiből sem szenvedünk itt hiányt** mert még minden hónapban **kapunk** fejenként egy kilos **kalácsot is. Ma este is például vacsora zöldbab leves, vérkonzerv és egy fél savanyu uborka volt.** Ebből is láthatja anyum hogy **minden meg van.** tegyenek el amit küldeni akarnak Karácsonyra az már csak 4-honap és akkor mindent megesszek othon. sok csok Gyuszi

Kubik Magdika urlánynak

Kedves Magdikám!

1943. VIII. 20.

Tegnap írtam neked egy lapot és nem a te hanem apu nevét írtam rá, ne nagyon neveljél ki, mert folyton beszéltek hozzám és nem figyeltem oda. Ma mikor ezt a lapot írom **István király ünepe van**. Én éppen **szolgálatban vagyok és ínen gondolok a régi Aladár u. István kir. tüzi játékokra de szép is volt hej de rég is volt. Olvastam és rádión hallotam a légírádiorol ami Pesten volt** nem féltél kis husom? Igaz hogy se te, sem anyu nem szokot félni. Sajnálattal olvasom hogy már vége az arany szabadságnak és megint jön a **görnyedés a varró gép mellett** de én azt tanácsolom hogy **menjél el orvoshoz** ne hagyj magad meggörnyedni. Most nem írok többet sokszor gondolok rád szeretettel csokolom az én hugomat Gyuszi

Kubik György urnak

Kedves szüleim és Magdi!

1943. nov. 4.

Ma csütörtökön este itt a jó meleg szobában írom ezt a lapot. Már **leg többen alszanak és akik nem azok pedig velem együtt mélyen elgondolkodva írjuk lapjainkat**. Most írtam nagypapáéknak is mert márt a héten két lapot is kaptam tőlük. Itt ma esett le az **első havas eső** mutatva hogy lassan lassan csak **be köszönt a tél is**. Most is **kint esik az eső és éles szél fúj** úgy hogy **nem igen mozdul ki senki sem feleslegesen**. Bár nap közben még néha egészen szép őszi idők is vannak. **Mi ujság van othon? van e már valami jó hír? biztosan nincs** mert akkor márt megírták volna.

Én jól vagyok nagyon sokat gondolok mindenkire sok csokkal Gyuszi

Kubik György urnak

Kedves szüleim és Magdi!

1943. dec. 4-én.

Ma szombaton **este erősen 10-ora** van márt mikor ezt a lapot írom. Kint márt jó **hideg van** és az út olyan mint a tükör olyan sikostra fagyva. Én jól vagyok még **beszélgetünk** egy kicsit most **mielőtt lefeküdnénk** ilyenkor ezeken a **téli orosz estéken szó esik minden régi és szép dologrol**.

Sokszor gondolok anyuékra szeretettel és sok csokkal Gyuszi

Kubik Györgyné urasszonynak

Kedves Nusikám!

Oroszföldön, 43. dec. 17.

Ma kaptam meg 12-i leveledet és 14-i lapodat. Sajnálattal olvasom hogy szorgalmassan írtál. De sajnós csak írtál. És **hogy én lusta vagyok írni**,

hát tudd meg hogy egy jó pár hete mindennap irtam neked. De ha így meggyanusítottál hogy lusta vagyok írni. Hát én is csak minden nap irtam ez után pedig csak én is akkor irok ha tőled kapok, azt pedig az utobbi időben könnyen meg lehet számolni. Ugy az újságokat mint mindkét csomagot megkaptam, már régen meg is köszöntem. Én jól vagyok s bizony nekem is nagyon hiányzol csak mostanában sokat veszekszel velem. Nem baj én azért szeretlek és sok sok csokot küldök arra a veszekedő kis

szádra. Gyuszid

Kubik Györgyné urnőnek

Kedves Nusikám!

Oroszország. 43. dec. 21.

*Tegnap azaz hétfőn késő este megjött a posta, **sajnos az ígéretedet nagyon betartod mert mindössze 1 lapot kaptam** 15-i feladásut. De ez nem csak most hanem **jó ideje így van** mert ha **decemberben kaptam összesen 10-lapot és levelet** akor sokat mondom. Igaz hogy **ha nem kapok hát nem kell válaszolnom**. És **így nagyon unalmasak az esték** mert **nem írhatok az én Nusimnak** levelet. Mert úgy látszik márt **nem szívesen olvasod** az én leveleimet és **azért nem írsz te sem**. Sok szeretettel gondolok rád és nagyon sokszor csokollak szeretettel **te rossz** Pannikám. A te Gyuszid*

Kubik György urnak

Drága Szüleim és Magdikám!

1944. III. 1.

*Anyuka 28-irt lapját meg kaptam. **Nem is tudom leírni milyen nagyon örültem neki**. Bár még valami jó hírt is tudtak volna írni. Tudom hogy márt **borzasztó lehet ott lakni**. Nem tudom mért nem intézkedik ennyi idő után még mindég a hivatal. Pedig **de nagyon szeretném márt végre anyukát is boldognak tudni**. Az a ember (nem is tudom hogy is hívják) még nem csinált semmit sem? Más különben **egészségesek Anyukáék, van** ott is biztos mostan **nagy sár ugye?** mert itt bizony van.*

A viszont irásig mindenkit sokszor csokol Gyuszid

Kubik György urnak

Édes Szüleim és Magdikám!

1944. III.5.

*Ma eljött megint a **vasárnap, egész nap alszom** illetve aludtam. Az ágyamról éppen kilátok az utcára, ahol sűrűn hull a hó. **A gyerekek vigan***

játszanak kint. Lehet hogy otthon márt tavaszodik talán. Lapjaimat megkapják most rendszeren? Ha még mindég nincs semmi a lakás ügyben, menjenek haza egy kicsit Nyékre. A nagy papáék mikor ott voltam náluk nagyon hívták anyuékat. De remélem most márt csak van valami.

Sokszor gondolok anyuékra scs Gyuszi

Nagyságos Szabó Istvánné urnó

Kedves Bözsike!

Front. 944. VIII. 10.

*Ismét csak egy kís lappal keresem fel Bözskét. **Hiába reméltem, hogy ezen a nyáron már személyesen fogok mindenkit üdvözölni.** Már nagyon régen nem hallottam semmit Bözskéről ezért ily módon igyekszem érdeklődni hogy léte felől. Nekiünk is nagyon egyhanguak a napjaink. **Ilyenkor este fele elevenítjük fel a régi szép időket és sokáig elbeszélgetünk. Ez az egyetlen szórakozásunk.** Mi ujság otthon? Remélem mindenki jól van. A viszontírásíg sokszor csokolom:*

Gyuszi

Orosz hadifogság 1945-46

Pochtovaja kartochka voennoplennomu

Carte postale au prisonnier de guerre Fealadó/Expéditeur

Kubik Györgyné Budapest II ker Hunyadi János út 23/a

Pecsét: Magyar Kommunista Párt Központi Hadifogoly Irodája

Kubik György C.C.C.P. Mockba Kpacnij Kpect nochtovij Jasik 148/28

Drága fiam!

IV ho 28

*Februári lapodat meg kaptam **örülök hogy jólvagy** Mink is jól vagyunk és **várjuk azt a boldog órát amikor ismét együtt lehetünk** Névnepodra sok millio csókot küld anyu apu és Magdi*

Pochtovaja kartochka voennoplennomu

Carte postale au prisonnier de guerre Fealadó/Expéditeur

Kubik György Budapest II ker Hunyadi János út 23/a

Pecsét: Magyar Vöröskereszt Központi Irodája?????

Kubik György C.C.C.P. Mockba Kpacnij Kpect nochtovij Jasik 333/4

Budapest 1947 XI ho 14 én

Édes Gyuszikám** Most ismét kaptam tőled egy lapot amit még X ho 14 én irtál Nagyon örültem neki csak egyben nagyon **meg lepet a hirtelen

elhatározásod hogy a Nusitol elakarsz válni de azt hiszem ez csak azért van mert a Nusitol nem kapsz levelet pedig o már sok lapot irt ő dolgozik szorgalmasan már lakása is van szépen be is rendezte sok mindent befőzöt hogy mire jöss mindened legyen Én nem is küldtem a ruhádér mert inkább megvárom hogy haza gyere és nyugodtan meg beszélünk mindent Most pedig sok millio csokot küldünk a mesze távolból Isten vezérelje minden léptedet Anya apu Magdi

Elvitték orosz kényszermunkára 1945

Feladó: **Pintér Kálmánné** Budapest

Kubik Ilonka kisasszonynak Budapest Fűrészt – u. 31 / b

Kedves Ilonkám! Bp. 945. VI. 10. Örömmel értesültem édesanyámtól, hogy itt volt és nagyon sajnálom hogy nem találkoztunk. Pedig úgy szerettem volna beszélni Magával. Nagyon sokat gondoltam magára Ilonkám. **Hogy és hol vészelték át a szörnyű idöket? Vidéken voltak, vagy Pesten? Mi? Részben édesanyámtól tudja a legnehezebb és legsúlyosabb amit elképzelni lehet azzal kezdödött a kálváriánk. Férjemet a lakásunkból vitték el mint civilt hiszen nem volt katona. Hogy ez mindentől eltekintve mit jelentett és jelent nekem Magának nem kell részleteznem, a legjobban tudja hiszen férjemről mindig csak a legszebbet és legjobbat mondhattam. Az hogy anyagilag kifosztva vagyunk már mit sem jelentene ha Ő jöhetne. De sajnós! erre semmi remény. Tudja elvoltam utazva éppen Szegedre, de Őt szegényt nem találtam ott és nem akadok nyomára. Erös a gyanum nincs a mi hazánkba sajnós. – Növére és családja hogy van? Remélem együtt a család? Bejárok ismét a gyárba, sajnós. Magdus is. Ő is sok csokot és üdvözetet küld. Ő sem tud a férjéről az övé katona volt. Ilonkám édes irjon legalább és ha erre jön nagyon kérem jöjjön be. 4 óra után itthon vagyok.**

Visz.lát. – ra üdv. és csók: Pintérné

Czagány Kálmán örvezető levelei

otthon maradt kollégáitól, feleségétől

1942–43

A Magyar Királyi Postánál dolgozott, onnan vonult be. Az itthon maradt, szerencsésebb kollégák, postai dolgozók leveleiből a fronton történetek utáni őszinte érdeklődést olvashatjuk ki, akik ellátják volt kollégájukat hazulról-itthonról részletekbe menő információval. Valami jó újságra, hazai eseményekre, történetekre vágnak a fronton, amely révén léleekben hazaszállnak, hazalátogatnak, enyhítik a front kegyetlen nyomasztó érzését.

Az örvezető kollégáival folytatott levelezése a postai dolgozók levelezési kultúráját mutatja be. **A postások közötti szép, mély munkatársi kapcsolatra lehet következtetni a levelek tartalmából.** A kollégákkal való levelezés az élmények közvetlen, életszerű kicserélése, ami a futballozás részleteibe is belemegy. **Pontos beszámoló** a kollégákról: ki megy a frontra, ki marad otthon, személyes ügyek, nőszülés, lopás... stb.

„A fényképező gépemet a szobából, bezárt szekrényből ellopták, átadtam detektíveknek, de semmit nem tudnak csinálni, azt mondják, fogjuk meg mi a tolvajt, majd ők elintézik.”

A feleségével folytatott levelezést a fia, a felesége iránti szeretet, figyelmesség, odafigyelés, gondoskodás jellemzi. (pénz, tüzelőbeszerzés, javítások...) Felesége leveleiben apró életképek, hangulatok, az óvóhely szinte humoros leírása olvasható.

„mikor megszoltaltak a szírenák szépen vonultunk az ovohejre... a gyerekeknek ez egy élmény mert ojan jól érezték magukat a homokba...”

„semi más bajom nem volt csak nagyon éhes letem...”

A feleség kedves egyszerűséggel, kicsit gyakorlatlanul, ügyetlenkedve éli életét.

Nagyon várja haza férjét: *„a kis fiacskád mi re haza jössz már szaladni fog...siess hazza jó?”*

Levelek

Barta János Mkr posta gkv levele

Kedves Barátom 1942. újév után??
először is ha lapomat meg kapod *sokszerencsét kívánok az új esztendőben,*
másodszor neharagudj hogy ijen sokáig nem irtam *de cimedet nem találtam*
és most véletlen ráakadtam és rögtön írok már nagyon sokszor voltál
eszemben kerestem leveleid és *nemjöttem rá hogy hová tettem* it különöseb
ujtság nincs még *nemmertem hozzá fogni a nőüléshez de már az idén kel*
valamit csinálni mert egész meg örülök és aval együtt örekszek is. kedves
barátom írjál már valami jó újságot hogy vagy és *hogy élsz hogy van kedves*
feleséged neme voltál ithon szabadságon mert majdnem mindegyikük
volt már ithon akikveled vagy utánad vonultak be még egyszer kérek írjál
valamit hogy vagy és akkor többet nem írok *énis szeretnék már veled egy*
kicsit beszélgetni gyere már haza a legközelebbi

viszontlátásig ölel barátod Jancsi

Kutasi Géza posta gkv levele

Kedves Kálmán! 1942.VII.7.
Nagyon köszönjük kedves megemlékezését, igaz nem nekem irt, *de én talán*
jobban ráérek mint a Barta irni. Semi különösebb ujság nincs még *mi*
páran idehaza vagyunk, a Tóth Pista, Serfőző bevonultak, a Himkó
megnősült, de semit nem árult el, hogy történt, igaz mit is érdekel.
A fényképező gépemet a szobából, bezárt szekrényből *ellopták,* átadtam
detektiveknek, de semit nem tudnak csinálni, *azt mondják, fogjuk meg mi*
a tolvajt, majd ők elintézik. Szóvak így vagyunk, a Csörgő éjjeli hórúkos
a Kuti nappali *én az Erzsébet garázsba vagyok állandóan* a rádió zavar
vizsgálókkal járok a kis busszal.

Írjon máskor is szeretettel üdvözljük mindnyájan Géza

Czagány Kálmánné levele férjének

Drága kis apukám 1942.VII. ho 12 én
leveledet meg kaptam amejre már válaszolok is *de majd ez után kapsz egy*
négy oldalas levelet amej ben beszámolok méd egyszer mindenről met
talán nem kap tad meg aszt a mej ben már egy szer irtam, édesem Banditol
majd meg kérdezem hogy *meg szerezte e már vagy lehet e amit kérsz* és

az ered menyit meg írom, édesem **a postára már regen beadtam még aba a honaba amejikbe te el mentél a nem dolgozo igazolványt** még azt is kérték mert adig nem is fizetek ki semit míg aszt be nem adtam édes kicsi apukám jól vagyunk mind keten egészesen és **nagyon hizunk** mire haza jössz nem is mersz rám **ojan nagyon kövér leszek**, édes kis apukám nagyon sokszor csokol a kis fiad de még többször a kis feleséged egy kis fiúl pusztit is küld Erzsi

Czagány Kálmánné levele férjének

Édes drága kis apukám

1942. év IX h 15 én

hogya vagy én jól vagyok mejet neked is kívánok édesem meg kaptam a választ nagyon örültem neki **hogya neked is mindegy hogya mi lesz édesem azok a ronda oroszok már megint it jártak de nagy károkot nem csináltak** mert a város lakosága ojan ojan nyugotan és feyyel mezetzen visel kedet **mikor meg szolaltak a szirenák szépen vonultunk az ovo hejre** és már egészen meg szoktuk pedig még csak kétszer mentiünk le **a gyerekeknek ez egy élmény mert ojan jól érezték magukat a homokba** hogya egyik másik még sirt is hogya felkelet jöni, most már minden este oda készítjük a leg fontosabakat na meg a kis eni valot mert **semi más bajom nem volt csak nagyon éhes letem**

Czagány Kálmán örvezető levele feleségének

Drága Bogárkám

1942. XI 17

jól vagyok amit neked is kívánok Édes kicsi Anyukám mit mondtak a jármün? **A tüzelőrendelésre ha kedvezötlen ird meg hogya mennyit szenvedtél** és én innét megsürgetem azt és hogya a kicsi mit intézett Kisanyám **ha kevés a pénzed kérjél Bandiékától** és én decemberbe megküldöm nekik az egészet egyszerre. Ha a lakás **ablakot és a többi hibát nem akarják rendbe hozni ird meg** hová irjak és én innenirok nekik édes Anya tél van de szép az idő és nincs hideg a meleg ruha amit hoztam elég nem kel több. Marikát Bandit csokolom a kis fiamat is. milioszor csokolak nagy fiúl

puszi Kálmán

Czagány Kálmán örvezető levele feleségének

Édes kicsi Anyuka

1942 XII 31

jól vagyok amit neked is kívánok édes Anyukám **most jöttem a fogorvostol levette a hidamat** három fog rossz alatta azt meg csinálják és vissza lesz ragasztva. Édes Anyuka **a csomagot amit küldtem megkaptad e már és a pénz oda ért e. A csomagba szardiniát küldtem** csak az a baj hogya keveset

de legközelebb majd többet küldök Édes Anyukám millioszor csokollak a kis fiamal együtt sok sok puszi is megy Anyukának

Kálmán

Özv.Czagány Jánosné levele fiának

Édes fiam

1943. Jan 7

ma kaptuk meg a lapodat örülnék hogy egészséges vagy. **csak tudom hogy hideg van** mert itt is hideg van nagyon, de **a jó Isten a katonákra vigyáz, és mi is kérjük hogy ovjon meg minden veszedelemtől**, írod hogy nem kapol egy lapot sem, pedig én is írtam és Sanyi is, még ő ide haza lesz 24-ig akkor **megy vissza Kassára, Gyuszi most fog kezdeni tanulni**, most jött le az értesítője Semmi különös ujság nincs. csak a régi minden Sokszor csokolunk és **szerencsés újévet** kívánunk mindnyáján

Sanyi, Gyuszi és Anyukád

Végh György Keresk. levelele

Kedves Öcsém!

1943. II. 5.

Lapodat megkaptuk de nem írod hogy **tudsz e a kis Kálmánról. a futbol rövidesen megkezdődik. egyenlőre a BOC csapat bajnokságra járunk.** A Gyuszi már szépen beszél, de nagyon rossz.

csokolunk Gyuri Mary Gyuszi

Czagány Kálmán örvezető levele feleségének

Drága kicsi Anyukám

1943 III 5.

jólérem magam amit neked és a kis fiamnak is kívánok édesem **írd meg hogy mijen kocsi vettél a gyerekeknek** majd ha szép idő viszem benne sétálni. Kicsi Anyukám Szerencsre nem írtam **a végrendelet ügybe intézzén Bandi mindent, ahogy jonak látja** mond meg neki Marikát Bandit csokolom milioszor csokolom a fiamat téged nagyon sokkal többször sok megy puszi Kálmán

Czifráné levele Czagány Kálmán örvezető úrnak

Kedves Kálmán,

1943 X hó 17

már rég nem kaptunk tőled hirt pedig nagyon várjuk **a kis fiacskád mi re haza jössz már szaladni fog ellibéd** most vett Erzsi neki fiákert nagyon szépet mert ha jönn a jó iddő vihesse sétálni **ugy nő hála Istenek szép egészséges fiucska Kálmánkám siess hazza jó?** minden nap arra kérjük a jó Istent hogy ovjon meg benneteket minden vészektől

viszontlátásigüdv és csokol etanéni

Levelék Kuzén János honvéd részére szüleitől Budapestről 1943

A levelek elolvasása során a vidékről Budapestre költözött, a paraszti életet munkás életre felcserélő szegényebb sorsú, alacsonyabb képzettségű emberek világába, életébe pillanthatunk be.

Az első két levelet Kuzén Jánosné Jancsikának, a második két levelet Kuzén János Jani fiának, a szülők írták, akik Mernyéről költöztek Budapestre. Pontosan számolják, hűségesen várják a tábori postai levelezőlapokat, minden lapra azonnal válaszolnak. Beszámolnak a faluban és az ismerősök körében történt eseményekről. **A levelek a szülői aggodásról, a féltésről szólnak.**

Az anya ugyanúgy („*már csak jöhetnétek haza*”), mint az apa („*legyen már vége a háborúnak hogy már hazza jöhettek egészségesen*”) ugyanolyan szeretettel várják haza fiúkat a frontról.

Ezt a szépséges családi levelezést sajnálatos módon megcsonkítja a kedves Jancsika egy otromba kérése. Apa válasza Jani fia kérésére: „*anyu töbet nem ír neked lapot, mivel azt irtad, hogy ő, ne írjon neked lapot, csak Én*”. Nem derül ki, **mi lehetett az oka, hogy a kedves Jancsika csak apjával akar levelezni.** Talán szégyellte édesanyja leveleit az írás külalakja és a nyelvtani hibák miatt.

Feladó: **Kuzén Jánosné**

Kedves Jancsikám

1943.II.19.

most kaptam épen a másodikai lapot igaz tegnap a mult honap harminc egyedikeit szoval most egyet és tegnap egyet nagyon örülök neki hogy megis tudunk valamit most kaptam egy lapot a Farkas Jancsi édes anyától a jancsi asz egri kórházba van kiseb sérüléssel és beszéltünk a csizmás nevezetű örvezetővel a gyáli úti kórházba ot fekszik térd lövéssel majd egyszer följön hozánk it minden a régi semi ujság nagyon szép asz idő tavasz van itmár nincsho szabojozsiék is nagyon agotak milehet veled 50 liter bort vesz hahaza jösz jani még itvan pesten dolgozik montam akis ocsinek it a jancsi baci aszt monta amejik a harctéren van aszt mondja még neked tud köszöni nem felejtete el most meg írom papáéknak is hogy írjanak neked vigyász magadra csokolnak szüleid anya

Kedves Jancsikám

1943.III. 2.

lapom a legjobb egészségben találjon **a jó isten vezéreljen és segítjen haza minél előbb és minden egyötököt már csak jöhetnek haza én ithol vagyok mernyén it csak megvanak papákék **szegény sándor bágyádat sirasák már két hónapja szegény nem ír** neme érdek lőhetnél rola milehet vele ugye veled van aszáma a lidi ányod egész beteg fekszik **mester lajos ithol van aszt hiszem ithol is marad írjál kis fijam ide is** minel gyakrabban **lidinek nem is irtam meg hogy te irsz mert még joban bánkodik hogy bágyád nem ír** lajosék is meg vannak mért nem irsz nekik it még mindenki meg van **hogy vagy kis fijam van e kocsid** csokolunk **vigyázz magadra** mindnyájan írjál sokat csokol édes anyád **agodunk****

Feladó: **Kuzén János**

Kedves Jani fiam!

1943. III. 4 én

II. hó 22 diki lapodat megkaptuk, **minden lapodra azonnal írunk,** nálunk minden rendbe van egészségesek vagyunk, **csomagot nem vesz fel a posta így nem tudunk küldeni,** a Jani itt lakik nálunk az Anyu 1 től 7 ig Mernyén van a Jozsi még nincsen állásba Én dolgozgom, az idő már kezd javulni, az Öcsike este nálunk van **nagyon örülnék hogy egészséges és jól vagy.** Kérjük a jó Istent hogy **minél előbb legyen már vége a háborunak hogy már hazza jöhesetek** egészségesen csokol és ölel Apu és Anyu

Kedves Jani fiam!

1943. III. 11.

Lapjaidat megkaptuk, melyben **írod** hogy egészséges vagy, és **hogy csomagot küldjünk, sajnós a posta nem vesz fel harctéri csomagot,** és így nem tudunk adig küldeni, a Jozsi már dolgozik, a Jani meg a jövőhéten hazza megy segíteni, az Anyu már hazza jöt, az idő már javul, az **Öcsike is már vár hazza** más különös ujságot nem tudunk, **Mernyén a régi rossz helyzet a Mester Lajos Kaposba van, nem megy vissza a frontra az Anyu is mindig beteges, Én dolgozom, az anyu töbet nem ír neked lapot, mivel azt irtad, hogy ő, ne írjon neked lapot, csak Én,**

Ölelünk Csokolunk a viszont látásig Apu és Anyu **töbe én nem irok anyu**

Hamvas Béla hadnagy levele az orosz frontról 1942

Dúl Antal, a Hamvas-hagyaték őrzője és gondozója

hozzájárulásával közlöm az alábbi lapot, melyet Hamvas Béla (író és filozófus, 1897–1968) küldött az orosz frontról. Dúl Antal írja: „*Hamvas a repülőezrednél szolgált, de soha nem repült, csak irodai munkát végzett*”. **A lapon szereplő tábori posta száma hozzásegíthet annak kiderítéséhez, hogy merre járt a fronton.**

A feladó: **Hamvas Béla**

Rendfokozata: **hdgy**

A tábori posta száma: **245/31**

Cím: **Nagyságos Muzsnai Dénes dr Úrnak**
Budapest, Teréz krt 3. III. 7.

Kedves Barátom, – a késő nyár langyos és fáradt napjai vannak itt. Magam is belefáradtam ebbe a három hónapos csaknem éjjel-nappali munkába és haza kívánkozom. Csak cselekvésbe lehet így elfáradni s azt hiszem csak annak, aki már ismeri „a dolgokat megtétfelül hagyni tudását. Túl sok itt a tevékenység, ezért egyre több a zavar és nagyobb a baj. A háború az extrovertált ember katasztrófája. Már elvesztette részemre érdekességét. Eggyel több ok, hogy elkívánkozzak.

Sok üdvözet H. Béla 42.IX. 6.

Tartalom

I. VILÁGHÁBORÚS IDŐK

- Az I. Világháborúban szolgált honvédek 1-1 kallódó levele 1914–1918 7
Egyesével kallódó levelek a történelmi Nagy-Magyarország területéről
- Képeslapok és fényképek hátoldala 27
Levelek, emlékek, melyeket a képeslapok, fényképek hátoldalára írtak
- Dr. Pólya Antal hadnagy levelei Nagyságos Fertsek Ferike úrléánynak Árvaváraljára, Árva megyébe. 34
Dr. Pólya Antal hadnagy levelei a mese lánynak, a vágyak tárgyához
- Mérő Sándor tizedes levelei Nagyságos Ellbogen Médyke Úrléánynak Budapestre, a Rózsa utca 86. alatti üzletbe 37
Mérő Sándor tizedes, a kétségbeesett szerelmes könyörög leveleiben az Édesnek
- Balassa Miklós kadet majd zls., Tóth Kálmán hadnagy, Adamecz Kálmán hadapród, Frank Géza önkéntes tizedes levele a frontról Nagyságos Frank Irénke úrléánynak 39
Frank Irénke úrléány idejét felemészti „a sok szórakozás és kerti ünnepély a fehérvári fronton!”
- Perszina Géza önkéntes majd főhadnagy levelei Nagyságos Boross Vilike úrléánynak 1915–1918 47
Perszina Géza önkéntes majd főhadnagy levelei, a szenttelen kivárás, titkolt érzelmi töltöttséggel
- Bányay testvérek levelezése a családdal és az úrléányokkal 1915–1918. 57
Bányay testvérek levelezése, akik vidéki parasztyerekek voltak Köpeczről Háromszék vármegyéből
- Keller Pál tüzér levelei Öngy. Varga Mariska úrléánynak Svábhegyre 1915–1916 . . . 66
Keller Pál tüzér levelei – abból a dologból semmi sem igaz, csak pletykaság
- Sikos Károly tüzér önkéntes, majd hadnagy levelei Nagyságos Halmi Vali Úrléánynak Budapestre 1914–1916. 74
Sikos Károly tüzér önkéntes – a levél az egyedüli élvezet és vigasz a svarmliniában
- Mike Árpád honvéd levelei a frontról szüleihez, testvéreihez Komáromba, 1915–1917. . . 94
Mike Árpád honvéd levelei a frontról: „Vége lehetne már míg élek, mert azután már fölfújhatják a háborút”
- Szepessy László hadnagy levelei a déli frontról 106
Szepessy László hadnagy levelei, felkészül arra az esetre, ha elesne, de bízik, hogy a jó Isten megsegíti
- Kovács József (6/III. népf. gye.) tizedes, majd szakaszvezető levelei 1918. 108
Kovács József tizedes levelezése a férj és feleség közti igaz szeretet mintapéldája
- Kovács József tizedes majd őrmester levelei Budapestre, Öngyásága Kovács Józsefné úrnőhöz, feleségéhez 1914–1916 110
Kovács József szakaszvezető levelei tőmondatokban, egyszerűen írva

Levelek Ngs. Ruby Frigyes hdj majd hdgy úrnak Rákosligetéről 1916–1918.	113
<i>Ruby Frigyes hadnagy úrhoz írott levelek, aki rangszámban 200-zal megelőzte a többi ligetit</i>	
Levelek Báró Mannsberg Arved hadnagy úrhoz Kolozsvárról 1916–1918.	129
<i>Báró Mannsberg Arved hadnagy úrhoz írott levelek, amikor Kolozsvár valóságos világközpont lett</i>	
Nagyságos elvtársnőnek vagy csak elvtársnőnek írott levelek 1919.	152
<i>Nagyságos elvtársnőnek írott levelek</i>	

II. VILÁGHÁBORÚS IDŐK

Egy-egy kallódó, érdekes levél.	157
<i>Egyesével kallódó levelek: „Hányszor nézem szomorúan a sok idegen arcot... keresek közöttük egyet, ismerőt”</i>	
Előd Ákos zászlós úrhoz címzett levelek 1941–1944	167
<i>Előd Ákos zászlós úrhoz címzett levelek, akinek szerencséje éppen szerencsétlensége volt</i>	
Pertis Pál zeneszerző levele Nagys. Várnagy László hdp. őrmester úrnak.	170
<i>Pertis Pál cigányprímás levele Várnagy László hdp. őrmester úrnak</i>	
Rucz Béla honvéd levelei az orosz frontról feleségének	
Nagyságos Rucz Béláné úrasszonynak 1942	171
<i>Rucz Béla honvéd levelei: „Enged a nevem átragyogni a feledés fátyolán”</i>	
Leibl Ferenc honvéd vőlegény majd férj levelei az orosz frontról Titz Irma úrléánynak, menyasszonynak, majd feleségnek és a családnak 1943–1944	177
<i>Leibl Ferenc honvéd vőlegény majd férj levelei: „Neked inen messziről fogom meg a kezéd”</i>	
Harmath István hadapród őrmester levelei Ngs. Soós Lenke úrhölgyhöz	
Orosházára 1942–1944.	207
<i>Harmath István hadapród őrmester: „örülten szeretem és feleségül veszem majd Magát”</i>	
Járomi István honvéd levelei az orosz frontról Járomi Istvánné úrasszonynak,	
Nagykörű Szolnok m. 1943–1944.	236
<i>Járomi István honvéd levelei a szép, csendes, kiegyensúlyozott házastársi kapcsolatról</i>	
Nagys. Maczák Zsuzsika Úrleány levelezése 1941–1944.	252
<i>Maczák Zsuzsika úrleány és a vidéki, szegényparaszti családból származó honvédek levelezése</i>	
Nagys. Szalay Mária úrleány levelezése 1942–1944.	284
<i>Szalay Mária úrleányhoz a vidéki szegénylegények írták leveleiket a frontról</i>	
Ifj. Kubik György honvéd majd őrzetető, tizedes levelei az orosz frontról szüleinek, húgának Magdinak és feleségének 1943–44	299
<i>Ifj. Kubik György honvéd levelei: „este fele elevenítjük fel a régi szép időket és sokáig elbeszélgetünk”</i>	
Czagány Kálmán őrzetető levelei otthon maradt kollégáitól, feleségétől 1942–43	312
<i>Czagány Kálmán őrzetető levelezése postás kollégáival és feleségével</i>	
Levelek Kuzén János honvéd részére szüleitől Budapestről 1943	316
<i>Kuzén Jánosné Jancsikának, Kuzén János Jani fiának, a szülők írták leveleiket a frontra</i>	
Hamvas Béla hadnagy levele az orosz frontról 1942	318
<i>Hamvas Béla hdgy: „A háború az extrovertált ember katasztrófiája”</i>	

Csak szeress- szeress-szeress- nagyon

I. Vh.

„... a behunyt szemeken át vélem látni az illatos lehelő
fürthöz kapcsolódó sugár alakot, hajlékony természetét,
gazella járását, mosolya a szemekben, a fej játszi
felvetését s azt a pillantást a mi regél kacag, biztat,
gunyol, ígér s eltitkol...” Dr Pólya Antal hdgy.

„Harctér 1916 Szenteste.

Sok pezsgő – kevés szó – sok csók. – Károly

Csak a muzsikaszó hiányzik. – Mert nem tudunk mi
muzsikaszó nélkül élni”

Sikos Károly hdgy

II. Vh.

„Enged a nevem átragyogni a feledés fátyolán és hol
egyszer az utunk eltér gondolj néha vissza rám. Engem
hogy el ne felejts ide irom a Nevemet és szivembe
zárom a felejthetetlen Képedet. Szivembe zártalak
Kiskulcsa elveszet Így hát örökké Benne lesz a Neved”

Rucz Béla honvéd

„Te már biztosan nem leszel vénkisasszony! Hacsak!!!
De hát ez csak egy menyországi behívó lehet. Ez ellen
meg ugye szívem nem tehetünk semmit! De ha jól
imádkozik akkor majd csak elkerüljük ezt is.

„**Csak szeress-szeress-szeress-nagyon**”

Harmath István hadapród őrm.

„Túl sok itt a tevékenység, ezért egyre több a zavar
és nagyobb a baj. A háború az extrovertált ember
katasztrófája.”

Hamvas Béla hdgy

Ára: 1500 Ft

